

KPSS
TARİH | **30**
DENEME
SETİ

★
30
DENEME

★
810
SORU

★
DİJİTAL
ÇÖZÜM

★
ÖSYM İLE
%100 UYUM

JENERİK

CANLI DERS DESTEKLİ KPSS TARİH DENEME SETİ

Yayın Koordinatörü
Selim IŞIK

Yazar
Komisyon

ISBN
978-625-6389-27-4

BASKI

© COPYRIGHT AKADEMİ DENİZİ YAYINCILIK

Bu kitabın her türlü yayım hakkı Akademi Denizi Yayıncılık'a aittir. Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası hükümleri gereğince kaynak gösterilerek bile olsa alıntı yapılamaz, herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, genel ağ ve diğer elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

Saray Mah. Fatih Sultan
Mehmet Blv. No: 316
Kahramankazan / ANKARA

T.C. Kültür ve Turizm
Bakanlığı Sertifika No
52497

0552 518 06 06

akademideniziyayincilik@gmail.com

akademidenizi.com.tr

Değerli Kariyer Yolcusu,

ÖSYM tarafından düzenlenen Kamu Personel Seçme Sınavı'na (KPSS) hazırlanan adayların yaşamakta olduğu sorunlardan birisi de nitelikli soru çözememektir. Bu nedenle Akademi Denizi Yayıncılık olarak, KPSS adaylarının başucu kitabı olacağına inandığımız Kozmik Oda Serisi'ni hazırladık.

- ÖSYM, genel yetenek ve genel kültür alanlarında her yıl 30'u aşkın sınav düzenlemektedir. Bu sınavlar'ın büyük kısmı içerik, kapsam geçerliliği ve soru tarzlarıyla birbirlerine benzemektedir.
- Test tekniği uzmanlarımızca, bu sınavların soruları analiz edilerek kapsamlı bir soru yapısı ve soru içeriği çalışması yapılmıştır.
- ÖSYM tarafından yapılan tüm sınavlarda ortak bir soru havuzu oluşturularak birbirine yakın ya da benzer soruların değişik sınavlarda kullanıldığı görülmüştür.
- Kozmik Oda Serisi ile ÖSYM tarzındaki soruları önceden çözümlenerek hazırbulunuşluk düzeyinizi geliştireceksiniz. Bununla birlikte çıkmış soru tarzı örnekleri üzerinden konu bilgilerinizi ve test tekniğinizi geliştireceksiniz.
- Kozmik Oda Serisi ile ÖSYM'nin soru yapılarına uygun bir hazırlık yapacaksınız.
- Kozmik Oda Serisi, 2023'de ÖSYM tarafından yapılan sınavların sorularının benzerleri ile zenginleştirildi.
- 2023 KPSS ile şunu bir kez daha gördük: ÖSYM, GYGK sorularında alışılmış sorularına her sene yeni kalıplar eklemektedir. Bu durum adayların farklı-rijinal soru tarzlarına yabancı olmamalarını gerektirmektedir. 2024 Kozmik Oda Serisi hazırlanırken bu durumu ölçüt olarak KPSS Tarih Deneme Seti kitabımızı sürpriz sorularla zenginleştirdik.
- Bu seriyi sizlere daha makul fiyatla ulaştırmak için çözümleri basılı olarak vermek yerine dijital çözüm yöntemini tercih ettik. Çözümleri tek bir pdf dosyası olarak www.akademidenizi.com.tr adresinde sizlere sunduk. Kitabımızın her sayfasında bulunan karekodları okutarak bu dosyayı cep telefonu, tablet ya da bilgisayarınıza indirebilirsiniz.

AKADEMİ DENİZİ YAYINCILIK

Kozmik Oda Serisi

İÇİNDEKİLER

■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 1	5
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 2	9
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 3	13
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 4	17
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 5	21
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 6	25
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 7	29
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 8	33
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 9	37
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 10	41
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 11	45
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 12	49
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 13	53
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 14	57
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 15	61
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 16	65
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 17	69
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 18	73
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 19	77
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 20	81
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 21	85
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 22	89
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 23	93
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 24	97
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 25	101
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 26	105
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 27	109
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 28	113
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 29	117
■ KPSS Tarih Deneme Sınavı • 30	121

ÇÖZÜM ALTERNATİFLERİ

Alternatif 1

Alternatif 2

PDF çözümler için QR kodlardan birini okutunuz.
Ya da www.akademidenizi.com.tr adresini ziyaret ediniz.

KPSS CANLI DERSLER

Canlı Ders uygulaması, kitapta yer alan konuların canlı olarak anlatımına ulaşmanızı sağlar. Kitabın kapağında bulunan şifreyle sisteme giriş yapıp, Uzman Öğretmen / Yazar kadromuzdan, tamamen ücretsiz **Canlı Ders** imkanından faydalanabilirsiniz.

**soru
pro**
www.soru.pro

Kitaplarımız ve uzaktan eğitim sistemine ilişkin sorularınız için

0552 518 06 06

numaralı whatsapp destek hattımıza yazabilirsiniz.

Kozmik Oda Serisi

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Oksuzluk kelimesi, Türklerin bağımsızlık anlamında kullandığı bir sözcüktür. Türklerde bağımsızlık duygusunun oluşması ve gelişmesinin temelinde bozkır kültürü rol oynamıştır. Türklerin atlı göçebe hayat tarzını benimsemeleri, özgür bir yapıya sahip olmalarına, dolayısıyla bağımsızlığın millî bir karakteristik özellik hâline gelmesine neden olmuştur.

(Cevap D)

2. Asya Hun Devleti MÖ 220-MS 216 yılları arasında Orta Asya'da güçlü bir devlet kurmuştur. Ancak bu devletin yıkılmasından sonra Çin egemenliğine girmek istemeyen Hunlar Batı'ya göç etmeye başlamıştır. Karadeniz'in kuzeyinden Orta Avrupa'ya kadar gelen Hunlar burada Avrupa Hun Devleti'ni kurmuştur. Buna göre Orta Asya Türk kültürünün Avrupa'ya taşınmasında Asya Hun Devleti'nin yıkılması etkili olmuştur.

(Cevap D)

3. Gazneliler 963-118 yılları arasında Afganistan ve Pakistan dolaylarında egemen olmuştur. Büyük Selçuklu Devleti ise 1040-1157 yılları arasında İran merkezli olarak kurulmuştur. Bu devletlerin Arap ve İran etkisinin yoğun olduğu bölgelerde kurulmaları kültürel yapıyı doğrudan etkilemiştir. Buna bağlı olarak da Arapça ve Farsça dilleri toplum hayatında büyük bir yer kaplamıştır.

(Cevap A)

4. Osmanlı Devleti'nde zanaat erbabları Ehl-i Hiref olarak adlandırılırdı. Ehl-i Hiref kendi eliyle ürettiği malı dükkânında satardı. Kasaba ve şehirlerde üretim yapan bu zanaatkarların lonca adı verilen teşkilatları vardı.

(Cevap A)

5. Edirne'nin alınmasından sonra Haçlı birlikleriyle yapılan savaş Sırpsındığı Savaşı'dır. 1364 yılında gerçekleşen savaşta Macar, Bulgar, Eflak, Bosna güçlerinden oluşan Haçlı birliğinin amacı Osmanlı'yı Balkanlar'dan atmaktı. Ancak Hacı İlbey komutasındaki Osmanlı ordusunun zaferiyle sonuçlanan savaş sonunda Bulgaristan Osmanlı Devleti'ni tanıran, Edirne Osmanlı'nın yeni başkenti olmuştur.

(Cevap B)

6. Osmanlı Devleti'nde taşrada en büyük yönetim birimi olan beylerbeylikler, muhtelif sayıda sancaklardan meydana gelmekteydi. Sancaklar başlangıçtan itibaren devletin temel yönetim birimiydi.

Uç beyliği olduğu zamanlarda Osmanlı, bir Hünkâr Sancağı ile şehzadelerin yönetimine bırakılan sancaklara bölünmüştü. Ancak Osmanlı topraklarının Balkanlar'da hızla genişlemesi üzerine sancakların da sayısı artmış ve denetimi elde tutabilmek için bütün sancakbeylerinin başına bir beylerbeyi atanmıştır. Sancakbeylerinin atamaları beylerbeyi tarafından değil padişahın onayıyla Divan tarafından yapılırdı. Bu nedenle "A" seçeneğinde verilen ifade yanlıştır.

Sancakbeyliği görevine genelde merkezdeki sarayın Bîrûn ve Enderun görevlilerinden, kapıkulundan veya taşrada alaybeyi, defter kethüdâsı, tımar veya hazine defterdarlarından ya da sancakbeylerinin oğulları veya yakınlarından biri tayin edilirdi.

(Cevap A)

7. Küçük Kaynarca Antlaşması, 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Osmanlı birliklerinin mağlup olması üzerine imzalanmıştır. Padişah I. Abdülhamit döneminde imzalanan bu antlaşma, Osmanlı tarihinin o zamana kadar gördüğü en ağır maddeleri ihtiva etmiştir. Bu antlaşma ile Kırım elden çıkmış, Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş tazminatı ödemek zorunda kalmış ve Rusya Osmanlı sınırlarında elçi bulundurma hakkı elde etmiştir.

(Cevap E)

8. Rusya'nın XVIII. yüzyıldaki politikalarının başında Baltık Denizi üzerinden sıcak denizlere inmek vardı. Rusya bu hedefini gerçekleştirmek için İsveç ile mücadele etmiştir. Bu çerçevede 1709 yılında Rusya ve İsveç arasında yapılan Paltova Savaşı'nı Rusya kazanmıştır. Savaşı kaybeden İsveç Kralı Demirbaş Şarl Osmanlı ülkesine sığınmıştır. Rusların, Şarl'ı takip bahanesiyle Osmanlı sınırlarını ihlal etmesi de Osmanlı Devleti'nin Prut Seferine çıkmasına sebep olmuştur.

(Cevap B)

9. Mühendishane-i Bahr-i Hümayun (İmparatorluk Deniz Mühendishanesi), Osmanlı Devletinde Batılı anlamda mühendislik eğitimi vermek üzere kurulmuş ilk kurumdur. Gemi inşaatı ve deniz haritalarının yapılması konusunda uzman personel yetiştiren bir okuldur. Haliç Tersane'sinde açılan okulun kurucusu ise bir Macar kökenli bir Fransız subayı olan Baron de Tott'dur. Osmanlıda denizcilik bilimi eğitimi başlatan Baron de Tott ayrıca yeni topçu birliklerinin kurulmasına da yardım etmiştir.

(Cevap C)

10. 1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti yenilmiş ve tarihinin en ağır antlaşmasını imzalamak zorunda kalmıştır. 1878 yılında imzalanan Berlin Antlaşması sonucunda Osmanlı Devleti; Sırbistan, Karadağ ve Romanya'nın bağımsızlığını tanımak zorunda kalmıştır.

(Cevap D)

11. Fransız İhtilali Osmanlı Devleti'ni hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir. Meşrutî yönetime geçilmesi, Tanzimat ve Islahat Fermanlarının ilanı olumlu gelişmelerden sayılırken; milliyetçi isyanlar Osmanlı Devleti'nin dağılmasına sebep olmuştur. Osmanlıda gayrimüslimlere inanç özgürlüğü verilmesi devletin kuruluşundan itibaren sağlanmış olup Fransız İhtilali ile ilgisi yoktur.

(Cevap E)

12. Rusya'nın, Osmanlı Devleti'nden istemiş olduğu tazvizlere Osmanlı'nın ödün vermemesi 1853 yılında Kırım Savaşı'nın başlamasına sebep olmuştur. Bu savaş Rusya'nın Eflak ve Boğdan'ı işgali ile başlamıştır.

(Cevap D)

13. I. Balkan Savaşı sonrası 30 Mayıs 1913'te imzalanan Londra Antlaşması'yla, Osmanlı Devleti'nin batı sınırı Midye-Enez Hattı olarak kabul edilmiştir. Birinci Balkan Savaşı sonrasında Sırbistan ve Yunanistan, Bulgaristan'a bırakılan toprakları fazla bularak bu devlete savaş açmıştır. Bir süre sonra onlara Romanya da katılmıştır. Karışıklıktan faydalanan Osmanlı Devleti de Londra Antlaşması'na aykırı olarak Midye-Enez çizgisini geçmiş; Edirne ve Kırklareli'yi geri almıştır.

(Cevap D)

14. Erzurum ve Sivas Kongresi'nde, saltanata son verme konusu gündeme gelmemiştir. Vatanın bütünlüğünü koruma konusunda bütün üyeler hem fikir olduğu için tartışması yapılmamıştır. Manda ve himaye konusu ilk önce Erzurum Kongresi'nde tartışılmış ve reddedilmiş, daha sonra Sivas Kongresi'nde tartışılmıştır. Özellikle Amerikan mandası Sivas Kongresi'nde en fazla tartışılan konu olmuştur. Kongreye katılan 38 üyeden 25'i manda sistemini istemiştir. Manda ve himaye bağımsızlık anlayışına ters düştüğü için kesin olarak Sivas Kongresi'nde reddedilmiştir.

(Cevap C)

15. İstanbul Hükümeti, Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'da yaptığı bağımsız eylemlerden hoşnut olmadığından Amasya Genelgesi'nden sonra Mustafa Kemal Paşa'yı görevden almıştır. İstanbul Hükümeti Sivas Kongresi'ni engellemek için de Elazığ Valisi Ali Galib'i görevlendirmiştir. Ancak soruda verilen açıklamadan hareket edildiğinde İstanbul Hükümetinin kongrelerin toplanmasına karşı olduğu yargısı çıkarılamaz.

(Cevap C)

16. TBMM ile İstanbul Hükümeti arasındaki ilk resmi görüşme olan Bilecik Görüşmelerinde, Mustafa Kemal Paşa, TBMM üstünde hiçbir gücü tanımadıklarını dile getirmiş ve temsilcileri (Ali Rıza Paşa, Salih Paşa) 1921 yılına dek Ankara'da tutmuştur. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen yargılar Mustafa Kemal Paşa'nın bu tutumunun esas nedenlerini oluşturmaktadır. Ancak Ankara Hükümeti hiçbir zaman İstanbul Hükümetinin önerilerini uygulamayı düşünmemiştir.

(Cevap A)

17. İstanbul Hükümeti tarafından yapılan atamaların gerçekleşmemesi, İstanbul Hükümetinin otoritesinin sarıldığının ve Anadolu hareketinin güçlendiğinin kanıtıdır. Ayrıca İstanbul'dan yapılan atamaların reddilmesi Milli Mücadele yanlısı komutanların da görevlerinde kaldığını göstermektedir. Verilen açıklamada Anlaşma devletleri ve Sevr Antlaşması ile ilgili bir yargı bulunmamaktadır.

(Cevap D)

18. Sakarya Savaşı'nda düzenli ordunun büyük bir başarı elde etmesi üzerine Fransa ile barış görüşmeleri başlamıştır. Yapılan müzakerelerden sonra 20 Ekim 1921'de Fransa'yla Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile İskenderun'da özel bir yönetim kurulması ve resmi dilin Türkçe olması kararlaştırılmıştır. Bu madde bölgedeki Türk azınlığın haklarının korunmaya çalışıldığının göstergesidir.

(Cevap D)

19. İsmet İnönü genç subaylık dönemlerinden 1937 yılına kadar olan anılarını "İsmet İnönü Hatıraları" adlı iki ciltlik bir eserde toplamıştır. Rauf Orbay anılarını "Cehennem Değirmeni" ve "Siyasi Hatıralarım" adlı eserlerde toplamıştır. Ali Fuat Cebesoy ise anılarını "Sınıf Arkadaşım Atatürk, Milli Mücadele Hatıraları, Bilinmeyen Hatıralar, Siyasi Hatıralar" gibi birçok eserde toplamıştır.

(Cevap E)

20. Ulusal egemenliğin meclise tam olarak yansımını sağlama, dış politikanın değil iç politikanın kapsamına girmektedir. Diğer seçenekler Atatürk Dönemi Türk dış politikasının hedeflerini oluşturmaktadır.

(Cevap E)

- 21.
- **Totalitarizm:** Demokratik hak ve özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, bütün yetkilerin bir elde veya küçük bir yönetici grubunun elinde toplandığı demokratik olmayan devlet düzenidir.
 - **Liberalizm:** Devletin ekonomiye müdahalesinin en alt düzeyde olması gerektiğini savunan, birey ve toplum arasındaki ilişkilerde bireyin hak ve özgürlüklerini öne çıkaran bir düşünce sistemidir.
 - **Sosyalizm:** İktidar ve üretim araçlarının halk tarafından kontrol edildiği, toplum fikrine dayanan bir düşünce sistemidir.
 - **Oligarşi:** Bir sınıf veya zümrenin egemenliğine dayalı yönetim biçimidir.
 - **Demokrasi:** Halkın kendi kendisini yönetmesini esas alan bir düşünce sistemidir. Demokrasinin de en temel ilkesi milli egemenlik, yani halkın seçimler yoluyla kendini yönetmesidir. Bu nedenle cumhuriyetçilik ilkesi demokrasi ile doğrudan ilişkilidir.

(Cevap D)

22. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında, vatanın bölünmezliğini ve bütünlüğünü hedef alan "Milliyetçilik" düşüncesi etkili olmuştur. Kurtuluş Savaşı'nda galip gelmenin en önemli koşulu, millî birlik ve beraberliği sağlamaktır. Başarı ancak millî güçlerin aynı hedefe yönlendirilmesiyle mümkün olabilirdi.

(Cevap C)

23. Atatürk'e göre ulus; "Zengin bir geçmişe, birlikte yaşamak konusunda samimi olmaya, geçmişten gelen mirasın korunmasını sürdürebilmek için iradelerinin aynı olmasına, birlikte sevinmiş, aynı ümitleri beslemiş insan topluluğuna" denir. İnsani, barışçı ve birleştirici olan Atatürk milliyetçiliği, tüm milletleri eşit kabul eden devletin, ülkesi ve milletle bölünmez bütünlüğünü ifade eden bir anlayıştır. Bu sebeple temelini ırka ve dine dayalı olması düşünülemez.

(Cevap B)

24. Osmanlı Devleti'nde ümmetçi bir tarih anlayışı vardı. Bu nedenle Osmanlı medreselerinde Tanzimat Dönemine kadar İslam tarihi, Tanzimat Dönemi'nde açılan okullarda ise Osmanlı tarihi okutulmuştur. Tarih çalışmaları ise Osmanlı tarihi ve İslam tarihi ile sınırlı kalmıştır. Ulusal ve laik bir tarih anlayışını benimseyen Türkiye Cumhuriyeti ise bu anlayışın geliştirilmesi için Türk Tarih Kurumu'nu kurmuştur.

(Cevap C)

25. Kıbrıs sorunu sırasında Türk-ABD ilişkileri ağır sarsıntılar geçirmiştir. Kıbrıs'taki Rumların 1963, 1967 ve müteakiben 1974 yılında adayı silah zoru ile Yunanistan'a ilhak etmeye kalkması ve çoluk çocuk, genç, ihtiyar demeden Kıbrıs Türklerini katletmesi üzerine Türkiye, gerekirse adaya çıkarma yapacağını açıklamış; ancak ABD Başkanı Johnson, Başbakan İsmet İnönü'ye bir mektup yazarak bu durumu onaylamadıklarını açıklamıştır (Johnson Mektubu Olayı). Fakat buna rağmen Türkiye, 20 Temmuz 1974 tarihinde Kıbrıs Barış Hârekâtı'nı yapmış ve adada barışı tesis etmiştir. Bunun üzerine ABD, Türkiye'ye askeri yardımı keserek silah ambargosu uygulamaya başlamıştır. Türkiye de ABD'nin ambargosuna karşı Türkiye'deki tüm Amerikan üslerine ve tesislerine el koymuştur. (25 Temmuz 1975)

(Cevap E)

26. 1948'de başlayan Berlin Bunalımı, ABD ile SSCB'nin ilk kez karşı karşıya geldikleri Soğuk Savaş anlaşmazlığıdır. II. Dünya Savaşı sonunda Almanya'nın tümü gibi Berlin şehri de dört işgal bölgesine ayrılarak ABD, Fransa, İngiltere ve SSCB kontrolüne bırakılmıştı. 1947'de üç batılı devlet kendi işgal bölgelerinde bütünleşmeyi sağlayarak tek bir Alman hükümeti kurmuştur. Buna karşılık SSCB Berlin'i abluka altına almış, şehre giden gelen tüm kara ve demir yolu trafiğini durdurmuştur. Batılılar bunun üzerine kente havadan destek vermiştir. İsteddiği sonucu alamayan SSCB ise 1949'da ablukayı kaldırmıştır.

(Cevap A)

27. Demokrat Parti 1950-1960 yılları arasında Türk siyasal hayatında etkin olmuştur. Ancak on yıl süren bu tek parti iktidarı 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleşen askeri darbe ile son bulmuştur. Darbeden sonra Yassıada'da kurulan mahkeme aracılığıyla birçok Demokrat Partili yargılanmıştır. Bu yargılamalar sonucu Başbakan Adnan Menderes, Maliye Bakanı Hasan Polatkan ve Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu idam edilmiştir.

(Cevap A)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Saban ve orak gibi tarım araçlarının kullanılması veya sulama kanallarının varlığı bir toplumun tarımla uğraştığının kesin kanıtıdır. Ancak tahıl saklamak veya tahıl öğütme için yapılan çalışmalar tarım yapıldığını göstermez. Çünkü ithal edilen ürünler de değirmen taşlarında öğütülebilir veya ambarda saklanabilir.

(Cevap B)

2. XII. yüzyıl başında Talas'ta yaptırılan Ayşe Bibi ve Balacı Hatun yapıları Karahanlı mimarisinin geliştirdiği en önemli yapı tiplerinden biri olan türbelere örnektir. Bu iki türbe Karahanlı tuğla mimarisinin iki önemli eseridir. Ayşe Bibi Türbesi, Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın kızı için yaptırılmıştır.

(Cevap B)

3. Otrar Hadisesi, Moğollar ile Harzemşahlar arasında yaşanmıştır. Harzemşahlarla ilk başlarda dostça sürdürülen ilişkiler Moğol ticaret kervanındaki tüccarların Harzemşahların Otrar valisi tarafından öldürülmesiyle bozulmuştur. Sefere çıkan Cengiz Han, Harzemşahların Otrar şehri başta olmak üzere Buhara, Semerkant ve Cend şehirlerini ele geçirerek halka karşı büyük bir katliama girişmiştir. Bu olay tarihe Otrar olayı veya Otrar faciası ismiyle geçmiştir.

(Cevap E)

4. Vakıflar, tebaanın sosyal ve ekonomik hayat düzeyinin yükseltilmesi; insanların sağlık, eğitim, kültür gereksinimlerinin karşılanması için açılan kurumlardır. Enderun mektebi devletin yönetici ihtiyacının karşılanması, sancağa çıkma usulü ise şehzadelerin yönetim tecrübesi kazanması için yapılan uygulamalardır. Bu sebeple bu iki uygulamanın toplumsal ihtiyaçları karşılamaya yönelik olduğu söylenemez.

(Cevap E)

5. Yapılan nüfus sayımında erkek nüfusu ve vergi kaynakları tespit edilmiştir. Erkek nüfusun tespit edilme amacı askeridir. Çünkü yeni kurulan ordu için aske-re, dolayısıyla erkek nüfusa ihtiyaç vardır. Vergi kaynaklarının tespit edilmesi ise yeni ordunun masrafları için kaynak oluşturmaya yöneliktir.

(Cevap D)

6. **II. Mustafa (1695–1703):** 1700 İstanbul Antlaşması sırasında tahtta II. Mustafa vardır.

III. Ahmet (1703–1730): 1711 Prut Antlaşması imzalandığında tahtta III. Ahmet bulunuyordu. 1718 Pasarofça Antlaşması imzalandığında tahtta yine III. Ahmet bulunuyordu.

III. Selim (1789–1807): 1792 Yaş Antlaşması imzalandığında tahtta III. Selim vardı. Fakat 1779 Aynalıkavak Tenkihnamesi sırasında padişah III. Selim değil, I. Abdülhamit'tir.

(Cevap D)

7. Osmanlı Devleti'nde Batı tarzı yenilikler XVIII. (18.) yüzyılda başlamıştır. Bu nedenle yükselme döneminde (15. ve 16. yüzyılda) yaşamış olan Sokollu Mehmet Paşa'nın yaptığı yeniliklerin Batı tarzı olması mümkün değildir. Bu yüzyılda Avrupa Osmanlı Devleti'ni değil, Osmanlı Devleti Avrupa'yı etkilemekteydi.

(Cevap E)

8. A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan olaylarda Avrupalı devletlerin herhangi bir zorlaması söz konusu değildir. Bu gelişmeler Osmanlı Devleti'nin kendisinin gerekli gördüğü zorunluluklardan dolayı yapılmıştır. Ancak Islahat Fermanının yayınlanması için İngiltere ve Fransa Osmanlı Devleti'ne baskı yapmıştır.

(Cevap D)

9. II. Mahmud Dönemi'nde adalet işlerini yürütmek üzere 1838'de Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye adında bir kurum oluşturulmuştur. Kanun tasarıları hazırlamak, üst düzey devlet memurlarını yargılamak gibi görevleri bulunan bu kurum 1854'te ikiye ayrılmıştır. Kurum, bugünkü Yargıtay ve Danıştay'ın kökeni sayılmaktadır. Ancak Düyun-u Umumiye'nin kurulması bu meclisin kararıyla değil Osmanlı Devleti'nin dış borcu nedeniyle alacaklı devletlerin iradesiyle kurulmuştur.

NOT

Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye beş üyeden oluşan bir kuruldur. İlk başkanı ise Koca Hüseyin Paşa'dır.

(Cevap D)

10. 31 Mart Vakası, İttihat Terakki Fırkası'na muhalefeten kurulmuş parti ve gazetelerin (Ahrar Fırkası, Hürriyet ve İtilaf Fırkası ile Volkan ve Serbesti Gazeteleri) kışkırtmaları sonucu, meşruti rejim karşıtları ile Avcı Taburlarından bir grup tarafından çıkarılmıştır. Rumi takvime göre 31 Mart'ta gerçekleşen bu isyanı, Selanik'ten gelen Hareket Ordusu bastırmıştır. Buna göre C seçeneğinde verilen ifade yanlıştır.

(Cevap C)

11. XIX. yy. sonları ve XX. yy. başlarında Osmanlı'da önem kazanan akım Türkçülük'tür. Ziya Gökalp'in öncülüğünü yaptığı bu akım II. Meşrutiyet Dönemi'nde yaygınlaşmaya başlamış, Balkan Savaşı Dönemi'nde de zirveye ulaşmıştır.

(Cevap B)

12. 1909'da imzalanan Racconigi Antlaşması, İtalya ile Rusya arasında yapılmıştır. Bu antlaşma ile İtalya, Rusya'nın Boğazlardaki menfaatlerini, Rusya ise İtalya'nın Trablusgarp'taki menfaatlerini tanımıştır.

(Cevap B)

13. 1908'de İngiltere ile Rus Çarlığı arasında yapılan görüşme tarihe Reval Görüşmeleri olarak geçmiştir. Günümüzde Estonya'nın başkenti olan Tallinn'de, İngiltere Kralı VII. Edward ile Rus İmparatoru II. Nikolay arasında yapılmıştır. Rus Çarlığı'nın Britanya sömürgeci olan Hindistan üzerinde hak iddia etmesi, İngiltere'nin ise Kırım'da imtiyaz talep etmesi bu görüşmenin yapılmasını gerekli kılmıştır. İngiltere'nin Rus Çarlığı ile görüşme yapması, Balkanlar'daki Panslavizm politikasını güçlendiren bir etken olmuştur. Bu görüşmede İngiltere ve Rusya aralarında anlaşmış Rusya Hindistan'daki iddialarından vazgeçerken balkanlarda serbestçe hareket etme imkanı kazanmıştır. İngiltere ve Rusya'nın Osmanlı karşıtlığında birleşeceğini düşünen İttihat ve Terakki Fırkası, II. meşrutiyete uzanan isyan hareketini başlatmıştır.

(Cevap A)

14. 23 Nisan 1923 tarihinde açılan I. TBMM'nin mebusları arasında Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin milletvekilleri vardı. İstanbul'un işgali ve meclisin dağıtılmasından sonra Anadolu'ya geçen milletvekilleri seçime tabi tutulmadan TBMM'de yer almıştır. Bundan başka Malta sürgünü milletvekilleri de sürgün dönüşü (1922) seçime tabi tutulmadan meclise alınmıştır.

(Cevap B)

15. Millî egemenliğe dayalı yeni bir yönetimin kurulacağına dair ilk işaretler Erzurum Kongresi'nde verilmiştir. 28 Temmuz – 7 Ağustos 1919 tarihlerinde gerçekleşen kongrenin "Ulusal güçleri etkin, ulusal iradeyi hakim kılmak esastır." şeklindeki maddesi, ileride ulusal iradeye dayalı bir yönetimin kurulacağını en açık göstergesidir.

(Cevap B)

16. Misakımillî kararları son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde 28 Ocak 1920'de kabul edilmiştir. Bu kararların hazırlanmasında daha önce yapılan Erzurum ve Sivas Kongrelerinin etkisi büyüktür. TBMM ise 23 Nisan 1920'de açılmıştır. Yani kronolojik olarak daha sonra meydana gelen bir gelişmedir.

(Cevap C)

17. Milli Aşireti, Urfa yöresinde Fransızların desteğiyle çıkarılmıştır. 13. Kolordu ayaklanmayı bastırmıştır. Koçgiri, Erzincan, Sivas yöresinde çıkarılan bir aşiret ayaklanmasıdır. Demirci Mehmet Efe ve Çerkez Ethem eski Kuvay-ı Milliyeci olup düzenli orduya katılmak istememiş ve isyan etmişlerdir.

Şeyh Said İsyanı ise Cumhuriyet'in ilanından sonra 1925 yılında gerçekleşmiştir. Güney Doğu Anadolu'da çıkarılan dini ve siyasi nitelikli bir ayaklanma olup Türkiye Cumhuriyeti'ne ve laik inkılaplara karşı çıkan ilk isyandır.

(Cevap E)

18. I. İnönü Zaferi'nden sonra İttifak devletleri barış görüşmeleri için İstanbul Hükümetini Londra Konferansı'na davet etmişlerdir. Ancak konferansta ikilik çıkarmak ve Sevr'i bu yolla kabul ettirmek isteyen İttifak devletleri, doğrudan olmasa da TBMM'yi de bu görüşmelere çağırmışlardır. Konferans için yapılan dolaylı davetin kabul edilmemesi üzerine TBMM Hükümeti konferansa doğrudan davet edilmiştir. TBMM bu konferanstan bir sonuç alamayacağını bildiği halde "Türkler barışa yanaşmıyor" şeklindeki tezi çürütmek, hukuksal varlığını kabul ettirmek ve Misakımillî'yi tüm dünyaya duyurmak için bu konferansa temsilci göndermiştir.

(Cevap A)

19. Sözü edilen eser, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban* adlı eseridir. Eserde Çanakkale Savaşı'nda kolunu kaybeden bir gazinin köyüne döndükten sonra yaşadıkları anlatılmaktadır. Roman bir anı kitabından yola çıkılarak ve bu kitaptan alıntılar yapılarak yazılmıştır.

(Cevap A)

20. I. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası barışı korumak amacıyla bazı örgütler kurulmuştur. Bu örgütlerden Litvinov Protokolü'ne ve Briand – Kellogg Paketi'ne Türkiye üye olmuştur. Fakat 1925'te kurulan Locarno Paketi'ne Türkiye üye olmamıştır.

NOT

Locarno Antlaşması Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya arasında imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Almanya dışlandığı uluslararası sisteme yeniden dahil olmuştur.

(Cevap D)

21. Halkçılık ilkesi dil, din, ırk, mezhep ayırmaksızın tüm vatandaşların kanun önünde eşit kabul edilmesi fikrine dayanır. Sınıf çatışmalarının reddedilmesi ve toplumun dayanışma içerisinde olması fikirleri halkçılık ilkesinin temel unsurlarıdır.

(Cevap A)

22. Meclis hükümeti sistemi 29 Ekim 1923'te Cumhuriyetin ilan edilmesiyle terk edilmiştir. Bu tarihte kabine sistemine geçilerek Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Meclis başkanlığı kurumları ayrılmıştır. Kabinde sisteminde Bakanlar, Başbakan tarafından seçilerek Cumhurbaşkanı onayına sunulmuştur. Böylece hükümet bunalımlarının önüne geçilmiştir.

(Cevap D)

23. TBMM 1 Kasım 1922'de aldığı bir kararla saltanat ve hilafet makamlarını birbirinden ayırarak saltanat makamını kaldırmıştır. Ancak din konusundaki hassasiyetten dolayı hilafet makamına dokunulmamıştır. Saltanatın kaldırılmasıyla padişahın siyasi yetkileri elinden alınmış ve elinde yalnızca halifelik ünvanı kalmıştır. Bu sebeple İngiltere'ye yazdığı sığınma mektubunda yalnızca bu ünvanı kullanabilmiştir. Ancak halifenin ülke dışına çıktığı günün ertesi günü TBMM, Osmanlı hanedanından Abdülmecid Efendi'yi halife olarak seçmiş, böylece padişahın halifelik ünvanı da ortadan kalkmıştır.

(Cevap A)

24. Milli iradeyi egemen kılmak; ulus yönetimini tek kişiden alıp halka vermekle mümkündür. Halkın, tek bir kişi tarafından değil, seçim yoluyla kendi kendisini yönetmesini esas alır. Saltanat ve hilafetin kaldırılması, cumhuriyetin ilanı ve çok partili hayata geçiş denemeleri bu bağlamda yapılan inkılaplardır. Fakat Medeni Kanun sosyal ve ekonomik hayatı düzenlemeye yönelik bir girişimdir.

(Cevap A)

25. Milli Korunma Kanunu, II. Dünya Savaşı sırasında çıkarılmıştır. Bu kanun, dönemin ekonomisi sebebiyle Ocak 1940'ta Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının çıkarttığı ve hükümete olağanüstü hallerde fiyatları saptamada, ürünlere el koymada, hatta zorunlu çalışma yükümlülüğü getirmede birtakım yetkiler vermiştir. Devletin bu alanlardaki müdahaleleri bu kanunla meşruyet kazanmıştır. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen gelişmeler Milli Korunma Kanunu'nun hükümete verdiği yetkiler arasındadır. Ancak Merkez Bankası 3 Ekim 1931 tarihinde kurulmuş olup Milli Korunma Kanunu ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

(Cevap D)

26. Türkiye II. Dünya Savaşı devam ederken İngiltere, Almanya, Fransa ve SSCB ile saldırmazlık antlaşmaları yapmıştır. Ancak ABD ile böyle bir antlaşma imzalamamıştır.

(Cevap A)

27. ABD bir dış politika olarak benimsediği Monroe Doktrini gereğince Avrupa siyasetinden uzak durmaktaydı. Ancak Japonya'nın Pasifik'teki ABD askerî üssü olan Pearl Harbour'a 7 Aralık 1941'de saldırması sonucunda ABD II. Dünya Savaşı'na dâhil olmuştur.

(Cevap E)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. İslâmiyet öncesi Türk tarihini incelerken en çok Çin kaynaklarından faydalanılır. Çünkü Türklerin ilk anayurdu olan Orta Asya'da faaliyet gösteren Hun, Gök-türk, Kırgız, Türgiş gibi devletlerin en yakın komşusu Çin'dir. Türk devletlerinin en çok mücadele ettiği devlet de Çin'dir. Ayrıca Türklerle Çinliler ticari, siyasi ve kültürel anlamda birçok ilişki içerisinde bulunmuşlardır. Bu yüzden de Türklerle ait en eski bilgileri Çin kaynaklarında bulmak mümkündür.

(Cevap A)

2. Kök Türklerle bağılı olarak yaşayan Uygurlar, 744 yılında Karluk ve Basmlil kuvvetleriyle birlikte Kök Türkleri yıkarak bağımsız olmuştur. Ötüken merkezli bir devlet kuran Uygurlar, Türk devletlerinden farklı olarak ilk kez yerleşik yaşama geçmişlerdir. Bunun sonucu olarak da bayındırlık işleri ve tarım faaliyetleri günlük hayatın bir parçası olmuştur.

(Cevap B)

3. Pasinler Savaşı 1048'de Büyük Selçuklu Devleti ile Bizans İmparatorluğu arasında Anadolu egemenliği için yapılan ilk savaştır. Malazgirt Savaşı 1071'de yine Büyük Selçuklu Devleti ile Bizans arasında Anadolu egemenliği için yapılmıştır. Miryokefalon Savaşı 1176'da Anadolu Selçuklu Devleti ile Bizans arasında yapılmıştır. Her üç savaşın da ortak yanı Bizans ile Anadolu egemenliği için yapılan savaşlar olmasıdır.

(Cevap A)

4. 1389-1402 yılları arasında hüküm süren Yıldırım Bayezid Dönemi'nde, Anadolu beyliklerinin çoğu egemenlik altına alınmıştır. Ancak Timur Devleti'yle 1402'de yapılan ve kaybedilen Ankara Savaşı'ndan sonra bu beylikler tekrar bağımsız olmuştur. I. Bayezid döneminin diğer bir önemli hadisesi de İstanbul'un kuşatılmasıdır. İstanbul kuşatmasının ardından oluşan Haçlı birliklerini 1396 Niğbolu Savaşı'nda yenilgiye uğratan padişaha, halife tarafından "Sultan-ı İlim-i Rum" ünvanı verildiği de bilinmektedir.

(Cevap E)

5. II. Mahmut Dönemi'nde divan teşkilatı kaldırılarak yerine Heyet-i Vükela adında Nazırlıklar (Bakanlıklar) kurulmuştur. Yeniçeri Ocağı da yine II. Mahmut Dönemi'nde kaldırılmış ve yerine "Asakir-i Mansure-i Muhammediye" adıyla yeni bir ordu kurulmuştur. Saraya memur yetiştiren Enderun Mektebi de II. Mahmut Dönemi'nde kaldırılan bir diğer kurumdur. Bunun yerine ilk ve orta seviyede memur yetiştiren Mekteb-i Maarif-i Adliye ve Mekteb-i Ulum-ı Edebi açılmıştır.

NOT

Asakir-i Mansure-i Muhammediye, "Muhammedin muzaffer askerleri" demektir. Bu orduya, yaşları 15-30 arasında olanlar alınmaktaydı. 1500 kişiden oluşan 8 tabur vardı. Tertibin en rütbeli subayı binbaşydı.

(Cevap E)

6. Osmanlı Devleti'nin ilk medeni kanunu olan Mecelle, Tanzimat Dönemi'nde (1839-1876) hazırlanmıştır. Sultan Abdülaziz Dönemi'nde 1868-1876 yılları arasında hazırlanan kanunu Ahmet Cevdet Paşa başkanlığındaki yedi kişilik bir komisyon derlemiştir. Ancak bu kanunun uygulanması II. Abdülhamid Dönemi'nde olmuştur.

(Cevap D)

7. Soru kökünde verilen gelişmeler 1789-1807 yılları arasında Osmanlı tahtında bulunan Padişah III. Selim Dönemi'nde gerçekleşmiştir. III. Selim söz konusu icraatlarını Nizam-ı Cedid adı verilen bir ıslahat programı çerçevesinde yapmıştır. Nitekim III. Selim belli bir plan dâhilinde ıslahat programı hazırlayan ilk padişahdır.

(Cevap D)

8. Venediklilerin Akdeniz'de Osmanlı gemilerine saldırması ve Karadağ halkını Osmanlılara karşı kışkırtması üzerine 1715'te Osmanlı – Venedik Savaşı başlamıştır. Bu savaş sırasında Osmanlı Devleti, Karlofça Antlaşması ile kaybettiği Mora Yarımadası'nı geri almıştır. Osmanlı'nın elde ettiği bu başarı Karlofça Antlaşması'nın garantörü olan Avusturya'yı harekete geçirmiştir. Bunun üzerine Osmanlıya karşı Venedik'in yanında Avusturya savaşa katılmıştır (1716). Bu savaş sonunda imzalanan antlaşma 1718 Pasarofça Antlaşması'dır. Bu antlaşma aynı zamanda Lale Devri olarak bilinen sürecin de başlamasına vesile olmuştur.

(Cevap C)

9. Sözü edilen belge Sened-i İttifak'tır. Sened-i İttifak, Sultan II. Mahmud ile ayanlar arasında 29 Eylül 1808'de imzalanmış bir antlaşmadır. Hazırlanmasında Sadrazam Alemdar Mustafa Paşa'nın büyük etkisi olmuştur. Sened-i İttifak, padişahın mutlak yetkisini kısıtlaması bakımından Türk tarihindeki ilk anayasal belge olarak geçmektedir. Antlaşmanın giriş bölümünde Osmanlı devletinde düzeninin bozulduğu, devlet otoritesinin sarsıldığı ve bu durumun taraflarca gözlemlendiği,devletin kuvvetlenmesi amacıyla bu antlaşmanın yapıldığı yazılıdır.

(Cevap C)

10. Elviye-i Selase yani Kars, Ardahan, Batum sancakları 1877–1878 Osmanlı Rus Harbi'nin ardından yapılan Berlin Antlaşması'yla Rusya'ya bırakılmıştır. I. Dünya Savaşı sırasında bir iç savaş yaşayan ve savaştan çekilen Rusya, 1918'de imzaladığı Brest-Litovsk Antlaşması'yla Elviye-i Selase'yi Osmanlı'ya geri vermiştir.

(Cevap C)

11. 1808 –1839 yılları arasında hüküm süren II. Mahmut, Osman Gazi ve Sultan İbrahim'den sonra Osmanlı hanedanının üçüncü ve son soy atasıdır. II. Mahmut Dönemi'nde tercüme bürolarının açılması kültürel alanda ilerlemeye yönelik bir yeniliktir. Diğer seçeneklerde yer alan yenilikler ise daha çok yönetim ve askerlikle ilgilidir.

(Cevap A)

12. Islahat Fermanı'yla Müslüman ve gayrimüslim Osmanlı tebaası arasında tam bir eşitlik sağlanmaya çalışılmıştır. "Eşit haklar eşit yükümlülükler getirir", ilkesi gereği bu fermanla gayrimüslimlere devlet memuru olma ve askerlik yapma yükümlülüğü getirilmiştir. Müsadere, devlet görevlilerinin yolsuzluk yapması veya vefatı gibi durumlarda, devletin bu kişinin mallarına el koymasındır. Fatih Sultan Mehmet döneminde başlayan bu uygulama, II. Mahmut döneminde (1808-1839), yani Islahat Fermanı'ndan önce kaldırılmıştır.

(Cevap B)

13. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Komünizm, Faşizm, Nazizm gibi siyasi rejimler ortaya çıkmış, yeni devletler kurulmuş, Osmanlı Devleti, Avusturya – Macaristan, Rus Çarlığı, Almanya gibi imparatorluklar parçalanmıştır. Savaş sonunda da ABD dahil savaşa katılan tüm ülkelerde bir ekonomik buhran yaşanmıştır. Bu durum savaşın tüm katılımcı devletlerini etkileyen bir sonuçtur.

(Cevap E)

14. İttihat ve Terakki Fırkası 1909 darbesinden sonra yönetimde etkin olmaya başlamış ancak 1913 Bab-ı Ali baskınıyla yönetim tam olarak ele geçirmiştir. Bu dönemde milli iktisat politikası kurmak için bir takım adamlar atılmıştır. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bunlardan bazılarıdır. Ancak 1913 yılında çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun amacı sanayileşmeyi gerçekleştirmektir. Bu kanundan yabancılar da yararlanmış. Hatta Türk ve Müslüman kesim bilgi, teknik, deneyim, sermaye yetersizliği gibi sebeplerden bu kanundan yeterince fayda görememiştir.

(Cevap C)

15. Osmanlı Devleti İslam'ı yayma ve bir cihan devleti olma idealiyle çok geniş bir coğrafyada fetih politikası yürütmüştür. Balkanlar, Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Kafkasya'da egemen olan Osmanlı en geniş sınırlarını dört yüz yıl elinde tutmuştur. Bu özelliği ile Osmanlı Devleti, dünya medeniyetleri arasında ilk sıralarda yerini almıştır. Ancak Osmanlı Devleti kurulduğu andan beri teokratik bir yapıya sahip olup, bu özelliğinin sınırlarının genişlemesiyle bir ilgisi bulunmamaktadır.

(Cevap B)

16. Kurtuluş Savaşı'nda Güney Cephesinde Adana, Urfa, Maraş ve Antep'te Fransa ve Ermenilere karşı mücadele edilmiştir. Antep'te Şahin Bey, Urfa'da Ali Saip Bey, Maraş'ta Sütçü İmam, Adana'da Karaisalı Hoca Mehmet Efendi direnişin öncü isimleri olmuş ve bu bölgelerde ciddi çatışmalara girmiştir. Ancak Antalya ve çevresini işgal eden İtalyanlarla sıcak bir çatışma yaşanmamıştır.

(Cevap E)

17. Moskova Antlaşması, Sovyet Rusya ile I. İnönü Savaşı sonrası imzalanmıştır. Bu antlaşma ile ilk defa Misakımilli ve TBMM'nin resmi varlığı büyük bir devlet tarafından kabul edilmiştir; ancak Moskova Antlaşması'nda Misakımilli'den taviz verilmiş ve Batum Gürcistan'a bırakılmıştır.

(Cevap B)

18. Yurdun işgaline karşı Anadolu halkı tarafından oluşturulan sivil silahlı güçlere "Kuvayımilliye" denmiştir. Kuvayımilliye Mondros Ateşkesinden sonra ordunun terhis edilmesi, silahların toplanması ve işgallere karşı İstanbul Hükümeti'nin kayıtsız kalması üzerine oluşturulmuştur. Bölgesel kurtuluşu amaçlayan bu milis güçler, tek bir merkeze bağlı olmayan, gönüllülerden oluşan ve ihtiyaçlarını da çevre halktan karşılayan kuvvetlerdi. Düzenli ordu kuruluncaya dek düşman ilerleyişini yavaşlatmada, hatta zaman zaman durdurmada etkin rol oynamışlardır.

(Cevap A)

19. Özellikleri verilen gazeteci yazar Falih Rıfkı Atay'dır. Makale, fıkra, gezi türlerindeki gazete yazılarıyla ve özellikle Atatürk'ü yakından tanıtan anılarıyla tanınmaktadır. I. Dünya Savaşında yedek subay olarak Suriye cephesinde bulunan Falih Bey, Kurtuluş Savaşı'nın önde gelen destekçilerindedir. Bolu ve Ankara milletvekilliği de yapan Falih Bey, Hâkimiyeti Milliye, Milliyet ve Ulus gazetelerinde başyazarlık yapmıştır. "Batış Yılları" adlı eser de Falih Rıfkı Atay'ın 1905 ile 1914 yılları arasında kalan dönemi anlattığı, anı ve deneme türü eseridir. Kitapta Falih Rıfkı Atay'ın anıları üzerinden II. Abdülhamit, İttihat ve Terakki, İkinci Meşrutiyet, 31 Mart Vakası ve Balkan Savaşı'na yönelik incelemeler yer almaktadır.

(Cevap E)

20. Çerkez Ethem, İpsiz Recep, Yörük Ali Efe ve Şahin Bey Kuvayımilliye'nin önde gelen liderleridir. Ancak Nene Hatun 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) sırasında Erzurum'daki halk direnişinin öncüsü olmuş halk kahramanıdır.

(Cevap B)

21. Erzurum Kongresi'nde Doğu illerini temsilen dokuz kişilik bir heyet oluşturulmuştu. Sivas Kongresi'nde Doğu illerine ek olarak Batı illerinden altı üye seçilerek Temsil Heyetinin sayısı 16'ya çıkarılmıştır. Bu iller; Afyon, Eskişehir, Bursa, Ankara, Denizli, Aydın ve Niğde illeridir.

(Cevap C)

22. Atatürk, paragrafta verilen sözü ile ülkenin bütünlüğü ve devletin bağımsızlığı için savaşmanın doğal bir tepki olduğunu dile getirmiştir. Nitekim hayatı savaş meydanlarında geçmiş bir komutan olan Atatürk'e göre "Harp, zorunlu ve hayati olmadıkça cinayettir."

(Cevap D)

23. Cumhuriyet Dönemi'nde inşa edilmiş ilk müze binası Ankara Etnografya Müzesi'dir. Ankara'nın başkent oluşunun ardından Atatürk'ün 1925 yılındaki talimatıyla yeni ulusun kültürünü yansıtacak bir müze olarak tasarlanmıştır. Kurulma aşamasındaki çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmüş, müze binası ise mimar Arif Hikmet Koyunoğlu tarafından tasarlanmıştır. 1930 yılında Cumhuriyet Dönemi'nin müze olarak tasarlanan ilk yapısı, ilk devlet müzesi olarak halka açılmıştır.

(Cevap A)

24. Halkçılık ilkesi dil, din, ırk, mezhep, cinsiyet ayırmaksızın tüm vatandaşların kanun önünde eşit kabul edilmesi ilkesine dayanmaktadır. Toplumun kaynaştırılmasını hedefleyen bu ilke, ayrımcılık belirten tüm uygulamaları reddeder. Bu yönüyle Kılık-Kıyafet Kanunu Halkçılık çerçevesinde yapılan bir inkılâptir.

(Cevap E)

25. Müslümanların dini kendi anadillerinde öğrenebilmesi ve anlaması için Atatürk Dönemi'nde Kur'an'ın Türkçe çevirisinin yapılması, ezanın Türkçe okunması gibi çalışmalar yapılmıştır. Fakat bazı gruplar tarafından bu durum tepkiyle karşılanmış, 1 Şubat 1933'te Bursa Ulucami'de ezanın Türkçe okunması ve kamet getirilmesi nedeniyle olaylar çıkmıştır. Olaylar kısa sürede kontrol altına alınmıştır. Bu olay tarihte "Bursa Olayı" olarak bilinir.

(Cevap A)

26. Celal Bayar, Türk siyasi tarihinde önemli roller üstelenmiş bir ekonomist ve politikacıdır. Osmanlı Dönemi'nde Mebusan Meclisi üyeliği, Cumhuriyet Dönemi'nde iktisat vekilliği görevlerini yerine getirmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün son başbakanı olan Celal Bayar 1950-1960 yılları arasında Türkiye'nin üçüncü ve asker kökenli olmayan ilk cumhurbaşkanı olarak görev yapmıştır. Ancak meclis başkanlığı hiç yapmamıştır.

(Cevap D)

27. II. Dünya Savaşı'ndan 1991'e kadar süren; SSCB liderliğindeki Doğu Bloku ile ABD liderliğindeki Batı Bloku arasında siyasi gerginlikle geçen döneme "Soğuk Savaş Dönemi" adı verilmiştir. A, B, C, E seçeneklerinde verilen gelişmeler bu dönemde gerçekleşmiştir. Ancak 1952'de, yani soğuk savaş döneminde NATO'ya üye olan Türkiye'nin NATO üyeliği hala devam etmektedir.

(Cevap D)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Uygurlar diğer Türk devletlerinden farklı olarak yerleşik hayata geçmişlerdir. Bu sebeple ekonomik gelirlerinin büyük bir kısmını tarımdan karşılamışlardır.

(Cevap A)

2. Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, Malazgirt Zaferi'nden sonra komutanlarına Anadolu'da fethedecekleri toprakların kendilerine ait olacağını bildirmiştir. "Fethedilen toprağın fethedenin malı olması" anlayışı Anadolu'nun kısa zamanda fethini sağlamak için yapılmış bir uygulamadır. Nitekim bu sayede Anadolu'da kısa zamanda Mengücekler, Artuklular, Danişmentliler, Saltuklular gibi beylikler kurulmuştur.

(Cevap A)

3. 1178'de Danişmentlilere son veren, 1176'da Bizans ordusunu yenerek Anadolu'ya "Türkiye" denmesini sağlayan Anadolu Selçuklu hükümdarı; II. Kılıçarslan'dır. II. Kılıçarslan 1155–1192 tarihleri arasında tahtta bulunmuştur.

NOT

II. Kılıçarslan, Anadolu Selçuklu Devleti'nde altın sikke bastıran ilk hükümdardır.

(Cevap B)

4. Osmanlı Devleti'nde ekonominin tarıma dayalı olması hayvancılık faaliyetlerinin de gelişmesini sağlamıştır. Hayvanlardan tarım, gıda, sanayi ve ulaşım alanında doğrudan faydalanmanın yanı sıra hayvancılık üzerinden alınan vergiler de devletin başlıca gelir kaynaklarını oluşturmaktaydı. Osmanlı topraklarında mera alanlarının geniş olması başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu olmak üzere Orta ve Batı Anadolu'da da otlak hayvancılığının yaygın hale gelmesini sağlamıştır.

(Cevap E)

5. XVII. yüzyılda yaşamış olan Osmanlı tarihçisi ve devlet adamı Koçi Bey, 1631 yılında padişah IV. Murat'a bir rapor sunarak devletin içinde bulunduğu buhranın nedenlerini ortaya koymuştur. Bu raporda buhranın nedenlerini Kanuni Dönemi'ne kadar götüren Koçi Bey, o dönemde devletin gücünden dolayı var olan zayıflığın anlaşılmadığını, ancak III. Murat Dönemi'nde bunların iyice ortaya çıktığını belirtmiştir.

(Cevap D)

6. XVI. yüzyılda Avusturya Arşidükası Ferdinand, Osmanlı Devleti'nin tayin ettiği yeni Macar kralını tanımayarak Macaristan'a girmiş ve Budin'i işgal etmiştir. Bu olay Kanuni (I. Süleyman) döneminde ilk Viyana kuşatmasının yapılmasına sebep olmuştur. XVII. yüzyılda Avusturya'nın Macarlara baskı yapması üzerine Viyana, Sultan IV. Mehmet döneminde ikinci kez kuşatılmıştır. Osmanlı Devleti her iki kuşatmadan da istediğini alamamış hatta II. Viyana kuşatması Osmanlı'nın ilk kez büyük topraklar kaybetmesine neden olmuştur.

(Cevap D)

7. Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyıldan itibaren her geçen yüzyılda bir öncekinden daha kötü bir duruma düşmesi, yöneticileri ıslahat hareketleri yapmaya yöneltmiştir. Ancak yapılan her ıslahat girişimi yenice-rilerin, ulemanın ve çıkarları zedelenen çevrelerin isyanlarıyla başarısızlığa uğramıştır. Osmanlı Devleti'nde aydınların yenilik hareketlerini desteklemesi XIX. yüzyıldan itibaren görülmeye başlamıştır. Nitekim Osmanlı Devleti'nde aydın sınıfı denilen kesim Tanzimat Dönemi'nde (1839–1876) doğmuştur.

(Cevap A)

8. Batı tarzı okulların açılması, ilköğretimin zorunlu hale gelmesi, Avrupa'ya ilk kez öğrenci gönderilmesi ve ilk resmi gazetenin çıkarılması eğitim-sosyal-kültürel alanda yapılan düzenlemelerdir. Ancak memurların maaşa bağlanması idari alanda yapılan düzenlemeler arasında yer alır.

(Cevap D)

9. Balkan Savaşlarında Osmanlı yönetimine egemen olan İttihat Terakki Cemiyeti, Alman hayranı bir politika izlemiştir. Balkan Savaşlarından sonra Alman su-baylarının Osmanlıya getirilmesiyle başlayan Türk - Alman yakınlaşması Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na Almanya'nın yanında girmesine neden olmuştur. Osmanlı Devleti ekonomik ve askeri yönden zayıf olmasına rağmen Almanya Osmanlı halifesinin birleştirici gücünden, yani İslamcılık fikir akımından faydalanmak istemiştir. Bu sebeple İslamcılık akımına büyük destek vermiştir.

(Cevap B)

10. I. Mahmut Dönemi'nde subay yetiştirmek amacıyla açılan okul Hendesehane'dir. 1734 yılında açılan Hendesehane, Avrupa tarzında açılmış ilk teknik okuldur. Bu bağlamda Osmanlı tarihinde Avrupa tarzı askerî islahat yapan ilk padişah I. Mahmut'tur.

(Cevap B)

11. İtalya, 1871'de siyasi birliğini tamamladıktan sonra hızlı bir şekilde sömürge yarışına dahil olmuştur. Bu çerçevede hem coğrafi yakınlığı hem de Osmanlı Devleti'nin zayıf durumda olması sebebiyle gözünü Osmanlı'nın Kuzey Afrika topraklarına dikmiştir. Mısır'ın İngiltere, Cezayir'in ise Fransa tarafından daha önceden işgal edilmiş olması sebebiyle İtalya Trablusgarp'ı kendine hedef yapmıştır.

A, C, D, E seçeneklerindeki olaylar Trablusgarp Savaşı sırasında meydana gelmiştir. Ancak İtalya, her ne kadar I. Dünya Savaşı sırasında gizli anlaşmalarla kendisine vaad edilmiş olsa da İzmir'e yaklaşamamıştır.

(Cevap B)

12. İzmir ve çevresinin Yunanlılar tarafından işgal edilmesine, İstanbul hükümetinin herhangi bir direniş göstermemesi, yerel direniş hareketlerini ortaya çıkarmıştır. Ortaya çıkan bu direniş kuvvetlerine Kuva-i Milliye adı verilmiştir. Kuvayimilliyeye güçlerinin amacı buldukları bölgeleri düşman işgalden kurtarmaktı. Bu milis güçlerin hedefi dar olup kurtuluş sonrası için bir planları yoktu.

(Cevap E)

13. Bahsedilen olay Bâb-ı Âli Baskını'dır. 23 Ocak 1913'te Enver Bey ve Talat Bey'in liderlik ettiği bir grup İttihat ve Terakki üyesi tarafından hükümet binası basılmak suretiyle yapılan askerî bir darbedir. Bu baskın sırasında Harbiye Nazırı Nâzım Paşa öldürülürken, Sadrazam Kâmil Paşa istifaya zorlanmıştır. Darbe sonrasında Mahmud Şevket Paşa Hükümeti kurulmuş, İttihat ve Terakki Fırkası yönetime tam olarak hakim duruma gelmiştir.

(Cevap D)

14. Büyük Özgürlük Fermanı olan Magna Carta 1215 yılında İngiltere'de Kral Yurtsuz John ile soylular arasında imzalanmıştır. Bu belge ile kralın mutlak yetkileri ilk kez sınırlandırılmış, burjuvaziye bazı hak ve özgürlükler tanınmıştır. Ancak Magna Carta'da parlamentodan bahsedilmemiştir.

(Cevap A)

15. Balıkesir Kongresi'nde alınan kararların yeniden gözden geçirilmesi ve daha iyi uygulanabilmesi amacıyla 16-25 Ağustos 1919 tarihleri arasında Alaşehir Kongresi toplanmıştır. Bu kongrede; Yunan ordusunun yaptığı katliamlar nedeniyle gerekirse İtilaf Devletlerinden yardım istenebileceği bildirilmiştir.

(Cevap C)

16. Soruda verilen gelişmeler 28 Haziran 1919'da yayımlanan Amasya Genelgesi sonrası meydana gelmiştir. Böylece Millî Mücadele döneminde Mustafa Kemal'in resmî görevde iken yaptığı son faaliyet Amasya Genelgesi olmuştur.

(Cevap A)

17. Lozan Antlaşması'nda Irak sınırı kesinleşmemiştir. Sebebi ise petrol yatakları bakımından zengin olan bu bölgenin İngilizlerce Türkiye'ye verilmek istenmesidir. Irak sınırı konusunda Lord Curzon'un uzlaşmaz tutumu nedeniyle konferanstan sonuç alınamamıştır. Konferansın çıkmaza girmesini engellemek amacıyla meselenin konferanstan sonraki dokuz aylık süre içerisinde Türkiye ile İngiltere arasında çözümlü kararlaştırılmıştır.

(Cevap C)

18. 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Antlaşması'nda; "Boğazların statüsüne Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler karar verecektir." maddesi yer almıştır. 13 Ekim 1921'de imzalanan Kars Antlaşması'nda "Boğazların ticarete açılması ve İstanbul'un güvenliğinin sağlanması" maddesi yer almıştır. Fakat Fransa ile imzalanan 20 Ekim 1921 Ankara Antlaşması'nda Boğazlarla ilgili hüküm bulunmamaktadır.

(Cevap B)

19. Lozan Antlaşması'ndan sonra Türkiye, Fransa ve İngiltere ile komşu olmuştur. İngiltere Irak'ı, Fransa da Suriye'yi mandasına aldığı için Türkiye ile komşu olmuştur. Almanya, Anadolu çevresinde herhangi bir toprak sahibi olmadığı için Türkiye'ye komşu devletler arasında gösterilemez.

(Cevap D)

20. Paragrafta 6 Temmuz 2014 tarihinde 88 yaşındayken hayatını kaybeden Andrew Mango'nun "Modern Türkiye'nin Kurucusu" adlı kitabından bahsedilmektedir. Atatürk ile ilgili en iyi biyografiler arasında gösterilen bu eserde Saltanat ve Cumhuriyet dönemine ilişkin tüm yazılı kaynaklara ulaşılmıştır. Kitapta çoğu eski yazı olan birçok belgeye yer verilmiş ve döneme özgü söyleyiş özellikleri korunmuştur.

(Cevap D)

21. Lozan Konferansı'nda çözümlenemeyen Musul meselesi İngiltere ve Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelerle çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu süreçte İngiltere'nin geri adım atmaması ve yeni taleplerde bulunması Türkiye'yi büyük bir devletle yakınlaşma içine sokmuştur. Bu devlet de Milli Mücadele'ye destek veren ve rejimi itibarı ile İngiltere'ye karşı olan Sovyet Rusya olmuştur.

(Cevap C)

22. Paragrafın özeti “Türk’ün gücünü Dünyaya göstermek” cümlesidir. Milletini yüceltmek, milletiyle gurur duymak, doğrudan milliyetçilik ilkesiyle ilgilidir.

(Cevap B)

23. Menemen Olayı, Laik Cumhuriyet rejimini yıkmaya yönelik ikinci girişimdir. 23 Aralık 1930’da İzmir’de meydana gelen isyan şeriata dayalı devlet kurma düşüncesiyle çıkmıştır. İsyan esnasında askerliğini yedek subay olarak yapmakta olan öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay ve iki bekçi hayatını kaybetmiştir. Olayların ardından bölgede sıkıyönetim ilan edilmiş ve suçlular Divanı Harp’te çeşitli cezalara çarptırılmıştır.

(Cevap B)

24. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (TCF), inkılapların uygulanma şeklini uygun bulmayan Ali Fuat Paşa, Refet Bey, Kazım Karabekir Paşa, Rauf Bey ve Adnan Bey tarafından 17 Kasım 1924’te kurulmuştur. Cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisi olan TCF parti programında yer alan “parti, dini inançlara saygılıdır” maddesi rejim karşıtlarının parti içine sızmasına sebep olmuştur. Bu rejim karşıtlarının “din elden gidiyor” şeklindeki propagandaları Şeyh Said Ayaklanması’nın çıkmasında etkili olmuş ve parti bu nedenle 5 Haziran 1925’te kapatılmıştır.

(Cevap C)

25. Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), SSCB’nin dağılmasının ardından 11 cumhuriyetin katılımıyla kurulmuştur. Gürcistan bu örgüte 1993 yılında katılmıştır. Ancak Gürcistan 2008 yılında yaşanan Güney Osetya Savaşı sonucunda BDT’den ayrılmıştır. 2005 yılında Türkmenistan, 2014 yılında da Ukrayna’nın BDT’den ayrılmasıyla örgütün üye sayısı dokuzaya düşmüştür.

NOT

BDT, Varşova Paketi’nin 1991’de dağılmasından sonra bölgedeki konumu korumak isteyen Rusya öncülüğünde kurulmuştur.

(Cevap C)

26. Almanya’da Hitler’in iktidara geldiği 1933 yılından sonra Avrupalı devletler yeni bir savaşın yaklaştığını öngörmüşlerdir. Bu nedenle gerekli önlemleri almak için harekete geçtiler. Bu çerçevede Fransa, Suriye ve Hatay bölgesindeki askerlerini çekerek Fransa sınırlarına yerleştirmiştir. Ayrıca Fransa, Türkiye ile Almanya arasında olabilecek bir yakınlaşmanın Ortadoğu’yu büyük tehlikeye sokacağını bildiğinden Türkiye ile ilişkilerini de iyi tutmaya çalışmıştır. Bu doğrultuda Hatay’ın önce bağımsız olması daha sonra da Türkiye’ye bağlanmasına ses çıkarmamıştır.

(Cevap C)

27. II. Dünya Savaşı’nda Almanya’nın müttefikleri İtalya ve Japonya idi. Bu üç devlet mihver blokunu oluşturmaktaydı. I. Dünya Savaşı’nda ise Almanya İttifak blokunda yer alırken Japonya, İtalya ve ABD İttifak Devletleri blokunda yer almıştır. Buna göre İtalya ve Japonya I. Dünya Savaşı’nda Almanya’nın düşmanıyken II. Dünya Savaşı’nda müttefikleri olmuştur.

(Cevap E)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Göktürk Devleti'nde demir madeninden para yapılması, madencilik özellikle demircilik alanında gelişme yaşandığının kanıtıdır. Para bastırmak eski Türklerde bir hakimiyet sembolüydü. Hakimiyet sembolünün üzerinde sadece hükümdarın değil eşinin de resminin bulunması kadınların yönetimde söz sahibi olduğunu göstermektedir. Öncülde verilen bilgiden ticarete takas usulünün kullanılıp kullanılmadığı yargısı çıkmaz.

(Cevap D)

2. Uygurlarda, ticari ilişkilerin gelişmesi kişiler arasındaki anlaşmaların yazılı hale getirilmesine sebep olmuş, bu durum da hukuk alanında belgelerin oluşturulmasına imkân vermiştir.

(Cevap C)

3. İlk Türk devletlerinde uygulanan devlet yönetme geleneği Büyük Selçuklu Devleti tarafından örnek alınmış ve ülke hanedanın ortak malı sayılmıştır. Bu çerçevede özellikle hükümdarın erkek çocukları yönetim tecrübesi kazanmaları için çeşitli bölgelere vali olarak gönderilmiştir. Büyük Selçuklularda hanedan üyelerinin her biri bulunduğu bölgelerde kendi adına para bastırmak, hutbe okutmak, nevbet çaldırmak hakkına sahipti. Fakat sultan olarak başkentteki hükümdara bağlı idiler. Hutbede ilk defa hükümdarın adı anılırdı.

(Cevap E)

4. Karahanlılar, İslamiyeti kabul eden ilk Türk devleti olmaları nedeniyle, İslamiyet öncesi Türk kültürünü korumuşlar ve Türkçeyi resmi dil olarak benimsemişlerdir. Büyük Selçuklu Devleti ise İran coğrafyasında kurulduğu için Farsçanın tesiri altında kalmıştır. Büyük Selçuklu'dan ayrılarak kurulan Anadolu Selçuklu Devleti'nde de Fars etkisi devam etmiştir. İksinin ortak özelliği de resmi dillerinin ve edebiyat dilinin Farsça olmasıdır. Ayrıca bu devletlerde sarayda konuşulan dil Türkçe, eğitim dili ise Arapçadır.

(Cevap E)

5. Osmanlı Devleti'nde ticari amaçla kurulmuş, yan yana sıralı küçük dükkânlardan oluşan üstü kapalı çarşılar Bedesten denmiştir. Bir çeşit kapalı çarşı olan bu yapıların ilk örneklerine XIII. yüzyılda Anadolu'da rastlanmaktadır.

(Cevap A)

6. Osmanlı Devleti üç kıta ve yedi deniz olmak üzere oldukça geniş bir alana hâkim olmuştur. Bunun bir sonucu olarak da bir çok farklı millet (Acem, Arap, Kürt, Rum, Yahudi, Ermeni...) ve dini tebaayı (Hristiyan, Musevi...) bünyesinde toplamıştır. Bu sebeple Osmanlı toplumu farklı inanç, mezhep, millet ve kültürden oluşan heterojen bir yapıya sahiptir.

(Cevap D)

7. Osmanlı Devleti'nde öşür vergisinin köylü için ağır bir yük olmaya başlamasının sebebi iltizama verilmesidir. Çünkü köylü daha önce bu vergiyi ürün üzerinden veriyordu. Fakat iltizam sistemiyle köylü artık vergisini para üzerinden vermeye başladığı için bu vergi köylü için sıkıntı olmuştur.

(Cevap D)

8. 1603–1617 yılları arasında hükümdarlık yapan I. Ahmet Dönemi'ndeki en önemli gelişmelerinden biri vaset sisteminin değiştirilmesidir. Ekber ve Erşed isimli bu sistemle Fatih kanunnamesindeki, güçlü şehzadenin tahta geçmesi usulü kaldırılarak hanedanın en yaşlı ve en akıllı üyesinin padişah olması esası kabul edilmiştir. Taht kavgalarını önlemeye yönelik bu uygulama ile şehzadelerin sancaklara gönderilmesi uygulamasından vazgeçilmiş ve şehzadelerin sarayda gözetim altında yetiştirilmesi esası kabul edilmiştir. Bu uygulama taht kavgalarında nispeten bir azalmaya sebep olurken, ruh sağlığı bozulmuş ve deneysiz şehzadelerin padişah olmasına sebep olmuştur. Ekber ve Erşed sistemi Osmanlı tahtına kimin geçeceğiyle ilgilidir, sancakbeylerin değiştirilmesi ile ilgisi yoktur.

(Cevap C)

9. II. Mahmut 1808 ile 1839 yılları arasında Osmanlı tahtında oturmuştur. Sened-i İttifak 1808'de II. Mahmut'la ayanlar arasında imzalanmıştır. Yeniçeri Ocağı da yine II. Mahmut tarafından 1826 yılında kaldırılmıştır. Ancak Vakay-i Vakvakiye diğer bir ifadeyle Çınar Olayı, IV. Mehmet Dönemi'nde meydana gelmiştir.

(Cevap C)

10. 1876 yılında ilan edilen I. Meşrutiyet ile Osmanlı Devleti'nde ilk kez parlamenter sisteme geçilmiştir. Ancak kısa bir zaman sonra II. Abdülhamit Osmanlı – Rus Savaşını bahane ederek Mebusan Meclisini kapatmıştır. Yaklaşık otuz yıl süren baskı döneminin ardından 1908 yılında İttihat ve Terakki'nin baskısıyla meşrutiyet tekrar ilan edilmiş ve Mebusan Meclisi yeniden açılmıştır. Ancak II. Meşrutiyet Dönemi'nde ilkinden farklı olarak çok partili hayata geçilmiştir. Bu nedenle Enes'in yaptığı zaman yolculuğu bu döneme aittir.

(Cevap B)

11. Sanayi İnkılabı ile Osmanlı Devleti dışarıya ham madde satan ve dışarıdan mamul madde alan bir ülke durumuna gelmiştir. Bunun sonucunda Osmanlı'nın dış ticaret dengesi bozulmuş ve dışa bağımlılığı artmıştır. Çünkü bu süreçte Osmanlı, dışarıya ucuz ham madde satmış ve dışarıdan pahalı olarak işlenmiş mamul satın almıştır. Bu durum ihracat gelirlerini artıran bir durum değildir, aksine bir zarar söz konusudur.

(Cevap A)

12. 1876 yılında ilan edilen Kanunuesasi'nin getirdiği en önemli yenilik bir yasama organının kurulması ve halkın yönetime ilk kez ortak olmasıdır. Osmanlı Devleti'nin ilk ve son anayasası olan Kanunuesasi 23 Aralık 1876'da ilan edilmiş, 1878 yılında II. Abdülhamit tarafından askıya alınmıştır. 24 Temmuz 1908 İhtilali sonucunda yeniden yürürlüğe giren bu anayasa 1924 Anayasası'na kadar kısmen yürürlükte kalmıştır.

NOT

Kanunuesasi, otuz üyeden oluşan bir kurul tarafından hazırlanmıştır. Kurulun başkanı Sadrazam Midhat Paşa'dır.

(Cevap A)

13. 1911 yılında yapılan ara seçimde itilafçılar ittihatçılara karşı bir zafer kazanmıştır. Bu sonuç, yapılacak ilk seçimde Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın iktidara namzet olduğunu göstermesi bakımından önem taşımaktaydı. Bu doğrultuda 1912 genel seçimlerini İtilafçılara kaptırmak istemeyen ittihatçılar, seçimi kazanmak için bütün imkânlarını seferber etmişlerdir. İttihatçılar devlet imkânlarından yararlandıkları gibi, muhaliflere karşı yer yer şiddet de uygulamışlardır. Türk siyasi tarihinde derin izler bırakan bu seçimler "Sopalı Seçimler" olarak anılmıştır.

(Cevap C)

14. II. Balkan Savaşı sonrası Bulgaristan'la imzalanan İstanbul Antlaşması'nda Bulgaristan'da kalan Türklerle ilgili özel düzenlemelerin olması Türklerin azınlık statüsüne düştüğünün göstergesidir. Nitekim Balkan Savaşları'nda Osmanlı Devleti Balkan topraklarının tamamına yakını kaybetmiş, bu bölgelerde kalan Türk nüfusu Anadolu'ya göç etmiştir. Bu durum Balkanlardaki Türk nüfusunun Türkler aleyhine değişmesine sebep olmuştur.

(Cevap D)

15. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin açtığı ilk cephe Kafkas Cephesi'dir. Bu cephe Rusya'ya saldırı niteliği taşıdığı için bir taarruz cephesi özelliği göstermektedir. Turancılık temelinde Orta Asya Türkleriyle birleşmenin hedeflendiği bu cephede Osmanlı Devleti başarısız olmasına rağmen Rusya'nın savaşta çekilmesiyle galip duruma gelmiştir. Savaş sonunda imzalanan Brest Litovsk Antlaşması'yla Rusya Kars, Ardahan ve Batum'u Osmanlı'ya geri vermiştir. Bu sebeple Osmanlı Devleti cephede kaybetği halde toprak kazanmıştır.

(Cevap B)

16. 18 Mart 1915 günü Boğaza giren ve şiddetli top atışlarıyla tabyaları bombalayan İngiliz-Fransız Birleşik filosu, Çanakkale Boğazı'nın iki yakasından açılan karşı atışlarla ve boğaza dökülen mayınların etkisiyle geri çekilmek zorunda kalmıştır. Yedi buçuk saat süren deniz muharebesi Türk ordusunun kesin zafiriyle sonuçlanmış, düşman Türk ileri mayın hatlarına dahi ulaşmamıştır. Bu saldırıyı başarılı bir şekilde püskürten Çanakkale Mevki Kumandanı Cevat Çobanlı Paşa'ya "18 Mart Kahramanı"; Padişah Sultan V. Mehmet Reşat'a da gazi ünvanı verilmiştir.

(Cevap C)

17. 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması ile İmroz (Gökçeada) ve Bozcaada Türkiye'ye bırakılmıştır. Ayrıca Çanakkale Boğazı'nın güvenliği açısından Tavşan Adası da Türkiye'ye bırakılmıştır.

(Cevap C)

18. 13 Nisan-23 Eylül 1920 tarihlerinde çıkan Düzce ayaklanmasının bastırılmasında Çerkez Ethem ve Refet Bele etkili olmuştur. 4 Ekim-22 Kasım 1920'de çıkan Delibaş Mehmet İsyanı'nın bastırılmasında Demirci Mehmet Efe ve yine Refet Bele etkili olmuştur. Sivas'ın Yıldızeli ilçesinde (eski adıyla Yenihan) 1920 yılında çıkan Yenihan ayaklanmasının bastırılmasında Refet Bele görev almamıştır. Bu ayaklanma Kuvayimilliyeye tarafından bastırılmış ve XV. Kolordu'dan destek gelmiştir.

(Cevap C)

19. Soruda verilen ifadeler 22 Haziran 1919 tarihli Amasya Genelgesi kararları içerisinde yer almaktadır. Bu kararlar ile Kurtuluş Savaşı'nın gerekçeleri belirtilmiş; bir mücadelenin başlama ihtimaline karşı, askerî ve millî örgütlerin dağıtılmaması istenmiştir. Ayrıca ulusal bir kongre çağrısı yapılarak bölgesel çalışmalarını bir merkezde toplamak amaçlanmıştır.

(Cevap E)

20. Soru kökünde Selahattin Adil Paşa'dan bahsedilmektedir. Selahattin Adil Paşa (1882–1961), I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordusunda görev yapmış, Kurtuluş Savaşı komutanlarından biridir. 31 Mart Olayı (1909) sırasında Hareket Ordusu'nda görev yapan Adil Paşa, Trablusgarp ve Balkan savaşlarına katılmış, I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale ve Doğu cephelerinde görev yapmıştır. 1920'de Fransız yayılmasını önlemek üzere Adana Cephesi komutanlığına atanmış; 1921'de de Batı Cephesi'nde 2. Kolordu Komutanı olarak Sakarya Meydan Muharebesi'ne katılmıştır.

(Cevap A)

21. Amasya Görüşmeleri 20-22 Ekim 1919 tarihlerinde İstanbul Hükümeti temsilcisi Salih Paşa ile Temsil Heyeti Başkanı Mustafa Kemal Paşa arasında yapılmıştır. Sevr Barış Antlaşması 10 Ağustos 1920 tarihinde İtilaf Devletleri ile Osmanlı arasında imzalanmıştır. Firariler Hakkında Kanun çıkarılması ise 11 Eylül 1920'de gerçekleşmiştir. Ancak İrade-i Milliye Gazetesi Sivas Kongresi kararları doğrultusunda 13 Eylül 1919'da çıkarılmaya başlamıştır. Bu gelişme kronolojik olarak Amasya Görüşmeleri'nden önce meydana gelmiştir.

(Cevap B)

22. Kadro dergisi, Ocak 1932'de yayımlanmaya başlayan politik bir dergidir. Dergi, yayımladığı ilk sayısında amacını inkılapları oturtmak ve bir ideoloji meydana getirmek olarak açıklamıştır. Dergi üç yıl çıkmış ancak ilk çıktığı sayıdan itibaren birçok eleştiriyeye maruz kalmıştır. Rejim yöneticileriyle ters düşen, çoğu Marksist kökenli kadrocu, başta Recep Peker olmak üzere birçok kişi tarafından Kemalizmi değiştirmek istemekle suçlanmıştır. Dergi 36. sayısının yayımlandığı 1935 yılında kapanmıştır.

NOT

Kadro dergisinin kurucuları Şevket Süreyya Aydemir, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Vedat Nedim Tör, Burhan Asaf Belge, İsmail Hüsrev Tökin'dir.

(Cevap E)

23. Atatürk Dönemi 1919 yılından Atatürk'ün 1938'de ölümüne kadar geçen dönemdir. Uluslararası barışı korumak için 1920'de kurulan Milletler Cemiyeti'ne Türkiye 1932'de üye olmuştur. Yine aynı amaçla kurulan Kellogg Paketi'ne de 1928 yılında yani Atatürk Döneminde katılmıştır. Türkiye uluslararası barışı koruma çalışmalarına II. Dünya Savaşı sonrasında da devam etmiştir. Bu amaçla 1945'te Birleşmiş Milletlere kurucu üye sıfatıyla üye olmuştur. Sovyet Rusya'nın yayılmacı politikalarına karşı 1949'da kurulan Kuzey Atlantik Paketi'ne de 1952'de üye olmuştur. Buna göre Milletler Cemiyeti'ne ve Kellogg Paketi'ne Atatürk zamanında üye olunmuştur.

(Cevap B)

24. Osmanlı Devleti'nde saltanat ve hilafet tek kişide yani Osmanlı padişahında toplanıyordu. Saltanatın kaldırılması ile kişi egemenliği sona ermiş, ulusal egemenlik yolunda önemli bir adım atılmıştır. Hilafet makamı da dini bir kurumdur ve kaldırılması laiklikle ilgilidir. Bu iki makamın kaldırılmasının devletçilik ile ilgisi bulunmamaktadır. Çünkü devletçilik ekonomik hayata dair bir ilkedir.

(Cevap D)

25. Kadınlar, öncelikle 1926 Medeni Kanunuyla sosyal ve ekonomik haklarına kavuşmuştur. 1930 yılından sonraki çalışmalarla da siyasal hayata katılma olanağı bulmuşlardır. Bu doğrultuda, 1930'da belediye, 1933'de muhtarlık ve 1934'te milletvekilliği seçimlerine katılma haklarını elde etmişlerdir.

(Cevap A)

26. II. Dünya Savaşı sırasında yapılan anlaşmalarla Japonları Kore'den uzaklaştırma görevi, ABD ve SSCB'ye verilmiştir. Ancak bu iki ülke, Japonya'nın yenilmesinden sonra da ülkeden çıkmamıştır. ABD Güney Kore'ye; SSCB ise Kuzey Kore'ye yerleşerek 38. enlemi sınır kabul etmişlerdir. ABD ve SSCB arasında var olan rekabet sonunda Kuzey ve Güney Kore'yi karşı karşıya getirmiştir. Kuzey Kore, SSCB'nin talimatıyla 1950 yılında Güney Kore'ye saldırmıştır. Bu saldırı karşısında ABD'nin başını çektiği bir Birleşmiş Milletler Kuvveti oluşturulmuştur. Türkiye'nin de kuvvet gönderdiği bu savaş 1953 yılına dek sürmüştür. İki tarafında kesin üstünlük sağlayamadığı savaş sonunda Kore; Kuzey ve Güney olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu ayrılık günümüze kadar da sürmüştür.

(Cevap A)

27. Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerinin temeli 1959 yılına dayanmaktadır. İlişkiler zaman zaman kesintiye uğramakla birlikte yaklaşık yarım yüzyıl boyunca devam etmiştir. Bu süreçte Aralık 2004'te yapılan Brüksel Zirvesi'nde Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yeterince karşılamış olduğu belirtilerek 3 Ekim 2005 yılı müzakere tarihi olarak verilmiştir. Aynı toplantıda Hırvatistan'ın adaylık müzakereleri için de Nisan 2005 tarihi verilmiştir. Hırvatistan 2013 yılında AB'ye üye olmuştur. Türkiye'nin adaylık müzakereleri ise hala devam etmektedir.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Uygurların yerleşik yaşama geçmesiyle birlikte tarım gündelik hayatın bir parçası olmuştur. Tarımsal faaliyetlerle birlikte ortaya çıkan ihtiyaç fazlası ürünler de ticaretin gelişmesini sağlamıştır.

(Cevap C)

2. Danişmentliler (Sivas), Mengücekler (Erzincan) ve Saltuklular (Erzurum) merkezi Doğu Ekspresi Güzerghayı üzerinde yer alan beylikler olup Artuklular (Diyarbakır, Mardin) bu güzergah dışında yer almaktadır.

(Cevap C)

3. 1243 Köseadağ Savaşı Anadolu tarihi açısından bir dönüm noktasıdır. Bu savaşta Selçuklu ordusu İlhanlı ordusuna yenilmiş ve Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. İlhanlı baskısının Anadolu'da azalmasıyla II. Dönem Türk Beylikleri ortaya çıkmıştır. Anadolu Selçuklu veziri Fahrettin Ali'nin oğulları da merkezi otoritenin zayıflamasıyla Afyon merkezli Sahipataoğulları diye bilinen beyliği kurmuşlardır.

(Cevap B)

4. Osmanlı vakıf sisteminde vakfedilen mülkün gelirlerinden faydalanacak olanların hukuki ifadesiyle "meşrûnun-lehinin" belirtilmesi gereklidir. Yapılan vakıftan kimlerin veya hangi müessesenin faydalanacağı açıkça belirtilmeden vakıf yapılması mümkün değildir.

(Cevap E)

5. Sadrazamların devşirmelerden seçilmesi padişahın otoritesini sağlamaya yöneliktir. Türklerin Rumeli'de iskân edilmesi bölgenin elde tutulmasını kolaylaştırmak, çıkabilecek isyanları önlemek amacıyla yöneliktir. Tımar sisteminin uygulanması devlet otoritesinin ülkenin en ücra köşelerine kadar iletilmesine yöneliktir. Adliye teşkilatının güçlendirilmesi ise hem suçları önlemek hem de halka adil davranıp devlete güveni sağlamak amacıyla yöneliktir. Yani A, B, C, D seçeneklerindeki uygulamalar iç güvenliği ve merkezi otoriteyi sağlamaya yöneliktir. Ülkenin medreselerle donatılması iç güvenlik ve merkezi otoriteden ziyade eğitimin geliştirilmesiyle ilgilidir.

(Cevap E)

6. Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1533 yılında Avusturya ile İstanbul antlaşması yapılmıştır. Buna göre Avusturya, Osmanlı'ya vergi verecek ve Osmanlı Sadrazamı, Avusturya arşidüküne denk sayılacaktı, 1606 Zıtavorok Antlaşması ile bu durum değişmiş ve Avusturya kralına Sezar ünvanı verilmiş ayrıca vergi yükümlülüğü de kaldırılmıştır. Bu durum Osmanlı'nın Avusturya üzerindeki iddialarından vazgeçtiğini göstermektedir.

(Cevap C)

7. Koçi Bey, risalesini yani raporunu 1631'de IV. Murat'a sunmuştur. Bu rapor, kısa kısa yazılmış yirmi iki bölümden oluşmaktadır. Koçi Bey, ilk bölümde Osmanlı devlet ve toplum düzeninin temel esaslarını belirtmiştir. Sonraki beş bölümde ise önceki padişahların, vezirlerin, divan ehlinin, nedimlerin, din alimlerinin ahvali ve Osmanlı sistemi içerisindeki rolleri hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca tımar, zeamet, saraydaki devlet görevlileri, yeniçeriler ve diğer askerler arasındaki bozulmanın sebeplerini ve nasıl başladığını ele almıştır. Sonuç olarak da bu buhranın nasıl önleneceği ve ne gibi çözüm yollarının uygulanması gerektiğini dile getirmiştir.

(Cevap E)

8. Müsadere sistemi Osmanlı vezirleri ile devlet adamlarının ve tanınmış zengin kişilerin ecelleriyle öldüklerinde veya herhangi bir sebeple idam edildiklerinde, bazen de sağlıklarında mallarına devlet tarafından el konulmasıdır. Özel mülkiyetin gelişmesine engel olan bu sistem ile toplumdaki gelir farklılığının büyümesi önlenmiştir. Müsadere sisteminin tımar sistemi ve sanayileşme ile ilgisi bulunmamaktadır.

(Cevap A)

9. Kurucu iktidar, anayasa yapma ve değiştirme iktidarıdır. Kaynağını tek kişinin iradesinden alan iktidara ise monokratik asli kurucu iktidar denir. Bu iktidar anayasayı ya "ferman" ya da "misak" biçiminde yapar. 1876 Anayasası; hükümdarın tek yanlı iradesinin bir ürünü olduğu için monokratik usulle yapılmıştır. Bu sebeple 1876 Anayasası'nın yapılış biçimi Monokratik kurucu iktidara örnektir.

(Cevap D)

10. Osmanlı Devleti 1839 Tanzimat Fermanı ile hukuk devleti olma yolunda ilk adımı atmıştır. Tanzimat Fermanı Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün korunması amacıyla hazırlanmış; hukuktan eğitime, askerlikten vergiye kadar hemen her konuda yeni düzenlemeler içeren anayasal bir belgedir. Dönemin Hariciye Nazırı Mustafa Reşit Paşa tarafından 3 Kasım 1839'da hazırlanmıştır.

(Cevap A)

11. Dömeke Meydan Savaşı, 1897 yılında Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında yapılmış ve savaşı Osmanlı kazanmıştır. Birinci Balkan Savaşı ise Osmanlı Devleti ile Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ arasında yapılmıştır. İkinci Balkan Savaşı'nda da Osmanlı Devleti Bulgaristan kuvvetleri ile savaşmıştır. Dolayısıyla her üç savaşta da Osmanlı Devleti, Balkan Devletleri ile savaşmıştır.

(Cevap E)

12. Balkan Savaşları sonunda Osmanlılık fikri akımı geçerliliğini kaybederken Türkçülük akımı ön plana çıkmaya başlamıştır. Osmanlılık fikri dil, din, ırk, mezhep ayırmaksızın tüm Osmanlı vatandaşlarını eşit kabul eden bir anlayışa dayalıydı. Ancak Balkan Savaşları, Osmanlı bünyesindeki ulusların artık Osmanlı çatısı altında yaşamak istemediğini göstermiştir. Bu sebeple Osmanlılık düşüncesi önemini kaybetmiştir.

(Cevap C)

13. Mondros Mütarekesi'nden (30 Ekim 1918) sonra kapatılan Mebusan Meclisi, Erzurum ve Sivas Kongrelerindeki çalışmalar ve Amasya Görüşmeleri'nde alınan kararlar neticesinde 12 Ocak 1920'de tekrar açılmıştır. Bu meclis, 28 Ocak 1920'de çok önemli bir belgeye imza atmıştır. Misak-ı Milli adındaki bu belge Türk yurdunun sınırlarını ortaya koyan ve Kurtuluş Savaşı'nın hedefini belirleyen bir belgeydi. İtilaf Devletlerinin bu gelişmeye tepkisi ise İstanbul'u işgal etmek şeklinde olmuştur.

(Cevap A)

14. Mustafa Kemal Paşa; Erzurum, Sivas ve Pozantı kongrelerine katılmıştır. Bilecik Görüşmesine Meclis Başkanı sıfatıyla katılan Mustafa Kemal, burada İstanbul hükümet temsilcileriyle görüşmüştür. Ancak Mustafa Kemal Paşa 12 Ocak 1920'de açılan Son Osmanlı Mebusan Meclisine sağlık raporu almak suretiyle katılmamıştır. Fakat gerçek sebep İstanbul'da güvenlik sorununun olması ve Mustafa Kemal Paşa hakkında tutuklama kararının bulunmasıdır.

NOT

Mustafa Kemal Paşa, son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne Erzurum milletvekili olarak seçilirken, TBMM'ye Ankara'dan vekil olarak seçilmiştir.

(Cevap E)

15. Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerindeki Ermeni ve Rum faaliyetlerine karşı bölgelerin Türklüğünü ispatlamaya çalışan kişiler cemiyetler kurarak örgütlenmişlerdir. Bu cemiyetlerden Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti ve Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin çalışmaları sonucunda Erzurum Kongresi toplanmıştır.

(Cevap D)

16. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeler Samson Raporu içinde değerlendirilir. Fakat E seçeneğindeki ifade Havza Genelgesi'nde yer almış bir gelişme olup sorunun cevabıdır.

(Cevap E)

17. Mardin'de çıkan Ali Batı, Erzincan ve Sivas'ta çıkan Koçgiri, Batman'da çıkan Cemil Çeto ve Urfa'da çıkan Millî Aşireti İsyanında Kürt Devleti kurma amacı vardır. Yenihan ayaklanması ise Sivas-Yıldızeli ilçesinde çıkmış dinî içerikli bir isyandır. Yani Yenihan İsyanı'nda Kürt Devleti kurma amacı yoktur.

(Cevap B)

18. Soruda verilen her üç gelişme sonrasında da İstanbul ile haberleşme kesilmiştir. Anadolu hareketinin haberleşmeyi kesmesindeki maksat; İstanbul Hükümetine duyulan tepkinin artmasını sağlamak ve İstanbul Hükümetini itibarsızlaştırmaktır.

(Cevap E)

19. "Vatan Yolunda" adlı eser Türk romancı, gazeteci, şair ve diplomat Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun 1958 yılında kaleme aldığı anı türündeki eseridir. Milli Mücadele yıllarında ve sonrasında etkin bir politik yaşam sürmüş olan Yakup Kadri Milli Mücadele döneminden itibaren Atatürk'ün yakın arkadaşları arasında yer almıştır. Yakup Bey Mardin, Manisa milletvekilliği, elçilik ve 1961'de Millî Birlik Komitesi Temsilciliği gibi görevlerde bulunmuştur. Aynı zamanda Kadro dergisinin ve Anadolu Ajansı'nın kurucularındandır.

(Cevap A)

20. Avrupa Konseyi Avrupa çapında insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü gibi ilkeleri savunmak amacıyla 1949'da kurulmuştur. Londra Anlaşması'yla kurulan örgütlenmeye Türkiye 1949 yılında üye olmuştur. Bilindiği üzere Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bu kuruluşa bağlı bir uluslararası yargı organıdır.

(Cevap D)

21. 1926'da kabul edilen Medeni Kanun ile kadınlara sosyal ve ekonomik birtakım haklar verilmiştir. Bu haklarla kadın erkek eşitliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu durum temeli eşitliğe dayanan halkçılık ile ilgilidir. Kadınlar, Medeni Kanun ile miras ve boşanma konularında da erkeklerle eşit olmuşlardır. Bu durum da laiklikle ilgilidir. Çünkü dini uygulamalardan vazgeçilmiştir.

(Cevap C)

22. Türk Medeni Kanunu kadın ve erkeği birçok alanda eşit hâle getirmiştir. Fakat siyasi alanla ilgili bir eşitlik söz konusu olmamıştır. Siyasal eşitlik, 1930- 1934 yılları arasında kanunlarda ve anayasada yapılan değişikliklerle mümkün olmuştur. Edinilmiş malların paylaşımı konusu ise 1 Ocak 2002'de yürürlüğe giren yeni medeni kanunun maddeleri arasındadır.

(Cevap C)

23. Takrir-i Sükûn Kanunu 1925 yılında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu etkisi altına alan Şeyh Said İsyanı'nı bastırmak amacıyla TBMM tarafından kabul edilen kanundur. 4 Mart 1925'te çıkarılan bu kanunla isyanın çıkmasında etkili olanlar İstiklal Mahkemeleri'nde yargılanarak cezalandırılmıştır.

(Cevap A)

24. Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'da nüfuz kurmasını önlemeye yönelik bir savunma örgütü olan Bağdat Paketi'nin temeli 24 Şubat 1955 yılında Türkiye ile Irak arasında atılmıştır. Daha sonra bu ittifaka İran, Pakistan ve İngiltere de katılmıştır. 1958'de Irak'ta rejim değişikliği yaşanması üzerine Irak 1959 yılında pakttan çekilmiştir. Irak'ın çekilmesiyle paktın merkezi Ankara olmuş, adı da Merkezi Anlaşma Örgütü (CENTO) olarak değiştirilmiştir.

NOT

CENTO, üye ülkeler arasında ekonomik, kültürel ve teknik işbirliği yapmayı amaç edinmiştir. 1979'da İran ve Pakistan'ın CENTO'dan ayrılması ile pakt sona ermiştir.

(Cevap C)

25. Faşizm ve Nazizm II. Dünya Savaşı'ndan önce yayılan fikir akımlarıdır. II. Dünya Savaşı'nda öncülüğünü Almanya, İtalya ve Japonya'nın yaptığı Mihver devletleri büyük bir yenilgiye uğramıştır. Bu yenilgi Faşizm ve Nazizm gibi fikirlerin yıkılmasına sebep olmuştur.

(Cevap B)

26. Soğuk Savaş Dönemi Türk dış politikası için A, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Fakat B seçeneğinde verilen bilgi yanlış olup Türkiye AB ilişkileri sona ermemiş, hatta Türkiye'nin tam üyelik başvurusu kabul edilerek müzakereler başlamıştır.

(Cevap C)

27. Paris Barış Antlaşmaları 1947 yılında düzenlenmiş olup II. Dünya Savaşı sonrası durumu görüşmek amacıyla düzenlenen konferanstır. Bu antlaşmadan sonra Avrupa, Doğu ve Batı olmak üzere iki bloğa ayrılmıştır.

(Cevap B)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Türklerin tarih boyunca kullandığı takvimler şunlardır;
- Oniki Hayvanlı Türk Takvimi, İslamiyet öncesi Türk devletleri tarafından kullanılmıştır.
 - Hicri Takvim, İslamiyet'in kabulünden sonra kullanılmıştır.
 - Celali Takvim, Büyük Selçuklular Dönemi'nde mali işleri düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.
 - Rumi Takvim, Osmanlı'da mali işleri düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.
 - Miladi Takvim, 1926 yılından itibaren Türkiye Cumhuriyeti tarafından kullanılmaktadır.

(Cevap E)

2. Türk tarihinin ve Türk edebiyatının ilk yazılı örneği olan *Orhun Yazıtları*, II. Kök Türk Devleti zamanında yazılmıştır. *Orhun Yazıtları*'nın yazılışı VIII. yüzyılın başlarına dayanır. Bu yazıtlar vezir Tonyukuk (725), Kültigin (732) ve Bilge Kağan (735) adına dikilmiştir. Yazıtların dilini 1893 yılında Danimarkalı dil bilimci Vilhelm Thomsen çözmüştür.

(Cevap C)

3. "*Kutadgu Bilig*", Yusuf Has Hacip tarafından 1069–1070 yılları arasında yazılmıştır. Kaşgarlı Mahmud'un eseri ise "*Divan-ı Lügati-t Türk*"tür. Türkçenin ilk sözlük ve dilbilgisi kitabı olan bu eser, Türkçenin Arapça kadar zengin hatta Arapçadan daha üstün bir dil olduğunu kanıtlamak için kaleme alınmıştır.

NOT

Kutadgu Bilig, Doğu Karahanlı hükümdarı Ta-bgaç Uluğ Buğra Han'a takdim edilmiştir.

(Cevap D)

4. Türk devletleri içerisinde Karahanlı, Memlük, Karamanoğlu Beyliği ve Osmanlı Devleti Türkçeyi resmi dil olarak kullanmıştır. Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu devletlerinin resmi dili ise Farsça idi.

(Cevap E)

5. Sırbistan'ın alınmasından sonra Osmanlı Devleti Macaristan üzerine akınlarını artırmıştır. Bunun üzerine Türkleri Balkanlardan çıkarmak isteyen Avrupalılar büyük bir Haçlı ordusu ile 1443 yılında Sırbistan'a girmiştir. Haçlılarla ittifak yapan Karamanoğulları da saldırıya geçince Osmanlı Devleti iki ateş arasında kalmış ve barış istemek durumunda kalmıştır. Ardından da Macarlarla ilk Osmanlı-Haçlı barış antlaşması olan Edirne-Segedin Antlaşması imzalanmıştır.

NOT

Edirne - Segedin Antlaşması'ndan sonra Sultan II. Murat yerini 12 yaşındaki oğlu II. Mehmet'e (Fatih) bırakmıştır. Bu durum Osmanlı'ya karşı yeni bir haçlı ittifakı kurulmasına neden olmuştur.

(Cevap D)

6. II. Mahmut Dönemi'nde, merkezin taşra üzerindeki otoritesini sağlamlaştırmak ve iki taraf arasında iletişimi hızlandırmak amacıyla posta teşkilatının temelleri atılmıştır. Ancak posta teşkilatının esas gelişimi 23 Ekim 1840'ta Ticaret Nezaretine bağlı bir müdürlük olarak varlık göstermesiyle başlamıştır. Böylece Anadolu ve Rumeli'ye gönderilen resmî yazışmalarla birlikte ilk kez halkın mektup ve gönderilerinin kabulüne başlanmıştır. Ayrıca taşranın önemli merkezlerine de posta müdürleri atanmıştır.

(Cevap B)

7. Reform, Hristiyanlığın Katolik mezhebinin XVI. yüzyılda gerçekleştirdiği kendini yenileme çabasıdır. Matbaanın yaygınlaşması, Rönesans aracılığıyla insanların düşünmeye, araştırmaya, din adamlarının yaptıklarını irdelemeye başlaması Reform hareketlerini gerekli kılmıştır. Osmanlı bünyesindeki Hristiyanların büyük çoğunluğunun Ortodoks mezhebine bağlı olması ve güçlü bir dönem yaşayan Osmanlı'nın Katolik din adamlarının dini suistimallerini önlemesi sebebiyle reform faaliyetleri Osmanlı'yı etkilememiştir.

(Cevap C)

8. I. Ahmet Dönemi'nde yasalayan Ekber ve Erşed sistemi ile veraset sistemi ilk kez netlik kazanmıştır. I. Ahmet bu sistemle taht kavgalarını önlemeyi ve yönetimde istikrarı sağlamayı hedeflemiştir. Ancak şehzadelere yönetim deneyimi kazandırmak amaçlanmamıştır. Tam tersine kafes usûlünün getirilmesiyle şehzadeler yönetim tecrübesinden mahrum kalmıştır.

(Cevap E)

9. Napolyon'un 1798'de Mısır'ı işgal etmesi, hem İngiltere'nin hem de Rusya'nın çıkarlarına ters düşmekteydi. Rusya sıcak denizlere inmek istediği için; İngiltere ise sömürgeleriyle bağlantısının kesilmemesi için Akdeniz'de güçlü bir devlet istemiyordu. Bu sebeple İngiltere ve Rusya Osmanlı'nın yardımına koşmuştur. Hem Osmanlı Devleti'ne sağlanan bu yardım hem de yeni kurulan Nizam-ı Cedid ordusunun başarısı sayesinde Fransa, 1801 yılında imzaladığı El-Ariş Antlaşması'yla Mısır'ı terk etmiştir.

(Cevap C)

10. Misak, devletin iktidarını sınırlandıran iki taraflı bir belgedir. Örneğin; Sened-i İttifak hukuki açıdan "misak" niteliği taşıyan bir belgedir. Ancak Tanzimat Fermanı Sened-i İttifak gibi iki yanlı değil; tek yanlı bir işlemdir. Bu sebeple hukuki biçimi itibarıyla bir ferman değildir.

(Cevap B)

11. 1876 Anayasası'nda Meclis-i Vükela yani Bakanlar Kurulu Meclis-i Mebusan'a değil padişaha karşı sorumluydu. Bakanlar Kurulu'nun Meclise karşı sorumlu hale getirilmesi ise 1876 Anayasası'nda 1909 yılında yapılan değişiklikle mümkün olmuştur.

(Cevap E)

12. Osmanlı Devleti, Mısır sorununda İngilizlerin de yardımını almak istemiş, bu amaçla 1838'de İngiltere ile Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nı imzalamıştır. 1839 yılında gerçekleşen Nizip Savaşı da Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı Devleti'ne ödemesi gereken vergiyi ödememesi ve isyan etmesi üzerine yapılmıştır. Nitekim bu savaşı Mehmet Ali Paşa kuvvetleri kazanmıştır. Tersane Konferansı ise 1876 yılında Osmanlı Devleti'nin Balkan eyaletlerindeki halkların durumunu görüşmek üzere toplanmış uluslararası bir konferanstır. Mehmet Ali Paşa isyanıyla ilgisi yoktur.

(Cevap C)

13. II. Mahmut Dönemi'nde yapılan Avrupa'ya öğrenci gönderme faaliyetinin amacı Avrupa'daki teknik, kültürel gelişmeleri yerinde inceleyen, Avrupa medeniyetini tanıyan aydın bir zümrenin ortaya çıkmasını sağlamaktır. Mevcut asker sayısını ve ihtiyacını öğrenmek amacıyla 1831'de yapılan nüfus sayımı ise asker sayısını ve vergi durumunu öğrenmek için yapılan bir uygulamadır. Posta teşkilatının kurulması da devletin merkezîyetçi yapısını güçlendirmek ve eyaletlerin kontrolünü sağlamak için yapılmış idari nitelikte bir ıslahattır.

(Cevap A)

14. "Şark Meselesi" sözü ilk olarak 1815 yılında toplanan Viyana Kongresi'nde Rus Çarı I. Aleksandr tarafından kullanılmıştır. Rus çarı, bu deyim Osmanlı yönetimi altındaki Hristiyan halkın durumuna dikkat çekmek için kullanmıştır.

(Cevap C)

15. II. Meşrutiyet, Padişah II. Abdülhamit'in otuz yıl süren baskı dönemine son vermek ve meşruti rejimi yeniden tesis etmek isteyen İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerinin isyanı neticesinde 1908'de ilan edilmiştir. Bu bağlamda II. Meşrutiyet'in ilanında etkili olan örgüt İttihat ve Terakki Cemiyeti'dir.

(Cevap A)

16. 20–22 Ekim 1919'da yapılan Amasya Görüşmeleri'ne Mustafa Kemal, Rauf Orbay ve Bekir Sami Kunduh katılmıştır. Mustafa Kemal Paşa bu görüşmelere Temsil Heyeti Başkanı, Bekir Sami ve Rauf Bey Temsil Heyeti üyesi sıfatıyla katılmışlardır. Görüşmelerde İstanbul hükümetini Salih Paşa temsil etmiştir.

(Cevap E)

17. Yeni Türk Devleti 23 Nisan 1920 'de TBMM'nin açılmasıyla kurulmuştur. Meclisin açılmasından kısa bir zaman sonra hükümet kurma çalışmaları da başlamıştır. Bu doğrultuda Bekir Sami Kunduh Dışişleri Bakanı; Fevzi Çakmak Millî Savunma Bakanı; Adnan Adıvar ise ilk Sağlık Bakanı olarak bu hükümette görev almıştır.

(Cevap E)

18. "Çanakkale Conkbayırı Savaşları" adlı eser, Çerkes kökenli komutan Cemil Conk (1873–1963) tarafından kaleme alınmıştır. Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'na katılan Cemil Conk ulusal direnişin başlamasıyla 1921'de Anadolu'ya geçerek Kurtuluş Savaşı'na katılmıştır. Askerlikten emekli olduktan sonra kendisine yapılan milletvekilliği önerisini, askerinin siyaset yapması fikrine karşı olduğu için geri çevirmiştir.

(Cevap A)

19. Soruda verilen her üç öncüldeki ifade de 24 Nisan 1920 tarihli önergede yer almaktadır. Ayrıca bu önergede TBMM'nin özelliği ve padişahın durumu ile ilgili maddeler de bulunmaktadır.

(Cevap E)

20. "Azınlıklara imtiyaz verilmemelidir." ifadesi, Amasya'da imzalanan ikinci protokolde yer almıştır. II. ve III. öncüllerde yer alan ifadeler ise tarafların gizli olarak imzaladıkları 4. protokolde yer almaktadır. Dolayısıyla her üç öncül de Amasya Görüşmeleri'nde yer almıştır.

(Cevap E)

21. Atatürk'ün milliyetçilik ilkesi; kişisel menfaatleri değil, ülke ve millet menfaatlerini önde tutar. Irkçı değildir. Din esasına dayanmaz. Milliyetçilik ilkesinde ortak ülkelerde birleşmek esastır.

(Cevap D)

22. Çağdaş devletlerde, devlet din kurallarına göre değil modern hukuk kurallarına göre yönetilir. Yani din ve devlet işleri birbirine karıştırılmaz. 1928'de yapılan değişiklik de anayasadaki laik olmayan unsurları düzeltmeye yöneliktir.

(Cevap A)

23. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası çok partili yaşama geçiş denemeleri çerçevesinde 17 Kasım 1924'te kurulmuştur. Kâzım Karabekir, Rauf Orbay Bey, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Adnan Adıvar öncülüğünde kurulan parti Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisidir. Partinin ismindeki terakkiperver sözü ise "ilerici" manasına gelmektedir.

(Cevap B)

24. Almanya I. Dünya Savaşı'nda yenik düşünce şartları çok ağır olan Versay Antlaşmasını imzalamak zorunda kalmıştır. Bu antlaşma ile Almanya'nın kara, hava, deniz gücü büyük oranda sınırlandırılmıştır. Ancak Hitler'in 1933'te iktidara gelmesiyle Versay Antlaşması'nın maddeleri yavaş yavaş çiğnenmeye başladı. Hitler bütçenin büyük kısmını askeri teknolojiye harcadı. Paragraftaki rakamlardan yola çıkarak en çok hava kuvvetlerine harcama yapıldığı söylenebilir. Buna göre "E" seçeneğindeki ifadeye ulaşılamaz.

(Cevap E)

25. Barış için ortaklık projesi 1994 Brüksel Zirvesi'nde açıklanmıştır. Amacı Soğuk Savaş'ın ardından Avrupa'da ortaya çıkan güç boşluğunu NATO temelinde gidermektir. Böylece eski Doğu Bloku ülkeleri de NATO'ya üye kabul edilmeye başlanmıştır.

(Cevap A)

26. 1939 yılında başlayan II. Dünya Savaşı'nın başlarında Almanya hızla ilerleyerek Avrupa'nın büyük bölümünü ele geçirmiştir. Bu süreçte Alman orduları hızla ilerleyerek SSCB'yi altı ay gibi kısa bir sürede egemenlik altına almayı planlamışlardır. Ancak Barbarossa Harekâtı adını verdikleri bu plan SSCB'nin Stalingrad savunmasıyla başarısız olmuştur. Üç ay süren Stalingrad savaşında Almanlar Ruslara yenilerek geri çekilmeye başlamıştır. Bu durum II. Dünya Savaşı açısından bir dönüm noktası olmuş ve Almanya'nın savaşı kaybedeceği bu cephede anlaşılmıştır.

(Cevap B)

27. Yumaşama Dönemi genel olarak 1960-1990 yılları arasında kapsamaktadır. A, B, C, E seçeneklerinde verilen gelişmeler bu dönemde olmuştur. Ancak Almanya, II. Dünya Savaşı'ndan hemen sonra ABD ve SSCB'nin kontrolüne girmiştir. Bu çerçevede Almanya'nın doğusunda SSCB kontrolünde sosyalist bir devlet kurulurken, Batısında önce Avrupalı devletler daha sonra ABD tarafından kontrol edilen liberal bir devlet kurulmuştur. Her iki bölge 1961'de Berlin Duvarı'nın inşa edilmesiyle keskin bir şekilde birbirinden ayrılmıştır.

(Cevap D)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. İlk Türk devletleri monarşik yönetimin sonucu olarak hükümdarlar tarafından yönetilmiştir. Hükümdarlar Han, Hakan, Kağan, Şanyu, İdikut, İteber, Tanhu gibi ünvanlar kullanmışlardır. Tigin ise Hakan'ın erkek çocuklarına verilen ünvanıdır.

(Cevap B)

2. Büyük Selçuklu Devleti 1038–1157 yılları arasında İran merkezli kurulmuş bir Türk-İslam Devleti'dir. Devletin yıkılmasından sonra ülke toprakları Kirman, Irak, Anadolu, Suriye ve Horasan Selçukluları ile Atabeylikler arasında paylaşılmıştır. Ancak Basra Selçuklu Devleti diye bir devlet hiç kurulmamıştır.

(Cevap C)

3. Doğudan gelen Moğol saldırılarını durdurmaya başaran Türk devleti Memlüklerdir. Sultan Kutuz 1260 yılında gerçekleşen Ayn Calud Savaşı'nda Moğolların ilk yenilgisini almasını sağlamıştır. Eyyubiler ise 1187 Hittin Savaşı'yla batıdan gelen Haçlıların elinden Kudüs'ü almayı başarmış ve ardından düzenlenen III. Haçlı Seferine karşı koymuştur.

(Cevap A)

4. Osmanlı hukuku örfi ve şeri olmak üzere iki bölümden oluşmaktaydı. Şeri hukuk kaynağını Kuran, hadis gibi İslamiyet'in esaslarından alırdı. Örfi hukukun temeli ise İslamiyet'e uygun olmak şartıyla eski Türk geleneklerine, fethedilen ülkelerin yürürlükteki kanunlarına ve padişah buyruklarına dayanırdı.

(Cevap C)

5. Farsçada "iç" anlamına gelen Enderun, padişahların yabancı elçileri kabul ettiği Arz Odası ile Hazine-i Hümayun ve Enderun Mektebinden oluşmaktaydı. Devşirme yöntemiyle seçilen ve özel olarak yetiştirilen Enderun halkının gençleri yeteneklerine göre padişahın kişisel hizmetlerini görürdü. Başarılı olanlarsa Enderundaki odalara terfi ettirilirdi. Bu odalar Has Oda, Hazine Odası, Büyük Oda, Küçük Oda, Kiler Odası, Seferli Odası ve Doğancılar Odası'ydı. Bunlardan Kiler Odası padişaha ait yemekleri pişirmek, sofraya kurmak, kahve ve çeşitli reçeller yapmak ve muhafaza etmekle görevliydi.

(Cevap A)

6. XV ve XVI. yüzyıllarda gerçekleşen Rönesans ile Avrupa bilim ve teknikte ilerlemiştir. Ancak Osmanlı Devleti Avrupa'da meydana gelen bu teknolojik gelişmeleri takip edemediği için özellikle askeri alandaki gücünü kaybetmiştir. Coğrafi Keşifler sonucu bulunan yeni yollar ise Osmanlı denetimindeki ticaret yollarının önemini kaybetmesine sebep olmuş ve hazine gelirlerinin azalmasına yol açmıştır. Fakat Reform hareketleri Avrupa'da mezhep birliğinin bozulmasına neden olduğu ve haçlı ittifakının kurulmasına engel olduğu için Osmanlı açısından olumlu bir gelişme olmuştur.

(Cevap D)

7. XVII. yüzyıl Osmanlı Devleti'nin kendisini Batıdan üstün gördüğü bir dönemdir. Nitekim bu dönemde büyük toprak kayıpları yaşanmadığı gibi ülke en geniş sınırlarına ulaşmıştır. Bu sebeple Duraklama Döneminde batılılaşma adına herhangi bir gelişme yaşanmamıştır. Diğer taraftan XVII. yüzyılda yapılan ıslahatlar kişilerle sınırlı kalmış ve devlet politikası haline gelmemiştir.

(Cevap D)

8. 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanıyla yürürlüğe giren Kanunuesasi'nin demokratik olmayan ilkeleri şu şekildedir:

- Ayan meclisi üyeleri, padişah tarafından seçilir ve ömür boyu bu görevde kalabilir.
- Padişahın veto ettiği yasa tasarısı yürürlüğe gidemez.
- Kanunların yapılmasında son söz padişaha aittir.
- Padişah meclisi açma - kapama yetkisine sahiptir.
- Hükümet meclise karşı değil, padişaha karşı sorumludur.

1909 yılında gerçekleşen 31 Mart Olayı'ndan sonra Kanunuesasi'nin demokratik olmayan bu maddeleri kaldırılmıştır. Yapılan değişiklikle siyasi partilerin kurulmasına izin verilirken; padişahın veto yetkisi de kısıtlanmıştır. Böylece 1876 Anayasası daha demokratik bir nitelik kazanmıştır.

(Cevap E)

9. 1908 seçimleri Türk siyasi tarihinin ilk çok partili seçimleridir. Seçimlere İttihat ve Terakki Fırkası ile Ah-rar Fırkası katılmıştır. Mebus listelerinde ise Rum, Ermeni, Arnavut, Arap, Musevi gibi farklı etnik ve dini unsurlara yer verilmiştir.

NOT

1908 seçimleri, II. Meşrutiyetin ilanı üzerine yapılan seçimlerdir. Bu seçimlerde İttihat ve Terakki Fırkası mecliste büyük bir çoğunluk elde etmiştir.

(Cevap E)

10. İngilizlerin Irak cephesini açmasının temel sebebi doğudaki sömürgelerine giden yolları karadan denetim altına almaktır. Süveyş Kanalı'nı ele geçirmek için de Kanal Cephesi'nde Arapları ayaklandırmış ve başarılı olmuştur. İngilizlerin Süveyş Kanalı'nın üzerine bu kadar eğilmelerinin sebebi ise bu kanalın İngilizlerin sömürgelerine giden en kısa deniz yolu olmasıdır. Yani Irak ve Kanal Cephelerinde savaşan İngilizlerin temel amacı sömürge yollarını korumaktır.

(Cevap A)

11. I. Balkan Savaşı, Rusya'nın kışkırtması sonucu Osmanlı Devleti'nden toprak almak isteyen Balkan devletleri ile 1912 yılında yapılmıştır. Bu savaşta Osmanlı Devleti Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ devletleriyle savaşmış ve dört cephede birden yenilgiye uğramıştır. Romanya I. Balkan Savaşı'na değil, II. Balkan Savaşı'na katılmıştır.

(Cevap C)

12. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nın başlarında dünya kamuoyuna tarafsızlığını ilan etmiştir. Tarafsız olmak, savaşın taraflarından herhangi birine yardım etmemek ve iltimas geçmemek gibi durumları gerekli kılar. Ancak İngiliz ve Fransız donanmasından kaçan iki Alman gemisi Türk karasularına girince dünya kamuoyuna bir açıklama yapma gereği doğmuştur. Osmanlı da bu gemileri satın aldığı şeklinde bir açıklama yapmıştır. Bilindiği üzere bu gemilerin adı "Yavuz" ve "Midilli" olarak değiştirilmiş ve Karadeniz'e gönderilmiştir. Gemilerin orada Rus limanlarını bombalamasıyla da Osmanlı Devleti resmen savaş girmiştir.

(Cevap C)

13. A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan ifadeler 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkesi kapsamındadır. Fakat D seçeneğindeki Osmanlı ordusunu kısıtlayıcı askerî hüküm, 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması maddeleri arasında yer almıştır.

(Cevap D)

14. Erzurum Kongresi 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında toplanmıştır. Trabzon Muhafaza-i Hukuk ve Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk cemiyetlerinin çabalarıyla toplanan kongrede dokuz kişilik Temsil Heyeti seçilmiştir. Dolayısıyla Erzurum Kongresi'nin toplanmasında Temsil Heyetinin etkisi yoktur.

(Cevap B)

15. Verilen konuların hepsi Misakımilli'de yer almıştır. Bu konular Misakımilli'de şu şekilde yer almıştır:

- Milli ve iktisadi gelişmemizi sağlamak amacıyla tam bir serbestlik sağlanması, siyasi, adli ve mali gelişmemize engel olan sınırlamaların kaldırılması gerekir. Hissemize düşecek borçların ödenmesi de bu esasa aykırı olmayacaktır.
- Hilafet merkezi ve Osmanlı Devleti'nin başkenti olan İstanbul ve Marmara Denizi'nin güvenliği her türlü tehlikeden korunmalıdır. İstanbul ve Çanakale Boğazları'nın dünya ticaret ve ulaşımına açılması konusunda bizimle diğer ilgili devletlerin birlikte vereceği kararlar geçerlidir.

(Cevap E)

16. *Kilikyalılar Cemiyeti*, 21 Aralık 1918'de İstanbul'da kurulmuştur. Adana ve Çukurova çevresini Ermeni ve Fransızlara karşı savunmayı amaçlamış, İngilizlere karşı mücadele etmiştir.

Kars İslam Şurası, 5 Kasım 1918'de Kars'ta kurulmuştur. Kars ve çevresinin İngilizler eliyle Ermeni ve Gürcülere bırakılmasını engellemeyi amaçlamıştır.

Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti, 5 Kasım 1919 Sivas'ta, Melek Hanım ve arkadaşları tarafından kurulmuştur. İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükümeti'ne karşı bildiriler yayımlamış, orduya para ve mal yardımı kampanyaları yapmıştır.

Buna göre verilen tüm cemiyetler milli niteliklidir.

(Cevap E)

17. Yeni Türk Devleti'nin ilk bakanlar kurulu 3 Mayıs 1920'de oluşturulmuştur. Bu hükümette yeni Türk Devleti'nin ilk Millî Savunma Bakanı Fevzi Çakmak olmuştur. 1921'de Genelkurmay Başkanlığı görevine getirilen Fevzi Paşa 1922 yılında da Mareşalliğe terfi etmiştir. Nitekim Mustafa Kemal Paşa'dan sonra bu kademeye ulaşan ikinci ve son askerdir.

NOT

Fevzi Çakmak, Mustafa Kemal'in 24 Ocak 1921'de hükümet başkanlığı görevinden ayrılmasından sonra Temmuz 1922'ye kadar hükümeti yönetmiştir. Ayrıca Büyük Taarruz Savaşı'nın planları da Fevzi Çakmak tarafından yapılmıştır.

(Cevap B)

18. Amasya Görüşmeleri, 20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında İstanbul Hükümeti temsilcisi Salih Paşa ile Temsil Heyeti başkanı Mustafa Kemal Paşa arasında yapılmıştır. Londra Konferansı ise I. İnönü Savaşı'nda galip gelen Türk tarafı ile İtilaf devletleri arasında 23 Şubat - 12 Mart 1921 tarihleri arasında yapılmıştır. Her iki olayın ortak sonucu da Anadolu hareketinin siyasal olarak tanınmasıdır.

(Cevap A)

19. Tekalif-i Milliye Emirleri, düzenli ordunun Kütahya - Eskişehir yenilgisinden sonra Başkomutanlık yetkisini alan Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır. Askerin silah, cephane, giyecek, yiyecek gibi eksiklerini tamamlamaya yönelik olan bu emirler en çok bir taarruz savaşı olan Başkomutanlık Savaşı'nda etkisini göstermiştir. Askerin her türlü ihtiyacının karşılanması bir taarruz savaşı yapılmasına ve düşmanın yurttan atılmasına imkan vermiştir.

(Cevap D)

20. Soru kökünde "On Yıllık Savaşın Günlüğü" adlı kitabın özellikleri verilmiştir. Balkan Harbi, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın anlatıldığı günlüklerin 2 Ağustos 1914 - 9 Aralık 1917 dönemini kapsayan bölümü 1993'te, "Atatürk'le İkibuçuk Yıl - Orgeneral Çalışlar'ın Anıları" adıyla yayımlanmıştır.

(Cevap B)

21. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeler halk iradesinin yönetime yansımaları ifade eder. Dolayısıyla cumhuriyetçilik ilkesiyle ilgilidir. Kabotaj Kanunu ise Türk karasularında yük ve yolcu taşımacılığının Türk vatandaşlarına verilmesidir. Bu gelişme milliyetçilik ile ilgilidir.

(Cevap E)

22. Saltanatın kaldırılması, monarşiden ulus egemenliğine geçişin en önemli adımıdır. Ulus egemenliği ise cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgilidir. Nitekim Cumhuriyet, halkın doğrudan ya da seçtiği temsilciler aracılığıyla egemenliği elinde tuttuğu yönetim biçimidir. Cumhuriyetçilik ilkesi de devlet yönetiminde ulus egemenliğini, ulus iradesini kabul eden ilkedir.

(Cevap A)

23. Kadının sosyal yaşantısına ilişkin sınırlamalar Medeni Kanun'la kaldırılmıştır. Bu sosyal sınırlamalar mirasta eşitsizlik, çocuğun velayetini alamama, istediği mesleği seçememe, boşanmanın sadece erkeğin isteğiyle gerçekleşmesi gibi hakları kapsamaktaydı. İşte tüm bu ve buna benzer sosyal sınırlamalar 17 Şubat 1926'da kabul edilen Medeni Kanun'la kaldırılmıştır.

(Cevap A)

24. Atatürk'ün dış politikada benimsediği temel ilkeleri şu şekilde özetlenebilir:

- Yurtta sulh, cihanda sulh,
- Milli sınırlar içinde varlığımızı devam ettirmek,
- Uluslararası ilişkilerde eşitlik ilkesine göre davranmak,
- Devletlerin bağımsızlığına saygı göstermek,
- Dünyadaki gelişmeleri yakından takip etmek,
- Gerçekleştirilemeyecek hayaller peşinde koşmamak.

(Cevap E)

25. Annan Planı, Türk ve Rum kesimleri halinde bölünmüş Kıbrıs Adası'nın bağımsız bir devlet olarak birleştirilmesini öneren Birleşmiş Milletler planıdır. Adını, BM eski genel sekreteri Kofi Annan'dan alan bu planda Kıbrıs'ta tek devlet, tek vatandaşlık, iki kurucu devlet, iki ayrı millî kimlik, iki dil, üç garantör bulunması fikirleri yer almıştır. Birleşik Kıbrıs Devleti'nin AB üyesi olacağını da öngören plan Kıbrıs Rum kesimi tarafından reddedilmiştir.

(Cevap E)

26. İtalya'nın 1935'te Habeşistan'ı işgal etmesi, Balkan ülkelerini telaşlandırmıştır. Bunun üzerine İngiltere, bir İtalyan saldırısı karşısında İspanya, Yugoslavya, Yunanistan ve Türkiye'ye garanti vermiştir (Ocak 1936). İspanya dışındaki devletler bu güvenceyi kabul etmişlerdir. İtalya'nın saldırısına uğrarlarsa bu devletlere İngiltere askerî yardımda bulunacaktı. Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan da aynı güvenceyi İngiltere'ye vermiştir. Bu karşılıklı garantiler sistemi Akdeniz Paketi ya da Akdeniz İttifakı denmiştir.

(Cevap C)

27. Kuzey Atlantik Paketi (NATO) 4 Nisan 1949'da on iki Batılı ülkenin katılımıyla oluşmuştur. Kurucu bir antlaşma olan Kuzey Atlantik Paketi'ne göre NATO'nun görev alanı "Üye devletlerin ülkelerini ve Yengeç Dönencesi'nin kuzeyindeki adalarını, uçak ve gemilerini" kapsamaktadır.

(Cevap B)

1. Orta Asya Türklerinde ceza infaz sisteminde uzun süreli hapis cezalarının uygulanmamış olmasının temel nedeni, göçebe yaşam biçiminin egemen olmasıdır. Çünkü göçebe hayatın bir gereği olarak belli bir yerde sabit kalınamazdı.

(Cevap A)

2. Türkler, tarih boyunca Kök Türk, Uygur, Arap ve Latin alfabeleri olmak üzere çeşitli alfabeler kullanmışlardır. Bunlardan Uygur alfabesi üçü sesli, on beşi sessiz olmak üzere 18 harften oluşur ve sağdan sola doğru yazılıp okunurdu. Uygurlar bu alfabeyi tüccar bir halk olan Soğdlardan alıp geliştirmişlerdir.

(Cevap C)

3. **Atabey:** Selçuklularda hükümdar çocuklarını devlet yönetimi konusunda eğiten kişilerdir.

İmaret: Yoksullara ücretsiz yemek dağıtılan yerlerdir (günümüz aşevi).

Uç Beyi: Sınırlara yerleştirilen, kendilerine toprak verilen beylerdir.

Melik: Selçuklularda bir bölgeyi yönetmekle görevlendirilen hanedan üyesidir. Melikler iç işlerinde serbest, dış işlerinde merkeze bağlıdır.

(Cevap E)

4. Türk devletlerinde ülke hanedan ailesinin ortak malı sayıldığından melikler (şehzade, tigin) daha küçük yaşlarda devlet yönetimini öğrenmeleri ve tecrübelerinin artması için eyaletlere yönetici olarak gönderilmiştir. Yanlarına da devlet yönetimi konusunda tecrübeli, atabey denilen kişiler verilmiştir. Atabeyler melikleri birer devlet adamı olarak yetiştirirlerdi. Ancak merkezî yönetimin zayıflamaya başlamasını fırsat bilen bazı atabeyler hâkimiyet alanlarını genişleterek bağımsızlıklarını ilan etmiştir. Bunlardan biri olan Begteginogulları 1146–1232 yılları arasında Erbil'de hüküm sürmüştür.

(Cevap B)

5. Minyatür yapan sanatçılara nakkaş denmektedir. Şeyh Hamdullah Efendi, II. Bayezid zamanında Osmanlı sarayına girmiş bir hattattır. Minyatür sanatı ile ilgilenmemiştir. Kanuni'nin de takdirlerini kazanan Şeyh Hamdullah Efendi'nin XV. yüzyılda yazılmış bir de Kuran kopyası bulunmaktadır.

(Cevap B)

6. Fatih Sultan Mehmet askeri başarıları ile Osmanlı Devleti'ni büyük bir imparatorluğa dönüştürmüş, devlete düzenli ve sürekli bir yapı kazandırmak için önemli düzenlemeler yapmıştır. Yönetim, maliye ve hukuk alanında koyduğu kurullarla merkezi otoriteyi güçlendirmiştir. A, B, C, E seçeneklerinde verilenler bu uygulamalardan bazılarıdır. Ancak Sahn-ı Seman Medresesi'nin açılması, Fatih'in kültürel gelişmelere verdiği önem ile ilgilidir.

(Cevap D)

7. Sultan Ahmet Cami, 1609-1617 yılları arasında Sultan I. Ahmet tarafından yaptırılmıştır. Cami çoğu mavi renkli İznik çinileriyle bezendiği için Avrupalılarca "Mavi Camii" olarak adlandırılmıştır. Sultanahmet Camii'nin mimarı, Mimar Sinan'ın öğrencilerinden biri olan Sedefkâr Mehmet Ağa'dır.

(Cevap C)

8. Vakay-ı Hayriye, 1826'da yeniçeri ocağının kaldırılmasına verilen isim olup İstanbul isyanı değildir. Karayazıcı, Abaza Mehmet Paşa ve Vardar Ali Paşa isyanları ise Anadolu'da çıkmıştır. Çınar Olayı ya da Vakay-ı Vakvakiye adı verilen isyan İstanbul'da çıkmıştır. 1656'da yaşanan bu olayda yeniçeriler otuz yakın devlet adamını çınar ağaçlarına astırarak idam ettirmişlerdir.

(Cevap B)

9. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeler doğrudur. Fakat İstihkâm Okulunun açılması III. Mustafa Dönemi'ne ait bir gelişme değildir. İstihkâm Okulu, I. Abdülhamit Dönemi'nde açılmıştır.

(Cevap E)

10. Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi eğitim ve kültür alanında yapılan bir ıslahattır. Posta örgütü ülkenin her tarafından haber almak ve devletin buyruklarını iletme üzere kurulmuştur. Yani merkezi otoriteyi güçlendirme amacı taşımaktadır. Diğer seçenekler, devlet otoritesini arttırmak ve yaygınlaştırmak için yapılan çalışmalardır.

(Cevap E)

11. Tanzimat Dönemi'nde Avrupa'ya giden öğrenciler, Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etme olanağı bulmuştur. XIX. yüzyılda Avrupa'da meşrutiyet fikri hızla yayılmakta idi. Yurda döndükten sonra basın - yayın yoluyla bu fikirlerini yayan Jön Türklerin çalışmaları sonuç vermiş ve Padişah II. Abdülhamit 1876 yılında meşrutiyeti ilan etmek zorunda kalmıştır. Ancak padişahın yanında, halk tarafından seçilmiş bir meclisin bulunmasını öngören meşrutiyet rejiminin ömrü kısa sürmüştür. Mutlak egemenliğinin bir meclisle sınırlandırılmasını istemeyen II. Abdülhamit bu yönetime son vererek anayasayı askıya almıştır.

(Cevap B)

12. Siyasi birliğini geç tamamlayan İtalya, bu süreci tamamladıktan sonra sömürge arayışına girmiştir. Bu doğrultuda ham madde ve pazar ihtiyacını karşılamak amacıyla Kuzey Afrika'da kalan son Osmanlı toprağı Trablusgarp'ı işgal etmiştir. Osmanlı Devleti bölgeye yeterli bir kuvvet gönderememekle birlikte Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine antlaşma istemiştir. Bunun sonucunda 15 Ekim 1912'de Uşi Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Trablusgarp ve On İki Ada elden çıkmıştır.

(Cevap E)

13. ABD Başkanı Woodrow Wilson'un 8 Ocak 1918'de yayımladığı bildiride, öncülde verilen ifadelerin tamamı yer almıştır. Polonya'nın bağımsız olmasını isteyen ABD, dünya ticaretinde etkin olmak için Boğazların ticarete açık olmasını istiyordu. Ayrıca ABD, I. Dünya Savaşı'nın ardından kalıcı barışın sağlanması için bütün ulusları içine alan bir örgüt kurulmasını istemiştir.

NOT

ABD uluslararası bir barış örgütünün kurulmasına öncülük etmiştir. Ancak 10 Ocak 1920'de kurulan Milletler Cemiyeti'ne üye olmamıştır.

(Cevap A)

14. TBMM'nin yarı resmi yayın organı olan Hakimiyet-i Milliye Gazetesi, Cumhuriyet'in ilanından sonra "Ulus" adını almıştır. Hakimiyet-i Milliye, Anadolu'daki ulusal hareket konusunda hem dış dünyanın hem de halkın yeterli bilgiye sahip olması amacıyla 10 Ocak 1920'de kurulmuştur.

(Cevap B)

15. Rum ve Koçgiri İsyanları Aralık 1920'de oluşturulan Merkez Ordusu tarafından bastırılmıştır. Cemil Çeto İsyanı'nı ise Diyarbakır'daki kolordu bastırılmıştır.

(Cevap C)

16. Soru kökünde verilen söz, esasları Mustafa Kemal Paşa tarafından 21-22 Haziran 1919 tarihinde hazırlanan Amasya Genelgesi'nden sonra söylenmiştir. Atatürk bu sözle Anadolu'da yeni ve millî bir Türk hükümetinin tesis edileceğinin işaretini vermiştir.

(Cevap D)

17. I. Dünya Savaşı'nın devam ettiği 1917 yılında Rus Çarlığı yıkılmış ve yerine sosyalist bir rejimi benimseyen SSCB kurulmuştur. Bu yeni devlet hem savaş koşulları, hem iç ve dış düşmanlar, hem de rejimi oturtma meseleleriyle aynı anda ilgilenmek zorunda kalmıştır. Bu çerçevede sınırlarının güvenliğini sağlamak hayati bir önem taşımaktaydı. Hemen güneyinde yeni kurulan Türkiye'nin varlığı bu anlamda SSCB'ye büyük avantaj sağlamıştır. SSCB, Türkiye'ye destek vererek hem ezilen bir halkın yanında olduğunu göstererek sosyalist rejimin gereğini yerine getirmiş, hem güney sınırını güvenceye almış hem de İtilaf devletleri ile arasında tampon bir bölge oluşturarak üzerindeki baskıyı azaltmıştır.

(Cevap E)

18. Kanunuesasi, 1876 yılında yürürlüğe giren ilk Osmanlı anayasasıdır. TBMM çok kısa ve öz bir anayasa olan 1921 Anayasası'nın eksik yönlerini tamamlamak için Kanun-i Esasî'nin bazı maddelerinden yararlanmışır. Bunu yapmaktaki amaç, pratik ve hızlı kararlar alabilmektir.

(Cevap A)

19. "Zabit ve Kumandan", Nuri Conker'in Rumeli yenilgisinin nedenlerinden yola çıkarak Türk ordusundaki hataları ve eksikleri anlattığı kitabıdır. Kitap, askerlik hakkındaki yanlış ve doğruları cesurca anlatan ve gerçekleri su yüzüne çıkararak hataların görülmesine yardımcı olan bir nitelikte yazılmıştır. Ordunun başarılı olabildiğini "barış zamanında çok iyi eğitim yapmasına" bağlayan Conker bunu kısaca "Barışta ter dökmeyen savaşta kan döker" sözleriyle özetlemiştir.

(Cevap C)

20. 1949 yılında kurulan Kuzey Atlantik Paketi (NATO) ve 1945 yılında kurulan Birleşmiş Milletler varlığını ve işlevini bugün de devam ettirmektedir. II. Dünya Savaşı öncesi barışı korumak için yapılan diğer gelişmeler, savaşın çıkması üzerine geçerliliğini yitirmiştir.

(Cevap B)

21. Millet iradesine dayalı yönetim; ulusal egemenlik esasına dayanan Cumhuriyetçilik ilkesiyle ilgilidir. Yasalar önünde herkesin eşit olması; toplumdaki hiçbir kişi ya da zümreye ayrıcalık tanınmaması gerektiğini vurgulayan Halkçılık ile ilgilidir. Sanayi yatırımlarının devlet eliyle yapılması ise Devletçilik ilkesiyle ilgilidir.

(Cevap B)

22. Atatürk ilkelerinden Devletçilik, günümüzde diğerlerinden daha az öneme sahiptir. Çünkü bu ilke özel sektörün sanayi girişimi yapmadığı dönemde uygulanmıştır. Cumhuriyet döneminde özel sektör elinde yeterli sermaye yoktu. Bu durum sanayi girişimlerinin devlet tarafından yapılmasını zorunlu kılmıştır. Günümüzde ise ekonomik olarak güçlü özel sermayeler bulunduğu için devletçilik, günümüzde daha az öneme sahip bir ilkedir.

(Cevap A)

23. • 31 Mart Olayı: 1909
• Kuleli Olayı: 1859
• Patrona Halil İsyanı: 1730
• Kabakçı Mustafa Olayı: 1807

Yukarıdaki gelişmelere bakıldığında bunların Osmanlı Devleti zamanında meydana gelen olaylar olduğu görülmektedir. Şeyh Sait İsyanı ise, 1925'te meydana gelmiştir. Yani bu isyan hareketi Yeni Türk Devleti'nde rejime bir başkaldırı hareketidir.

(Cevap A)

24. Yeni Türk devleti, eğitimdeki en büyük sorunun bölünmüşlük olduğunu fark etmiş ve 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanunu'yla tüm okulları devlet denetimi altında birleştirmiştir. Medreseler bu kanun çerçevesinde kapatılmıştır. Diğer seçenekler ise sonraki yıllarda eğitimin geliştirilmesi için yapılan çalışmalardır.

(Cevap B)

25. ABD, I. Dünya Savaşı'nda İtilaf grubunda yer alırken Wilson İlkelerini şart koşup savaşa öyle girmiştir. ABD başkanının yayımladığı bu 14 maddelik bildiriye, dünya barışını sağlayacak uluslararası bir cemiyetin kurulması gerektiği ilan edilmişti. ABD'nin bu isteği Paris Konferansı'nda da gündeme gelmiş ve bu doğrultuda Milletler Cemiyeti 10 Ocak 1920'de İsviçre'de kurulmuştur.

(Cevap C)

26. 27 Mayıs 1960'da Demokrat Parti Hükümetini darbeye devirerek siyasi iktidarı ele alan örgütlenme Milli Birlik Komitesi'dir. Bu komite,sonradan başına Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Cemal Gürsel'in getirildiği Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup otuz sekiz kişiden oluşmaktadır. 1960-1961 yılları arasında ülkeyi yönetmiş ve 1961 Anayasası'nın hazırlanmasını sağlamıştır.

(Cevap D)

27. Soru kökünde bahsedilen örgüt EOKA'dır. Yunan ordusunda Rum bir subay olan Georgios Grivas liderliğinde kurulmuştur. EOKA'nın temel amacı, Kıbrıs'ta Britanya yönetiminin sonlandırılması ve adanın Yunanistan'a bağlanması (Enosis)'dir. Örgüt ilk sabotaj eylemini 1 Nisan 1955'te gerçekleştirmiştir. 1 Nisan günümüzde Güney Rum kesiminde resmi tatildir ve kutlamalarla anılmaktadır.

NOT

EOKA'nın faaliyetlerine başladığı 1 Nisan günü Güney Kıbrıs'ta resmi tatil ve kutlama günüdür.

(Cevap B)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Hunlar MÖ 220 - MS 216 yıllarında hüküm sürmüş bilinen ilk teşkilatlı Türk devletidir. Hun Devleti'nin uygulamaları Orta Asya'da bulunan diğer Türk devletlerini de etkilemiştir. Ülkenin Doğu-Batı şeklinde ikiye ayrılması da ilk kez Hun Devleti'nde görülmüştür.

(Cevap A)

2. Seçeneklerde Peçeneklere ait bir özellik bulunmamaktadır. Peçenekler, X ve XII. yüzyıllar arasında Doğu Avrupa ve Balkanlarda varlık göstermiş bir Türk boyudur. Teşkilatlı bağımsız bir devlet kuramayan Peçeneklerin öne çıkan en önemli özelliği, 1071 Malazgirt Savaşı'nda Bizans ordusunda paralı askerlik yapmalarıdır. Savaş esnasında taraf değiştiren Peçenekler bu tarihi mücadeleyi Selçukluların kazanmasında rol oynamıştır.

(Cevap B)

3. Tolunoğulları, Abbasi halifeliğinden ayrılarak Mısır'da 868-905 yılları arasında bağımsız bir Türk devleti kurmuşlardır. Böylece Mısır'da bin yıl sürecek olan Müslüman Türk egemenliğinin temellerini atmışlardır. Tolunoğlu Ahmet tarafından Kahire'de kurulan Tolunoğulları Mısır'da kurulan İlk Türk-İslam devleti olarak kendilerinden sonra Mısır'da kurulan devletlere örnek olmuşlardır.

(Cevap D)

4. Mimar Sinan'ın İstanbul'da inşa ettiği ilk külliye Haseki Külliyesi'dir. Haseki Külliyesi, Kanuni Sultan Süleyman'ın hasekisi Hürrem Sultan tarafından 1538-1539 yılları arasında Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Bünyesinde cami, medrese, sıbyan mektebi, imaret, darüşşifa ve çeşme bulunan külliye Mimar Sinan'ın ilk eserlerindedir.

NOT

Mimar Sinan'ın çıraklık eseri Şehzade Cami, kalfalık eseri Süleymaniye Cami, ustalık eseri ise Edirne Selimiye Cami'dir.

(Cevap E)

5. Osmanlı Devleti'nde terk edilmiş arazilere ya da köy ve kasaba halkı tarafından ortak kullanılan mera, meydan, yol vs. gibi yerlere metruk adı verilmiştir.

(Cevap D)

6. IV. Mehmet zamanında sadrazamlık yapan Tarhuncu Ahmet Paşa daha çok ekonomik alandaki ıslahatları ile ön plana çıkmıştır. Bu dönemde Osmanlı maliye sisteminde ilk defa bir sonraki yıl için bir bütçe defteri hazırlanmıştır. Tarhuncu Ahmet Paşa bütçe açığını kapatmak amacıyla hazine alacaklarını tahsil etmiş, diğer yandan gümrük gelirlerini artırmaya, harcamaları azaltmaya ve yolsuzlukları önlemeye çalışmıştır.

(Cevap E)

7. Soruda verilen ıslahatlar III. Mustafa Dönemi'ne ait gelişmelerdir. III. Mustafa, 1757–1774 yılları arasında hüküm sürmüştür. Bu dönemde ıslahatçı kişilikleri ile III. Mustafa'ya destek olanlar; Sadrazam Koca Ragıp Paşa ve Baron De Tott'tur.

(Cevap D)

8. XVIII. yüzyıl ıslahatları Osmanlı kültür hayatı için bir dönüm noktası olmuştur. Bu yüzyılın ilk ıslahat devresi olan Lale Devri'nde tercüme heyetleri kurularak yabancı eserler Türkçeye çevrilmiştir. Aynı dönemde yeni kütüphanelerin açılması ve matbaanın kurulmasıyla kültürel gelişim hızlanmıştır. Şairler, müzisyenler, nakkaşlar ve hattatların devlet tarafından korunup teşvik edildiği Lale Devri'nde birçok ünlü sanatçı yetişmiştir. Bunlardan biri olan Şair Nedim, gazelleri ve şarkılarıyla Lale Devri'ne hâkim olan hayat tarzını yansıtmıştır. Şiirleriyle divan edebiyatında iz bırakan Şeyh Galip de bu yüzyılda yaşamıştır. 18. yüzyıl sanatçılarından Levni ise minyatür sanatının gelişimine önemli katkılarda bulunmuş bir nakkaş, aynı zamanda da şiirleri günümüze kadar ulaşmış bir şairdir.

(Cevap E)

9. Mürur Tezkeresi, Anadolu'dan ve Rumeli'den İstanbul'a gelecek olan kişilere verilen bir geçiş belgesidir. Mürur Tezkeresi uygulaması II. Mahmut döneminde İstanbul'a giriş çıkışları kontrol altına almak için başlatılmıştır. II. Mahmut aynı zamanda yurt içi gezileri düzenleyen ilk padişah'tır.

(Cevap B)

10. Türk Derneği, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra 1908 yılında Türk milliyetçileri tarafından İstanbul'da kurulmuş bir dernektir. Türk Derneği'nin kendi kendini kapatmasından sonra Türk milliyetçileri bu kez 1911'de Türk Yurdu Cemiyetini kurmuşlardır. Fakat Türkçülüğün asıl örgütlenmesi 1912'de kurulan Türk Ocağı ile gerçekleşmiştir.

NOT

1912-1931 yılları arasında faaliyet gösteren Türk Ocağı'nın genel başkanlığını edebiyatçı ve siyasetçi Hamdullah Suphi Tanrıöver yapmıştır.

(Cevap E)

11. II. Balkan Savaşı sonrası 10 Ağustos 1913 tarihli Bükreş Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma Bulgaristan ile Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya arasında imzalanmıştır. Bu bilgi doğrultusunda Bükreş Antlaşması'na Osmanlı Devleti imza atmamıştır.

(Cevap A)

12. I. Dünya Savaşı'nda gerçekleşen Sarıkamış Harekatı'nın sebeplerini şu şekilde özetleyebiliriz:

- Osmanlı Devleti'nin müttefiki olan Almanya'nın Orta Asya (Bakü) petrollerine hâkim olmak istemesi
- Osmanlı Devleti'nin Kars, Ardahan, Batum gibi kaybedilen yerleri Ruslardan geri almak istemesi
- Orta Asya Türkleriyle birleşerek Turancılık düşüncesinin gerçekleştirilmek istenmesi

Buna göre hareketin, Rusya'ya yardım gönderilmesini engelleme ve Muş ile Bitlis'in düşman işgalinden kurtarılması gibi bir amacı yoktur. Nitekim Muş ve Bitlis, hareketin başarısızlıkla sonuçlanması üzerine işgal edilmiştir.

(Cevap C)

13. *Kilikyalılar Cemiyeti* Adana ve Çukurova çevresini Ermeni ve Fransızlara karşı savunmak amacıyla 21 Aralık 1918 İstanbul'da kurulmuştur.

Milli Kongre Cemiyeti İşgallerin haksızlığını Türk ve dünya kamuoyuna basın yoluyla duyurmak amacıyla 29 Kasım 1918'de İstanbul'da kurulmuştur.

Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ise 4 Aralık 1918'de yine İstanbul'da kurulmuştur. Amacı Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemektir.

(Cevap E)

14. Osmanlı hükümetlerinin teslimiyetçi politikasının temel amacı İngiltere'nin himayesinde Osmanlı saltanatının devamını sağlamaktır. Nitekim Atatürk Gençliğe hitabesinde bu kimseler için şu sözleri sarf etmiştir: "Memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler."

(Cevap D)

15. A, B, C ve D seçenekleri Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardır. Fakat Erzurum Kongresi'nde Temsilciler Kurulunun çalışmalarını Ankara'da sürdüreceği kararı yer almamıştır. Temsilciler Kurulu 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelerek çalışmalarına burada devam etmiştir.

(Cevap E)

16. 16 Mart 1920'de İstanbul Hükümetinin başında Salih Paşa bulunmaktaydı. İstanbul işgal edilmeden önce yani 8 Mart 1920'de Salih Paşa sadrazam olmuştur. Salih Paşa, bu görevde 4 Nisan 1920'ye kadar kalmıştır.

(Cevap B)

17. Anzavur, 27 Ekim – 30 Kasım 1919 ve 16 Şubat – 19 Nisan 1920 tarihlerinde iki kez olmak üzere ayaklanmış. Bu isyanın bastırılmasında Çerkez Ethem kuvvetleri etkili olmuştur. 13 Nisan – 23 Eylül 1920 tarihlerinde çıkan Düzce ayaklanmalarının bastırılmasında Refet Bele ile beraber Çerkez Ethem kuvvetleri görev yapmıştır. 15 Mayıs – 30 Aralık 1920'de çıkan Çapanoğlu Ayaklanması'nda yine Çerkez Ethem etkili olmuş ve isyanı bastırmıştır.

(Cevap E)

18. 3 Mayıs 1920'de kurulan hükümette Rauf Orbay, Ali Fethi Okyar ve Ali Fuat Cebesoy yer almamıştır. Cami Baykurt ilk hükümetin İçişleri Bakanı, Bekir Sami ise Dışişleri Bakanıdır. I. İnönü Savaşı sonrası yapılan Londra Konferansı'nda TBMM'yi temsil etmiştir. Ancak konferansta bağımsızlığa aykırı birtakım kararlar aldığı için görevinden alınmıştır.

(Cevap C)

19. Atatürk paragrafta verilen sözünde çağdaşlığı temel almakla birlikte eğitim sisteminin esas olarak milli değerler üzerine kurulması gerektiğini vurgulamıştır.

(Cevap B)

20. Laiklik, din ve devlet işlerini birbirinden ayıran, dinin politik çıkarlara alet edilmesini reddeden, kişilerin din ve vicdan özgürlüğünü tanıyan ve koruyan, akıl ve bilimin egemen olduğu devlet ve toplum düzenini öngören bir ilkedir. Cumhuriyet tarihinde laiklik ilkesinin kötüye kullanılmasından dolayı zaman zaman inkılap karşıtı eylemler olmuştur. Atatürk paragrafta geçen sözü ile inkılapların önemini kavrayanların bu gerici anlayışın karşısında olacağını belirtmiştir. Bu durum laiklik ilkesi ile ilgilidir.

(Cevap E)

21. İsviçre'den Medeni Hukuk ve Borçlar Kanunu alınmıştır. Almanya'dan Ticaret Kanunu alınarak 10 Mayıs 1928'den itibaren uygulanmaya başlanmıştır. İtalya'dan alınan Ceza Kanunu da 1 Temmuz 1928'den itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Görüldüğü gibi Yeni Türk Devleti'nin hukuk yapısı şekillenirken Almanya, İsviçre ve İtalya örnek alınmıştır.

(Cevap E)

22. 1930'lu yıllarda Mustafa Kemal Atatürk'ün teşvikiyle Türk Tarih tezi denilen bir tarih yorumu benimsendi. 1930'da basılan "*Türk Tarihinin Ana Hatları*" isimli eser, Türk Tarih Tezi'nin bildirgesi niteliğindedir. Bu eser doğrultusunda hazırlanan ve 1931-1941 yılları arasında liselerde okutulan dört ciltlik ders kitabı da Türk Tarih Tezi'nin temel metinlerinden sayılmaktadır. Bu teze göre Avrupa milletlerinin kökeni Orta Asya idi. Türkler, Anadolu'ya Malazgirt Savaşı'ndan binlerce yıl önce gelmiş kabul ediliyordu. Çünkü bu teze göre Hititler Türk kökenliydi. Yine Sümerler de Türk kabul ediliyordu.

(Cevap B)

23. Lozan Antlaşması'ndaki hükümlerin kapsamı ve içeriği ayrıntılı olmadığı için, Yunanistan bu durumdan faydalanmış ve Batı Trakya'daki Türklerin mallarına el koyarak bölgedeki Türkleri göçe zorlamıştır. Öte taraftan da İstanbul'da fazla Rum bırakmak için Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki Rumların İstanbul'a göç etmesini sağlamıştır. Bu duruma tepki gösteren Türkiye de misilleme yapınca savaşın eşliğine gelmiştir. Her iki devletin de savaşı göze alamaması üzerine yerleşme tarihleri ve doğum yerleri ne olursa olsun İstanbul Rumları ve Batı Trakya Türklerinin son haliyle yerinde kalması kararlaştırılmıştır.

(Cevap A)

24. Birinci Meclis bir ihtilal meclisi özelliği gösterirken; İkinci Meclis bir inkılap meclisi niteliğindedir. İlk mecliste vatanın kurtuluşuna önem verildiğinden inkılap yapmak mümkün olmamış, sadece saltanat kaldırılmıştır. Ancak ikinci meclis döneminde çağın gereklerine uygun olarak bir çok inkılap yapılmıştır. İnkılap, bir halde başka bir hale dönüşme, biçim değiştirme, devrim anlamına gelmektedir. Bu sebeple ikinci meclisin devrimci bir anlayışı benimsediği söylenebilir.

(Cevap C)

25. Bosna Savaşı, 14 Aralık 1995'te Paris'te imzalanan "Dayton Barış Antlaşması" ile sona ermiştir. Antlaşma, Bosna-Hersek Cumhuriyeti Devlet Başkanı Aliya İzzetbegoviç, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç ve Hırvatistan Devlet Başkanı Franjo Tudjman tarafından imzalanmıştır.

(Cevap A)

26. ABD ile Türkiye ilişkileri genel olarak olumlu bir seyir izlerken Ermeni sorunu ilişkileri olumsuz etkilemiştir. Ermeni lobisi tarafından her yıl ortaya konan "sözde soykırım" iddiası zaman zaman ABD kongresinde gündeme gelmektedir.

(Cevap E)

27. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine iç hukuk yolları tükenmeden ve ulusal mahkemelerde verilen nihai kararın üzerinden 6 ay geçmeden mahkemeye başvuru yapılamaz. Başvuruyu kamu işlerini yerine getiren merkezi idare dışında kalan otoriteler yapabilmektedir. Bu çerçevede siyasi partiler, dernekler, sendikalar ve kişiler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yapabilirler, fakat TBMM yapamaz.

(Cevap A)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Göçebe yaşam doğanın zor şartlarına karşı mücadeleyi gerektirdiği için savaşçı ruhu geliştirmiştir. Ayrıca hareketli ve özgür yaşamı doğurduğu için bağımsız yaşama duygusunu; her türlü dış koşula karşı güçlü olmayı gerektirdiği için de teşkilatçı yapıyı geliştirmiştir.

(Cevap E)

2. Göçebe Türklerin Orta Asya'daki temel geçim kaynakları hayvancılık ve ticaret üzerine kurulmuştur; ancak Uygurlarla birlikte yerleşik hayata geçilmesi tarihinin da ekonomik etkinlikleri arasına girmesine neden olmuştur.

(Cevap A)

3. Tolunoğulları ve İhşitler; Mısır'da, Gazneliler; Afganistan'da, Büyük Selçuklular; İran'da kurulmuştur. Anadolu Selçuklu Devleti Haçlı saldırılarına karşı İslam'ı korumuştur.

Tolunoğulları ve İhşitler Mısır'da Türk kültürünü temsil etmiştir. Büyük Selçuklular Bağdat'ta medreseler kurmuşlardır.

Gazneliler Hindistan'da İslam'ı yaymışlardır.

Ancak "B" seçeneğiyle ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir.

(Cevap B)

4. İnalıoğulları, Türkmen komutanlardan Sadi tarafından Diyarbakır ve çevresinde kurulmuştur. Dilmaçoğulları, Sultan Alparslan'ın komutanlarından Dilmaçoğlu Mehmet Bey tarafından Bitlis ve civarında kurulmuştur. Sökmenliler, Kutbeddin İl-Arslan'ın komutanlarından Sökmen Bey tarafından Ahlat ve Van Gölü havzasında kurulmuştur. Saltuklu Beyliği ise Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliği olup Erzurum ve çevresinde faaliyet göstermiştir. Çubukoğulları ise Melikşah'ın komutanlarından Çubuk Bey tarafından Harput (Elazığ) ve çevresinde kurulmuştur.

(Cevap A)

5. Öşür, Müslümanlardan alınan ürün vergisidir. Dolayısıyla sınırların Müslüman olmayan bölgelere doğru genişlemesi öşür oranında artışa sebep olmaz. Haraç ve cizye ise gayrimüslimlerden, yani Müslüman olmayanlardan alınan bir vergidir. Dolayısıyla sınırlar Müslüman olmayan bölgelere doğru genişlerse bu vergilerin oranı artacaktır. Çünkü ülkede gayrimüslim nüfus da artmıştır.

(Cevap D)

6. Vakay-ı Vakvakiye ve Abaza Mehmet Paşa isyanları duraklama döneminde gerçekleşmiştir. Mısır valisi Mehmet Ali Paşa isyanı ise dağılma dönemi isyanıdır. Mehmet Ali Paşa, Rum isyanı sırasında Osmanlı ordusuna yardım etmiştir. Bu yardım karşılığında Mora valiliğini istemiştir. Fakat 1829 Edirne Antlaşması ile Mora' da bağımsız bir Yunan devleti kurulmuş, böylece Mora kaybedilmiştir. Bunun üzerine Mehmet Ali Paşa, Suriye valiliğini istemiş, fakat II. Mahmut bu isteği reddedince isyan etmiştir.

(Cevap C)

7. Osmanlının Balkanlardaki ilerleyişi zaman zaman Balkan devletlerince engellenmeye çalışılmış, ancak başarısız olunmuştur. 1364 Sırp sındığı Savaşı ile başlayan Haçlı saldırıları her defasında Osmanlı Devleti tarafından geri püskürtülmüştür. 1448 yılında gerçekleşen II. Kosova Savaşı ise bu savaşlar içinde önemli bir yere sahiptir. II. Murat Dönemi'nde gerçekleşen bu savaş ve ardından gelen zafer, Türklerin Balkanlardaki egemenliğini kesinleştirmiştir.

NOT

II. Kosova Savaşı'ndan sonra Avrupalı Devletler saldırıdan savunma durumuna geçmiştir. Bu durum 1683'teki II. Viyana Kuşatması'na dek sürmüştür.

(Cevap D)

8. A, B, C, D seçeneklerinde yer alan ifadeler 1839 Tanzimat Fermanı kapsamındadır. Fakat Hristiyanlara il meclislerine üye olma hakkı Tanzimat Fermanı ile değil, 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı ile verilmiştir.

(Cevap E)

9. II. Abdülhamit, 1876-1908 yılları arasında hüküm sürmüştür. Mızıka-i Hümayun ise 1826'da Yeniçeri Ocağının ve dolayısıyla mehter takımının kaldırılması üzerine II. Mahmut döneminde kurulmuştur. Mekteb-i Harbiye'nin açılması da yine II. Mahmut döneminin gelişmeleri arasındadır.

(Cevap B)

10. II. Mahmut zamanında Alemdar Mustafa Paşa'nın çalışmalarıyla Sekban-ı Cedid adıyla yeni bir ordu kurulmuştur. Bir süre sonra yeniçerilerin isyanı ile Sekban-ı Cedid kapatılmıştır. Daha sonra II. Mahmut, Sekban-ı Cedid Ocağı yerine Eşkinçi Ocağı adıyla yeni bir ordu kurmuştur. Ancak bu modern ordu da kuruluşundan kısa bir zaman sonra kaldırılmıştır. Redif birlikleri de tımarlı sipahilerin görevini yerine getirmek amacıyla II. Mahmut Dönemi'nde kurulmuştur.

(Cevap A)

11. Modern anlamda hemşireliğin öncüsü sayılan Florence Nightingale 1853-1856 yılları arasında gerçekleşen Kırım Savaşı sırasında, İstanbul'a gelmiştir. Osmanlı Devleti'nin müttefiki olan İngiliz ordusundaki yaralılara bakmak üzere 1854 yılında gönüllü olarak gelen Nightingale, Selimiye Kışlası'nda çalışmıştır. Burada yaptığı başarılı çalışmalarla yaralılar arasındaki ölüm oranını yüzde 42'lerden yüzde 2'lere düşürerek efsaneleşmiştir. Florence Nightingale'in doğum günü olan 12 Mayıs, tüm dünyada Hemşireler Günü olarak kutlanmaktadır.

(Cevap A)

12. Osmanlı ve Avrupalıların müzik alanında yaşadıkları kültürel etkileşim sürecinde mehter müziği 18. yüzyıl Avrupa'sında Alla Turca adıyla moda olmuştur. Bu dönemde Rusya, Lehistan, Avusturya ve Prusya'nın isteğiyle söz konusu devletlerin başkentlerine İstanbul'dan mehter takımları gönderilmiştir. Mehter müziği Haydn, Beethoven ve Mozart gibi büyük bestecileri de etkilemiştir. Nitekim Avusturyalı ünlü besteci Mozart'ın en sevilen eserlerinden biri olan Türk Marşı mehter müziğinin etkisiyle bestelenmiştir. Alman besteci Beethoven "Büyük Senfoni" adlı eserinin son bölümünü mehter takımındaki çalgılarla seslendirmiştir.

(Cevap E)

13. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nı kaybetmesi ve dağılacağı kesin olarak anlaşılması azınlıkların kendi milli devletlerini kurmak için harekete geçmelerine sebep olmuştur. Bunun için en büyük hukuki dayanak ise Wilson ilkeleridir; çünkü Wilson ilkeleri ile her millete çoğunlukta olduğu yerde kendi devletini kurma hakkı tanınmıştır. Azınlıklar da buna dayanarak isyanlara başlamıştır. Anlaşma Devletleri de kendi çıkarlarına hizmet eden bu isyanları desteklemiştir. Ancak azınlıkların amacı ABD mandasını getirmek değil; bağımsız olmaktır.

(Cevap D)

14. Çarlık Rusya'sı 1917'de yaşadığı iç savaş sonucu yıkılmış ve yerine Sovyet Rusya kurulmuştur. Sovyet Rusya, hem yeni rejimini güçlendirmek hem de güney bölgelerini güvenlik altına almak için 3 Mart 1918'de imzalanan Brest Litovsk Antlaşması'yla savaştan çekilmiştir. Bu durum daha önce gizli antlaşmalarla Çarlık Rusya'sına bırakılan Doğu Anadolu ve Boğazların durumunun ne olacağı sorusunu gündeme getirmiştir.

(Cevap B)

15. Osmanlı Devleti'nin, I. Dünya Savaşı'ndaki yenilgi üzerine imzaladığı Mondros Ateşkesi'nde "Askerlerin terhis edilmesi ve silahların Anlaşma Devletleri'ne teslim edilmesi" şeklinde bir hüküm yer almaktaydı. Mustafa Kemal'in Havza Genelgesi'ndeki tutumu Mondros Ateşkesi'nin bu maddesine karşı çıktığının en açık göstergesidir.

(Cevap B)

16. Sivas Kongresi 4 - 11 Eylül 1919 tarihleri arasında doğrudan doğruya Mustafa Kemal'in çağrısı üzerine toplanmıştır. Kongre toplanma amacı ve aldığı kararlar açısından ulusal bir nitelik taşıyan tek kongredir.

(Cevap D)

17. Kuvayımillie Anadolu'nun işgaline Osmanlı yönetiminin sessiz kalması sonucu, halkın kendini savunma içgüdüleriyle oluşturduğu milis güçlerdir. Belli bir merkeze bağlı olmayan, askerlik tekniğinden yoksun, eli silahlı kişilerin oluşturduğu bu grubun amacı buldukları bölgeleri düşmana karşı savunmaktır. İhtiyaçlarını ise yine halktan ve bazen zorla karşılıyorlardı. Düzenli ordunun kurulmasından sonra Kuvayımillie birlikleri orduya katılmıştır. Kuvayımillie'nin en büyük faydası, düşman ilerleyişini yavaşlatması ve Kurtuluş Savaşı için zaman kazandırmasıdır.

(Cevap E)

18. Milletvekili seçmek için vergi vermek zorunluluğunun kaldırılması ve kadınlara seçme hakkı verilmesi milletvekili seçimlerinde aday ve seçmen sayısını artırmıştır. Ayrıca seçme ve seçilmeyle ilgili bazı sınırlamalar ortadan kaldırılmıştır. Fakat her ilden eşit sayıda milletvekili seçilmesinin sağlanması söz konusu değildir.

(Cevap D)

19. Lozan Barışı, Boğazlar Komisyonu ile Boğazlar üzerindeki Türk egemenliğini sınırlamıştı. 1930'lu yıllardan itibaren İtalya ve Almanya'nın izlediği yayılcı siyaset, yeni bir savaşın belirmesi, Japonya'nın Milletler Cemiyeti'nden çekilmesinin engellenememesi, Boğazların kesin olarak egemenliğimize geçmesini zorunlu kılıyordu. Çok geçmeden İngiltere ve Sovyetler Birliği Türk tezini destekler durum aldılar. Özellikle İngiltere, İtalya'nın Doğu Akdeniz'de güçlenmesine karşı Türkiye'ye sempati duymuştur. Sonuçta Türkiye'nin ilgili devletlere verdiği notayla İtalya dışında Lozan Antlaşması'nı imzalayan devletler İsviçre'nin Montreux (Montrö) şehrinde bir araya geldiler. Yapılan görüşmeler sonunda 20 Temmuz 1936'da Montrö Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile, Boğazlar Komisyonu kaldırılarak Boğazlar üzerinde kesin Türk egemenliği tanındı.

PUAN KÜPÜ

II. Dünya Savaşı öncesinde İtalya ve Almanya'nın izlediği yayılcı ve saldırgan politikalar, Boğazlar ve Hatay sorunlarının Türkiye lehine çözümlenmesinde etkili olmuştur.

(Cevap E)

20. Atatürk'ün yakın arkadaşlarından olan Kılıç Ali'nin "Hatıralarını Anlatıyor, Atatürk'ün Hususiyetleri ve İstiklal Mahkemesi Hatıraları" adlı kitapları mevcuttur. I. Dünya Savaşı'na binbaşı rütbesiyle katılan Kılıç Ali (1888-1971), Kurtuluş Savaşı'nda Urfa, Maraş ve Antep yöresinde milli kuvvetleri kurmakla görevlendirilmiştir. Bu yörelerde Fransız kuvvetlerine karşı yapılan çatışmalarda büyük başarı göstermiş ve "Antep Kahramanı" olarak ün kazanmıştır. 1920-1938 yılları arasında Antep milletvekili olarak TBMM'de bulunan Kılıç Ali, 1970'de Yeni Türkiye Partisi'nin kurucuları arasında yer almış, ancak 1971 yılında vefat etmiştir.

(Cevap C)

21. Sadabat Paktı, dış saldırılara karşı bölgesel birliği sağlamak amacıyla 8 Temmuz 1937'de Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında imzalanmıştır. Sadabat Paktı'na Afganistan'ın dahil edilmesini öneren devlet ise Rusya'dır.

(Cevap B)

22. Aile Hukuku Kararnamesi, 25 Ekim 1917'de yani Osmanlı Devleti zamanında çıkarılmıştır. Bu kararnâme, aile hukuku alanında İslâm ve Osmanlı hukuk tarihindeki ilk örnek sayılmaktadır. Kararname, Mahmud Esad başkanlığındaki bir komisyon tarafından hazırlanmıştır. Kararnamede esas itibarıyla Müslümanlarla ilgili hükümler düzenlenmiştir, ancak farklı noktalarda Yahudilerle Hristiyanlar için de ayrı hükümler getirilmiştir.

(Cevap B)

23. İnkılapçılık ilkesi; Türkiye'nin gelişmesine engel olan eski kurumların ve düşünce sisteminin yerine yeni kurumların ve düşünce sisteminin getirilmesini hedef alan bir anlayıştır. Bu ilke Türkiye'nin ilerlemesini bilinçli ve kararlılıkla sürdürmeyi hedefleyen bir değişimi ifade etmektedir. Bu sebeple sürekli bir değişim ve gelişimi gerektirir.

(Cevap C)

24. 1933 yılında Almanya'da iktidara gelen Hitler'in Doğu Avrupa'yı; Mussolini liderliğindeki İtalya'nın ise Balkanlar ve Doğu Akdeniz'i yayılma alanı olarak görmesi dünya barışını tehdit etmeye başlamıştır. Bu durumu göz önüne alan Balkan devletleri 9 Şubat 1934'te imzaladıkları Balkan Antantı ile sınırlarını güvenceye almaya çalışmışlardır. Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında imzalanan Balkan Antantı'na Bulgaristan, Yunanistan ile yaşadığı sınır sorunları nedeniyle, Arnavutluk ise İtalya baskısı nedeniyle katılmamıştır.

(Cevap A)

25. İlk renkli Türk filmi yönetmenliğini Muhsin Ertuğrul'un üstlendiği ve 1953 yılında çekilen "Halıcı Kız" filmidir. Film Isparta'da halı dokuma tezgahında işçilik yapan Gül isimli bir kızın, İstanbul'a gitmesini ve bu süreçte yaşadığı zorlukları anlatmaktadır.

NOT

Muhsin Ertuğrul, 1922-1939 yılları arasında Türkiye'de film yapan tek kişidir ve batılı anlamda da Türk tiyatrosunun kurucusu kabul edilir.

(Cevap D)

- 26.
- ABD'de ilk radyo yayınının yapılması – 1920
 - İlk başarılı roket denemesi – 1926
 - İlk sesli sinema filminin yapılması – 1927
 - Verem aşısının bulunması – 1921
 - İlk florasan ampul ise 1991 yılında icat edilmiştir.

(Cevap D)

27. II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan Soğuk Savaş Dönemi Türkiye'si için A, B, D ve E'deki ifadeler doğrudur. Dış politikada ise Batı Bloku'na yakın politika izlenmiş ve NATO'ya üye olunmuştur.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Gök Tanrı dininde Tanrının birliğine ve görünmezliğine inanılırdı. Bu inanca göre tanrı tekti ve kâinatın yaratıcısıydı. Ölümünden sonra yeni bir hayat başlardı. Bu dinde, yazılı din kaynakları ve ruhban sınıfı yoktu.

(Cevap C)

2. I. Onlu sistem, Asya Hun Hükümdarı Mete Han tarafından bulunmuş bir askeri düzendir. Karahanlıların, İslamiyet öncesi geçerli olan bu sistemi İslamiyet'ten sonra da kullanmaları eski Türk geleneklerini devam ettirdiklerinin göstergesidir.
- II. "Ülkenin hanedanın ortak malı sayılması" anlayışı İslamiyet öncesinde benimsenen bir veraset anlayışıdır. İslamiyet'i kabul eden hemen hemen tüm Türk devletleri tarafından benimsenmeye devam etmiştir (Memlükler hariç).
- III. İslamiyet'i kabul eden Türk devletlerinde çoğunlukla resmi dil olarak Arapça benimsenmiştir. Ancak Karahanlılar, Karamanoğulları gibi devletler resmi dil olarak Türkçeyi kullanmaya devam etmişlerdir.

Buna göre Karahanlıların eski Türk geleneği olan onlu sistemi ve veraset anlayışını benimsemeleri ve Türkçeyi resmi dil ilan etmeleri ulusal kimliklerini korumayı başardıklarının göstergesidir.

(Cevap E)

3. Büyük Selçuklu Devleti'nin merkezi otoritesi zayıflayınca atabeyler bağımsızlığını ilan edip değişik yerlerde hakim oldular. Bunlardan Begtekinoğulları Erbil'de; Böriler Şam'da; Salgurlar İran'da; İldenizoğulları Azerbaycan'da hüküm sürmüştür. Fakat Saçoğulları, Abbasilerin merkezi otoritesinin zayıflaması sonucu ortaya çıkmış bir Tavaif-i Müluk Devleti'dir.

(Cevap A)

4. Dirlik sistemi, toprağın vergi gelirlerine göre bölümlere ayrılarak devlet görevlilerine maaş ve hizmet karşılığı olarak dağıtılmasıdır.

Bu sistemin faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- hazineye para çıkmadan bir ordunun oluşturulması (askeri)
- Tımarlı sipahilerin taşrada güvenliğinin sağlanması görevini de yürütmesi (siyasi)
- üretimde süreklilik sağlanması (ekonomik)
- vergilerin kolay bir şekilde toplanması (ekonomik)

(Cevap E)

5. A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan uygulamalar Osmanlı Devleti'nin teokratik karakter taşıdığına kesin kanıttır. Çünkü bu uygulamalarda din kuralları devlet yönetiminde esas alınmıştır. Fakat halkın büyük kısmı Müslüman olan bir devlet için teokratik denilemez. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti'nin halkı çoğunlukla Müslüman'dır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti din kurallarına göre yönetilmediği için teokratik bir yapıda değildir.

(Cevap D)

6. Karesioğulları, Orhan Bey Dönemi'nde siyasi varlığına tamamen son verilen bir beyliktir. Orhan Bey Dönemi'nde Karesioğullarının alınmasıyla başlayan Anadolu'da siyasi birliği sağlama çalışmaları Yıldırım Bayezid döneminde büyük bir hız kazanmıştır. Bu dönemde Karamanoğulları ve Ramazanoğulları beylikleri dışındaki tüm beylikler Osmanlı himayesine alınmıştır. Ancak Eretna Beyliği dışındaki diğer tüm beylikler, Timur Devleti'yle 1402 yılında yapılan Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar bağımsızlıklarını kazanmış ve beyliklerini tekrar kurmuşlardır.

(Cevap A)

7. Osmanlı Devleti II. Viyana Kuşatmasında başarısız olmuş ve bu durum Avrupalı devletler arasında Kutusal İttifakın kurulmasına yol açmıştır. On altı yıl süren Kutusal İttifak savaşlarında da başarısız olan Osmanlı 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmalarını imzalamıştır. İlk kez çok büyük çaplarda toprak kaybeden Osmanlı Devleti 1711 Prut Savaşı'nda başarılı olunca Rusya'ya kaptırdığı yerleri geri almıştır. Bu durum Rusya'nın Karadeniz'e inmesini engellerken Osmanlı için de kaybedilen yerlerin alınabileceğine dair umut yaratmıştır.

(Cevap E)

8. Tekke edebiyatı da denilen tasavvuf edebiyatı Mevlilik ve Bektaşilik tarikatlarının mensupları tarafından geliştirilmiştir. Konusunu dinî ve felsefi değerlerden alan bu edebiyatın XV. yüzyıldaki temsilcileri; Hacı Bayram Veli, Eşrefoğlu Rumi, Akşemseddin ve Kaygusuz Abdal'dır. XVI. yüzyılda ise Şeyh İbrahim Gülşeni ve Pir Sultan Abdal tasavvuf edebiyatının önde gelen temsilcileri olmuşlardır. Baki ve Fuzuli gibi isimler ise XVI. yüzyıl Divan edebiyatının önde gelen şairleridir.

(Cevap B)

9. Sadrazam Koca Ragıp Paşa III. Mustafa Dönemi ıslahatçısıdır. Maliyenin düzeltilmesi, askerinin disiplini eğitimi, savaş gemileri yapımı onun icraatlerindedir. Halil Hamid Paşa I. Abdülhamit dönemi sadrazamıdır. Cezzar Ahmet Paşa Nizam-ı Cedid Ordusu'nun kurulmasında etkili olmuş Osmanlı beylerbeyidir.

NOT

Cezzar Ahmet Paşa, III. Selim Dönemi'nde Nizâm-ı Cedîd Ordusu'nu kurmuştur.

(Cevap A)

10. Sanayi-i Nefise Mektebi güzel sanat okulu olup II. Abdülhamit Dönemi'nde açılmıştır. Mızıka-i Hümayun ordu bandosudur ve II. Mahmut Dönemi'nde kapatılan mehterhanenin yerine açılmıştır. Harbiye mektebi subay; tıbbiye ise doktor yetiştirmek amacıyla II. Mahmut Dönemi'nde açılmış diğer kurumlardır. Fakat II. Mahmut Dönemi'nde devlet memuru yetiştirmek amacıyla açılan okul Mekteb-i Maarif-i Adliye'dir.

(Cevap B)

11. Osmanlı İmparatorluğu, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanını bastırmak için Rusya'dan yardım istemek zorunda kalmıştır. 1833 yılında imzalanan Hünkâr İskelesi Antlaşması da bu süreçte Rusya ile imzalanan bir karşılıklı yardım ve saldırmazlık antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile Rusya herhangi bir saldırı karşısında karadan ve denizden yardım etmeyi taahhüt etmiştir. Rusya'nın saldırıya uğraması durumunda da Osmanlı Devleti Boğazları kapatmayı kabul etmiştir. 8 yıl yürürlükte kalması kararlaştırılan antlaşma, Avrupalı devletlerin çıkarlarına ters düşüğü ve Boğazlardaki Osmanlı egemenliğini sınırlandırdığı için "Boğazlar Sorunu'na" neden olmuştur.

(Cevap E)

12. 1856 Islahat Fermanı'yla azınlıklara verilen hakları şu şekilde özetleyebiliriz:

- Gayrimüslimlerin askerlik yapma zorunluluğu kaldırılmış, bedelli askerlik esasına getirilmiştir.
- Gayrimüslimlere devlet memuru olma hakkı tanınmıştır.
- Gayrimüslimlere mahkemelerde Müslümanlarla eşit şahitlik hakkı tanınmıştır.
- Gayrimüslimlere küçük düşürücü sözcüklerle hitap etmek yasaklanmıştır.
- Gayrimüslimlere banka ve şirket kurma, mal-mülk edinme gibi haklar tanınmıştır.
- Gayrimüslimlerin ödediği cizye vergisi kaldırılmıştır.
- İl meclisleri açılarak azınlıklara da üye olma hakkı tanınmıştır.

Mebusan Meclisi 1876'da açılmıştır. Yani kronolojik olarak Islahat Fermanı'ndan sonraki bir gelişmedir.

(Cevap E)

13. I. XIX. yüzyıl başlarında Avrupa devletleri, Rusya'nın Boğazlardan sıcak denizlere inmesini önlemek amacıyla önce Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü savunmuşlar; ancak Osmanlı'nın giderek zayıflaması ile Boğazları ele geçirme planlarına yönelmişlerdir.

II. Osmanlı Devleti'nin ticareti canlandırmak amacıyla yabancı devletlere verdiği kapitülasyonlar da (ayrıcılıklar) Avrupalı devletlerin çıkar çatışmalarının konusu olmuştur.

III. Fransız İhtilali'nin getirdiği "Milliyetçilik" düşüncesi çok uluslu yapıya sahip olan devletlerde azınlıkların bağımsızlık isteklerinin artmasına sebep olmuştur. Osmanlı Devleti'nin zayıflamasıyla da Avrupalı devletler azınlık haklarını kışkırtarak Osmanlı'nın çöküşünü hızlandırmaya çalışmışlardır.

Buna göre Boğazlar, kapitülasyonlar ve azınlıklar Avrupalı devletlerin temel çıkar alanlarını oluşturmaktadır.

(Cevap E)

14. Wilson ilkeleri ABD Başkanı Woodrow Wilson tarafından 8 Ocak 1918'de yayımlanmıştır. Söz konusu ilkeler ABD'nin savaştan sonra kurulmasını istediği dünya düzenine işaret eder. ABD bu düzende gizli antlaşmaların olmamasını yani acık diploması uygulanmasını istemiştir.

(Cevap C)

15. Erzurum ve Sivas Kongreleri Milli Mücadele döneminin önemli dönemeçleridir. Milli Mücadele'nin beyin takımı olan Heyet-i Temsiliye ilk kez Erzurum Kongresi'nde seçilmiştir. Başkanlığını Mustafa Kemal Paşa'nın yaptığı toplantıda dokuz kişi olan bu heyet, Erzurum Kongresinde sadece Doğu Anadolu'yu temsil ederken; Sivas Kongresinde sayısı 15'e çıkarılmış ve tüm yurdu temsil eder hale getirilmiştir.

(Cevap B)

16. Türk kuvvetleri 9 Eylül 1922'de İzmir'e girdikten sonra, İngiliz-Fransız kontrolündeki Boğazlar Tarafsız Bölgesi'ne ilerlemeye başlamıştır. Burada bir çatışma ihtimalinin gündeme gelmesi üzerine İtilaf Devletleri, TBMM'ye mütareke çağrısında bulunmuşlardır. Bu çerçevede Türkiye, İngiltere, Fransa ve İtalya temsilcileri arasında 11 Ekim 1922'de Mudanya Mütarekesi imzalanmıştır. Mudanya Mütarekesi'nin boğazlarla ilgili hükmü Çanakkale Krizi'nin aşılmasını sağlamıştır.

(Cevap C)

17. I. Lozan Antlaşması'nda Türkiye'deki en kalabalık azınlık durumunda olan Rumların, İstanbul'da yaşayanlar hariç, Yunanistan'a gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Buna karşılık Batı Trakya hariç Yunanistan'da yaşayan Türklerin ise Türkiye'ye gönderilmesine karar verilmiştir. Ancak Yunanistan'ın Türkiye'de daha fazla Rum bırakmak istemesi nüfus mübadelesini zorlaştırmıştır. Böylece azınlıklar konusu Türkiye ile Yunanistan arasında sorun olmuştur.

II. Anadolu'nun büyük bölümünü tahrip eden Yunanistan savaş tazminatı olarak Karaağaç'ı Türkiye'ye bırakmıştır.

III. Yunanistan ile Türkiye arasında borçlar konusunda bir anlaşmazlık olmamıştır. Borçlar konusu Türkiye ile Fransa arasında sorun oluşturmuştur.

(Cevap C)

18. İstanbul Hükümeti temsilcisi Salih Paşa ile Temsil Heyeti başkanı Mustafa Kemal Paşa arasında yapılan Amasya Görüşmelerinde Osmanlı Mebuslar Meclisi'nin açılması kararı alınmıştır. Bu karar doğrultusunda seçimler yapılmış ve meclisin açılması için hazırlıklar başlamıştır. Bu sırada Mustafa Kemal İstanbul'a gidecek milletvekillerinden mecliste "Müdafaa-i Hukuk" adında bir grup kurmalarını istemiştir. İstanbul'a giden milletvekilleri, oradaki yoğun baskı ortamından dolayı bu isteği gerçekleştirememişlerdir. Fakat bazı milletvekilleri Müdafaa-i Hukuk grubu yerine Felah-ı Vatan adında bir grup kurmayı başarmışlardır. Misakımilli bu grubun çalışmaları sayesinde ilan edilebilmiştir.

(Cevap B)

19. Adı verilen kitapların yazarı asker ve devlet adamı Fevzi Çakmak'tır (1856–1950). Harbiye Nazırlığı, milletvekilliği, Milli Savunma Bakanlığı yapan Fevzi Çakmak II. İnönü Savaşı'ndan sonra Korgenerallik rütbesiyle Genelkurmay Başkanlığına getirilmiştir. Sakarya Zaferi'nin ardından da Meclis'ten Mareşallik rütbesini almıştır.

(Cevap A)

20. Milli egemenlik ilkesi doğrultusunda hazırlanan ilk anayasa 20 Ocak 1921'de kabul edilen Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'dur. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk anayasası olan 1921 Anayasası dönemin şartlarından dolayı kısa ve öz olarak hazırlanmıştır.

NOT

Teşkilat-ı Esasiye'de yeni Türk devletlerinin adı "Devlet-i Aliyye-i Türkiye" olarak geçmiştir. Türkiye adı ilk defa açıkça burada kullanılmıştır.

(Cevap B)

21. Mustafa Kemal'in her türlü siyasi tartışmaların dışında tutulmasını istediği temel ilkeler; Cumhuriyetçilik ve Laikliklerdir. Türkiye Cumhuriyeti uzun süre tek kişi hakimiyeti altında yaşamış bir millete kendini yönetme hakkı vermiştir. Bu hak aynı zamanda Türk milletinin karakterine en uygun yönetim şeklidir. Laiklik ilkesi ise Türk milletinin dini duygularının sömürülmesinin önüne geçmek için geliştirilmiştir. Bu iki ilke Türk toplumuna demokrasiyi benimsetme, akıl ve bilimi kullanma noktasında fayda sağladığı için tartışma dışı tutulması istenmiştir.

(Cevap C)

22. Milliyetçilik, milletin tüm bireyleriyle milli benliğinin bilincine varması, ülke ve millet bütünlüğü içerisinde varlığını sürdürmesi ve yükseltmesidir. Türk milleti de Milli Mücadele yıllarında milli benliğinin bilincine varmış, yurdunu işgal edenlere karşı birlik ve beraberlik duygusu içinde karşı koymuştur. Milli Mücadele'yi halk milliyetçilik duygusuyla vermiş ve başarılı olmuştur.

(Cevap A)

23. Atatürk, Milli Mücadele'nin başından itibaren ulusla ilgili kararların yine ulus aracılığıyla verilmesine büyük özen göstermiştir. Atatürk'ün soruda verilen sözde de "ulus egemenliği" ilkesiyle doğrudan ilgilidir.

(Cevap D)

24. Cumhuriyetin ilk yıllarında siyasal partilerin kurulmasına fırsat verilmesi ancak demokrasinin geliştirilmesiyle açıklanabilir. Çünkü demokrasinin temeli olan milli egemenlik ilkesi daha fazla parti aracılığıyla halkın mecliste temsilini gerektirir. Bu nedenle Cumhuriyet Döneminde çok partili hayata geçmek için çeşitli denemeler yapılmıştır. Ancak çok partili hayata geçmek için gerekli ortam oluşmadığından bu denemeler sonuçsuz kalmıştır.

(Cevap A)

25. II. Dünya Savaşı'nın başlangıcında İngiltere, Türkiye ve Fransa arasında Ankara'da bir ittifak anlaşması imzalanmıştır. 19 Ekim tarihinde imzalanan ve Ankara Antlaşması adını taşıyan bu antlaşmaya göre, Türkiye'ye bir saldırı olursa İngiltere ve Fransa askeri yardımda bulunacak; öte taraftan savaş Akdeniz'e sıçrarsa Türkiye bu savaşa müdahalede bulunacaktı.

(Cevap C)

26. 1948-1949 Arap-İsrail Savaşı'nda İsrail'e karşı Mısır, Ürdün, Suriye, Irak ve Lübnan birlikte savaşmıştır. Savaşın en önemli nedeni Birleşmiş Milletlerde Filistin topraklarında İsrail Devleti'nin kurulması kararının alınmasıdır. Savaşta ABD, SSCB ve İngiltere İsrail'i desteklemiştir. ABD ve İngiltere, Filistin'e silah ambargosu uygularken SSCB, İsrail'e silah sevkiyatı yapmıştır. Savaş İsrail'in galibiyetiyle sonuçlanmıştır.

(Cevap A)

27. Prag Baharı 1968 yılında gerçekleşmiştir. Çekoslovakya'da Alexander Dubček'in iktidara gelmesi ile SSCB'nin Çekoslovakya'yı işgal etmesi arasında geçen yedi aylık dönemdir. Alexander Dubček'in Çekoslovakya'da uyguladığı reform programının SSCB tarafından onaylanmaması bu işgalin nedeni olmuştur. Arap Baharı 2010 yılında Tunus'ta başlamış bir halk hareketidir. Prag Baharı'nın bu gelişmeye herhangi bir etkisi olması mümkün değildir.

(Cevap B)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. 1889'da Moğolistan'da Orhun Vadisi'nde bulunan Orhun kitabeleri II. Göktürk Kağanlığı'na aittir. Kitabeler vezir Tonyukuk, Bilge Kağan ve Kültigin adına dikilmiştir. Tonyukuk Yazıtı 731 yılında bizzat kendisi tarafından yazılıp dikilmiştir ve Orhun kitabelerinin ilkidir. Yazıtlardan Kül Tigin Yazıtı 732'de, Bilge Kağan Yazıtı 735 yılında yazılmıştır. Bilge Kağan ve Kül Tigin yazıtlarını, Bilge Kağan'ın yeğeni Yollıg Tigin yazmıştır.

(Cevap E)

2. Töre, İslamiyet öncesi Türk devletlerinde benimsenen yazısız hukuk kurallarıdır. Ülke töreye uygun olarak yönetilirdi. Töre kuralları, geçmişten beri süregelen kurultay kararları, Hakan emirleri ve halkın uyduğu kurallardan, öğütlerden oluşmaktaydı.

(Cevap E)

3. Utbi ve Biruni Gazneliler Dönemi'nde yaşamış bilim adamlarıdır. Utbi tarih bilimi ile uğraşmıştır. Biruni ise, coğrafyacı olup enlem ve boylam hesaplamaları yapmıştır. Gazneli Mahmut'un Biruni için "Sarayımın en değerli hazinesidir" dediği bilinmektedir.

(Cevap D)

4. Soruda verilen paragrafa göre; devletin güçlü bir ekonomiye sahip olduğu, din ve vicdan hürriyetinin olduğu, tarımı geliştirici tedbirlerin alındığı, ülke halkının değişik kültür gruplarından oluştuğu yorumu yapılabilir. Fakat yönetimin sosyal ihtiyaçları karşılamada yetersiz olduğu söylenemez, aksine halkın refahı için birçok çalışma yapılmıştır.

(Cevap C)

5. Gümrük vergileri ve şer'i vergiler üretim ve ticarete bağlı olarak sürekli alınan vergilerdir. Yani Osmanlı hazinesinin sürekli gelirleri arasında gösterilebilir. Fakat ganimet ve savaş tazminatları gibi gelirler sürekli gelir olarak gösterilemez. Çünkü bu gelirler devletin askeri başarı durumuna göre artmış ya da azalmıştır. Hatta savaşlarda alınan yenilgiler sonucunda bazen hiç olmamıştır.

(Cevap A)

6. II. ve III. öncüllerde verilen uygulamalar doğrudan bir mali gücün ortaya çıkmasını engellemek amacıyla yapılmıştır. I. öncülde yer alan padişahın dışardan evlenmemesi ise dolaylı olarak alınan bir önlemdir. Çünkü bu yolla kurulan akrabalıklarda hanedanın nüfuzu kullanılarak mali güç elde edilebilirdi. Bu üç uygulama sultanın mutlak otoritesine karşı oluşabilecek mali gücü engellemek amaçlıdır.

(Cevap E)

7. XVII. yüzyıldan itibaren şehzadelerin sancaklara gönderilmesi usûlüne son verilmesi devlet tecrübesinden yoksun padişahların devletin başına geçmesi sonucunu doğurmuştur. Bununla birlikte kafes usulünün varlığı şehzadelerin ruh sağlığını da bozmuştur.

(Cevap A)

8. Osmanlı Devleti'nde artan nakit ihtiyacını karşılamak ve bütçe açıklarını kapatmak amacıyla ilk kez III. Mustafa döneminde esham uygulamasıyla iç borçlanmaya gidilmiştir. Pay ya da hisse anlamına gelen esham, borç alınan bir paranın belirli zamanda ödeneceğini gösteren senetlerdir. Esham sistemiyle devlet para ihtiyacını piyasaya borçlanma senetleri sürerek karşılamaya çalışmıştır. Belli bir vadesi ve garanti yıllık getirisi olan bu iç borçlanma senetleri maliyeyi bir süre rahatlatırsa da kesin çözüm olamamıştır.

(Cevap C)

9. Tanzimat Fermanı, Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın isyanına karşı Avrupalı devletlerin desteğini sağlamak ve Avrupa'nın, Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışmasını önlemek amacıyla 1839 yılında ilan edilmiştir. Osmanlıcılık düşüncesi temelinde hazırlanan fermanın, ana fikri Müslim ve gayrimüslim ayrımına son vererek dil, din, ırk, mezhep farkı gözetmeksizin tüm Osmanlı vatandaşlarına eşit davranmaktır. Tanzimat Fermanı Osmanlı Devleti tarafından hukukun üstünlüğünün ilk kez kabul edilmesini ifade eder. Halkın yönetime katılması Tanzimat Fermanı'yla değil, I. Meşrutiyet'in ilanı ile gerçekleşmiştir.

(Cevap B)

10. Genç Osmanlı Cemiyeti üyesi Mustafa Fazıl Paşa, Sultan Abdülaziz'e 1867 yılında bir mektup göndererek devletin içinde bulunduğu durumu ve yapılması gerekenleri belirtmiştir. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın torunu olan Fazıl Paşa, gönderdiği mektupta kendisini Jön Türklerin başkanı olarak ifade etmiş ve meşrutiyetin ilanının gerekliliğinden bahsetmiştir. Mustafa Fazıl Paşa, Namık Kemal, Ali Suavi, Ziya Paşa gibi kimseler meşrutiyet fikrinin yayılmasında büyük rol oynamıştır.

NOT

Mustafa Fazıl Paşa'nın 1867 tarihli mektubu "Jön Türkler" adının geçtiği ilk metindir. Fazıl Paşa, Avrupa'ya kaçan muhaliflerin hamiliğini yapmış, onların gazeteler çıkarmasına destek vermiştir.

(Cevap A)

11. Ceride-i Adliye, Osmanlı Adliye Nazırlığı'nın 1909 yılından itibaren yayımladığı dergidir. İsviçre Medeni Kanunu 1912 yılında Türkçeye tercüme edilerek Ceride-i Adliye dergisinde yayımlanmıştır. Bunu 1916'da Alman Medeni Kanunu'nun tercümesi izlemiştir.

(Cevap D)

12. 1914 seçimlerine İttihat ve Terakki Fırkası tek parti olarak katılmıştır. 1918 yılına kadar görev yapan bu meclis, II. Meşrutiyet Dönemi'nin en uzun ömürlü meclisidir. I. Dünya Savaşı sebebiyle görüşmelerin büyük kısmı bütçe, askere alım, harp ödeneği gibi konular olmuştur. Ancak batılılaşma yolunda da yeni adımlar atılmıştır. Bunlar içinde en önemlisi Miladi takvimin kabulüdür.

(Cevap B)

13. Wilson ilkeleri, ABD kongresinde 8 Ocak 1918'de yayımlanan 14 maddelik bir bildiridir. Bir anlamda ABD'nin savaşa girme şartlarını gösteren Wilson İlkelerinde "Yenen devletler, yenilen devletlerden toprak almayacak" maddesi yer almıştır. Toprak kazanmayı yasaklayan bu madde ABD'nin savaşa toprak kazanmak amacıyla girmediklerinin en önemli kanıtıdır.

(Cevap A)

14. Millî cemiyetlerin özelliklerine bakıldığında A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeleri karşılamaktadır. Fakat bu cemiyetler ilk başlarda ulusal bütünlüğü esas almamışlardır. Bu özelliği Sivas Kongresi'nde birleştirildikten sonra kazanmışlardır. Yani cemiyetler tek çatı altında birleştikten sonra ulusal bütünlüğü esas almışlardır.

(Cevap E)

15. Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması gereği ilk kez Amasya Genelgesi'nde belirtilmiştir. 22 Haziran 1919 tarihli Amasya Genelgesi'nde Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması istenmiştir. Genelgenin katılım şartlarını belirleyen maddesi uyarınca; kongreye katılmak isteyen her sancak halkın güvenini kazanmış üç temsilciyi Sivas'a yollamıştır.

(Cevap C)

16. Amasya Görüşmeleri 20–22 Ekim 1919 tarihlerinde Ali Rıza Paşa Hükümeti temsilcisi Salih Paşa ile Temsil Heyeti Başkanı Mustafa Kemal Paşa arasında gerçekleşmiştir. Görüşmelerde iki taraf beş hususta anlaşarak bir protokol imzalamıştır. Bu durum İstanbul Hükümeti'nin Anadolu hareketini resmî olarak tanıdığı ve bazı konularda tarafların ortak hareket ettiğinin bir göstergesidir. Ancak bilindiği gibi Amasya Görüşmelerinde Salih Paşa'nın kabul ettiği hususlar padişah tarafından onaylanmamıştır. Protokoldeki maddelerden yalnızca Mebusan Meclisinin toplanması hususu uygulamaya konmuştur. Bu sebeple İstanbul Hükümeti'nin Millî Mücadele'ye katıldığı söylenemez.

(Cevap D)

17. TBMM'nin açılmasından sonra çeşitli gruplar tarafından ülkede isyanlar çıkarılmıştır. Meclis bu isyanlara karşı Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nu (29 Nisan 1920) çıkartmak ve İstiklal Mahkemelerini kurmak suretiyle ülkede huzur ve güven ortamını yeniden tesis etmiştir.

(Cevap C)

18. Batı Trakya, Balkan Savaşları sonunda kaybedilmiştir. Bu nedenle kronolojik olarak Kurtuluş Savaşı'ndan önceki bir gelişmedir.

Diğer seçenekleri inceleyecek olursak;

- Ulusal egemenlik anlayışı, Kurtuluş Savaşı döneminde TBMM'nin açılmasıyla,
- İstanbul Hükümetiyle görüşmelerin yapılması, Kurtuluş Savaşı'nın hazırlık aşamasını oluşturan Amasya Görüşmeleri'nde,
- Temsilciler Kurulunun tüm yurdu temsil etmesi, Sivas Kongresi'nde,
- Ulusal Marşın kabul edilmesi ise I. İnönü Savaşı'ndan sonra, yani Kurtuluş Savaşı esnasında gerçekleşmiştir.

(Cevap B)

19. • I. İnönü Savaşı'nda düzenli ordunun başarılı olması üzerine, Anlaşma Devletleri barış önerisinde bulunmuşlardır.

• Sakarya Savaşı'ndan sonra Yunanistan'a zaman kazandırmak isteyen Anlaşma Devletleri 22 Mart 1922 tarihinde Türkiye ile Yunanistan arasında mütareke yapılmasını önermişlerdir.

(Cevap D)

20. "Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber" adlı kitap Mazhar Müfit Kansu tarafından kaleme alınmıştır. Mazhar Müfit Bey (1873–1948), öğretmenlik, kaymakamlık, mutasarrıflık görevlerinde bulunmuştur. Temsil Heyetinde üyelik yapan Mazhar Müfit Bey, Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde Felah-ı Vatan grubunun çalışmalarına katılmıştır. Meclisin dağıtılmasından sonra Ankara'ya geçip Millî Mücadele'ye destek vermiştir. İlk TBMM'de Hakkâri milletvekilliği, II. TBMM'de ise Denizli milletvekilliği yapmıştır. 1939-1946 yılları arasında da Çoruh milletvekilliği yapmış olan Mazhar Müfit Bey 1948'de vefat etmiştir.

(Cevap A)

21. XIX. yüzyılda başlayan Boğazlar Meselesi, Lozan Antlaşması'nda da gündeme gelmiş ve Boğazların uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesine karar verilmiştir. Türkiye'nin egemenlik haklarını sınırlandıran bu karar, 1933 yılından sonra yeni bir dünya savaşının gündeme gelmesiyle tekrar gündeme gelmiştir. Milletler Cemiyeti'nde yapılan müzakereler sonucunda 1936'da Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalanmış ve komisyon yetkilerini Türkiye Cumhuriyeti'ne devretmiştir. Böylece XIX. yüzyıldan beri süregelen Boğazlar meselesi kesin olarak çözümlenmiştir.

(Cevap D)

22. Halifeliğin kaldırılması yönetimde tek kişi hakimiyetine son vermesi açısından Cumhuriyetçilikle ilgilidir. Cumhuriyet rejimi halifeliğin kaldırılması ile büyük bir güç kazanmıştır. Halifeliğin kaldırılması ile Türkiye Cumhuriyeti ümmetçi politikadan ulusçu bir politikaya geçmiştir. Devlet yönetimindeki dini bir makam olan halifeliğin kaldırılması bu yönüyle de Laiklikle ilgilidir.

(Cevap D)

23. I, II ve III. öncüllerde verilen eşleştirmeler doğrudur. Fakat Şerîye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması Halkçılık ile değil, Laiklikle ilgilidir. Halkçılık ilkesi bireyler arasında farklılık gözetmemek, toplum içinde ayrıcalıklı durumlara karşı çıkmak, halkı tek ve eşit bir varlık olarak tanımlamaktır. Halkçılık, halka dayalı devlet, halk yönetimi, halkın kendi geleceğine egemen olması olarak kabul edilir.

(Cevap C)

24. İtalya'nın Habeşistan'ı işgal ederek doğuya doğru yönelmesi Orta Doğu ülkelerini kaygılandırmıştır. Bu nedenle ortak kaygıları taşıyan Orta doğu ülkeleri İtalyan yayılcılığına karşı koymak üzere 8 Temmuz 1937'de Sadabat Paktı ile bir araya gelmiştir. Türkiye, Afganistan, İran ve Irak arasında yapılan Sadabat Paktı beş yıl süreli imzalanmıştır. Pakt, taraflardan biri altı ay önce olumsuz görüş bildirmezse yeniden beş yıllığına yenilenebilecekti. Pakt, II. Dünya Savaşı'nda işlevini yerine getirmese bile 1980 İran-İrak Savaşı'na kadar yürürlükte kalmıştır.

(Cevap B)

25. Varşova Paktı, SSCB önderliğindeki Doğu bloku devletleri tarafından 1955 yılında kurulmuş askeri ve siyasi bir birliktir. SSCB, Arnavutluk, Çekoslovakya, Doğu Almanya, Bulgaristan, Polonya, Macaristan ve Romanya'nın üye olduğu örgüte Türkiye hiçbir zaman üye olmamıştır.

(Cevap D)

26. II. Dünya Savaşı sırasında ABD ve İngiltere Atlantik Bildirisi'ni yayınlayarak Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın temelini atmıştır. 1945 San Francisco Konferansı ile resmen kurulan Birleşmiş Milletler'in merkezi New York'tadır. Birleşmiş Milletlerin ana organları Genel Kurul, Vesayet Konseyi, Güvenlik Konseyi, Uluslararası Adalet Divanı, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Sekreterliktir. Arapça, Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça örgütün resmi dilleridir.

(Cevap D)

27. Devletçilik, özel teşebbüsün yetişemediği durumlarda sanayileşmenin devlet eliyle gerçekleştirilmesini öngören bir ilkedir. Türkiye 1929 ekonomik buhranının etkisiyle ekonomide devletçilik modelini benimsemiştir. Bu çerçevede dışa bağımlılığı önlemek için özellikle hammaddesi ülke içinde olan sanayi kuruluşlarının açılmasına öncelik verilmiştir. Bu çerçevede düşünüldüğünde "E" seçeneğinde verilen ifade yanlıştır çünkü temel amaç dışa bağımlılığı yani ithalatı azaltmaktır.

(Cevap E)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Uygur Devleti, 744–840 tarihleri arasında Ötüken merkezli olarak kurulmuştur. Yaradılış ve Göç desanları ile Karabalgasun yazıtları da Uygurlardan günümüze kalan eserlerdir.

(Cevap D)

2. XIII. yüzyılda Moğol istilasından kaçarak Anadolu'ya gelen Oğuzların kontrol altında tutulamaması toplumsal dengeyi bozmuş ve bu durum Babailer isyanının yaşanmasına neden olmuştur. Yesevilik tarikatına bağlı olan ve fikirlerini yaymak isteyen Baba İlyas da Anadolu'da büyük bir isyan başlatmıştır. Onun ölümünden sonra müridlerinden Baba İshak isyanı devam ettirmiştir.

(Cevap A)

3. Mısır'da kurulan ilk Türk devleti Tolunoğulları'dır. Tolunoğulları'nın yıkılmasından sonra bölgede sırasıyla İhşitler, Eyyubiler ve Memlükler egemen olmuştur. Ancak Harzemşahlar Mısır'da değil, Hazar Denizi'nin doğusunda Aral Gölü'nün güneyinde kurulmuş bir Türk-İslam devletidir.

(Cevap D)

4. Osmanlı Devleti'nin örgütlenmesi esas olarak Orhan Bey ve oğlu I. Murat zamanında yapılmıştır. İlk düzenli ordu olan yaya ve müselleme ordusu Orhan Bey zamanında; Osmanlı Devleti'nin esas askeri gücü olan Yeniçeri Ocağı ise I. Murat zamanında kurulmuştur. Bu çalışmalar askeri bir sistem kurmak ve güçlendirmek amacıyla yapılmıştır.

(Cevap D)

5. 1520 yılında, İspanya Kralı V. Karl Kutsal Roma-Germen imparatoru olarak tahta çıkarken Kanuni Sultan Süleyman da Osmanlı tahtına çıkmıştı. Kutsal Roma-Germen imparatoru V. Karl ile Fransa kralının hedefleri ortaktı. Her iki devlet de siyasi ve askerî birlikten yoksun olan İtalya'yı ele geçirmek istiyordu. Bu tarihlerde Avrupalı devletler, bu iki büyük güçten çıkarlarına uygun geleni destekleme yoluna gitmişlerdir. Osmanlı Devleti de XVI. yüzyılda ortaya çıkan Protestan hareketini V. Karl'a karşı himaye etmiştir. Bu arada Fransa kralı, 1525 yılında Kutsal Roma-Germen imparatoruna mağlup olup esir düşmüştür. Hatta kralın annesi Kanuni Sultan Süleyman'a bir mektup göndererek oğlu için yardım istemiştir. Nitekim padişah da bu mektuba olumlu cevap vermiş ve Avrupa siyasetine bir denge unsuru olarak dâhil olmuştur.

(Cevap A)

6. Bizans ile ilk savaş Osman Bey Dönemi'nde yapılan Koyunhisar (Bafeon, Bafeus) Savaşı'dır. 1302 yılında yapılan savaşı Osmanlılar kazanmış ve Osman Bey'in Türk beylikleri arasındaki ünü ve itibarı artmıştır. Bu savaşın kazanılması İznik, İzmit ve Bursa'nın fethine de ortam hazırlamıştır.

(Cevap A)

7. I. **Avarız:** Osmanlı Devleti'nde olağanüstü durumlarda toplanan ve sürekli olmayan bir vergi çeşididir.
- II. **Mukataa:** Vergi geliri doğrudan devlet hazinesine aktarılan topraklardır. Bu topraklar açık artırma yoluyla kişilere bir veya birkaç yıllığına kiralanırdı. Kişiler bu toprakların yıllık gelirlerini devlete peşin olarak verir, daha sonra da yıl içinde bölge halkından bu vergiyi toplarlardı.
- III. **Paşmaklık:** Vergi geliri padişah kızları ile ailelerine ayrılan topraklardı.

Buna göre mukataa ve paşmaklık Osmanlı Devleti'ndeki toprak sistemi ile ilgili kavramlardır.

(Cevap D)

16. • Havza Genelgesi (28 Mayıs 1919)
• Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)
• Erzurum Kongresi (23 Temmuz – 7 Ağustos 1919)
• Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

Yukarıda verilen bilgilere bakıldığında Millî Mücadele hareketini biçimlendiren kararların alındığı merkezler Havza, Amasya, Erzurum ve Sivas şeklinde sıralanır.

(Cevap A)

17. Lozan'da uzun süren tartışmalardan biri de Türkiye ile İngiltere arasında sorun olan Musul konusudur. Sorun konferansta bir türlü çözülemeyince taraflar arasında altı ay içinde çözülmek üzere sonraya bırakılmıştır. Lozan'da çözümü ertelenen Musul meselesi 1926 yılında Türkiye ile İngiltere arasında imzalanan Ankara Anlaşması'yla çözüme kavuşmuştur. Bu antlaşmayla Musul İngiltere mandasındaki Irak'a bırakılmıştır.

(Cevap A)

18. Milli Mücadele Dönemi 1919-1922 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde Hatay ve Batum konusunda Misakımillî'den ödün verilmiştir.

- I. **Batum:** I. İnönü Zaferi'nden sonra Sovyet Rusya'yla imzalanan Moskova Antlaşması'yla Gürcistan'a bırakılmıştır.
II. **Musul:** Lozan Antlaşması ile hangi devlette kalacağı belirlenememiştir. Bu sebeple ödün verilmediği söylenemez.
III. **Hatay:** Fransa'yla imzalanan 1921 Ankara Antlaşması ile Suriye'ye bırakılmıştır. Dolayısıyla Hatay konusunda da ödün verilmiştir.

(Cevap D)

19. Soruda özellikleri verilen asker ve devlet adamı Kazım Özalp'tir. Bir dönem İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne üye olan Kazım Bey, Osmanlı Devleti'nin son dönem savaşları ile Sakarya ve Büyük Taarruz savaşlarına katılmıştır. Yunanlıların İzmir'i işgali sırasında Balıkesir'de görevde olan Kazım Bey o çevrede Kuvayi Milliye'yi örgütlemiştir. I. TBMM'ye Balıkesir milletvekili olarak giren Kazım Özalp meclis tarafından İzmir Şimal Cepheleri Komutanlığına atanmıştır. Orgeneralliğe kadar yükselen Özalp, iki kez Milli Savunma Bakanlığı ve 1924-1935'te Meclis Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. 1950 seçimlerinde Van'dan milletvekili seçilen Özalp 1954'te siyasi hayattan çekilmiştir.

NOT

Kazım Özalp, 31 Mart İsyanı'nı bastırmak üzere Selanik'ten gelen Hareket Ordusu askerlerinden biridir.

(Cevap E)

20. Balkan Paketi Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında 28 Şubat 1954'te, yani Atatürk döneminden sonra imzalanmıştır. Balkan Paketi'ni imzalayan bu üç devlet, ilişkilerini geliştirerek 9 Ağustos 1954'te de "Siyasi İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması"nı imzalayarak Üçlü Balkan İttifakı'nı kurmuşlardır.

(Cevap D)

21. Saltanatın kaldırılması yönetimde tek kişi hakimiyetine son vermesi açısından Cumhuriyetçilikle ilgilidir. Bu inkılapla padişahın siyasi gücü elinden alınarak sadece bir din başkanı, halife olarak kalmıştır. Saltanat kurumunun kaldırılması devlet yönetimindeki din etkisini ortadan kaldırdığından bu yönüyle de Laiklikle ilgilidir.

(Cevap E)

22. Balkan Antantı 9 Şubat 1934'te Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya arasında imzalanmıştır. Almanya ile İtalya'nın saldırgan politikalarına karşı kurulan bu güvenlik çemberine bu devletlerle yakın politik ilişkiler içinde olan Bulgaristan karşı çıkmıştır. Nitekim Bulgaristan II. Dünya Savaşı'nda Mihver Blokunda yer almıştır.

(Cevap A)

23. Ulus bilincini geliştirme, millî dil, kültür ve tarih bilinci ile Türklük şuurunu yerleştirmekle mümkündür. Türk Tarih Kurumunun kurulması, bu doğrultuda yapılan çalışmalar arasındadır.

(Cevap C)

24. I. *Ahali Cumhuriyet Fırkası*: 1930 yılında çok partili hayata geçiş aşamasında kurulmuş bir muhalefet partisidir. Abdülkadir Kemal (Öğütçü) tarafından kurulan parti kurulduğu yıl kapatılmıştır.

II. *Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*: 1924 yılında kurulmuş Cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisidir. Başkanlığını Kazım Karabekir Paşa'nın yaptığı parti Şeyh Sait İsyanı'nda etkisi bulunduğu gerekçesiyle 1925 yılında kapatılmıştır.

III. *Millî Kalkınma Partisi*: 1945 yılında çok partili hayata imkan veren yasal düzenlemeler neticesinde kurulmuş bir muhalefet partisidir. Kuruculuğunu Nuri Demirağ'ın yaptığı parti 1946 yılı belediye seçimlerine katılsa da siyasi hayatta pek varlık gösterememiştir.

(Cevap D)

25. Boğazlar üzerindeki hâkimiyet Lozan Antlaşması ile uluslararası bir komisyona bırakılmıştır. Ancak 1930'lu yıllarda özellikle Avrupa'da başlayan silahlanma yarışı Türkiye'yi Boğazların statüsünü gündeme getirmek üzere harekete sevk etmiştir. İlgili devletlere konferans yapmak üzere çağrıda bulunan Türkiye, amacına ulaşmış ve 1936 yılında yapılan Montrö Sözleşmesi ile Boğazların yönetimine tam olarak egemen olmuştur.

(Cevap B)

26. Soruda yer alan öncüllerin hepsi de doğru olan ifadelerdir. Nuri Bilge Ceylan, "*Üç Maymun*" adlı filmiyle 2008'de 61. Cannes Film Festivalinde en iyi yönetmen ödülünü almıştır. Türk milli futbol takımımız 2002'de yapılan Dünya Şampiyonasında 3. olmuştur. Türk pop müziği, Sertap Erener'in 2003 yılında Eurovision Şarkı Yarışması'nı kazanmasıyla uluslararası alanda da önemli bir başarı elde etmiştir.

(Cevap E)

27. II. Dünya Savaşı'ndan yorgun ve bitkin çıkan Avrupa devletleri bir daha böyle çatışmalar yaşanmaması ve Sovyetlerin Batı'ya yayılmasını önlemek amacıyla kendi ekonomik potansiyellerini birleştirmek ve ortak pazar kurmak kararını almışlardır. Bu doğrultuda Fransa, İtalya, Almanya, Belçika, Lüksemburg, Hollanda'nın katılımıyla Avrupa Kömür Çelik Topluluğu kurulmuştur. (18 Nisan 1951). AET'nin temelleri ise Fransa dışişleri bakanı Robert Schuman'ın yayımladığı bildirgeyle atılmıştır.

(Cevap D)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Uygurlar, yerleşik hayata geçmelerinden ötürü medeni alanda diğerlerine göre daha ileri gitmişlerdir. 742-840 yılları arasında siyasi varlığını sürdüren Uygurlar Maniheizm dininin etkisiyle yerleşik yaşama geçmişlerdir. Böylece şehir kültürü, hukuk kuralları gibi medeniyet alanlarında ilerleme göstermişlerdir.

(Cevap B)

2. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hapis cezalarının kısa süreli olmasının tek nedeni göçebe yaşam tarzıdır. Buldukları yerleri her an terk etme durumuy- la karşı karşıya olan eski Türklerde, bu uygulama doğ- gal bir zorunluluktur.

(Cevap E)

3. Selçuklu Devleti'nin Sünni-Şii birliğini sağlamak gibi bir politik hedefi hiç olmamıştır. Tam tersine katı bir şekilde Şiiliğe karşı Sünnilik savunulmuştur. Bu çer- çevde Abbasi halifesi koruma altına alınmış, Şii Fa- timi Devleti ve onun uzantılarıyla mücadele edilmiş- tir.

(Cevap A)

4. Batı Anadolu'da kurulan ve Akdeniz'e kıyısı olan Ka- resioğulları, Aydınöğulları ve Menteşeoğulları gibi beyliklerle; Karadeniz'e kıyısı olan Candaroğulları Beyliği denizcilikle uğraşmışlardır. Ancak Anadolu'nun iç kısımlarında Kütahya merkezli kurulan Germiya- noğulları, denize kıyısı bulunmadığından kara tica- retiyile uğraşmıştır.

(Cevap A)

5. Çoğu Türk-İslam devletinde olduğu gibi Selçuklular ve Osmanlıların da veraset sistemi "Ülke hanedanın ortak malıdır." anlayışına dayalıydı. Osmanlı Devle- ti her ne kadar kuruluş döneminden itibaren bu an- layışı değiştirmeye çalışsa da devlet kurulduğu sıra- da bu anlayışa sahipti. Ayrıca Osmanlılar Selçuklu Devleti'nden örnek aldıkları iktisat sistemini de uygula- mışlardır. Osmanlı Devleti'ni Selçuklulardan ayıran en temel özellik ise Osmanlı Devleti'nde padişah ve halifenin aynı kişi olmasıdır. Selçuklulara yalnızca halifenin koruyuculuğunu üstlenmişlerdir. Yani halife ve sultan farklı kişilerdir.

(Cevap B)

6. Osmanlı Devleti bir imparatorluk olduğu için bünye- sinde çok farklı dini ve etnik grubu barındırmaktay- dı. İmparatorluk yapısından dolayı bu insanları bir arada tutmak ve devlete olan bağlılıklarını artırmak amacıyla gayrimüslim azınlığın dini inançlarına ve geleneklerine karışmamıştır.

(Cevap A)

7. Osmanlı Devleti'nin üçüncü padişahı olan I. Murat, 1362-1389 yılları arasında hüküm sürmüştür. Bu dö- nemde Bizans ile Sazlıdere Savaşı yapılmış ve Edir- ne alınmıştır. Ayrıca Sırbistan ile Çirmen Savaşı, Haç- lılarla Sırsındığı ve I. Kosova Savaşları yapılmıştır. Nitekim I. Murat I. Kosova Savaşı sırasında ölmüş- tür. Niğbolu Savaşı ise Yıldırım Bayezid Dönemi'n- de Haçlılarla yapılan bir savaştır.

(Cevap C)

8. Osmanlı Devleti'nin ilk deniz savaşı 1416 yılında I. Mehmet Çelebi'nin padişahlığı döneminde yapılmış- tir. Ancak Venedik ile yapılan bu deniz savaşında Os- manlı Devleti başarısız olmuştur.

NOT

Çelebi Mehmet, Ankara Savaşı sonrası devle- ti dağılmaktan kurtardığı için devletin ikinci ku- rucusu olarak anılır.

(Cevap B)

9. 1711 yılında başlayan ve Rus Çarlığı ile Osmanlı Devleti arasında yapılan savaş, Prut Savaşı'dır. Kesin Osmanlı zaferiyle sonuçlanan savaşta Azak Kalesi Osmanlıya geçerken Rusya'nın İstanbul'da daimi elçi bulundurması engellenmiştir. Bu savaşta elde edilen zafer, Osmanlı Devleti'nin 1699 Karlofça Antlaşması'yla kaybettiği toprakları geri alma ümidi ni doğurmuştur.

(Cevap B)

10. Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyılda en çok Rusya ile antlaşma imzalamıştır. Bu antlaşmalar sırasıyla şöyledir:

- 1700 – İstanbul Antlaşması
- 1711 – Prut Antlaşması
- 1724 – İstanbul Antlaşması (İttifak amaçlı)
- 1739 – Belgrad Antlaşması
- 1774 – Küçük Kaynarca Antlaşması
- 1779 – Aynalıkavak Tenkihnamesi
- 1792 – Yaş Antlaşması

(Cevap D)

11. Osmanlı Devleti'nde Evliye-i Selase Kars, Ardahan ve Batum sancaklarının ortak adıdır. Bu üç sancak 1877–1878 Osmanlı-Rus Harbi sonrası imzalanan ancak yürürlüğe girmeyen Ayastefanos Antlaşması'nda Çarlık Rusya'sına bırakılmıştır.

(Cevap B)

12. Türk tarihinde demokratikleşmenin ilk somut adımlarından olan Tanzimat Fermanı, Sultan Abdülmecid döneminde Mustafa Reşit Paşa tarafından hazırlanmıştır. Abdülmecid'in tahta çıktığı sırada Osmanlı Devleti büyük sorunlarla karşı karşıyaydı. Başta Rusya olmak üzere Avrupalı devletler Hristiyan azınlıkların haklarını koruma bahanesiyle Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışıyor ve onları bağımsızlık hareketlerine girişmeleri yönünde cesaretlendiriyorlardı. Diğer yandan aynı günlerde Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın isyanı da devam ediyordu. Sultan Abdülmecid bu zor durumdan kurtulabilmek için İngiltere ve Fransa gibi güçlü devletlerin yardımını alacak bir çare bulmak üzere Hariciye Nazırı (Dışişleri Bakanı) Mustafa Reşit Paşa'yı görevlendirmiştir.

(Cevap A)

13. Osmanlı Devleti'nin Batı sınırı I. Balkan Savaşı sonunda Londra Antlaşması'yla; II. Balkan Savaşı sonunda da İstanbul Antlaşması'yla belirlenmiştir. 30 Mayıs 1913'te imzalanan Londra Antlaşması ile Osmanlı Devleti, Midye-Enez hattının batısını Balkan Devletleri'ne bırakmıştır. 29 Eylül 1913'te imzalanan İstanbul Antlaşmasıyla da Bulgaristan; Edirne, Kırklareli ve Dimetoka'yı Osmanlı Devleti'ne bırakmış böylece II. Balkan Savaşı sonrası batı sınırı yeniden belirlenmiştir.

(Cevap D)

14. Fransızların Maraş'ı işgal etmesiyle birlikte şehirde olaylar başlamıştır. Geçimini süt satarak sağlayan Sütçü İmam, Fransız ve Ermenilerin Türk kadınlarına sarkıntılık etmesi üzerine Ermeni askerine ilk kurşunu sıkmıştır. Bu olay şehirde halkın kenetlenmesi ve düşmanın şehirden atılmasına varan süreci başlatmıştır.

(Cevap A)

15. Hürriyet ve İtilaf Fırkası 1911 yılında İttihat ve Terakki Fırkası'na muhalefeten kurulmuş bir partidir. Cemiyet, Mondros Ateşkesi'nden sonra Anadolu'da ulusal varlığa düşman bir şekilde hareket etmiştir. Seçeneklerde verilen diğer cemiyetler, ulusal mücadelenin yürütülmesinde büyük destekleri olmuş yararlı cemiyetlerdir.

NOT

Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın başkanlığını Damat Ferit Paşa yapmıştır.

(Cevap D)

16. Kilikya bugünkü Çukurova bölgesinin eski adıdır. Kilikalılar Cemiyeti diğer adıyla Adana ve Çevresi Haklarını Koruma Cemiyeti 21 Aralık 1918 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. Cemiyetin kuruluş amacı Çukurova ve çevresini Fransız ve Ermeni saldırılarına karşı savunmaktır.

(Cevap C)

17. Erzurum Kongresi, Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti'nin kurulmasını engellemek amacıyla 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919'da toplanmıştır. Kongrede alınan "Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez." kararı, Misakımilli'nin temelini oluşturmaktadır. 28 Ocak 1920'de Son Osmanlı Mebuslar Meclisinde yayımlanan Misakımilli'de "Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı tarihte Türk-İslam çoğunluğu olan Osmanlı toprakları, işgal altında olsun olmasın vatanın ayrılmaz bir parçasıdır." hükmü yer almıştır. Bu hükmü Erzurum Kongresi'nde alınan "Vatan bir bütündür, bölünemez." ilkesi işlerlik kazanmıştır.

(Cevap A)

18. Kurtuluş Savaşı'nda; Doğu Cephesi'nde Ermenilere karşı savaşılmıştır. Bu cephede savaşan askeri güç ise, Mondros Ateşkesi'nden sonra birliklerini dağıtmayı reddeden Kazım Karabekir Paşa ve komutasındaki XV. Kolordudur. Güney Cephesi'nde Fransız ve Ermenilere karşı savaşılmıştır. Bu cephede düzenli bir birlik kurulamamış ve Kuvayimilliyeye güçleri mücadeleyi yürütmüştür. Kurtuluş Savaşı'nda İtalya ile silahlı bir mücadele olmamıştır.

(Cevap D)

19. Irak Sınırı, İngiliz mandası altında bulunduğu için Irakla ilgili görüşmeler İngiltere üzerinden yapılmıştır. Lozan Konferansı'nda Irak sınırı ile ilgili bir sonuç varılamamış, sorunun İngiltere ve Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakılması ve dokuz ay içerisinde çözülmesi kararlaştırılmıştır.

Kafkas Sınırı, Kars Antlaşması ile belirlenmiş, bu sınırla ilgili olarak Lozan'da yeni bir karar alınmamıştır.

Yunanistan Sınırı, Meriç Nehri sınır kabul edilmiştir. Tavşan Adaları, Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada dışındaki Ege Adaları Yunanistan'a bırakılmıştır.

(Cevap C)

20. "Ben de Yazdım" adlı eser Atatürk döneminin son başbakanı ve Demokrat Parti'nin kurucularından olan Celal Bayar (1883–1985) tarafından kaleme alınmıştır. 1937'de İsmet İnönü'nün başbakanlıktan ayrılması üzerine, Atatürk tarafından başbakan olarak tayin edilmiştir. Atatürk'ün ölümünden sonra, Cumhurbaşkanlığına seçilen İsmet İnönü tarafından da başbakan olarak tayin edilmiştir. 1945 yılında Dörtlülük Takrir'i verinceye kadar CHP'de çalışmış, daha sonra Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan ile birlikte Demokrat Parti'yi kurmuştur. 1950 yılında da TBMM tarafından 3. Cumhurbaşkanı seçilmiş ve 10 yıl bu görevde kalmıştır. 27 Mayıs 1960'da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yönetime el koymasından sonra tutuklanarak Yassıada'ya götürülmüştür. Yapılan soruşturma ve yargılamalardan sonra idama mahkûm edilen Celal Bayar'ın cezası daha sonradan müebbet hapse çevrilmiş ve sonunda da serbest bırakılmıştır.

(Cevap C)

21. 5 Haziran 1926'da imzalanan Ankara Antlaşması'yla Musul, İngiliz mandasındaki Irak'a bırakılmış, dolayısıyla Türkiye sınırlarının dışında kalmıştır. Musul sorunu, Lozan Konferansı'nda çözülememiş ve İngiltere ile Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakılmıştır. İngiltere ile yapılan müzakereler esnasında Şeyh Sait İsyanı'nın yaşanması Türkiye'nin Musul sorunuyla ilgilenmesini engellemiş ve neticede Musul alınamamıştır.

(Cevap B)

22. Japonya, I. Dünya Savaşı'nda itilaf blokunda yer almış ve savaşın galiplerinden olmuştur. Ancak II. Dünya Savaşı'nda Almanya ve İtalya ile birlikte mihver blokunda yer almıştır. Savaştan son ayrılan mihver devletidir. Nitekim ABD Japonya'yı barışa zorlamak için Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombaları atmıştır. Bu nedenle savaşın en ağır faturasını da Japonya ödemiştir.

(Cevap C)

23. Kabotaj hakkının yabancılardan alınıp Türk vatandaşlarına verilmesi ekonomik bağımsızlık ve dolayısıyla milliyetçilikle ilgilidir.

(Cevap D)

24. Bilime çok önem veren bir lider olan Atatürk, çağdaşlaşmanın ve modern bir toplum olmanın bilimsellikten geçtiğine inanıyordu. Soruda verilen sözlerle de bilimsel gelişmelerin izlenmesi ve bunlardan yararlanılması gerektiğini vurgulamıştır.

(Cevap E)

25. Carter Doktrini, 1977–1981 yılları arasında ABD başkanlığı görevini yapan Jimmy Carter tarafından yayımlanmıştır. 1979'da SSCB'nin Afganistan'ı işgal etmesi ve İran'da İslam Devrimi'nin gerçekleşmesi üzerine bu hareketin Basra Körfezi ve petrol bölgelerine yayılmasından endişe eden ABD bu bölgelere yapılacak bir saldırıyı kendisine yapılmış sayacağını belirten Carter Doktrini'ni yayımlamıştır.

(Cevap C)

26. Varşova Paktı, 1955 yılında SSCB öncülüğündeki sosyalist ülkelerin oluşturduğu askeri ve siyasi bir ortaktır. NATO'ya karşı kurulan bu kuruluş, SSCB'nin dağılmasıyla tamamen tarihe karışmıştır.

(Cevap B)

27. Soruda sözü edilen kavram siyonizmdir. 19. yüzyılın sonlarına doğru Yahudiler, Filistin'de bir devlet kurmak için çalışmaya başlamıştır. 19. yüzyılda milliyetçilik akımının etkisiyle Avrupa'da özellikle de Rusya'da Yahudi karşıtlığı (Anti-semitizm) yayılmaya başlamıştır. Bu durumun da etkisiyle öncülüğünü Theodor Herzl'in yaptığı devlet kurma düşüncesi Yahudiler arasında kısa sürede yayılmıştır. 1897'de İsviçre'nin Basel kentinde düzenlenen ve başkanlığını Herzl'in yaptığı I. Yahudi Kongresi'nde "Siyonizm" ilan edilmiştir.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Avarlar, 560-805 tarihleri arasında Orta Asya'da hüküm sürmüştür. Göktürk Devleti tarafından yıkılan Avarlar, batıya göç ederek Orta Avrupa'da ikinci bir devlet kurmuşlardır. Yani; hem Asya'da hem de Avrupa'da devlet kuran bir topluluktur. Hunlar ise MÖ 220 - MS 216 tarihleri arasında Orta Asya'da hüküm sürmüştür. Ancak Çin baskısıyla yıkılan Hunlar, Kavimler Göçü sonrası 378-469 tarihlerinde Orta Avrupa'ya gelerek burada Avrupa Hun Devleti'ni kurmuşlardır.

(Cevap A)

2. A, B, D ve E seçeneklerinde yer alan Türk devletlerinin eserlerinde İslami etki görülmez. Karahanlıların eserlerinde ise ilk Türk-İslam devleti olmaları sebebiyle İslam etkisi vardır. İlk Türk-İslam eserleri olan Kutadgu Bilig, Atabetül Hakayık, Divanı Hikmet gibi yazılı eserler Karahanlılara aittir. Yine Türk-İslam tarihinde ilk medreseyi yapanlar da Karahanlılardır.

(Cevap C)

3. I. Nişabur Medresesi, Tuğrul Bey Dönemi'nde yapılmış olup Büyük Selçuklu Devleti'nin ilk medresesidir.
II. Karatay Medresesi, Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait olup Konya'da inşa edilmiştir.
III. Nizamiye Medresesi, Bağdat'ta kurulup ismini Büyük Selçuklu veziri Nizamülmülk'ten almıştır.
IV. Hunad Hatun Medresesi ise Kayseri'de bulunup Anadolu Selçuklu Devleti'ne ait bir medresedir.

(Cevap A)

4. **Kazasker:** Eğitim ve adalet işleri ile kadı ve müderrislerin atama, yer değiştirme ve terfi işlerine bakardı. (hukuk)

Defterdar: Devletin gelir - giderlerini tutar, hazine ile ilgili işlerde hüküm yazar ve bütçeyi hazırlardı. (ekonomi)

Reisülküttap: Önceleri nişancıya bağlı iken, yabancı devletlerle ilişkilerin artması üzerine XVII. yüzyıldan itibaren devletin dış işleriyle ilgili tüm yazışmalarını yürütmeye başlamıştır. (diplomasi)

Şeyhülislam: Divanda alınan kararların İslam dinine uygun olup olmadığı hususunda fetva verirdi. (din)

Nişancı: Padişah adına yazılan belgelere tuğra çeker; iç ve dış yazışmalara bakar; kanunları düzenler, fethedilen toprakları kaydedip, dirliklere ayırır ve tahrir defterlerini tutardı.

Donanmadan sorumlu görevli ise **Kaptan-ı Derya** idi.

(Cevap D)

5. Osmanlı Devleti'nin ilk resmî gazetesi "Takvim-i Vekayi'dir. Halkı gelişmelerden ve devletin aldığı kararlardan haberdar etmek amacıyla çıkarılan Takvim-i Vekayi, ilk kez 1831'de basılmıştır.

NOT

Takvim-i Vekayi'yi yayımlama işi için, daha önce İzmir'de yerel bir gazete yayımlamış olan Fransız gazeteci Aleandre Blacque görevlendirilmiştir.

(Cevap E)

6. Osmanlı Devleti'nin Haçlılarla ilk savaşı 1364 yılında yapılan Sırpsındığı Savaşı'dır. I. Murat Dönemi'nde yapılan bu savaşın sebebi ise Edirne'nin Osmanlı tarafından fethedilmesidir. Osmanlı Devleti'nin bu önemli şehri alması Macar, Sırp, Bulgar, Eflak ve Bosnalılardan oluşan bir Haçlı ittifakının doğmasına sebep olmuştur. Ancak Osmanlı Devleti, Haçlılarla yaptığı bu ilk savaşta galip gelmiştir. Bu sayede Balkan fetihleri de hız kazanmıştır. Osmanlı'nın Haçlılarla yaptığı diğer kara savaşları şöyledir: I. Kosova, Çirmen, Niğbolu, Varna, II. Kosova ve 1683-1699 yılları arasında yapılan Kutsal İttifak Savaşları'dır.

(Cevap B)

7. İstanbul, ilk kez 1391 yılında I. Bayezid (Yıldırım) Dönemi'nde kuşatılmıştır. Yıldırım Bayezid 1391 yılında başlattığı bu kuşatmayı aralıklarla 1396 yılına kadar devam ettirmiştir. Ancak Haçlıların Niğbolu Kalesi önlerine gelmesi üzerine kuşatmayı yarıda kesmek zorunda kalmıştır. Niğbolu zaferinden sonra İstanbul'u tekrar kuşatan I. Bayezid Doğu'da Timur tehlikesinin belirmesi üzerine Bizans ile anlaşma yaparak geri çekilmiştir.

NOT

İstanbul I. Bayezid'ten sonra Sultan II. Murat Dönemi'nde de kuşatılmıştır.

(Cevap E)

8. 1739'da Avusturya ve Rusya ile Osmanlı arasında imzalanan Belgrad Antlaşması'nda; "Rusya, Karadeniz'de savaş ve ticaret gemisi bulundurmaz." maddesi yer almıştır. Böylece Karadeniz son defa Türk gölü hâline gelmiştir. Çünkü bundan sonraki Küçük Kaynarca Antlaşması'nda bu hüküm kaldırılmış ve Karadeniz bir daha Türk gölü olarak anılmamıştır.

(Cevap C)

9. Osmanlı Devleti'nde hastaların tedavi edildikleri yerlere Darü's-şifa adı verilmiştir. Her türlü sağlık hizmetini vermeye çalışan Darü's-şifalarda din ve ırk farkı gözetmeksizin her kesimden insan ücretsiz tedavi edilmiştir.

(Cevap A)

10. II. Mahmut ile ayanlar arasında 1808 yılında imzalanan Sened-i İttifak, halkın zorlaması ile değil, bizzat padişahın isteğiyle imzalanmıştır. Şunu da belirtmek gerekir ki Türk tarihinde halkın elde ettiği kazanımlar, tepeden inme bir şekilde olmuş, halkın bu kazanımlarla ilgili herhangi bir zorlaması ya da isteği olmamıştır.

(Cevap A)

11. XVII. yüzyıldan itibaren kontrolden çıkmaya başlayan yeniçeriler, XIX. yüzyıla gelindiğinde artık devletin otoritesi önündeki en önemli engel olarak görülmeye başlamıştı. Bu yüzden II. Mahmut, askerî alanda yeterli olmayan Yeniçeri Ocağı'na alternatif olarak 1808 yılında Sekban-ı Cedit Ordusu'nu kurmuştur. Fakat bu modern ordu yeniçerilerin tepkisiyle kısa sürede ortadan kalkmıştır.

(Cevap C)

12. 1789 Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik akımından ilk etkilenen Osmanlı tebaası, Sırplar olmuştur. Ancak bağımsızlığını kazanan ilk toplum Rumlardır. Yunanistan'ın Osmanlı'dan ayrılmasını kendi çıkarlarına uygun bulan Rusya, 1828–1829 Osmanlı - Rus Savaşı'nda elde ettiği başarıdan sonra bunu gerçekleştirmek için harekete geçmiştir. Bu doğrultuda Yunanistan, Rusya ile Osmanlı Devleti arasında imzalanan 1829 Edirne Antlaşması ile Osmanlı'dan ayrılan ilk Balkan ulusu olmuştur. Bu antlaşma, Osmanlı Devleti'nin Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan sonraki en ağır antlaşmasıdır.

(Cevap B)

13. Soruda verilen gelişmeler, 1711 yılında Rusya ile imzalanan Prut Antlaşması'nın maddeleridir. Baltacı Mehmet Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, İstanbul Antlaşması ile kaybedilen toprakları geri almak için Rus topraklarına girmiş ve zor durumda kalan Rusya, barış istemek zorunda kalmıştır. Bu sırada Osmanlı tahtında 1703 yılında padişah olan III. Ahmet vardı. III. Ahmet 1730 yılına kadar hüküm sürmüştür.

(Cevap B)

14. 19 Nisan 1917'de yapılan St. Jean de Maurienne Antlaşması İtilaf Devletleri ile İtalya arasında yapılmıştır. Bu antlaşma ile taraf değiştirmesi karşılığında Ege Bölgesi İtalya'ya bırakılmıştır.

(Cevap E)

15. Misakımilli, Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı tarihte Türk ve Müslüman çoğunluğu olan Osmanlı topraklarını, işgal altında olsun olmasın vatanın ayrılmaz bir parçası kabul etmiştir. Bu doğrultuda Türk ve Müslüman çoğunluğun bulunduğu Kars, Ardahan, Batum, Artvin, Batı Trakya ve Arap topraklarında gerekirse halk oylaması yapılması kararı alınmıştır. Misakımilli'de Hatay'da halk oyuna başvurulmasına ilişkin bir karar yoktur.

(Cevap C)

16. Wilson İlkelerinde "Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerde Türklere devlet kurma hakkı tanınacaktır." şeklinde bir madde yer almıştır. Bu sebeple cemiyetler Wilson İlkelerinin bu yasal dayanağını kaybetmemek için buldukları bölgelerdeki nüfus dengesinin Türkler aleyhine değişmesine engel olmaya çalışmışlardır.

(Cevap C)

17. TBMM'nin Kuvayımilliye birliklerini kaldırıp düzenli ordu kurması vatani düşman işgalinden kurtarmaya yönelik bir girişimdir. Çünkü düzenli ordusu bulunan düşmana karşı ancak düzenli bir orduyla mücadele edilebilirdi. İstiklal Mahkemeleri ise ayaklanmalara karşı kurulmuştur. Amaç; suçluları yargılayarak, ülkede huzur ve güvenliği sağlamaktır. Bunu yaparken de otoritesini artırmayı amaçlamış ve başarılı da olmuştur.

(Cevap E)

18. Üç gelişme de milli birlik ve beraberlik ilkesine önem verildiğinin göstergesidir. Çünkü birlikte karar alma, birlikte uygulama faaliyetlerini görmekteyiz. I. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması doğrultusunda başlayan Anadolu'daki işgallere karşı Türk halkı Mustafa Kemal'in liderliğinde bağımsızlığını korumak için birleşmiş ve eşsiz bir dayanışma göstermiştir.

(Cevap E)

19. Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde 28 Ocak 1920'de kabul edilen Misakımilli kararlarında Batı Trakya'da gerekirse halk oylaması yapılacaktır; İstanbul ve Marmara'nın güvenliği sağlanırsa Boğazlar dünya ticaretine açılacaktır şeklinde maddeler yer almıştır. Ancak padişahın gölgesinde hazırlanan Misakımilli'de TBMM'nin açılmasına dair herhangi bir madde geçmemiştir. TBMM'nin açılması İstanbul'un işgal edilmesinden sonra gündeme gelmiştir.

(Cevap A)

20. 15 Mayıs 1919'dan 9 Eylül 1922 tarihine kadar süren Kurtuluş Savaşı'nda cephede veya cephe gerisinde kahramanlık ve fedakarlık gösterenlere İstiklal Madalyası verilmiştir. 20 Kasım 1920'den itibaren 1926 yılına kadar milletvekili, Kuvay-ı Milliyeci, PTT memuru, mülk-i amir ve askerlerden oluşan toplam 6920 kişi TBMM tarafından İstiklal Madalyası ile ödüllendirilmiştir.

Türkiye'de İstiklal Madalyası sahibi üç şehir ve bir ilçe bulunmaktadır. Bunlar; İnebolu (1924), Kahramanmaraş (1925), Gaziantep (2008) ve Şanlıurfa (2016) olup Milli Mücadele'de gösterdikleri büyük kahramanlıklardan dolayı İstiklal Madalyası ile ödüllendirilmiştir.

(Cevap E)

21. I. Lozan Antlaşması'nda Osmanlı Devleti'nden kalma borçlar Osmanlı'dan ayrılan yeni devletler arasında paylaştırılmıştır. En fazla alacağı olan devlet de Fransa idi. Fakat 1929 dünya ekonomik bunalımıyla, Türkiye borçlarını ödemekte zorluk yaşamış ve bu durum, Türkiye ile Fransa'nın ilişkilerinin gerginleşmesine sebep olmuştur. Fakat sonuçta borçlar Türkiye'nin istediği gibi bir plana bağlanmıştır.
- II. Lozan'da çözülemeyen Musul sorunu İngiltere ile Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakılmış, Şeyh Sait İsyanı nedeniyle Türkiye bu konu ile yeterince ilgilenemediğinden Musul elden çıkmıştır.
- III. Lozan Antlaşması'nda Batı Trakya Türkleri ve İstanbul Rumları dışındaki Türk ve Rum halkın yer değiştirmesi kararı alınmıştır. Ancak Yunanistan İstanbul'da fazla Rum bırakmak isteyince neredeyse bir savaşın eşiğine gelinmiştir. Mesele 1930'da iki ülkenin cumhurbaşkanlarının diyaloglarıyla Lozan'da belirlendiği şekilde çözümlenmiştir. Türkiye de zaten sorunun bu şekilde çözülmesinden yanaydı.

(Cevap D)

22. Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında 9 Şubat 1934'te imzalanmış bölgesel bir pakttir. Almanya'da Nazi Partisi'nin saldırgan politikaları, İtalya'nın Akdeniz'de ve Balkanlar'da genişleme siyaseti gütmesi ve Avrupa devletleri arasındaki silahlanma yarışı Balkan devletleri arasında bir yakınlaşma meydana getirmiştir. Balkan Antantı, Balkanları yaklaşan bu tehlikeye karşı korumak amacıyla kurulmuştur. Türkiye barışı kalıcı hale getirmek için komşu ülkelerle anlaşmazlıklar yaşayan Bulgaristan'ın da bu pakta dahil olmasını istemiştir. Ancak Bulgaristan topraklarında hak iddia ettiği devletlerle anlaşmaya yanaşmamıştır.

(Cevap D)

23. Batılı medeniyetler tarafından kullanılan Latin harflerinin kabul edilmesi ve topluma çağdaş, modern bir görünüm kazandırmak amacıyla çıkarılan kılık - kıyafet kanunu, inkılapçılık ilkesiyle ilgilidir. İnkılapçılık, toplumu geri bırakan kurumları yıkarak yerine yenilerini kurmayı ve uygar dünyanın özelliklerini benimsemeyi, çağdaş medeniyetler seviyesine çıkmayı hedef alan bir düşünce sistemidir. Halkevlerinin açılması ise doğrudan halkçılıkla ilgili bir gelişmedir.

(Cevap D)

24. Din ve devlet başkanlığını simgeleyen halifelik makamının kaldırılması, birtakım çıkar çevrelerinin bu kurumu siyaset için kullanmalarını önlemeye yöneliktir. Saltanatın kaldırılmasının amacı mutlak egemenliğe son vererek, ulus egemenliğini gerçekleştirmektir. Erkan-ı Harbiye Vekaleti'nin kaldırılması ise orduyu siyasetten ayırmak ile ilgilidir.

(Cevap A)

25. Hatay, 1918 Mondros Antlaşması'ndan sonra Fransa tarafından işgal edilmiştir. Lozan Antlaşması'yla da Fransa mandasındaki Suriye'ye bırakılmıştır. Ancak Avrupa'da silahlanma yarışının hızlanmasıyla Fransa, 1936'da Suriye'deki manda yönetimini çekmiştir. Fransa Suriye'den çekilirken Hatay üzerindeki yetkilerini Suriye'ye bırakmış; ancak Türkiye bunu kabul etmemiştir. Bu durum "Hatay'ın geleceğinin ne olacağı" konusunu gündeme getirmiş ve uluslararası toplantılarda Hatay sorunu görüşülmeye başlanmıştır.

(Cevap A)

26. 1929 Ekonomik krizi, 24 Ekim 1929'da (Kara Perşembe) New York borsasının çökmesiyle başlayan ekonomik buhrandır. Ekonomide fazla üretimden kaynaklanan üretim-tüketim dengesizliği sonucu yaşanan bu kriz, kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına almıştır. 1929 ekonomik krizi neticesinde işsizlerin sayısı artmış, inşaat faaliyetleri durmuş, tarım ürünü fiyatları düşmüş ve bankacılık sektörü iflas etmiştir. Ancak kadınların iş hayatında yer almaya başlaması I. Dünya Savaşı'nın sonunda ortaya çıkan bir durumdur.

(Cevap E)

27. Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra Yunanistan, NATO müttefiki iki ülke arasındaki çatışmanın örgüt tarafından durdurulamamasını gerekçe göstererek 14 Ağustos 1974'te NATO'nun askeri kanadından ayrılmıştır.

NOT

Yunanistan 1980 yılında NATO'nun askeri kanadına geri dönmüştür. Bundaki en büyük pay o dönemde darbeye yönetime el koyan Kenan Evren'in Yunanistan'a uygulanan vetoyu kaldırmasıdır.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Büyük Hun Devleti Dönemi'nden kalan kurganlarda (mezarlarda) hayvan resimleriyle süslü silahlar, eyerler ve elbiselerin bulunması,
- savaşçı özellik taşıdıklarının,
 - göçebe yaşam tarzının sanat anlayışını etkilediğinin,
 - hayvanların yaşantıda önemli yer tuttuğunun göstergesidir. Ayrıca ölenlerin eşyalarıyla birlikte gömülmeleri de ölümden sonra hayatın devam ettiğine inanıldığını göstermektedir.

Ancak verilen öncülden ticaretin önemli bir gelir kaynağı olduğu ile ilgili bir yargıya ulaşılamaz.

(Cevap E)

2. Uygurlar Böğü Kağan Dönemi'nde, ülkeye getirilen dört Mani rahibinin etkisiyle Maniheizm dinini benimsemişlerdir. Uygurlar savaşmayı yasaklayan bu dinin etkisiyle savaşçı özelliklerini kaybetmişlerdir. Maniheizm'in et yemeyi yasaklaması da Uygurların hayvansal gıdalardan vazgeçmesine ve tarıma yönelmesine neden olmuştur. Tarımla uğraşmak ise beraberinde yerleşik hayatı getirmiştir. Ayrıca Maniheizm dinine ait tapınaklar yapma gerekliliği Uygurların mimari, resim, heykel ve süslemecilik alanlarında ilerlemesine zemin hazırlamıştır.

(Cevap C)

3. Göçebe Oğuzlara yer arayan Selçuklular, Gaznelilerden yerleşmek amacıyla toprak talep etmişlerdir. Bu talebin Gazneliler tarafından reddedilmesi üzerine iki taraf arasında 1035 Nesa, 1038 Serahs ve 1040 Dandanakan Savaşları gibi savaşlar yapılmıştır. Bu savaşlar Selçukluların beylikten devlete geçme sürecinde önemli aşamalar olmuştur.

NOT

Dandanakan Savaşı, Gazne Devleti'nin yıkılış sürecini başlatırken, Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulmasına zemin hazırlanmıştır.

(Cevap B)

4. Gazneli Mahmut halifeyi Şii baskısından kurtarmış ve "Sultan" ünvanını almıştır. Selçuklu hükümdarı Tuğrul Bey de halifeyi Şii baskısından kurtarmış ve "Doğunun – Batının Sultanı" ünvanını almıştır. Memlükler ise Moğolların, Abbasileri yıkması üzerine halifeyi himaye altına almıştır. Dolayısıyla üç Türk devletinin ortak özelliği de Abbasi halifesini korumalarıdır.

(Cevap D)

5. Divan-ı Hümayun Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari, mali, askerî, örfî, şeri ve adli meselelerinin görüşüldüğü bir karar organı, aynı zamanda bir üst mahkeme konumundaki yönetim organıdır. Orhan Bey Dönemi'nde kurulan Divan, klasik şeklini Fatih Dönemi'nde almıştır. Sadrazam, Defterdar, Kazasker, Reisü'l Küttap, Şeyhülislam ve Kaptan-ı Derya Divan üyesi memurlardır. Fakat Sancak Beyi divan üyesi değildir.

(Cevap E)

6. Osmanlı Devleti'nde az sayıda şahsi arazi olmakla birlikte toprakların büyük çoğunluğu devlete aitti. Halk toprak üzerinde kiracı durumundaydı. Bu durum özel mülkiyetin gelişmesine engel olmuştur. Ayrıca ölen veya kabahat işleyen memurların mallarına el koyma şeklinde uygulanan müsadere usulü de özel mülkiyet anlayışının yerleşmesine engel olmuştur.

(Cevap D)

7. Avrupalı devletlerin Yüzyıl Savaşları'nda kullanmaya başladığı topu Osmanlı Devleti ilk kez 1389 yılında meydana gelen I. Kosova Savaşı'nda kullanmıştır. I. Murat Dönemi'nde Haçlılarla yapılan bu savaşta Osmanlı büyük bir başarı elde etmiş ve Balkanlara Türklerin yerleşmesi süreci başlamıştır. Verilen diğer seçenekler Yükselme Dönemi'nde gerçekleşen gelişmelerdir.

(Cevap B)

8. Osmanlı Devleti ile Venedik arasındaki ilk deniz savaşı Çelebi Mehmet (I. Mehmet) zamanında gerçekleşmiştir. Bu dönemde Gelibolu'daki tersanede hazırlanan Osmanlı donanmasının Ege Denizi'nde faaliyette bulunması Ege'de söz sahibi olan Venediklileri rahatsız etmiştir. Venediklilerin Türk ticaret gemilerine zarar vermesine karşılık, Osmanlı deniz kuvvetleri birkaç Venedik gemisini esir almıştır. Bu gelişmeler Venediklilerle Osmanlılar arasında ilk deniz savaşının yapılmasına neden olmuş ve 1416 yılında Çalibey komutasında yapılan savaşta Osmanlı donanması kaybetmiştir.

(Cevap E)

9. Osmanlı Devleti ile Rusya arasındaki ilişkiler 17. yüzyılda başlamıştır. Rusya'nın Osmanlı egemenliğindeki Ukrayna Kazaklarının topraklarına girmesi üzerine iki ülke ilişkileri bozulmuştur. 1678 yılında sefere çıkan Sadrazam Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, Rus kuvvetleri tarafından korunan Çehrin Kalesi'ni almıştır. Rus çarının barış istemesi üzerine de 1681 yılında Osmanlı Devleti ile Rusya arasındaki ilk antlaşma olan Bahçesaray Antlaşması yapılmıştır.

(Cevap D)

10. Osmanlı Devleti'nde yerli üretimin düşmesinin başlıca sebeplerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Osmanlı Devleti tarafından yabancı devletlere verilen kapitülasyonlar aracılığıyla, Osmanlı topraklarına bol miktarda ve ucuz Avrupa mallarının girmesi ve halkın ithal mallara yönelmesi
- Avrupa mallarıyla rekabet edemeyen yerli sanayinin ve loncaların çökmesi,

Toprağını ekmeden çiftçiden çifbozan vergisinin alınmasının nedeni, toprakların boş kalmasını önlemek ve tarımsal üretimde sürekliliği sağlamaktır.

(Cevap A)

11. XIV. yüzyıl başlarında yakın doğudaki en güçlü devlet olan Memlûkler, Moğol saldırıları sonucu yıkılan Abbasi Devleti'ndeki halifelik kurumunu himayesi altında bulundurmaktaydı. Bilindiği üzere Abbasi halifelerini himaye eden Memlûk Devleti'ne Yavuz Sultan Selim döneminde son verilmiştir. Bundan sonra da halifelik kurumu Osmanlılara geçmiştir.

(Cevap D)

12. XVII. yüzyılda gerçekleşen Celâli İsyancıları Anadolu'nun sosyal ve ekonomik yapısında büyük sarsıntılara yol açmıştır. Birçok insan bu toplumsal kargaşa ortamında hayatını kaybederken köyler ve kasabalar harap olmuştur. Dirlik ve düzeni bozulan köylüler topraklarını bırakıp şehirlere göç etmek üzere köylerini terk etmeye başlamıştır. Osmanlı tarihinde Büyük Kaçgun olarak adlandırılan bu göç hareketi sonucunda kırsal kesimde tarımsal üretim düşerken tımar sistemindeki bozulma hızlanmıştır. Şehirlerde ise kontrolsüz nüfus artışına bağlı olarak barınma, işsizlik ve suçlarda artış gibi yeni sorunlar ortaya çıkmıştır.

(Cevap E)

13. II. Mahmut Dönemi'nin bazı önemli gelişmeleri şunlardır:

- Devlet memurlarına fes, pantolon ve ceket giyme zorunluluğu getirilmiştir.
- İlk resmi gazete olan Takvim-i Vekayi çıkarılmıştır.
- Divan teşkilatı kaldırılmıştır. Yerine Heyet-i Vükela adında Bakanlıklar kurulmuştur.
- İlk kez Avrupa'ya öğrenci gönderilmiştir.
- İstanbul'da ilköğretim zorunlu hale getirilmiştir.

Askerlik için nakdi bedelin kabul edilmesi II. Mahmut Dönemi'nde değil, 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı'yla gerçekleşmiştir.

(Cevap E)

14. Osmanlı Devleti'nin 1838 yılında İngiltere ile imzaladığı Balta Limanı Antlaşması'yla öncelikle İngiliz tüccarlar, ilerleyen zamanlarda da diğer yabancı tüccarlar Müslüman tüccarlardan daha çok ayrıcalığa sahip olmuşlardır. Düşük gümrük vergileri sayesinde Osmanlı topraklarına Avrupa malları girmeye başlamıştır. İç gümrük vergisi de ödemeyen yabancı tüccarlar Osmanlı ekonomik hayatına egemen olmaya başlamışlardır. Ucuz ve daha kaliteli olan Avrupa malları karşısında rekabet edemeyen yerli tüccarlar ise ticaret hayatından çekilmeye başlamışlardır. Bu durum, Osmanlı Devleti'nin ekonomik yönden dışa bağımlı hale gelmesine sebep olmuştur.

Yerli malların kalitesinin artması, fiyatın da artmasına sebep olacaktı. Hâlbuki Avrupa malları seri üretim sonucu daha ucuz olduğundan iç piyasada daha çok müşteri buluyordu. Bu sebeple yerli malların kalitesinin artması söz konusu olmamıştır.

(Cevap C)

15. İzmir'in 14 Mayıs 1919'da işgal edilmesinden sonra Mustafa Kemal Paşa, 9. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya gönderilmiştir. Anadolu'ya gelen Mustafa Kemal ilk iş olarak askeri komutan ve valilere Havza Genelgesi'ni göndererek İzmir'in işgali için mitingler yapılmasını ve Anlaşma Devletlerine protesto telgraflarının çekilmesini istemiştir. Bu genelge kısa zamanda etkisini göstermiş ve Anadolu'nun her tarafında mitingler yapılmaya başlanmıştır.

(Cevap A)

16. Erzurum Kongresi, Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti'nin kurulmasını önlemek amacıyla Doğu Anadolu'dan gelen delegelerin katılımıyla toplanmış bir kongreydi. Ancak kongrede alınan kararlar yalnızca Doğu Anadolu'yu değil tüm Anadolu'yu ilgilendiren kararlardı. Milli sınırlar, ulusal egemenlik, manda himaye, geçici hükümet gibi tüm yurdu ilgilendiren kararlar ilk kez Erzurum Kongresi'nde alınmıştır. Ancak kongrenin yalnızca Doğu Anadolu'dan gelen delegelerin katılımıyla gerçekleşmesi bölgesel nitelikli bir kongre olduğunun göstergesidir.

(Cevap C)

17. Kuvayimillîye'nin

- askerlik teknik ve disiplininden yoksun olması,
- ihtiyaçlarını çoğu zaman halktan zorla toplaması,
- düşman ilerleyişini yavaşlatması; ancak durduramaması ve Yunan orduları karşısında disiplinli bir orduya ihtiyaç duyulması düzenli bir ordunun kurulmasını gerekli kılmıştır.

Düzenli ordunun kurulmak istenmesinin amacı, düşmanı yurttan atmaktır. Türk Devleti'nin sınırlarını genişletme yönünde bir politikası olmamıştır.

(Cevap A)

18. Osmanlı Devleti'nin ekonomik gelişmesini engelle- yen en önemli unsur kapitülasyonlardı. İlk kez XVI. yüzyılda, ticareti geliştirmek amacıyla yabancı ülkelere tanınan kapitülasyonlar zamanla ekonomik, hukuki, sosyal, dini alanlara da yayılmıştır. XVIII. yüzyılda süreklilik kazanan kapitülasyonlar aracılığıyla Avrupalı mallar çok düşük gümrük vergileriyle Osmanlı ülkesini zapt etmiş, bu durum yerli esnafın çökmesine sebep olmuştur. Ülkedeki üretimin azalması da Osmanlı Devleti'ni her geçen yüzyılda daha çok dışarıya bağlamıştır. Yeni Türk Devleti ekonominin gelişmesini, yerli sanayinin kurulmasını engelleyen kapitülasyonları ortadan kaldırmak için Lozan Konferansı'nda büyük çaba sarf etmiştir. Hatta bu konuda geri adım atılmadığı için barış görüşmeleri kesintiye uğramıştır. Ancak Türk tarafının kararlı tutumu sayesinde kapitülasyonlar kaldırılmıştır.

(Cevap C)

19. Kurtuluş Savaşı'nda Kuvayimillîye güçlerinin artması, birbirinden kopuk ve bağımsız hareket eden bu gruplar arasında işbirliğini sağlamayı, dağılık haldeki milli güçleri belli bir otorite altında toplamayı zorlaştırmıştır. Ancak kadınların gerek cephede gerek cephe gerisinde ulusal mücadeleye katılması, herhangi bir sorun yaratmadığı gibi bağımsızlık mücadelesine de büyük bir destek vermiştir.

(Cevap A)

20. "On Yıl Savaşı ve Sonrası 1912-1922" isimli kitap, Kurtuluş Savaşı kahramanlarından asker ve politikacı Fahrettin Altay'a aittir. Fahrettin Altay (1880-1974), Yunan ordusunun geri çekilmesini sağlayarak İzmir'e giren ilk Türk süvari birliklerinin komutanıdır. Mustafa Kemal Atatürk ile Çanakkale Cephesi'nde tanışan Fahrettin Paşa Kurtuluş Savaşı boyunca 12. Kolordu Komutanı olarak görev yapmıştır. Menemen Olayı'ndan sonra sıkıyönetim komutanlığı görevini yapmıştır. 1946-1950 yılları arasında CHP'den Burdur milletvekilliği yapan Altay, 1950'den sonra siyasi hayattan çekilmiştir.

NOT

Altay soyadı Fahreddin Paşa'ya bizzat Atatürk tarafından verilmiştir. Geliştirme çalışmalarına 2007 yılında başlanan Türk yapımı Altay Tankı'nın adı da Fahrettin Altay'ın hatırasına bin- en verilmiştir. Fahrettin Altay'ın "Türkiye İstiklâl Muhârebâtında Süvârî Kolordusunun Harekâtı, İstiklâl Harbimizde Süvârî Kolordusu, İzmir Faciasının Muhakemesi" adında başka kitapları da vardır.

(Cevap E)

21. Soruda verilen tüm ilkeler Atatürk'ün dış politikada benimsediği esasları ortaya koymaktadır. Atatürk barışa yönelik dış politikayı esas almakla birlikte hayalci ve maceracı tutumlardan kaçınmış ve adımlarını dönemin somut koşullarını değerlendirerek atmaya bilmiştir. Bu çerçevede bir genişleme siyasetine yönelmediği gibi uluslararası eşitlik ilkesinden de vazgeçmemiştir.

(Cevap E)

22. Devletçilik dar anlamda bireylerin ekonomik girişimlerinin önünü kesmeden devletin doğrudan yatırımcı ve üretici olarak ekonomik hayata girmesidir. Bu nedenle ekonomi alanında yapılan çalışmaların bir çoğu devletçilik ilkesinin yerleşmesini hedeflemektedir. Geniş anlamda devletçilik ise hayatın her alanında devletin düzenleyici ve etkin bir rol üstlenmesidir.

(Cevap B)

23. Demokrasinin en temel şartları; milli egemenlik, eşitlik, hürriyet, hukuk devleti ilkesi ve siyasal partilerin varlığıdır. Bu doğrultuda; I ve II eşitlikle, III milli egemenlikle ilgilidir.

(Cevap E)

24. I. **Kılık - Kıyafet Kanunu**, topluma modern bir görünüm kazandırması yönüyle inkılapçılık; ayrıca-lık belirten kıyafetlerin yasaklanması yönüyle halkçılık ilkesiyle ilişkilidir.
- II. **Kabotaj Kanunu**, Türk karasularındaki gemi ve yük işletme hakkını Türk vatandaşlarına vermesi yönüyle milliyetçilik ilkesi ile ilişkilidir.
- III. **Tevhid-i Tedrisat Kanunu** ise eğitim - öğretimin birleştirilmesi ve laik bir eğitim sistemini öngörmesi sebebiyle laiklik ilkesiyle ilgilidir.

(Cevap C)

25. 1 Eylül 1971'de imzalanan Katma Protokol ile AET, Türkiye'den ithal ettiği sanayi ürünlerine uyguladığı gümrük vergilerini ve miktar kısıtlamalarını kaldırmıştır (Tekstil ürünleri hariç). 1 Ocak 1973'te yürürlüğe giren Katma Protokol ile Türkiye Birinci Gümrük İndirimi ve Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya konmuştur.

(Cevap C)

26. Arap - İsrail Savaşlarında Arap dünyasının liderliğini Mısır ve Suriye sürdürmüştür. Birleşik Arap Cumhuriyeti de bu çerçevede 1 Şubat 1958'de kurulmuştur. Başkanlığını Mısır lideri Cemal Abdül Nasır'ın yaptığı bu devlet Suriye'nin Mısır'dan bağımsızlığını ilan etmesiyle, 28 Eylül 1961'de son bulmuştur.

(Cevap B)

27. Avrupa Birliği ve toprakları büyük ölçüde Avrupa kıtasında bulunan siyasi ve ekonomik bir örgütlenmedir. Günümüzde yirmi yedi üyesi bulunan örgüte katılmayı bekleyen yedi aday ülke vardır. Bunlar: Arnavutluk, Moldova, Ukrayna, Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye'dir. Buna göre Sırbistan henüz AB üyesi değildir.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Yakın dönemde arkeologlar tarafından Kırgızistan, Özbekistan ve Tacikistan'da yapılan kazılarda 576-600 yıllarına ait toplam 104 Göktürk parası bulunmuştur. Orhun Kitabelerinden sonraki en büyük bu-
luşlardan biri olarak kabul edilen ay yıldız motifli sik-
keler, Türk tarihindeki en eski paralardır. Sikkelerin
üzerindeki kabartma ve motifler Kök Türk Hakanlığı
ile ilgili bir çok bilgi vermesine karşın çevre uygarlık-
larca kullanıldığına dair hiçbir kanıt yoktur.

(Cevap D)

2. Sözü edilen eser Kutadgu Bilig'dir. Mutluluk Veren
Bilgi anlamına gelmektedir. Yusuf Has Hacib tarafın-
dan XI. yüzyılda yazılmış ve Doğu Karahanlı hüküm-
darı ve Kaşgar Prensi Tabgaç Uluğ Buğra Kara Han'a
takdim edilmiştir. Kutadgu Bilig, Siyasetname türü-
nün Türk edebiyatındaki ilk örneğidir. Bir diğer özel-
liği de İslamiyet'in Türklerce kabulünden sonraki bi-
linen ilk yazılı eser olmasından kaynaklanmaktadır.
Eserde dört sembolik kişiden bahsedilir. Bunlar; Kün
Togdı (adalet); Ay Toldı (mutluluk, iktidar); Odogmuş
(akıbet); Ögdülmiş (Akıl) karakterleridir.

(Cevap C)

3. Fatimiler, Eyyübiler ve Memlükler Mısır'da kurulan
devletler arasında yer alır. Eyyübiler ve Memlüklüler
Türk Devleti iken, Fatimiler Berberi kökenli bir dev-
lettir. Eyyübiler, Haçlılarla savaşmışken diğerlerinin
böyle bir özelliği yoktur.

(Cevap A)

4. **Lonca:** Her meslek grubu tarafından oluşturulmuş
bir esnaf örgütlenmesidir. Gayrimüslim esnaf karşı-
sında Müslüman esnafın gücünü koruyabilmek ama-
cıyla kurulan loncalarda uygulamalı mesleki eğitim
verilmiştir.

Enderun: Devşirme sistemiyle saraya alınan çocuk-
ların, Türk-İslam geleneklerine göre eğitilip, yönetim
ve askerlik konusunda yetiştirildikleri saray okuludur.

Tekke: Belli bir tarikata mensup kimselerin barındık-
ları, ibadet ve tören yaptıkları yapılarıdır.

Buna göre Enderun ve loncalar mesleki anlamda eği-
tim veren eğitim kurumlarıdır.

(Cevap E)

5. **Haraç:** Gayrimüslimlerden ürün üzerinden yaklaşık
"beşte bir" oranında alınan şeri bir vergidir.

Ganimet: Savaşlarda mağlup olan taraftan alınan
silahlar, binek hayvanlar, köleler ve bütün diğer mal-
lardır.

Avâriz: Osmanlı Devleti zamanında olağanüstü hal-
lerde halktan malı ve aynı olarak alınan vergidir.

Öşür: Müslüman halkın ürünleri üzerinden yaklaşık
"onda bir" oranında alınan şeri bir vergidir.

Cizye: Gayrimüslim erkeklerden askerlikten muafi-
yet karşılığı olarak alınan şeri bir vergidir.

(Cevap A)

6. Kuruluşundan itibaren saltanatla yönetilen Osmanlı
Devleti, 1876'da meşruti monarşi yönetimine geçmiş-
tir. Kısa bir dönem uygulanabilen meşruti monarşi
yönetiminden sonra da devlet yıkılmıştır.

(Cevap C)

7. III. Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama çalışmalarında Osmanlı Devleti'ne büyük sorunlar yaşatan Karamanoğulları Beyliği 1487'de II. Bayezid Dönemi'nde ortadan kaldırılmıştır
- II. Halifelüğün Osmanlı Devleti'ne geçmesi 1517'de Yavuz Sultan Selim zamanında Mısır'ın fethiyle olmuştur.
- I. Orta Avrupa'nın kilidi sayılan Belgrad'ın fethi ise 1526'da Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

(Cevap B)

8. XVI. yüzyılda Doğu Akdeniz, Kanuni Sultan Süleyman'ın fetihleriyle artık iyice Osmanlı iç denizi haline gelmişti. Venedikli korsanların son sığınma yeri olarak sadece Kıbrıs kalmıştı. Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu II. Selim'e "Kıbrıs'ı fethetmek bize nasip olmazsa sen fethet" şeklinde vasiyet etmesi, II. Selim'in padişah olduktan sonraki ilk hedeflerinden birinin Kıbrıs olmasına neden olmuştur. Nitekim Kıbrıs 1571 yılında II. Selim Dönemi'nde fethedilmiştir.

(Cevap E)

9. II. Mehmet zamanında Eflak ve Boğdan'da Osmanlı idaresi tesis edilmişti, ancak Cem Sultan olayını fırsat bilen Boğdan, Eflak sınırını aşarak Tuna'nın ötesindeki Osmanlı topraklarına saldırmaya başlamıştı. Bunun üzerine 1484'te Boğdan üzerine sefere çıkan II. Bayezid Tuna ağzında oldukça kilit bir noktada olan Kili kalesini kuşatmıştır. Burası II. Bayezid'in bizzat fethettiği ilk yerdir. Dolayısıyla ilk fetih hareketi Boğdan üzerine yapılmıştır. Kili'den sonra Akkırman Kalesi de II. Bayezid tarafından kuşatılmıştır. Kili ve Akkırman gibi kuzey ülkelerinin Akdeniz'le olan ticaretlerindeki önemli noktaların, doğrudan Osmanlı'nın eline geçmesi yalnız siyasi değil, iktisadi olarak da kazanılan önemli bir başarıdır.

(Cevap D)

10. Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı II. Mahmut Dönemi'nde yapılmıştır. Pasaport uygulamasının başlaması ve ilköğretimin zorunlu hale getirilmesi de yine II. Mahmut Dönemi'nde gerçekleşmiştir. İlk Türk matbaası ise 1727'de Sultan III. Ahmet Dönemi'nde kurulmuştur.

(Cevap B)

11. Osmanlı padişahları seferler dışında yabancı memleketlere gitmemişlerdir. Bu bakımdan Sultan Abdülaziz'in Avrupa seyahati Osmanlı diplomasi tarihinde özel bir öneme sahiptir. Yolculuğuna 1867'de Fransa'dan başlayan Sultan Abdülaziz İngiltere, Belçika, Almanya ve Avusturya'ya ziyarette bulunmuştur. Seyahatin amaçları ise genel olarak şöyledir:

- Medeniyetin Osmanlı'da da ilerlediğini göstermek,
- Rusya'nın Osmanlı üzerindeki emelleri hakkında Avrupa'nın dikkatini çekmek,
- Hristiyan hükümdarlar yanında padişahın, dolyısıyla devletin itibarının ne kadar büyük olduğunu azınlıklara göstermek,
- Avrupa ülkelerinden para yardımı sağlamak.

Berlin Konferansı 1878 yılında 93 Harbi Savaşı neticesinde yapılmıştır. Bu tarihte sultan II. Abdülhamit hüküm sürmekteydi.

NOT

Sultan Abdülaziz 1867-1869 yılları arasında gerçekleştirdiği yurt dışı seyahatlerinde Fransa, İngiltere, Belçika, Prusya, Avusturya'yı ziyaret etmiştir.

(Cevap B)

12. Osmanlı Devleti Balkan Savaşları sonunda Makedonya, Batı Trakya, Girit, Arnavutluk ve Ege Adaları'nı kaybetmiştir. Bosna Hersek ise, 1908 II. Meşrutiyet döneminde yaşanan karışıklık ortamında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu tarafından ilhak edilmiştir. Yani kronolojik olarak Balkan Savaşları'ndan önce gerçekleşmiştir.

(Cevap C)

13. Londra Antlaşması I. Balkan Savaşı sonrasında imzalanmıştır. Bükreş, İstanbul ve Atina Antlaşmaları ise II. Balkan Savaşı'ndan sonra imzalanmıştır. Fakat Selanik Antlaşması Balkan Savaşları sonunda imzalanan bir antlaşma değildir. Selanik Antlaşması, Bulgaristan'ın I. Dünya Savaşı'ndan çekilirken imzaladığı antlaşmadır.

(Cevap E)

14. Kurtuluş Savaşı sırasında ulusal mücadeleyi halka anlatmak, halkın yanlış bilgilendirilmesini önlemek amacıyla birçok gazete ve dergi çıkarılmaya başlanmıştır. Temsil Heyeti ise Sivas Kongresi'nde İrade-i Milliye adlı bir gazetenin çıkarılmasına karar vermiştir. TBMM'nin yarı resmi organı olan Hakimiyet-i Milliye ve resmi gazetesi olan Ceride-i Resmîye gazeteleri de ulusal mücadelenin toplumsal boyutta yürütülmesi için çıkarılan gazetelerdir. Bu yayınların varlığı Kurtuluş Savaşı'nın, her yönüyle toplumsal bir mücadele olduğunun göstergesidir.

(Cevap A)

15. Temsil Heyeti, 23 Temmuz – 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında düzenlenen Erzurum Kongresi'nde kurulmuştur. Başkanlığına Mustafa Kemal Paşa'nın seçildiği bu heyet, Doğu illerini temsilen seçilmişti. Ancak Sivas Kongresi'nde tüm yurdu temsil eder hale getirilmiştir. Temsil Heyeti'nin görevi ise 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılması ile sona ermiştir. Mustafa Kemal Paşa, Amasya Protokolü ve Sivas Kongresi'ne Temsil Heyeti başkanı olarak, Bilecik Görüşmesi'ne ise TBMM başkanı olarak katılmıştır.

(Cevap D)

16. Vilayet-i Sitte (altı vilayet) ilk kez 13 Temmuz 1878 tarihli Berlin Antlaşması'nda geçen Doğu'daki altı ilin genel adıdır. Bu iller; Bitlis, Erzurum, Diyarbakır, Sivas, Elazığ (Harput - Mamüretü'l Aziz) ve Van illeridir. Bu iller Mondros'ta "karışıklık çıktığı takdirde işgal edilecek" iller olarak tanımlanmış ve Ermenilere ayrılmıştır.

(Cevap E)

17. Mudanya Antlaşması; Büyük Taarruz Savaşı'nı Türk ordusunun kazanması üzerine imzalanmıştır. Şunu da belirtmek gerekir ki Yunanistan, Mudanya Konferansı'na katılmamış, temsilciliğini ise İngiltere yapmıştır. Yunanistan'la bu tarihten sonra da nüfus mübadelesi, Ege Adalarının silahlandırılması, Kıbrıs sorununu, kıta sahanlığı gibi siyasi sorunlar yaşanmıştır. Nitekim halen de çözüme kavuşmamış siyasi meseleler vardır.

(Cevap C)

18. Mustafa Kemal'in başkomutanlığa getirilmesinin nedeni Eskişehir – Kütahya Savaşlarının kaybedilmesidir. Mustafa Kemal Paşa'ya karşı olanlar O'nun başkomutan olmasını istiyordu. Çünkü onlara göre Yunan saldırısını durdurmak mümkün değildi, böylece bu saldırıyı durduramayacak olan başkomutan gözden düşecekti. Mustafa Kemal yanlıları ise bu kötü durumdan orduyu kurtarabilecek tek kişinin Mustafa Kemal Paşa olduğuna inanıyorlardı.

(Cevap B)

19. "Yaveri Atatürk'ü Anlatıyor" ve "Hep Atatürk'ün Yanında" isimli kitaplar Atatürk'ün yaveri, asker ve milletvekili Salih Bozok tarafından kaleme alınmıştır. Salih Bozok, Mustafa Kemal Paşa'nın Selanik'teki mahalle ve okuldan arkadaşıdır. Mustafa Kemal Paşa Suriye Cephesi'nde bulunduğu sırada Salih Efendi'yi başyaver olarak yanına getirmiştir. Bundan sonraki süreçte ölümüne değin Mustafa Kemal Paşa'nın yanında olmuştur.

NOT

Salih Bozok Atatürk'ün ölümü üzerine, "Başkomutan yaversiz gidemez!" diyerek intihar teşebbüsünde bulunmuş, ancak kurtarılmıştır. 1941 yılında vefat eden Salih Bozok, Atatürksüz geçen kısa yaşamında milletvekilliği yapmıştır.

(Cevap D)

20. Razgrad Olayı, Bulgaristan'ın Razgrad kasabasındaki Türk mezarlıklarının, Bulgarlar tarafından tahrip edilmesi sonucu 1933'te çıkan olaydır. Haberin Türkiye'de duyulması üzerine Türk gençliği, İstanbul'daki Bulgar mezarlığına çelenk bırakarak ders niteliğinde bir protesto yapmışlardır. Bu olay Türk gençliğinde millî bilincin oluştuğunu göstermesi açısından önemlidir.

(Cevap C)

21. Laiklik, din ve devlet işlerini birbirinden ayıran, dinin politik çıkarılara alet edilmesini reddeden, kişilerin din ve vicdan özgürlüğünü tanıyan ve koruyan, akıl ve bilimin egemen olduğu bir devlet ve toplum düzenini öngörür. Buna göre B, C, D, E seçeneklerinde verilen inkılaplar laiklik ilkesi doğrultusunda yapılmıştır. Ancak Erkan-ı Harbiye Vekaleti'nin (savaş bakanlığı) kaldırılması orduyu siyasetten ayırmak amacıyla yapılan bir inkılaptır.

(Cevap A)

22. Devletçilik, ekonomik etkinliklerin devlet eliyle yapılması anlayışıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında özel sermayenin beklenen kalkınmayı gerçekleştirememesi üzerine 1931 yılından itibaren Cumhuriyet Halk Fırkası'nın programına girmiştir. Bu uygulama ile; hammaddesi Türkiye'de olan temel tüketim mallarının üretimine önem verilmiş, bu şekilde dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda Türkiye sanayisinin de temeli atılmış, kısa zamanda birçok fabrika kurulmuş ve bayındırlık işleri hızlanmıştır. Oluşan sermaye birikimi de yine halkın ihtiyaçlarını karşılamak üzere harcanmıştır.

Devletçilik ilkesi kültürel canlanmayı sağlamak gibi bir amaç taşımamaktadır.

(Cevap E)

23. Halkçılık ilkesi dil, din, ırk, mezhep ayırmaksızın tüm vatandaşların kanun önünde eşit kabul edilmesi, toplumun kaynaştırılması ve milletin egemen olması fikrini ifade eder.

Buna göre;

- Aşar vergisinin kaldırılması
- Türk Medeni Kanunu'nun kabulünü
- Köy enstitülerinin açılması
- Soyadı Kanunu'nun kabulü
- Kadınlara sosyal ve siyasal hakların verilmesi
- Kılık - Kıyafet Kanunu'nun kabulü
- Halkevlerinin açılması

halkçılık ilkesi doğrultusunda yapılan inkılaplardır. Yeni Türk harflerinin kabul edilmesi ise inkılapçılık ilkesi doğrultusunda yapılan bir inkılaptır.

(Cevap E)

24. Yeni Türk Devleti kurulduğu sırada ülkede Kurtuluş Savaşı devam etmekteydi. Ulusal birlik ve beraberliğe ihtiyaç duyulduğu bu dönemde, öncelik vatanın kurtarılmasına verilmişti. Ayrıca hala saltanat ve hilafete bağlı olan kesimler vardı. Bu nedenle Cumhuriyetin ilanı, vatanın düşman işgalinden kurtarılmasından sonraya (29 Ekim 1923) bırakılmıştır. Yasama ve yürütme yetkilerinin TBMM'ye ait olması, yani güçler birliğinin benimsenmesinin amacı hızlı kararlar almaktır. Bu bir neden olarak gösterilemez.

(Cevap A)

25. Savaşın ulusal siyasetin aracı olarak kullanılmasından vazgeçilmesini ve silahsızlanmayı amaçlayan pakt Briand - Kellogg Pakti'dir. 1928 yılında ABD ve Fransa dışişleri bakanları tarafından esasları belirlenen pakta ABD ve Fransa'dan başka İngiltere, Almanya, İtalya, Belçika, Japonya, SSCB ve Türkiye de taraf olmuştur.

(Cevap D)

26. Tevfik Rüştü Aras, 1925-1938 yılları arasında Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunmuştur. Nitekim II. Dünya Savaşı, onun görevini devrettiği Şükrü Saraçoğlu döneminde patlak vermiştir. Tevfik Rüştü Aras, Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki Türk dış politikasının sözcüsü ve kilit ismi olmuştur.

(Cevap A)

27. Türkiye Soğuk Savaş Dönemi'nde Avrupa Konseyi, NATO, Balkan Pakti, Bağdat Pakti, Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örgütlere üye olmuştur. Fakat Avrupa Ekonomik Topluluğuna giriş için 1959'da başvurusunu yapmış olmasına rağmen hala üye olamamıştır.

(Cevap E)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Göktürklerin kendilerine ait 38 harfli Göktürk (Orhon) Alfabesi; Uygurların ise yine kendilerine ait olan, 18 harfli Uygur Alfabesi bulunmaktadır. Buna göre; Göktürklerin ve Uygurların ortak özellikleri arasında, kendilerine özgü alfabelerinin olması gösterilebilir.

(Cevap C)

2. • Tudun – Vali
• Apa – Sivil yönetici
• Tarkan – Askeri yönetici
• Aygucı – Başbakan

Yukarıdaki terimler İslam öncesi Türk tarihine aittir. Yuğruş ise Karahanlılarda vezire verilen isimdir. Yani İslam sonrası kullanılan bir terimdir.

(Cevap C)

3. 840'ta kurulan Karahanlı Devleti'nin temelini Karluk, Yağma, Çiğil ve Tuhsi Türkleri oluşturmuştur. Bu oluşum içerisinde 24 Oğuz boyundan biri olan Kayı boyu yer almamıştır. Kayı boyu bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda etkili olmuştur.

(Cevap B)

4. *Divan-ı Lüğati't Türk*, Kaşgarlı Mahmut tarafından 1074 yılında kaleme alınmıştır. İlk Türkçe sözlük özelliği taşıyan *Divan-ı Lüğati't Türk* kültürünü ve dilini Araplara öğretip tanıtmak amacıyla yazılmıştır. A, B, C, D seçeneklerinde yer alan ifadeler bu eser ile ilgili doğru bilgilerdir. Fakat bu eser Gazneliler Dönemi'nde değil, Karahanlılar döneminde yazılmıştır.

NOT

Divan-ı Lüğati't Türk eserinde Türklerin yaşadığı yerleri gösteren bir harita mevcuttur.

(Cevap E)

5. Osmanlı Devleti'nde, gelirleri hizmet karşılığı olarak devlet görevlilerine ve savaşta yararlık gösteren askerlere ayrılan topraklara "dirlik" denmiştir. Dirlik toprakları rütbe ve mevkiye göre has, zeamet, tımar diye ayrılır ve tımarlı sipahinin denetimine verilirdi. Tımar sahibinin taşrada güvenliği sağlamak gibi idari, belli oranda asker beslemek gibi askeri, vergi toplamak ve üretimi sağlamak gibi ekonomik yükümlülükleri vardı. Ancak adli bir görevi olmayıp bu görev kadılarına aitti.

(Cevap D)

6. Divan-ı Hümayun devlet ve ülke meselelerinin görüşülüp karara bağlandığı en üst yönetim birimi, ayrıca dil, din, ırk fark etmeksizin, halkın şikayetlerinin dinlenip karara bağlandığı en yüksek mahkeme organıdır. Halk, şikâyetlerini doğrudan divana başvurarak veya kadılar aracılığı ile yapabiliirdi. Osmanlı Devleti bu sistemi adaletin bir gereği saymıştır. Orhan Bey zamanında kurulan divan örgütünün bu yönü sosyal devlet anlayışının benimsendiğinin ve halkın sorunlarıyla ilgilendiğinin kanıtlar. Divana dil, din, ırk ayırmaksızın herkesin başvurma hakkının bulunması halkın yönetime bağlılığını artırmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'nde halkın yönetime katılması 1876 yılında Meşrutiyet'in ilan edilmesi ile mümkün olmuştur.

(Cevap E)

7. Osmanlının ilk fethettiği yer Karacahisardır. Bugün Eskişehir sınırları içinde yer alan Karacahisar, 1288 yılında Osman Bey tarafından fethedilmiştir. İlk hutenin okutulduğu ve ilk sikkenin bastırıldığı Karacahisar, Osmanlı Devleti'nin temellerinin atıldığı yer olması bakımından önem taşımaktadır.

(Cevap D)

8. Osmanlı Devleti'nde yeteneksiz padişahların devletin başına geçmesi ve devlet işlerine ilgisiz kalması, ganimet gelirlerinin azalması, rüşvet ve iltimasın yaygınlaşması, tımar sisteminin bozulması gibi etkenler nedeniyle özellikle XVII. yüzyıldan itibaren yönetimde bozulmalar başlamıştır. Merkezi idaredeki bu bozulmanın taşraya yansımalarıyla taşradaki halkın şikâyetleri artmış ve sonunda isyanlar başlamıştır. Devletin gücü zayıfladıkça taşradaki yerel beyler güçlenmiş ve sonunda devlet bu beylere söz geçiremez duruma gelmiştir. Bu bağlamda soru kökündeki seçeneklerin hepsi de yönetimdeki bozulmanın göstergeleridir.

(Cevap E)

9. II. Bayezid'in hayatta olan dört oğlu bulunmaktaydı. En büyük oğlu şehzade Ahmet Amasya'da, Şehzade Korkut Manisa'da, Şehinşah Konya'da ve Şehzade Selim de Trabzon'da sancak beyi olarak bulunmaktaydı. Şehzade Selim küçük şehzade olmasına rağmen babasına karşı isyan etmiş ve Yeniçeri Ocağı'nın da desteğiyle padişah olmuştur.

(Cevap A)

10. Defterdar ve nişancı Divan-ı Hümayun'un asli üyesidirler. Fakat şeyhülislam Divan-ı Hümayun'un asli üyesi değildir. Sadece görüşü alınmak veya fetva istendiğinde divan toplantısına katılırdı. Bu sebeple defterdar ve nişancının oy hakkı varken; şeyhülislamın divanda oy hakkı yoktur.

(Cevap D)

11. Kanuni Dönemi'nde yaşanan ilk isyan, 1521 yılında Şam Beylerbeyi olarak hükümdarlığını ilan eden Canberdi Gazali tarafından çıkarılmıştır. Memlûk Devleti'ni yeniden kurmak isteyen Canberdi Gazali'nin başlattığı siyasi nitelikli bu isyan kısa sürede bastırılmış ve şahsın kendisi de idam ettirilmiştir. Baba Zünnun isyanı 1526'da; Kalender Çelebi İsyanı ise 1527'de yaşanan dinî nitelikli isyanlardır.

(Cevap B)

12. Belgrad Antlaşması 1739 yılında Osmanlı ile Avusturya ve Rusya tarafları arasında yapılmıştır. Belgrad Antlaşması Osmanlı Devleti'nin imzaladığı son kârlı antlaşmadır. Küçük Kaynarca Antlaşması 1774 yılında Osmanlı ve Rusya arasında imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Rusya Osmanlı Devleti üzerindeki emellerinin hemen hepsini elde etmiştir. Yaş Antlaşması ise 1792'de yine Osmanlı ve Rusya arasında imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin dağılma süreci başlamıştır.

(Cevap D)

13. Tersane Konferansı, Avrupa devletleri tarafından 1876'da düzenlenmiş ve Osmanlı Devleti'nin Balkan eyaletlerindeki yönetim koşullarını görüşmek için yapılmış uluslararası bir konferanstır. Konferans sonunda Sırbistan ve Karadağ'a bağımsızlık verilirken; Bulgaristan ve Bosna-Hersek'e özerklik verilmiştir. Osmanlı'nın bu maddeleri kabul etmemesi üzerine de Rusya Osmanlıya savaş açmıştır.

(Cevap C)

14. Tanzimat Dönemi'nde hazırlanan Osmanlı Medeni Kanunu Mecelle'nin en büyük eksikliği aile hukukuna değinmemiş olmasıydı. İttihat ve Terakki yönetimi bu eksikliği gidermek için 1917 tarihli Hukuk-i Aile Kararnamesi'ni kabul etmiştir. Bu kararname aile hukuku alanında İslam ve Osmanlı hukuk tarihinde ilk örnek sayılmaktadır. Osmanlı Devleti'nde yaklaşık bir buçuk yıl yürürlükte kalmış olmasına rağmen Suriye, Ürdün, Lübnan ve Filistin gibi ülkelerde daha uzun sürelerle yürürlükte kalmış ve İslam hukuk tarihinde kısa ömrüne rağmen önemli bir etkiye sahip olmuştur.

(Cevap A)

15. Mustafa Kemal Paşa liderliğinde Erzurum ve Sivas Kongrelerinde vatanın kurtuluşu için çareler aranırken, Batı Anadolu'nun bazı yerlerinde de çeşitli toplantılar yapılmıştır. Bunlar;

- 28 Haziran 1919'da yapılan I. Balıkesir Kongresi, 26–31 Temmuz'da yapılan II. Balıkesir Kongresi, 13 Eylül'de yapılan III. Balıkesir Kongresi
- 16–25 Ağustos tarihlerinde yapılan Alaşehir Kongresidir.

Bunlardan başka bir de 7–8 Temmuz 1919'da ve 23 Eylül'de Nazilli'de kongreler yapılmıştır. Ancak işgal altında olan İzmir'de herhangi bir kongre toplanmamıştır.

(Cevap C)

16. Amasya Görüşmeleri 20-22 Ekim 1919 tarihlerinde Ali Rıza Paşa Hükümeti Temsilcisi Salih Paşa ile Temsil Heyeti Başkanı Mustafa Kemal Paşa arasında yapılmıştır.

NOT

Amasya Görüşmeleri ile İstanbul Hükümeti Temsil Heyeti'nin siyasi varlığını kabul etmek ve bu heyeti muhatap almak zorunda kalmıştır.

(Cevap D)

17. I. TBMM'nin yabancı bir devletle imzaladığı ilk anlaşma, 3 Aralık 1920 tarihinde Ermenistan'la yapılan Gümrü Antlaşması'dır. Bu antlaşma ile TBMM, Ermenistan tarafından resmen tanınmıştır.

(Cevap C)

18. İstiklal Savaşı başlangıçta Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin halktan topladığı aynı ve nakdi yardımlarla finanse edilmiştir. TBMM kurulduktan sonra da Osmanlının ve Duyûn-u Umumiye'nin topladığı vergilere el konulmuştur. Tekalif-i Milliye Emirleriyle toplanan aynı yardımlar, Türk ve İslam devletlerinden gelen bağışlar ile SSCB'den alınan kısmi yardımlar da Milli Mücadele Dönemi'nin diğer mali kaynaklarıydı. Ancak bu dönemde Almanya'dan herhangi bir mali yardım alınmamıştır.

(Cevap B)

19. Yunanlıların "taarruz keşfi" olarak nitelendirdikleri savaş I. İnönü Savaşı'dır. Yunan güçlerinin Sevr Antlaşması'nı TBMM'ye kabul ettirmek ve Anadolu'dan pay almak için 6 Ocak 1921'de başlattıkları taarruz, düzenli ordu tarafından geri püskürtülmüştür. Ancak yenilgiyi hazmedemeyen Yunanistan, bunun bir yenilgi değil, taarruz keşfi olduğu yönünde haberler yaymıştır.

(Cevap C)

20. "Sınıf Arkadaşım Atatürk" adlı kitap Atatürk'ün Harp okulundan sınıf arkadaşı olan Ali Fuat Cebesoy'a aittir. Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki tüm savaşlarda yer almış olan Ali Fuat Paşa, Milli Mücadele'nin de önemli isimlerindedir. Anılarını *Milli Mücadele Hatıraları*, *Bilinmeyen Hatıralar*, *Siyasi Hatıralar* gibi birçok anı kitabında kaleme almıştır.

(Cevap A)

21. Lozan Antlaşması'nda, İstanbul'daki Rumlarla Batı Trakya'daki Türkler mübadele dışı bırakılmıştır. Bunun dışındaki Türkiye'deki Rumlarla Yunanistan'daki Türklerin karşılıklı yer değiştirmeleri kararlaştırılmıştır.

(Cevap A)

22. Bağımsızlığın, milletin yapacağı fedakarlığa ve alacağı kararlara bağlanması, birlik ve bütünlüğü temel alan milliyetçilik ilkesiyle doğrudan ilgilidir. Nitekim milliyetçilik de ulusal devlet yapısını, ekonomik, siyasal her tür bağımsızlığın korunmasını öngören bir anlayışa dayanmaktadır.

(Cevap E)

23. Toplumsal ayrıcalıkları gidermeye ve eşitliği sağlamaya yönelik her türlü gelişme, ırk, dil, din, mezhep ayrımsızın herkesin eşit kabul edilmesini hedef alan halkçılık ilkesiyle doğrudan ilgilidir.

(Cevap D)

24. Cumhuriyetçilik, en genel tanımıyla egemenliğin halka ait olduğu hükümet biçimini ifade eder. Cumhuriyette esas olan yöneticilerin halk tarafından seçilmesidir. Bu sebeple halkın seçilen milletvekilleri aracılığıyla yönetilmesi Cumhuriyetçilik ilkesinin temel bir gereksinimidir.

(Cevap B)

25. 1991'de Soğuk Savaş sonrası dönemde;

- SSCB'nin dağılmasıyla iki kutuplu dünya düzeni sona ermiştir.
- ABD süper güç haline gelmiştir.
- Blok siyaseti sona ermiştir.
- Rusya Batı ile daha yakın ilişkiler kurmaya başlamıştır.

Fakat Varşova Paketi dağılmasına karşın, NATO varlığını hala sürdürmektedir.

(Cevap C)

26. Türkiye'de ilk kalp naklini gerçekleştiren doktor Kemal Beyazıt'tır. Maviş Karkurt adlı hastaya 22 Kasım 1968'de Dr. Kemal Beyazıt ve ekibi ilk kalp naklini gerçekleştirmiştir. Bu ilk kalp nakli Ankara Yüksek İhtisas Hastanesinde gerçekleştirilmiştir.

(Cevap C)

27. *Gazap Üzümleri*, John Steinbeck'in yazdığı romandır. Steinbeck 1939 yılında yayınladığı eseriyle Pulitzer Ödülü kazanmıştır. Bu romanında yazar, Amerika'da 1930'lu yılların ekonomik kriz dönemlerini, insanlığın dramını etkileyici bir dille anlatmaktadır.

(Cevap A)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Uygur Devleti 744–840 tarihleri arasında, Kutluk Bilge Kül Kağan tarafından Ötüken merkezli olarak kurulmuştur. Tarımla uğraşan ve yerleşik hayata geçen ilk Türk topluluğu olma özelliği taşıyan Uygurlar, bu durumun doğal bir sonucu olarak da mimari alanda eserler vermişlerdir. Uygurların sanata yönelik diğer bir önemli özellikleri ise minyatür sanatının temelini atmış olmalarıdır. Hat sanatı ise Türkler arasında İslamiyet'in kabulünden sonra yayılmıştır.

(Cevap C)

2. A ve D seçeneklerine → Saray ve ordunun konuşma dilinin Türkçe olması, buna karşın resmi yazışma dilinin Arapça ve Farsça olması

B ve E seçeneklerine → Tolunoğullarının kurucusu Tolunoğlu Ahmet'in, Türkçeyi şiir yazacak kadar iyi kullanması kanıt olarak gösterilebilir. Ancak Türk-İslam devletlerinde ordunun Türkçe kullanması, iletişimsizliğe değil, tam tersine kolay iletişim kurulmasına zemin hazırlamıştır.

(Cevap C)

3. 1174'te Fatımi Devleti'ni yıkan Selahattin Eyyubi kendi devletini kurmuştur. Eyyubiler, 1187'de Hittin Savaşı'nı kazanarak Kudüs'ü Haçlılardan almıştır. Eyyubiler ordularında Karadeniz'in kuzeyinden getirdikleri Kıpçak Türklerini kullanmışlardır. Bu Kıpçak Türkleri zamanla güçlenerek 1250'de Eyyubi Devleti'ne son vermiş ve Memlük Devleti'ni kurmuştur.

(Cevap A)

4. Bilindiği üzere Osmanlı tarihinde ilk bakır para Osman Bey Dönemi'nde bastırılmıştır. Orhan Bey Dönemi'nde gümüş para, Fatih döneminden itibaren ise altın paralar bastırılmaya başlanmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyılda yaşadığı ekonomik sıkıntıların bir uzantısı olarak, devletin kuruluşundan sonra ilk kez II. Süleyman (1687–1691) döneminde bakır para bastırılmıştır. 1688 yılında basılan ve "Mangır" adı verilen bu paralardan ikisi bir akçe yerine geçmekteydi. Para sıkıntısının devam etmesi üzerine bir mangır bir akçeye denk getirilmiştir. Ancak beklenen aksine bu durum fayda değil zarar getirmiştir. Bu sebeple sonraki padişah II. Ahmet döneminde mangır kullanımından vazgeçilmiştir.

(Cevap D)

5. Fatih tıpkı dedesi Yıldırım Bayezid gibi Anadolu beyliklerini başkent İstanbul'dan yönetilecek sancaklara dönüştürmek istemiştir. Bu durum 1461'de Trabzon'un alınmasından sonra Anadolu üzerinde siyasi menfaatlere sahip olan ve Akkoyunlu, Dulkadiroğulları, Karamanoğulları beyliklerini kendi himayesi altında gören Memlükler ile Osmanlı'nın arasının açılmasına yol açmıştır. II. Mehmet'in Hicaz su yollarının bakımsızlığını ileri sürerek bölgeye tamirciler yollaması Hicaz bölgesinin koruyucusu sıfatındaki Memlük Devleti tarafından bir siyasi kışkırtma olarak algılanmıştır. Ancak Fatih Dönemi'nde Memlük Devleti'yle yaşanan bu soğuk savaş silahlı bir mücadeleye dönüşmemiştir. Bu mücadele II. Bayezid Dönemi'nde başlamıştır.

NOT

Osmanlı - Memlük ilişkilerinin aşamaları:
Fatih Dönemi'nde: Diplomatik gerginlik
II. Bayezid Dönemi'nde: Silahlı mücadele
I. Selim Dönemi'nde: Memlüklerin ortadan kaldırılması

(Cevap D)

6. Osmanlı Devleti'nde örgün eğitimin ilk basamağı, mahallelerde camilerin içinde veya yanında bulunan sıbyan mektepleri idi. Mahalle mektebi de denilen bu okullara 5-6 yaşına gelen çocuklar alınırdı. Bu okullarda öğrencilere dinî bilgilerin yanı sıra okuma yazma ve basit hesaplama işlemleri öğretilirdi. Sıbyan mekteplerinde eğitimlerini tamamlayan öğrenciler ya medreselere devam eder ya da yeteneklerine uygun bir zanaata girerlerdi.

(Cevap B)

7. Yavuz Sultan Selim 1512–1520 yılları arasında hüküm sürmüştür. Yavuz Sultan Selim birçok Osmanlı padişahı gibi şiir yazmaya meraklıydı. Şiirlerinde ise "Selimi" mahlasını kullanmıştır.

NOT

Padişah mahlasları:

Fatih → Avni

II. Bayezid → Adli

Kanuni → Muhibbi, meftuni

Genç Osman → Farisi

III. Selim → İlhami

III. Mustafa → Cihangir

(Cevap A)

8. I. Selim zamanında Suriye ve Mısır, Kanuni zamanında ise Rodos gibi Akdeniz'in önemli üslerinin fethedilmesi Haçlı ittifakını harekete geçirmiştir. Bu sebeple Akdeniz'deki Osmanlı ilerlemesini durdurmak isteyen İspanya, Papalık, Portekiz, Venedik, Malta ve Ceneviz gemilerinden oluşturulan Andrea Doria komutasındaki büyük Haçlı donanması ile Barbaros Hayreddin Paşa komutasındaki Osmanlı donanması 1538'de Preveze'de karşı karşıya gelmiştir. Haçlı donanmasındaki gemi sayısı Osmanlı donanmasının sayıca üç katı olmasına rağmen Osmanlı donanması büyük bir galibiyet elde etmiş ve Akdeniz'de Osmanlı üstünlüğü başlamıştır.

(Cevap D)

9. Mısır, I. Selim Dönemi'nde Memlûk Devleti'yle yapılan Ridaniye Savaşı sonunda Osmanlı Devleti'ne bağlanmıştır (1517). Baharat yolu üzerinde stratejik bir noktada bulunan Mısır'ın fethiyle, Osmanlı Devleti'nin hazinesi de dolmuştur. Ayrıca kutsal yerlerin himayesi Osmanlı'ya geçmiş ve kutsal emanetler de İstanbul'a getirilmiştir. Suriye ve Mısır seferleriyle Arap dünyası üzerindeki hâkimiyet de Osmanlı Devleti'ne geçmiştir.

(Cevap C)

10. I. Osmanlı Devleti Anadolu siyasi birliğini sağladık-tan sonra Yavuz Sultan Selim döneminde İslam siyasi birliğini sağlama politikasına yönelmiştir. Safevi ve Memlûk Devleti'yle yapılan mücadeleler bu politika doğrultusunda gerçekleşmiştir.

II. Avrupa'nın birleşmesi, Osmanlı fetihlerini yavaş-latacağından Osmanlı Devleti zaman zaman ka-pitülasyonlar vererek bazen de Katoliklere karşı Ortodoks ve Protestanları destekleyerek Avrupa siyasi birliğini engellemeye çalışmıştır.

III. Osmanlı Devleti'nin fetih politikasının ana hedefi, stratejik noktalar olmuştur. Bu yerlerin başın-da da İpek ve Baharat Yolu gibi önemli güzergâh-lar gelmektedir. Nitekim Fatih zamanında Kırım, Trabzon ve İstanbul'un alınmasıyla İpek Yolu'nun; I. Selim döneminde ise Mısır'ın alınmasıyla Ba-harat Yolu'nun ele geçirilmesi bu politika doğrul-tusundaki çalışmalardır.

(Cevap E)

11. Topçu Ocağı, Osmanlı Devleti'nde Kapıkulu Ocakla-rının top dökmek ve kullanmakla vazifeli askerleri-nin bağlı olduğu ocaktır. Devletin kuruluş dönemin-de Sultan I. Murad devrinde oluşturulmuştur. İstan-bul'un fethinden sonra, Tophane denilen yerde top-çu kışlaları ve sabit top dökümhânesi yapıldı. Zaman-la Belgrad, Budin, Temaşvar, İşkodra gibi yerlerde ihtiyaca göre tophaneler kurulmuştur.

(Cevap A)

12. Yeniçeri Ocağı II. Mahmut Dönemi'nde 1826'da kaldırılmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla oluşan askeri boşluğu doldurmak için II. Mahmut Asakir-i Mansure-i Muhammediye (Muhammed'in zafer kazanmış orduları) adıyla yeni bir ordu kurmuştur.

(Cevap E)

13. Avusturya ile İtilaf devletleri arasında 10 Eylül 1919'da imzalanan Saint Germain Antlaşması ile Avusturya ve Macaristan birbirinden ayrılmıştır. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun eski toprakları üzerinde ise Yugoslavya ve Çekoslovakya adıyla yeni devletler kurulmuştur. Avusturya ayrıca Polonya, Yugoslavya, İtalya ve Romanya'ya toprak bırakmak zorunda kalmıştır.

(Cevap A)

14. Millî Mücadele sırasında Anadolu halkı Doğu, Batı ve Güney cephelerinde mücadele etmiştir. Doğu Cephesi'nde Ermeni ve Gürcülere karşı savaşan halk, Batı Cephesi'nde de Yunanlılarla karşı karşıya gelmiştir. Güney Cephesi'nde ise Ermeni ve Fransız birlikleri ile savaşmıştır. Millî Mücadele'de Kuzey Cephesi adında bir cephe açılmamıştır.

(Cevap D)

15. Erzurum Kongresi, Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti'nin kurulmasını engellemek amacıyla 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında toplanmıştır. Kongrede her türlü yabancı işgal ve müdahaleye karşı, milletçe müdafaa kararı alınmıştır. Temsil Heyeti'nin bu anlayıştan tamamen uzak bir politika yürüten sadrazam Damat Ferit Paşa'nın görevde kalmasını istemesi mümkün değildir. Nitekim Temsil Heyeti Sivas Kongresi'nden sonra Damat Ferit Hükümeti'nin görevden çekilmesi için çalışmalar yürütmüştür.

(Cevap B)

16. Kurtuluş Savaşı'nın hazırlık dönemi İzmir'in işgali (1919) ile başlayıp Doğu Cephesi savaşlarının başlamasına kadar (1920) süren bir dönemi kapsar. Bu dönem genel hatlarıyla, genelgeler ve kongreleri, Temsil Heyetinin kurulması, Misakımilli kararları ve TBMM'nin açılmasını kapsamaktadır.

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1921 Anayasası) I. İnönü Savaşı'nın kazanılmasından sonra çıkarılmıştır. Yani Kurtuluş Savaşı dönemiyle ilgili olan bir gelişmedir.

(Cevap A)

17. Anadolu'daki ulusal hareket konusunda hem dış dünyanın hem de halkın yeterli bilgiye sahip olması için basın yayın faaliyetleri hız kazanmıştır. Bu doğrultuda Vakit, İkdam, Akşam ve Tercüman gibi İstanbul basın yayın organları da yaptıkları yayınlarla Millî Mücadele'ye destek vermişlerdir.

(Cevap E)

18. Lozan Antlaşması'nda; Ege Adaları'nın silahsızlandırılmasına karar verilmiştir. Ayrıca; yabancı okulların Türk yasalarına bağlanması, Osmanlı borçlarının taksitlere bölünmesi ve kapitülasyonların kaldırılmasına karar verilmiştir. Ancak Lozan Antlaşması'nda Boğazlar Komisyonunun kaldırılması değil, Boğazlar Komisyonunun kurulması kararlaştırılmıştır.

(Cevap E)

19. Atatürk'ün sağlığında yayımlanan ilk biyografi İngiliz asker ve yazar Harold. C. Armstrong tarafından kaleme alınmış olan "Bozkurt" adlı eserdir. 1932 yılında yazılan kitap Mustafa Kemal Atatürk'ün insani yönlerini ön plana çıkaran, oldukça sert üsluplu bir kitaptır. Dönemin hükümeti tarafından Türkiye'ye girişi yasaklanan kitap, Atatürk'ün kitabı incelemesi ve pek de sakıncalı bulmaması üzerine bazı düzeltmeler yapılmak suretiyle yayımlanmıştır.

(Cevap A)

20. Kurtuluş Savaşı'nın diplomatik safhasını başlatan Mudanya Ateşkesi'nin en önemli sonucu İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya'nın TBMM yönetimine bırakılmasıdır. Bu hüküm ile İstanbul Hükümeti yok sayılmış ve boğazlar TBMM'ye bırakılmıştır. Lozan Antlaşması'yla uluslararası bir komisyona bırakılan Boğazların durumu, 1930'lu yılların ortalarında yeniden gündeme gelmiştir. Milletler Cemiyeti'nde yapılan müzakereler sonucunda Lozan Antlaşması'na katılan devletlerle Montrö Antlaşması imzalanmış ve Boğazlardaki uluslararası komisyon kaldırılarak boğazların yönetimi TBMM'ye bırakılmıştır.

NOT

Montrö Sözleşmesi'nin süresi yirmi yıldır. Sözleşmenin bittiği 1956 yılında sözleşmeyi değiştirmek için girişimler olsa da sonuçsuz kalmıştır.

(Cevap D)

21. Seçim, meclis, demokrasi, ulusal egemenlik gibi kavramlar cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgilidir. Dolayısıyla TBMM'nin üyelerinin belirli aralıklarla halk tarafından seçilmesi de cumhuriyetçilik ile ilgilidir.

(Cevap E)

22. Kurtuluş Savaşı'nın acil ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlanan 1921 Anayasası'ndan sonra 20 Nisan 1924'te devlet ve toplum yaşamını yönlendiren yeni bir anayasa kabul edilmiştir. İlk haliyle laik bir anayasa özelliği göstermeyen 1924 Anayasası, yapılan değişikliklerle süreç içinde laik bir özellik kazanmıştır. Bu çerçevede 10 Nisan 1928'de yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasa'da belirtilen devletin dini İslam'dır maddesi ve milletvekillerinin laik olmayan yemin şekli Anayasa'dan çıkarılmıştır. Laiklik ilkesinin Anayasa'ya girmesi ise 1937'de gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

23. Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan düzenlemelerle toplumsal ayrıcalık ifade eden lakap ve ünvanlar kaldırılmıştır. Ayrıca kadınlara siyasal haklar verilerek ülke yönetiminde erkekler gibi söz sahibi olmaları sağlanmıştır. Yapılan bu inkılaplar toplumsal eşitliği sağlama hedefine yönelik girişimlerdir.

(Cevap E)

24. Lozan Barış Antlaşması'na göre Osmanlı Devleti'nin borçları, Osmanlı Devleti ile Osmanlı topraklarında kurulan devletler arasında paylaşılacaktı. Osmanlı Devleti'nden en çok alacaklı olan devlet Fransa idi. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti Fransa'ya ilk ödemeyi 1928'de yapmıştır. Ancak 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı'nın etkisiyle Türkiye borcunu ödemekte sorun yaşamıştır. Avrupa'daki tüm ülkelerin benzer bir duruma düştükleri bir ortamda, ABD Başkanı Hoover moratoryumunu (borç ödemeyi erteleme) ilan etmiştir. Türkiye de bu moratoryuma dayanarak borç ödemeyi ertelemiştir. Daha sonra taraflar arasında yapılan görüşmeler sonucunda 1933'te borçlar yeniden taksitlendirilmiştir.

(Cevap A)

25. Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti 14 Aralık 1929'da TBMM reisi Kazım Özalp başkanlığında resmen kurulmuştur. Cemiyet'in amaçları ise halkı tutumlu yaşamaya ve tasarrufa alıştırmak, yerli malları tanıtmak, sevdirmek ve kullanırmak şeklinde özetlenmiştir.

(Cevap D)

26. ABD'nin uluslararası politikasının değişmesini ve Avrupa'da daha etkin politikalar yürütmesini sağlayan doktrin, Truman Doktrini'dir. 1947'de ABD Başkanı Harry Truman tarafından geliştirilmiştir. Doktrin'in esaslarını Sovyet tehdidi ve komünizme karşıtlığı oluşturmaktadır. Bu doktrin ile ABD "komünizm tehdidi" altındaki devletlere mali ve askeri yardım yapacağını açıklamıştır. Nitekim Türkiye'de bu çerçevede ABD'den yardım almıştır.

(Cevap C)

27. 1961 Anayasası'nda yasama organı Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi olmak üzere ikiye ayrılmıştır. 1982 Anayasası'nda ise yasama organı tek meclis olarak düzenlenmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler iki anayasa için de ortak noktaldır.

(Cevap A)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Elçilerin, hükümdarın eşi tarafından karşılanması, kadınların devlet yönetiminde belli bir yeri olduğunun göstergesidir. Bilindiği üzere İslamiyet öncesi Türk toplumlarında hükümdar eşleri, kurultay toplantılarına katılır, elçileri kabul eder, hatta hükümdar seferde iken devlet idaresinde etkin olurdu.

(Cevap C)

2. Türkler, göçebe bir yaşam sürdürdükleri ve atı evcilleştirdikleri için Orta Asya içerisinde sabit durmayıp yer değiştirmişlerdir. Bu durum Türklerin anayurdunun Orta Asya'nın neresi olduğunun kesinlik kazanmasını engellemiştir.

(Cevap B)

3. Hizmet karşılığı olarak devlet görevlilerine ve savaşlarda yararlılık gösteren askerlere tahsis edilen gelir kaynaklarına ikta (dirlik, tımar) denmiştir. Bu sistemde mülkiyeti devlete ait olan toprağın işletim hakkı köylülere bırakılırdı. Toprağın işletim hakkı kendisine verilen ikta sahibi, toprağın gelirinin bir kısmı ile kendi geçimini sağlarken; bir kısmı ile de atlı asker beslerdi.

(Cevap B)

4. Danışmentliler Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerindedir. 1080-1178 yılları arasında hüküm süren Danışmentlilerin kurucusu Danışment Ahmet Gazi'dir. İlk Türk beylikleri içindeki en güçlü beylik olan Danışmentliler Sivas, Malatya, Kayseri dolaylarında egemen olmuştur.

NOT

Danışmentliler, II. Kılıçarslan tarafından yıkılmıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'ne katılan ilk Türk beyliğidir.

(Cevap C)

5. Soruda verilen her üç isim de Kanuni Dönemi'nde Kaptan-ı Derya olmuştur. 1533 yılında Barbaros Hayrettin Paşa Kaptan-ı Derya olmuştur. Barbaros'tan sonra ise bu makama Sokollu Mehmet Paşa getirilmiş, fakat uzun süre bu görevde kalamamıştır. Piyale Paşa ise 1554 yılında Kaptan-ı Derya olmuştur.

(Cevap C)

6. Osmanlı Devleti'nde bennak, çiftliği olmayan evli reayaya denilmektedir. Bennak, herhangi bir toprağı işlesin veya işlesin babalarının yanından ayrılan Müslüman erkeklerin evlendikleri zaman ödedikleri örfi bir vergidir.

(Cevap B)

7. Soruda özellikleri verilen antlaşma 1853-1856 Kırım Savaşı sonucunda imzalanan 1856 Paris Antlaşması'dır. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin topraklarının garantisi Avrupalılara bırakılmıştır.

(Cevap A)

8. Osmanlı Devleti'nden ayrılan ilk eyalet, Kırım'dır. Fatih döneminde fethedilen Kırım, 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile bağımsız olmuştur. Bu tarihten sonra da Rusya tarafından işgal edilmiştir. Osmanlı Devleti 1792 Yaş Antlaşması'yla Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu kabul etmiştir.

NOT

Rusya'nın Kırım üzerindeki emelleri günümüzde devam etmektedir. Ukrayna'ya bağlı olan Kırım 2014 yılından beri Rus işgali altındadır.

(Cevap D)

9. XVIII. yüzyılda Osmanlıya karşı bir Rusya-Avusturya ittifakı kurulmuş, bu devletler Osmanlıyı parçalamak için birlikte hareket etmişlerdir. Bu ittifaklar sonucu yaşanan 1736-1739 savaşları sonunda Belgrad Antlaşması imzalanmıştır. Diğer antlaşmalarda tekli devletler vardır.

(Cevap C)

10. Osmanlı Devleti ilk kez Yükselme Dönemi'nde ticareti canlandırmak veya Hristiyan birliğini önlemek amacıyla kapitülasyonlar vermiştir. Ancak bu kapitülasyonlarda zaman sınırlaması söz konusuydu. Yani süresi biten kapitülasyon yenilenmedikçe kendiliğinden kalkardı. Ancak Osmanlı Devleti'nin, Belgrad Antlaşması'nın imzalanmasında rol oynayan Fransa'ya I. Mahmut Dönemi'nde (1740'ta) verdiği kapitülasyon diğerlerinden farklıdır. Bu kapitülasyonda öncekilerden farklı olarak zaman sınırlaması yoktur yani süreklilik arz etmektedir. Kapitülasyonların bu şekilde sürekli hâle getirilmesi Sanayi Devrimi'nin etkisiyle sonraki dönemlerde Osmanlı ekonomisinin çökmesine sebep olmuştur.

(Cevap A)

11. 1703 yılında yaşanan Edirne Vakası'yla tahta çıkan III. Ahmet; 1730 yılında yaşanan Patrona Halil isyanıyla tahttan indirilmiştir. Lale Devri padişahı olan III. Ahmet döneminde Osmanlı Devleti hızlı bir batılılaşma sürecine girmiştir. Nitekim bu yönde yapılan çalışmaların halk tarafından israf olarak görülmesi Patrona Halil isyanının çıkmasına sebep olmuştur.

(Cevap B)

12. Osmanlı tarihinde ilk kez IV. Murat Dönemi'nde (1623-1640) Şeyhülislam Ahizade Hüseyin Efendi idam edilmiştir. 1632'de şeyhülislamlık görevine getirilen Ahizade Efendi yaklaşık iki yıl bu görevi sürdürmüştür. Padişah IV. Murat'ın bazı faaliyetlerini eleştiren şeyhülislamın önce Kıbrıs'a sürgün edilmesi kararı alınmış, ancak bununla yetinmeyen IV. Murat şeyhülislamı boğdurtmak suretiyle öldürmüştür.

(Cevap D)

13. Sened-i İttifak, Osmanlı Devleti'nde yarı bağımsız halde bulunan Ayanlar ile merkezi yönetim arasında yapılan bir sözleşmedir. Sened-i İttifak bir anayasa olmamakla birlikte padişahın yetkisinin kısıtlanması nedeniyle olduğu için anayasal nitelikteki ilk belgedir.

(Cevap E)

14. II. Mahmut, 1808-1839 yılları arasında saltanat makamında bulunmuştur. Oysa Tercüman-ı Ahval 1860-1866 yılları arasında çıkarılmıştır. İlk özel gazete olan Tercüman-ı Ahval, Şinasi ve Agah Efendi tarafından çıkarılmıştır.

(Cevap C)

15. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesinden yararlanmak isteyen Ermeniler, başta Rusya olmak üzere İngiltere ve Fransa'nın kışkırtmalarıyla Doğu Anadolu'da bağımsız bir devlet kurmak için çalışmalarını yoğunlaştırmışlardır. Hınçak ve Taşnak cemiyetlerinin öncülüğünde çeteler oluşturarak cephe gerisinde Osmanlı askerlerine saldıran Ermeniler isyanlar çıkararak Müslüman halkı katletmiş veya göçe zorlamıştır. Bunun üzerine Osmanlı Devleti, 24 Nisan 1915'te yayımladığı genelge ile Hınçak ve Taşnak cemiyetlerinin İstanbul'daki merkezlerini kapatmış, belgelerine el koyarak, üyelerini tutuklamıştır. Günümüzde Ermenilerin "Soykırım Günü" olarak nitelendirdikleri 24 Nisan günü bu olayı anmak için yapılmaktadır. Tehcir Kanunu ise 1 Haziran 1915'te yürürlüğe girmiştir.

(Cevap A)

16. İstanbul Hükümeti'nin halkın dini duygularını kötüye kullanması sonucu ortaya çıkan isyan Anzavur İsyanı'dır. Demirci Mehmet Efe ise Kuvayimilliyenin önde gelen liderleri arasındaydı. Düzenli ordu emrine girmek istemediği için ayaklanmıştır.

(Cevap B)

17. 1920–1923 yılları arasında görev yapan I. TBMM'nin yaptığı ilk iş ağnam vergisinin dört katına çıkarılması olmuştur. Millî Mücadele'ye kaynak yaratmak için yapılan bu uygulama ile ilk kez Osmanlı Devleti dışında bir güç bir vergi koymuştur. Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması ve İstiklal Mahkemelerinin kurulması da yine İstanbul Hükümeti dışında bir kurumun yasaları düzenleyip yargı yetkisini kullanımına örnektir.

TBMM'nin Lozan ve Londra Konferanslarında Türk tarafının temsilciliğini yapması da otoritesinin güçlendiğinin en açık göstergesidir. Ancak Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi Kuvayimillie Komutanlığına atanması I. TBMM tarafından değil, Sivas Kongresi'ndeki Temsilciler Kurulu tarafından gerçekleştirilmiştir.

(Cevap A)

18. Büyük Taaruz Savaşı'nda Türk tarafının büyük bir zafer kazanması, İtilaf Devletleri ile ateşkes görüşmelerinin başlamasına sebep olmuştur. Yapılan görüşmeler neticesinde 11 Ekim 1922'de Mudanya Ateşkesi imzalanmıştır. Kurtuluş Savaşı'nın askerî aşamasını sona erdiren bu antlaşma sonunda İngiltere'de Lloyd George Hükümeti 19 Ekim'de istifa etmiştir. Lloyd George'nin politik yaşamı da bu istifayla sona ermiştir.

(Cevap A)

19. I. **Ankara Antlaşması:** Güney Cephesi'nde Kuvayimillie birliklerinin Fransızlarla yaptığı mücadeleler sonrası imzalanmıştır. 20 Ekim 1921'de Fransa ile yapılan antlaşmaya göre; Türkiye - Suriye sınırı Hatay ve İskenderun illerini dışarıda bırakacak şekilde çizilmiştir.

II. **Gümrü Antlaşması:** Doğu Cephesi'nde Ermenilerle yapılan mücadeleler sonucunda 3 Aralık 1920'de imzalanmıştır. Bu antlaşma ile; Doğu Anadolu sınırımız Ardahan'ın bir bölümü ve Artvin dışında bugünkü halini almıştır.

III. **Moskova Antlaşması:** Batı Cephesi'nde Yunanlılarla yapılan I. İnönü Savaşı sonrası 16 Mart 1921'de imzalanmıştır. Bu antlaşma ile; Sovyet Rusya Sevri Antlaşması'nı reddetmiştir.

(Cevap E)

20. **Çanakkale Hatıraları, Çanakkale-Arıburnu Savaşları ve 27. Alay Mehmet Şefik Aker (1877-1964) tarafından kaleme alınmıştır. Mehmet Şefik Aker, Kurtuluş Savaşı'na katılan üst dereceli komutanlardan biridir. I. Dünya Savaşı sırasında Çanakkale Savaşları'nda, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da, daha sonra da Kurtuluş Savaşı'nda görev yapmış bir Osmanlı - Türk subayıdır. 19 Mayıs 1919 tarihinde 9. Ordu Müfettişi Mustafa Kemal Paşa'nın maiyetiyle birlikte Anadolu'ya geçmiş ve Türk Kurtuluş Savaşı'nda görevlerde bulunmuştur.**

(Cevap E)

21. Hindistan Müslümanları liderlerinden Ağa Han ve Emir Ali, dönemin başbakanı İsmet İnönü'ye 24 Kasım 1923 tarihli bir mektup yazmışlardır. Bu mektupta halifelüğün kaldırılmaması konusundaki görüş ve düşüncelerini iletmışlerdir. Mektubun giriş kısmında şöyle yazmaktadır: "Dünyanın özgür uluslar topluluğunun bağımsız üyesi olarak, geniş bir Sünni topluma hitap eden hilafetin mevcut belirsiz durumu hakkında, yeni Türkiye'nin kalıcı partnerleri olarak Büyük Millet Meclisi'nin dikkatini bu konuya çekmek isteriz."

(Cevap E)

22. Demokrasinin en temel şartları millet idaresi ve siyasal partilerin var olmasıdır. Demokrasilerde halk seçilmiş yöneticiler aracılığıyla kendi kendini yönetir. Siyasal partiler ise halkın düşüncelerinin meclise tam olarak yansımaları ve hükümetin denetlenmesi için vardır. Bu anlayış, halk egemenliğini temel alan cumhuriyetçilik ilkesiyle doğrudan ilgilidir.

(Cevap A)

23. Laik devlet, din işlerinin devlet işlerinden ayrılması ve herkesin dini özgürlüğe sahip olmasını benimseyen devlet demektir. Bu nedenle dinin siyasi bir araç olarak kullanılmaması ve tüm din mensuplarına eşit davranılması, laik devlet anlayışının bir sonucudur.

(Cevap D)

24. 1933 yılından sonra yeni bir dünya savaşının gündeme gelmesi barış ve güvenliği sağlamak isteyen devletleri bir araya getirmiştir. Bu doğrultuda Türkiye hem Batı'daki Balkan devletleriyle (Yunanistan, Romanya, Yugoslavya) hem de doğudaki devletlerle (İran, Irak, Afganistan) ittifaklar yaparak sınırlarını güvenceye almıştır. Dış politikada "Yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesini benimseyen Türkiye silahlanma yarışına katılmamıştır.

(Cevap C)

25. 1980-1988 yılları arasında savaşan Ortadoğu ülkeleri İran ile Irak'tır. Bu savaşın çıkmasında siyasal ve ideolojik farklılıklar, bölge ve dünya siyasetinden kaynaklanan sorunlar ve "Şattül-arap Su Yolu" meselesi etkili olmuştur. Arap dünyasında Birinci Körfez Savaşı olarak bilinen bu savaşta her iki taraf da birbirine üstünlük sağlayamamıştır.

(Cevap A)

26. **Maastricht Kriterleri:** Avrupa Birliği'ne üye olmak için belirlenen kriterlerdir.

Cenevre Konferansı: Kore'yi birleştirmek ve Hindistan'da barışı sağlamak amacıyla 1954'te toplanmış konferanstır.

Bandung Konferansı: Bağlantısızlar hareketinin kurulmasını sağlayan konferanstır.

Monroe Doktrini: ABD'nin kendi bölgesinde yalnızlık politikasıdır.

Kyoto Protokolü: Küresel ısınmanın çözülebilmesi amacıyla imzalanmış BM iklim değişikliği çerçeve sözleşmesidir.

(Cevap B)

27. Bağlantısızlar Hareketi, II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan iki kutuplu dünyada her iki bloğa da katılmak istemeyen Asya ve Afrika ülkeleri tarafından 1961'de oluşturulmuştur. Sosyalist ve kapitalist bloktan ayrı politikalar yürüten Bağlantısızlar hareketinin öncülüğünü Hindistan lideri Nehru, Yugoslavya lideri Tito ve Mısır lideri Nasır yapmıştır.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. İpek Yolu, Çin'den başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan bir ticaret yoludur. İpek yolunda yoğun bir ticaret hacmi olduğu için bu yol üzerindeki yerleşimler zenginleşmiştir. İşte Hunlar ve Göktürkler de güçlü bir ekonomiye sahip olmak için bu yola hâkim olmak istemişler ve bu yüzden Çin ile mücadele etmişlerdir.

(Cevap A)

2. Kervansaraylar, ticari amaçlı yapılar olup ticaret kervanlarının konaklaması amacıyla faaliyet göstermiştir. İmarethane ise yoksul halkın doyurulmasına yönelik olarak yapılmıştır. Eğitim ve bilim faaliyetleri ise medreselerde yürütülmüştür.

(Cevap A)

3. *Risaletü'l-fethiyye*, Ali Kuşçu tarafından Otlukbeli Savaşı sırasında bitirilmiş ve zaferden sonra sultan I.b Mehmet'e sunulmuştur. Bu sebeple esere "Fethiye" ismi verilmiştir. Eserde gök cisimlerinin Dünya'ya uzaklığı, ekliptik hesaplaması gibi bölümleri vardır. Yapılan hesaplamaları modern astronomi verilerine yakın bir değer taşıması, Ali Kuşçu'nun Çağının en iyi astronomlarından biri olduğunu göstermektedir.

(Cevap B)

4. Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu, 10-19, yüzyıllarda Avrupa'da çok geniş bir coğrafyada hüküm sürmüştür. Kanuni Sultan Süleyman Osmanlı tahtına çıktığı yıl Kutsal Roma Germen İmparatorluğu tahtına da V. Karl (Şarlken) çıkmıştı. Bazı tarihçiler tarafından XVI. yüzyıl, Kanuni ve Şarlken'in Avrupa'sı olarak tarif edilmiştir. Şarlken'in en büyük ideali Hristiyan Avrupa'yı kendi idaresi altında birleştirmekti. Bağımsızlığını kaybetmek istemeyen Avrupalı Devletler ise zaman zaman Şarlken'e karşı Osmanlıdan yardım istiyorlardı. Böylece Osmanlı Devleti Avrupa siyasetinde bir denge unsuru hâline gelmişti. Şarlken'in Hristiyan Avrupa birliği idealine en büyük mukavemet ise imparatorun hegemonyasına girmek istemeyen Fransa ve yeni ortaya çıkan Protestanlık mezhebiydi. İşte Osmanlı İmparatorluğu, karşıt güç olan Kutsal Roma Germen İmparatorluğuna karşı bu unsurları desteklemiştir.

(Cevap E)

5. Osmanlı Devleti'nde posta ve haberleşme hizmetlerini ticaret yolları üzerinde bulunan menzil teşkilatı yerine getirirdi. Mekkari taifesi ise bu menzil güzergâhındaki köyler ve kasabalar üzerinde üslenmiş ticari birimlerdi. Mekkâri taifesi yerleşim birimleri arasında insan ve mal taşımacılığını meslek edinen kişilerdi. Mekkarciler bu hizmeti belli kurallara göre ve kadı gözetiminde yerine getirirlerdi. Yollarda tüccarların güvenliğini sağlayan görevlilere ise derbentçi denirdi.

(Cevap D)

6. İlk Osmanlı anayasası olan Kanunuesasi, 1876'da II. Abdülhamit zamanında ilan edilmiştir. I. Abdülhamit ise 1774-1789 yılları arasında hüküm sürmüştür. Dönemindeki en önemli yenilikler ise İstihkâm Okulunun açılması, sürat topçuları ocağının genişletilmesi, yeniçeri sayımının yapılması ve ulufe alım satımının yasaklanması gibi çalışmalardır.

(Cevap B)

7. Osmanlı Devleti Fatih zamanında Ortodoks tebaanın koruyuculuğunu üstlenmeye başlamıştır. Ancak 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile Osmanlı bu himayeyi Rusya'ya kaptırmıştır. Küçük Kaynarca Antlaşması'nda Ortodoks tebaanın koruyucusu olarak Rusya gösterilmiştir.

(Cevap E)

8. Hendesehane I. Mahmut Dönemi'nde açılmış ilk Batı tarzı askerî okuldur. III. Mustafa Dönemi'nde kurulan Mühendishane-i Bahr-i Hümayun; I. Abdülhamit Dönemi'nde açılan İstihkâm Okulu ve III. Selim Dönemi'nde açılan Mühendishane-i Berr-i Hümayun gerileme döneminde açılmış Batı tarzı askerî okullardır. Ancak müsellemler, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nden itibaren var olmuş bir askerî sınıftır.

(Cevap C)

9. Rusya'nın Karadeniz'e inmek için ele geçirmeyi hedeflediği Kırım, Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanan 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile bağımsız olmuştur. Bu andan sonra Rusya'nın yeni hedefi, Kırım'ı topraklarına katmak olmuştur. Nitekim 1787-1792 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanan Yaş Antlaşması ile Kırım resmen Rusya'ya bırakılmıştır. Bu antlaşmayla beraber Osmanlı Devleti de Dağılma Dönemi'ne girmiştir.

(Cevap E)

10. Osmanlı tarihinde gerileme dönemi, 1699 Karlofça Antlaşması'ndan başlayarak, 1792 Yaş Antlaşmasına kadar geçen süreyi ifade etmektedir. I. Mahmut (1730-1754), I. Abdülhamit (1774-1789) ve III. Selim (1789-1807) gerileme dönemi padişahlardır. Ancak I. Ahmet duraklama dönemi; II. Mahmut ise dağılma dönemi padişahıdır.

(Cevap B)

11. Osmanlı'da ilk matbaa Sultan III. Ahmet'in fermanı ve Şeyhülislam Yenişehirli Abdullah Efendi'nin verdiği fetva ile 1727'de açılmıştır. İbrahim Müteferrika ve Said Efendi'nin girişimleriyle açılan bu matbaada basılan ilk kitap Vankulu Sözlüğü'dür.

NOT

İbrahim Müteferrika, 1692'de Osmanlıya esir düşmüş Macar asıllı bir kişidir. Esir olarak getirildiği İstanbul'da Müslüman olarak saraya alınmıştır. Kurduğu matbaayla bir çok ilke imza atmıştır. Örneğin Marmara Denizi'nin haritasını ilk kez o yayımlamıştır.

(Cevap D)

12. 1863 yılında çiftçiye kredi sağlamak üzere kurulan Memleket Sandıkları'nın kurucusu, Osmanlı Devleti'nin o dönemki Niş kenti valisi Mithat Paşa'dır. Türk gelenekleri arasında zaten var olan ve karşılıklı yardımlaşma esasına dayanan Memleket Sandıkları milli bankacılığın da ilk örneği olarak tarihe geçmiştir. Memleket Sandıkları 1888'de Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür.

(Cevap A)

13. Girit'in fethi I. İbrahim'in saltanatı döneminde başlamış, ancak IV. Mehmet Dönemi'nde alınabilmiştir. Adanın Osmanlı hâkimiyetine geçişi ile Venedik'in Doğu Akdeniz'de yüzyıllardır süregelen rolü son bulmuştur. Yaklaşık iki yüz elli yıl Osmanlı idaresinde kalan Girit, II. Balkan Savaşı sonrası Osmanlı ile Yunanistan arasında imzalanan Atina Antlaşması ile Yunanistan'a bırakılmıştır (14 Kasım 1913). II. Dünya Savaşı'nda Alman işgaline uğrayan ada, savaştan sonra yine Yunanistan'a verilmiştir.

(Cevap B)

14. Osmanlı Devleti Irak Cephesi'nde Selman-ı Pak ve Kütü'l-amare muharebelerinde başarılar göstermiştir. İngiliz güçlerine karşı yapılan bu savaşlarda Türk orduları büyük başarılar elde etmiştir. Ancak bir süre sonra İngilizler daha büyük bir kuvvetle saldırıya geçince Türk ordusu tutunamamıştır. 1918 yılında da Kuzey Irak tamamen İngiltere kontrolüne geçmiştir. Conkbayırı ise Çanakkale muharebesidir.

(Cevap C)

15. Nasturi Ayaklanması 1926'da Hakkari bölgesinde çıkan bir isyandır. Şeyh Sait İsyanı 1925'te Musul'u almak amacıyla İngilizlerin çıkardığı ayaklanmadır. Ahmet Anzavur İsyanı ile Kuvayi İnzibatiye İsyanı ise I. TBMM'nin varlığına karşı İstanbul Hükümeti'nin çıkardığı ayaklanmalar arasında yer alır.

(Cevap C)

16. Milli Mücadele Dönemi'nde yapılan kongreler genel olarak bölgesel nitelikteydi ve ulusal mücadeleye bir bütün olarak bakmaktan yoksundu. Ancak bölgesel bir kongre olarak toplanmasına rağmen Erzurum Kongresi'nde yurt bölünmezliği ilkesi temel bir ilke olarak kabul edilmiştir. Bu karar Sivas Kongresi ve Misak-ı Milli kararlarına da ışık tutmuştur.

(Cevap B)

17. Ermenilerin Doğuda nüfus çoğunluğunun kendilerine ait olduğunu ve Türklerin kendilerine katliamlar yaptıklarını iddia etmeleri üzerine Amerikan Hükümeti harekete geçmiştir. General Harbord başkanlığında bir heyeti inceleme yapma üzere Doğu Anadolu'ya göndermiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda hazırlanan General Harbord raporunda, Doğuda hiçbir yerde Ermenilerin çoğunlukta olmadığı ve katliam yapılmadığı belirtilmiştir. Böylece Türk tarafının haklılığı uluslararası bir belge ile ortaya konmuştur.

(Cevap E)

18. **Kapitülasyonlar (I):** Osmanlı Devleti'nin gelişmesini engelleyen kapitülasyonlar, her türlü etki ve sonuçlarıyla birlikte Lozan Konferansı'nda kaldırılmıştır.

Osmanlı Borçları (II): Lozan Antlaşması'nda Osmanlı Devleti'nden kalan borçlar, Osmanlı Devleti'nden yeni ayrılan devletler arasında paylaştırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ne düşen borçlar ise düzenli taksitlere ayrılmıştır. Bu çerçevede Türkiye'nin en çok borçlandığı ülke Fransa idi. Ancak 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı sonrası Türkiye'nin borçlarını ödemekte güçlük yaşaması Fransa ile ilişkilerin gerginleşmesine neden olmuştur. Ancak borcun yeni bir takvime bağlanmasıyla sorun çözülmüştür.

Yabancı Okullar (III): Lozan Antlaşması'nda yabancı okulların Türk yasalarına uyması kararlaştırılmıştır. Ancak Fransa, Lozan Antlaşması'ndaki bu kararı uygulamakta sorun çıkarmış ve elçiler bazında Türkiye Devleti'ne baskı yapmıştır.

(Cevap D)

19. Türk ordusunun Sakarya Savaşı'nda zafer kazanması diplomatik girişimleri hızlandırmıştır. Bu çerçevede Fransa ile Ankara Antlaşması; SSCB'nin uydu devletleri olan Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan ile Kars Antlaşması imzalanmıştır. Kars Antlaşması, I. İnönü Savaşı sonrası Sovyet Rusya ile TBMM arasında imzalanan Moskova Antlaşması'nın hükümlerine dayanmaktadır. I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM ile Rusya arasında başlayan yakınlaşma Rusya'ya bağlı Kafkas devletleriyle anlaşma zemininin oluşmasına katkıda bulunmuştur. Bu sebeple Kars Antlaşması'nın yapılmasında, Sakarya Savaşı'nın kazanılması ve Moskova Antlaşması'nın yapılması etkili olmuştur. Ancak Başkomutanlık Savaşı kronolojik olarak Kars Antlaşması'ndan sonra gerçekleşmiştir. Dolayısıyla etkisi bulunmamaktadır.

(Cevap D)

20. Milli Mücadele ve Cumhuriyet dönemlerinde çeşitli düzeylerde görevler almış alan Ali Fuat Cebesoy'un kaleme aldığı birçok anı kitabı vardır. *"Sınıf Arkadaşım Atatürk, Siyasi Hatıralar, Milli Mücadele Hatıraları, Bilinmeyen Hatıralar"* adlı anı kitapları Ali Fuat Cebesoy'a aittir. Ali Fuat Paşa bu kitaplarıyla bilinmeyen veya az bilinen, karanlıkta kalmış tartışmalı konulara ilişkin ilgi çekici bilgiler vermiştir.

(Cevap C)

21. İngiltere ile 1926 yılında imzalanan Ankara Antlaşması, Lozan'dan kalma Musul – Kerkük meselesini çözümlmek için yapılmıştır. Musul'un geleceği ile ilgili olarak Lozan Antlaşması'nda bir karara varılmamış ve sorun, İngiltere ile Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakılmıştır. İkili görüşmelerden bir sonuç alınamaması konunun Milletler Cemiyeti'ne taşınmasına sebep olmuştur. Milletler Cemiyeti'ndeki görüşmelerde İngiltere, Musul'un yanında Hakkâri'nin de İngiltere mandasındaki Irak'a bırakılmasını istemiştir. Bunun üzerine Türk ordusu Musul'a asker sevk etmek için hazırlıklara başlamış, ancak bu sırada çıkan Şeyh Said İsyanı İngiltere'yle bir barışı zorunlu kılmıştır. İmzalanan Ankara Antlaşması ile Hakkâri'nin Türkiye'de, Musul ve Kerkük'ün İngiltere mandasındaki Irak'ta kalmasına karar verilmiştir.

(Cevap E)

22. Mustafa Kemal'e 14 Haziran 1926'da İzmir'de gerçekleştirilecek olan bir suikast planı yapılmıştır. Mustafa Kemal'in İzmir seyahatini ertelemesi üzerine plan açığa çıkmıştır. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ise Mustafa Kemal Paşa'nın silah arkadaşları Kâzım Karabekir, Rauf Orbay, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Adnan Adıvar tarafından 17 Kasım 1924'te kurulmuştur. Bu iki olay arasında neden-sonuç ilişkisi yoktur.

(Cevap B)

23. 21 Haziran 1934'te kabul edilen Soyadı Kanunu ile toplumda kullanılan ağa, paşa, hacı, efendi, bey, hazret gibi ayrıcalık veya üstünlük belirten ünvanlar kaldırılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk toplumunun yüzde sekseninden fazlasının köylerde yaşadığı düşünülürse, aşar vergisinin kaldırılmasının köylünün yükünün hafifletilmesinde ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu verginin kaldırılmasıyla köylü kesim rahat bir nefes almıştır. Buna göre Cumhuriyet Dönemi'nde yaşanan her iki gelişme de toplumsal eşitlik, ekonomik bakımdan güçsüz kesimlerin refahını sağlama gibi esasları temel alan halkçılık ilkesiyle doğrudan ilgilidir.

(Cevap E)

24. Laikleşme, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasını ifade eder. Bu bağlamda, bir din başkanlığı anlamına gelen halifelik kaldırılması laikleşme yolunda önemli bir adımdır. Osmanlı Devleti'ndeki din yasalarını koyan ve uygulayan Şer'îye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması da laikleşme amacıyla yapılmış bir uygulamadır. Erkan-ı Harbiye Vekaleti, ordunun siyasetten ayrılmasını sağlamak amacıyla kaldırılmıştır. Laikleşme amacı taşımamaktadır.

(Cevap D)

25. 1930'lu yıllarda faşizm ve nazizmin etkisiyle dünya ülkeleri arasındaki ilişkiler gerginleşerek tehlikeli bir durum ortaya çıkmıştır. 1936'da İtalya ile Almanya arasında Berlin-Roma mihveri, Almanya ile Japonya arasında Alman- Japon Paktı kurulmuştur. 1937'de Almanya, İtalya ve Japonya'nın katılımıyla Berlin-Roma-Tokyo Mihveri tamamlanmıştır. Kurulan ittifaklar sonucu 1 Eylül 1939'da Almanya'nın Polonya'yı işgali ile II. Dünya Savaşı başlamıştır. Buna karşılık İngiltere, Fransa, Polonya'ya verdikleri güvenceye dayanarak Almanya'ya savaş ilan etmişlerdir.

(Cevap E)

26. Osmanlı Devleti'nde Lale Devri'nden itibaren Batıcılık süreci başlamıştır. Tanzimat Dönemi'nde Osmanlı'yı her alanda etkisi altına alan Batıcılık fikri Türk toplumunda gerçek anlamda Cumhuriyetin ilanından sonra uygulama imkânı bulabilmiştir. Cumhuriyet'ten günümüze kadar da Türk toplumu Batılılaşmaya devam etmiştir.

(Cevap A)

27. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri 1959 yılında Türkiye'nin örgüte üye olmak için başvurmasıyla başlamıştır. Ancak Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkileri düzenleyen temel belge 12 Eylül 1963'te imzalanan Ankara Antlaşması'dır. Daha sonra yapılan düzenlemeler bu çerçevede yer almıştır.

(Cevap E)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

- **Kam:** Gök Tanrı dininin uygulayıcısı, yani din adamıdır.
 - **Yuğ:** Ölen kişinin arkasından yapılan cenaze törenidir.
 - **Omay:** Küçük çocuklarla hamile kadınları koruyan melektir.
 - **Balbal:** Öldürülen düşman sayısını gösteren mezar taşlarıdır.

Buna göre verilen kavramlardan hepsi dini inanışla ilgilidir.

(Cevap E)

- A, C, D ve E seçeneklerinde yer alanlar devlet yönetiminde görevli olan kişilerdir. Fakat eski Türklere din, siyasi teşkilatlanma içerisinde yer almamıştır. Şaman bir din adamıdır ve devlet bürokrasisinde etkili değildir.

(Cevap B)

- Türk devletlerinde genel olarak ülke hanedanın ortak malı sayılmıştır ve bu veraset anlayışı taht kavgalarını beraberinde getirmiştir. Türk devletlerindeki bu taht kavgalarını tamamen önleyecek bir formül hiçbir zaman bulunamamıştır. Ayrıca kut anlayışı İslamiyet öncesinde olduğu gibi İslamiyet sonrası kurulan Türk devletlerinde de kabul edilmiştir.

(Cevap E)

- El-Cezeri, Artuklular Dönemi'nin en tanınmış bilim insanıdır. Haberleşme, kontrol, denge kurma ve ayarlama bilimi olan sibernetiğin kurucusu olarak kabul edilmiştir. El-Cezeri su saatleri, mekanik çalışan müzik aletleri, tulum balar ve şifreli kilitler olmak üzere birçok icada imza atmıştır. El-Cezeri'nin yazdığı Kitabül Hiyel 1974 yılında İngilizceye tercüme edilmiştir.

(Cevap A)

- İstanbul'un fethi, batı kamuoyunda büyük bir infiale yol açmış ve Papa Osmanlı Devleti'ne karşı bir Haçlı birliği kurmak için derhâl harekete geçmiştir. Fatih, hem oluşturulacak olan bu Haçlı ittifakını içten parçalamak hem de Akdeniz ticaretini canlandırmak düşüncesinden hareketle Venedik ile 1454'te bir ticaret anlaşması imzalamıştır. Bu sayede Doğu Akdeniz'deki ticari menfaatlerini düşünen Venedik, Papa başkanlığında toplanan Haçlı toplantılarına katılmamıştır. Ege'deki Ceneviz kolonileri de, belirli bir miktar haraç ödemek şartıyla ticari faaliyetlerine devam etme izni almışlar, onlar da ittifak dışında kalmışlardır. Yalnızca Rodos şövalyeleri, Osmanlı Devletiyle anlaşmaya yanaşmamıştır.

(Cevap A)

- 1577'de Fas'ın Portekizlilerden alınmasıyla Osmanlı Devleti'nin sınırları, Atlas Okyanusu'na kadar uzanmıştır. Bu yenilginin ardından Portekiz, Hint deniz yolu üzerindeki egemenliğini kaybetmiş ve bu yola, İngiltere ve Hollanda egemen olmaya başlamıştır. Bu gelişmeler yükselmenin son, duraklamanın ilk padişahı sayılan III. Murat Dönemi'nde gerçekleşmiştir.

(Cevap D)

- Osmanlı Devleti'nin XVIII. yüzyılda Batı'yı örnek almasıyla birlikte Avrupa mimarisinin etkileri de Osmanlı sınırlarında görülmeye başlamıştır. Bu çerçevede barok ve rokoko üslupları kullanılarak İstanbul'da Nuruosmaniye Camii ve Laleli Külliyesi ile Beylerbeyi Camii ve Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi gibi eserler yapılmıştır. Bu dönemde Osmanlı mimarisindeki Batı etkisi İstanbul dışına da taşmış ve Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde inşa edilen İshak Paşa Sarayı barok ve rokoko tarzı süslemeleriyle öne çıkmıştır.

(Cevap E)

8. Osmanlı Devleti, 1699 Karlofça Antlaşması'yla çok büyük toprak kayıpları yaşamıştır. Bu çerçevede Mora Yarımadası'nı da Venedik'e bırakmak zorunda kalmıştır. Ancak 1715'te başlayan Osmanlı – Venedik Savaşları sonucunda imzalanan Pasarofça Antlaşması (1718) ile Mora Yarımadası Venedik'ten geri alınmıştır.

(Cevap B)

9. Osmanlı Devleti 1683 yılında Viyana üzerine sefer düzenlemiş, ancak başarısız olmuştur. Osmanlı Devleti'nin zayıfladığını gören Avrupalı devletler bu seferden sonra bir haçlı ittifakı oluşturarak birden çok cephede Osmanlıya saldırmıştır. Yaklaşık on altı yıl süren bu savaşlar sonunda Osmanlı Devleti mağlup olmuş ve 1699 yılında Karlofça Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu anlaşma ile Osmanlı Devleti ilk kez geniş çapta toprak kaybı yaşamıştır.

NOT

Karlofça Antlaşması'nın yapılmasına İngiltere ve Hollanda arabuluculuk yapmıştır. Antlaşma Osmanlı ile Venedik, Avusturya, Lehistan devletleri arasında imzalanmıştır.

(Cevap C)

10. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyıla büyük toprak kayıpları ile girmiştir. 1699 Karlofça Antlaşması ile Venedik, Avusturya ve Rusya'ya büyük topraklar vermiştir. Bu sebeple XVIII. yüzyıl dış politikasını bu toprakları geri almak üzerine kurmuştur. Nitekim bu amaçla 1711 yılında Rusya ile Prut Savaşında; 1715 yılında Venedik ile, 1716 yılında da Avusturya ile karşı karşıya gelmiştir.

(Cevap E)

11. Osmanlı Devleti, dağılma döneminde bir kısım topraklarını sömürgecilik anlayışına teslim etmiş, bir kısım topraklarını da stratejik öneminden dolayı başka devletlere bırakmıştır. Bu çerçevede Cezayir 1830'da, Kıbrıs 1878'de, Mısır ise 1882'de elden çıkmıştır.

(Cevap E)

12. İstanbul'a girişleri kontrol altında tutmak amacıyla uygulanan Mürur Tezkeresi II. Mahmut Dönemi gelişmesidir. Tanzimat Fermanı 1839'da Sultan Abdülmecit Dönemi'nde ilan edilmiştir. Encümen-i Daniş ise Fransız İlimler Akademisi örnek alınarak 1851'de kurulan bilim kurulusudur. Bu tarihte Osmanlı padişahı Abdülaziz değil, Abdülmecit'tir.

(Cevap D)

13. Mekteb-i Harbiye 1834'te kara subayı yetiştirmek amacıyla II. Mahmut Dönemi'nde kurulmuştur. Yine II. Mahmut Dönemi'nde fen ve teknik kitaplarının çevirisi için Batı dillerinde tercüme büroları kurulmuştur. İlk özel gazete olan Tercüman-ı Ahval Gazetesi ise 1860-1866 yılları arasında Sultan Abdülmecit Döneminde Şinasi ve Agah Efendi tarafından çıkarılmıştır.

(Cevap D)

14. Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda iyice zayıflayarak siyasi anlamda dağılma dönemine girmiştir. Bu dönemde yaşanan küçük sanayilerin kapatılması, Düyun-u Umumiye'nin kurulması, Avrupa devletlerine kapitülasyonlar verilmesi ve Avrupa ürünlerinin Osmanlı pazarına hâkim olması Osmanlı ekonomisini dışa bağımlı hâle getirmiştir. Bunun sonucunda Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda Avrupa'nın yarı sömürgesi konumuna düşmüştür. Âyanlar meselesi ise merkezi otoritenin zayıflamasına sebep olan bir unsur olup dışa bağımlı olmakla ilgisi yoktur.

(Cevap A)

15. Osmanlı Devleti Avrupa'da açtığı Galiçya, Romanya ve Makedonya Cepheleri ile müttefikleri olan Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Bulgaristan ordularına yardım etmiştir. Osmanlı askeri sınırları dışındaki bu topraklarda Rusya, Romanya ve Fransa kuvvetlerine karşı mücadele etmiştir.

(Cevap E)

16. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan eşleştirmeler doğrudur. Fakat Yenihan Ayaklanması Yıldızeli/Sivas'ta çıkmıştır. Yozgat'ta çıkan ayaklanma ise Çapanoğlu İsyanı'dır.

(Cevap B)

17. Sevr Anlaşması için I. II. ve IV. öncüller doğru olup III. öncül yanlıştır. Çünkü Sevr Antlaşması'nda kapitülasyonların kaldırılması değil, bütün devletlere tanınması hükmü yer almıştır.

(Cevap A)

18. Mustafa Kemal Paşa öncülde verilen söz ile TBMM ordularının Yunan saldırısına karşı olanca gücüyle savunma yapması gerektiğini belirtmiştir. Ancak bu savunmanın eskiden olduğu gibi belli bir hat üzerinde değil tüm cepheye yayılarak yapılması öngörülmüştür. Böylece Yunan ordusu belli bir hat üzerinde başarılı olunca Türk ordusu, hattı geriye çekerek savaşa devam etmiştir. Bu durum Yunan ordusunun saldırı gücünün kırılmasına sebep olmuş ve savaş kazanılmıştır.

(Cevap D)

19. Kapitülasyonların kaldırılmasıyla ekonomik bağımsızlık sağlanmıştır. Sanayileşme için elverişli bir ortam kurulmuş, böylece milli sanayi kurulmuştur. Yabancı tüccarlara tanınan imtiyazlar kalktığı için tüccar rahat etmiş ve ticaret gelirleri artmıştır. Kapitülasyonların kaldırılmasıyla istediğini ve umduğunu bulamayan yabancı şirketler Türk Devleti tarafından satın alınmıştır.

(Cevap E)

20. "Ben de Yazdım" adlı kitap Celal Bayar'ın kaleme aldığı 8 ciltlik bir eserdir. İçerisinde Milli Mücadele'ye ilişkin Osmanlıca belgelere sıkça değinilmiştir. Bilindiği gibi Celal Bayar milletvekillik, bakanlık görevlerinde bulunmuştur. Atatürk döneminin son başbakanı, ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin üçüncü cumhurbaşkanıdır.

(Cevap C)

21. Laik bir devlette kanunlar, akla ve bilime göre düzenlenir. Toplumda ve devlet yapısında dinin etkileri azdır ya da yoktur. Laiklik, dini bir vicdani mesele olarak kabul eder, yani din, kul ve tanrı arasında kalmalıdır. Laik toplum ya da devletlerde vatandaşlar dini ayırım söz konusu olmadan yönetime katılırlar. Laik sistemlerde tüm vatandaşların aynı inancı paylaşmaları söz konusu değildir. Bu laikliğin özüne aykırıdır.

(Cevap E)

22. Türk Dil Kurumu (TDK) Türkçenin kökenini araştırmak, Türk dilinin özelliklerini ortaya koymak, Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak amacıyla 2 Temmuz 1932'de kurulmuştur. TDK dilde sadeleşmeyi ve millileşmeyi sağlama, dil çalışmalarını planlı hale getirme yönünde çalışmalar yürütmüştür. Bu yönüyle Türk Dil Kurumunun kurulması, milliyetçilik düşüncesiyle yapılmış bir inkılaptır.

NOT

TDK'nın kurucuları Samih Rifat, Ruşen Eşref, Yakup Kadri gibi tanınmış edebiyatçı ve milletvekilleridir. Kurumun ilk başkanı Samih Rifat'tır.

(Cevap B)

23. İnkılapçılık, çağın gerisinde kalmış kurumların ortadan kaldırılması ve bunların yerine çağa uygun kurumların getirilmesi esasına dayanır. Batılılaşma ve çağdaşlaşma yolunda daima ileri gitmeyi ve inkılapları çağdaş hayatın gereklerine uydurmayı hedef alan İnkılapçılık, Atatürkçülük anlayışını durağanlıktan kurmaktadır.

(Cevap D)

24. Etabli, bir nüfusun yaşadığı yöreye ne zaman geldiği ve ne zamandan beri orayı yurt edindiğini ifade eden kavramdır. Lozan Antlaşması'nda Türkiye ve Yunanistan'daki Türk ve Rum nüfusun karşılıklı olarak yer değiştirmesi kararlaştırılmıştı. Ancak uygulamada sorunlar yaşanmış Yunanistan İstanbul'da daha fazla Rum bırakmak için antlaşmayı kendine göre yorumlamıştır. Türk tarafı ise 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi'nden önce İstanbul'a yerleşenlerin etabli sayılmasını savunmuştur. Dolayısıyla bu tarihten sonra yerleşenlerin mübadeleye tabi tutulmasını istemiştir. Mesele 1930'da iki taraf arasında yapılan Ankara Antlaşmasıyla çözümlenmiş geldikleri tarih ve doğdukları yere bakılmaksızın İstanbul'daki Türkler ve Batı Trakya'daki Türkler etabli kabul edilmiş ve mübadeleden muaf olmuştur.

(Cevap C)

25. Ulusal egemenlik tek kişinin mutlak otoritesini reddeden ve halkın kendi kendini yönetmesini ifade eden bir anlayıştır. Buna göre Osmanlı halkını tek başına yönetme yetkisini elinde bulunduran saltanat ve hilafet makamlarının kaldırılması doğrudan ulusal egemenlik anlayışıyla ilgili uygulamalardır. Kadınların milletvekili seçimlerine katılması ise ulusu oluşturan kadın unsurunun devlet yönetimine katılması ve ulusal egemenlik anlayışının tam olarak uygulanması amacıyla yöneliktir. Dolayısıyla 1922'de saltanat makamının, 1924'te hilafet makamının kaldırılması ve 1934'te de kadınların devlet yönetimine katılması ulusal egemenlik anlayışının doğal sonuçlarıdır.

(Cevap E)

26. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen ifadeler NATO'nun Türkiye'yi üyelik konusunda onaylanmasının nedenleridir. Ancak Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na aktif olarak katılıp katılmamasının bu sürece herhangi bir etkisi olmamıştır. Türkiye Demokrat Parti Dönemi'nde 1952 yılında NATO'ya üye olmuştur. Bilindiği üzere üyeliği de hala devam etmektedir.

(Cevap D)

- 27.
- Lazerin icadı – 1953
 - İlk nükleer reaktörün kurulması – 1942
 - Çocuk felci aşısı – 1955
 - DNA'nın kimyasal yapısının çözülmesi – 1953 yılında gerçekleşmiştir.

İnsandan insana ilk başarılı kalp nakli ise 1967 yılında Güney Afrika'da Cape Town kentinde doktor Christiaan Barnard tarafından gerçekleştirilmiştir.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Türk devletlerinin boylardan oluşmasının sonuçları şu şekilde özetlenebilir:
- her boyun egemen güç olmak istemesinden dolayı devletlerin ömürleri kısa süreli olmuştur.
 - yıkılan devletlerin kısa sürede tekrar teşkilatlanması için gerekli zemin olduğundan birçok yeni Türk devleti kurulmuştur.
 - egemenlik mücadeleleri sebebiyle merkezi otorite zayıflamıştır.

(Cevap E)

2. İktisadi sistemi, devlete ait toprakların gelirlerinin asker ve memurlara hizmet ve maaşlarına karşılık verilmesidir. Büyük Selçuklular tarafından kullanılmıştır. Harzemşahlar da devlet ve toprak yönetiminde Büyük Selçukluları örnek aldıkları için onlar da iktisadi sistemi uygulamıştır. İlhanlılar ise iktisadi sistemini "çeriğ yurd" usulü olarak adlandırmış ve uygulamıştır.

(Cevap E)

3. Mama Hatun, Saltukoğulları hükümdarı II. İzzetin Saltuk'un kızıdır ve aynı zamanda Saltukoğulları Beyliğine hükümdarlık yapmıştır. 1191-1202 yılları arasında hüküm süren Mama Hatun, Arap kaynaklarında "Erzurum Sahibesi" ismiyle geçmiştir. Kervansaray, kümbet, hamam ve camiden oluşan Mama Hatun Külliyesi de Tercan'da bizzat Mama Hatun tarafından yaptırılmıştır.

(Cevap D)

4. A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan eşleştirmeler doğrudur. Fakat Süleyman Seyyid Bey, heykel sanatı ile değil, resim sanatı ile uğraşmıştır. Süleyman Seyyid Bey, 1842-1913 yılları arasında yaşamış, askerî okullarda resim öğretmenliği yapmış Osmanlı Dönemi Türk ressamıdır.

(Cevap D)

5. Osmanlı Devleti ilk kez Orhan Bey döneminde Bizans'a ait Çimpe Kalesi'nin alınmasıyla Rumeli'ye geçmiştir. Osmanlı Devleti bu kaleyi, Bizans'a yardım karşılığında bir askeri üs kurmak amacıyla almıştır. Çimpe Kalesi, Osmanlı Devleti'nin Balkan fetihlerinin ilk halkasını oluşturmuştur.

(Cevap A)

6. Osmanlı Devleti ile İran arasında XVII. yüzyılda birçok savaş yaşanmış ve birçok antlaşma imzalanmıştır. Bunlar 1590 Ferhat Paşa Antlaşması, 1612 Nasuh Paşa Antlaşması, 1618 Serav Antlaşması ve 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması'dır. Amasya Antlaşması da İran'la imzalanan bir antlaşmadır. Ancak bu antlaşma Kanuni Dönemi'nde 1555 yılında imzalanmıştır.

NOT

Ferhat Paşa Antlaşmasıyla Osmanlı Doğu'da en geniş sınırlara ulaşırken, Kasr-ı Şirin Antlaşması günümüz Türk-İran sınırını büyük ölçüde çizen bir antlaşma olmuştur.

(Cevap B)

7. 1718 Pasarofça → Osmanlı – Avusturya, Venedik arasında
 1711 Prut → Osmanlı – Rusya arasında
 1792 Yaş → Osmanlı – Rusya arasında
 1791 Zıştovi → Osmanlı – Avusturya arasında
 1739 Belgrad → Osmanlı – Avusturya, Rusya arasında imzalanan antlaşmalardır. Buna göre Pasarofça, Zıştovi ve Belgrad Antlaşmaları Avusturya ile imzalanmıştır.

(Cevap C)

8. Devşirme sisteminin bozulması, askerlerin maaşlarının zamanında ödenememesi veya ayarı düşük akçeyle ödenmesi gibi sebeplerden dolayı Osmanlı Devleti zaman zaman yeniçeri isyanlarıyla uğraşmak zorunda kalmıştır. Özellikle XVII. yüzyıl boyunca bu tür isyanlara sıkça rastlamak mümkündür.

Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- III. Murat Dönemi'nde ayarı düşük akçeyle ödeme yapılması sebebiyle çıkan yeniçeri isyanı,
- II. Osman'ın Yeniçeri Ocağını kaldırma girişimine karşı çıkan yeniçeri isyanı,
- IV. Murat'ın küçük yaşta tahta çıkması üzerine çıkan yeniçeri isyanı,
- IV. Mehmet Dönemi'nde yaşanan ve otuz kadar devlet adamının idamıyla sonuçlanan Çınar Vakası (Vaka-i Vakvakiye).

(Cevap E)

9. Altınordu Devleti'nin yıkılmasından sonra güçlenen Rusya I. Petro'dan itibaren açık denizlere inme politikası izlemeye başlamıştır. Bunun sonucu olarak da Osmanlı Devleti ile mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bundan dolayı lehine olan hiçbir şeyi kullanmaktan çekinmemiştir. Ancak Berlin Antlaşması'nda Bosna-Hersek'in yönetimi Rusya'ya değil, Avusturya'ya bırakılmıştır.

(Cevap E)

10. Osmanlı Devleti'nin Gerileme Dönemi'nin 1699 Karlofça Antlaşması'ndan 1792 Yaş Antlaşması'na kadar sürdüğü kabul edilmektedir. Gerileme Dönemi, Osmanlı Devleti'nin kendisini Avrupa'nın gerisinde görmeye başladığı ve bu sebeple Batılılaşma çalışmalarına hız verdiği bir dönemdir.

(Cevap A)

11. Osmanlı Devleti ilk kez 21 Temmuz 1774'te imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile savaş tazminatı ödemeye mahkum olmuştur. 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanan bu antlaşma ile birçok ilk yaşanmıştır. Örneğin ilk kez Kırım gibi Müslüman ve Türk çoğunluğu olan bir bölge elden çıkmıştır.

(Cevap D)

12. II. Abdülhamit Dönemi'nde benimsenen İslamcılık politikasına İngiltere ve Fransa'nın destek verdiği söylenemez. Çünkü bu iki devlet dönemin en büyük sömürge devletleridir ve bu sömürgelerde yaşayan halkın çoğunluğu Müslüman'dır. Dolayısıyla bu iki devlet, Müslüman halkın ayrılıkçı düşüncelerini tetikleyecek İslamcılık politikasına destek vermemişlerdir.

(Cevap E)

13. Soruda verilen her üç isim de Türkçülük fikir akımının savunucuları arasında yer almaktadır. Ahmet Vefik Paşa'nın Türkçülüğü eserlerine yansımıştır. Bu eserler arasında Türkçe atasözlerini topladığı Müntehabat-ı Durub-ı Emsal ve ilk Türkçe sözlüklerden olan Lehçe-i Osmanî yer almaktadır. Hamdullah Suphi de Millî Edebiyat içerisinde yer almış bir Türkçüdür. Ömer Seyfettin ise Türkçülük akımının en önde gelen kalemlerinden biridir.

(Cevap E)

14. A, B, D ve E seçeneklerinde yer alan faaliyetler Mustafa Kemal Paşa'nın Türk milletini örgütlemek amacıyla yaptığı girişimlerdir. Fakat Felah-ı Vatan Grubu'nu oluşturmak Mebusan Meclisindeki milletvekillerinin faaliyetidir.

(Cevap C)

15. Milli varlığa düşman cemiyetlerin, ulusal bilinci yok etmeye çalışmaları işgallere tepki gösterilmesini engellemeye yöneliktir. Cemiyetlerin manda ve himayeyi savunmaları ise zaten bu amaçla Anadolu'ya gelmiş olan İtilaf Devletlerine karşı tepkisiz kalacaklarının göstergesidir. Saltanat ve hilafet yanlısı bir tutum içinde olan bu cemiyetler İstanbul hükümetini örnek olarak işgallere tepkisiz kalmışlardır.

(Cevap E)

16. 1921 yılı başlarındaki Çerkez Ethem Ayaklanması'nı fırsat bilen İngiltere, Sevr Antlaşması'nı bir an önce TBMM'ye kabul ettirmek ve antlaşmaya işlerlik kazandırmak için Yunanlıları saldırıya sevk etmiştir. 6 Ocak 1921'de başlayan Yunan saldırısına karşı, Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa karşı koymuş ve düzenli ordunun ilk zaferini kazanmıştır. Bu başarılarından sonra İsmet Bey, mirliva (tuğgeneral) rütbesine yükseltilmiştir. Osmanlı askeri isteminde askerlere mirliva rütbesinden sonra paşalık ünvanı verildi. Bu doğrultuda İsmet Bey de kazandığı zaferle paşalık derecesine yükselmiştir.

(Cevap A)

17. Türk ordusu Büyük Taaruz Savaşı'nda büyük bir zafer kazanmış ve bu durum İngiltere'nin siyasal olarak yalnızlaşmasına neden olmuştur. İngiltere, İstanbul ve Doğu Trakya'yı Türklere vermek bir yana buraları silahla savunmayı planlıyordu. Ancak bu konuda sömürgelerinden askeri destek alamayınca antlaşma yapmaya mecbur kalmıştır. Tüm bu etkenler Mudanya Ateşkes Antlaşması'na ortam hazırlamıştır. Bu sıralarda İstanbul Hükümeti ile Ankara Hükümeti arasında bir yakınlaşma söz konusu değildir.

(Cevap C)

18. Lozan'da Türk tarafı açısından en olumsuz sonuç Boğazlar konusunda olmuştur. Çünkü Lozan'da Boğazların yönetimi uluslararası bir komisyona bırakılmıştır. Sınırlar içinde kalan bir bölgenin özerkliği manasına gelen bu durum Türkiye'nin bağımsızlığını ve egemenliğini sınırlandırmıştır.

(Cevap E)

19. Cevat Abbas Güreler Mustafa Kemal Paşa ile ilgili hatıralarını "Ebedi Şef Kurtarıcı Atatürk'ün Zengin Tarihinden Birkaç Yaprak" isimli kitapta toplamıştır. Cevat Abbas Güreler (1887–1943), 1908'de Harp Okulunu bitirdikten sonra İtalya, Balkan ve I. Dünya Savaşlarında görev yapmıştır. Atatürk ile beraber başyaveri olarak Samsun'a gitmiştir. Son Osmanlı Mebusan Meclisinde ve ilk TBMM'de Bolu milletvekili olarak yer almıştır. Yozgat isyanının bastırılmasında ve Kurtuluş Savaşı'nda mücadele etmiştir.

(Cevap E)

20. Musul Meselesi Lozan Konferansı'nda bir sonuca bağlanamamış ve İngiltere ile Türkiye arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakılmıştı. Boğazların yönetim yetkisi ise uluslararası bir komisyona geçmişti. Lozan Antlaşması'ndan sonra bu meseleler ile ilgili yeni düzenlemeler yapılması, Lozan'dan kalma sorunların çözüme kavuşturulmak istendiğini göstermektedir. Ancak Misakımilli sınırlarının gerçekleştiği yargısına varılamayıp Ankara Antlaşması ile Musul Irak'a bırakılarak kaybedilmiştir. Boğazlar gibi stratejik bir noktanın tekrar Türk egemenliğine geçmesi ise Türkiye'nin uluslararası saygınlığını elbette ki artırmıştır.

(Cevap D)

21. Türkiye'nin öncülüğünde 8 Temmuz 1937'de imzalanan Sadabat Paketi Türkiye, Afganistan, İran ve Irak arasında yapılmıştır. Pakta göre; taraflar barışı korumaya yönelik Briand-Kellog Antlaşması'na uyacaklar, ortak sınırlarını koruyacaklar ve birbirlerine karşı saldırıya geçmeyeceklerdir. Ayrıca bu antlaşmayla taraflar ortak çıkarlarını ilgilendiren konularda birbirlerine danışacaklarına ve birbirlerinin iç işlerine karışmayacaklarına dair güvence vermişlerdir. Suriye Türkiye ile Hatay sorunu ve Irak ile yaşadığı sınır anlaşmazlığı sorunu nedeniyle antlaşmaya dahil olmamıştır.

(Cevap B)

22. Atatürk soruda verilen sözlerle hiçbir insana düşmanlığının söz konusu olmadığını, fakat insanlığa zarar veren, insanlığa düşman olan şeylere karşı olduğunu belirtmiştir. Dünyada insanlığın karşısında olan her türlü zararlı olay ya da kişi Atatürk tarafından gerçek düşman olarak kabul edilmiştir. Bu da Atatürk'ün insan ve insanlık sevgisini göstermektedir.

(Cevap D)

23. Kongrelerde vatanın geleceği ile ilgili kararların halkın temsilcileri ile alınması cumhuriyetçilik ilkesine ortam hazırlamıştır. Çünkü cumhuriyetçilikte temel ilke seçimdir. Vatanın geleceği gibi bir konuda halkın seçtiği temsilcileri aracılığıyla görüşlerini bildirmesi egemenliğin yavaş yavaş millete geçmesine ve dolayısıyla cumhuriyete ortam hazırlamıştır.

(Cevap C)

24. Atatürk, millî siyasetin en başta milliyetçi olması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca millî siyasetin barışçı ve bağımsız olmasını, yani hiçbir devlet ya da kuruluşun etkisi altında kalmadan yürütülmesi gerektiğini vurgulamıştır. Milleti gerçekleşmesi mümkün olmayan hedefler peşinde koşturarak yıpratmamak gerektiğini vurgulayan Atatürk böylece millî siyaseti gerçekçi temeller üzerine oturtmuştur. Fakat Atatürk millî siyasetle ilgili gelenekçi bir anlayışı hiçbir zaman benimsememiştir, daima yeniliklere açık olmayı öngörmüştür.

(Cevap D)

25. Avrupa Birliği'ne tam üyelik koşulları 22 Haziran 1993'te yapılan Kopenhag Zirvesi'nde belirlenmiştir. Bu toplantıda adaylık için başvuran ülkelerin tam üyeliğe kabul edilmeden önce karşılaması gereken kriterler belirlenmiştir. Tarihe Kopenhag kriterleri olarak geçen bu şartlar siyasi, ekonomik ve topluluk mevzuatı olmak üzere üç başlıkta toplanmıştır.

(Cevap A)

26. II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye kamu güvenliği ni sağlamak amacıyla;

- Hava saldırısı riskine karşı tüm illerde karartma uygulaması,
- Askeri harcamaları artırmış,
- Belli başlı bölgelere gece 23.00'ten itibaren sokağa çıkma yasağı koymuş,
- Özellikle Karadeniz'de gemi seferlerini durdurmuştur.
- Ancak Millî Güvenlik Kurulu 1961 Anayasası ile kurulmuş bir kurumdur.

(Cevap E)

- 27.
- TÜBİTAK'ın kurulması – 1963'te
 - İlk televizyon yayını – 1966'da
 - İlk internet bağlantısı – 1993'te
 - İlk canlı radyo yayını – 1933'te
 - İlk organ nakli – 1963'te gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'de ilk radyo stüdyosu 1927 yılında İstanbul'da kurulmuştur. İlk canlı radyo yayını ise 1933'te bir futbol karşılaşması ile başlamıştır.

(Cevap B)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Halkın ve devlet ileri gelenlerinin katıldığı şölenlerin yapılması;
- Toplumsal birliği ve dayanışmayı artırmıştır.
 - Halkla devletin bütünleşmesini sağlamıştır.
 - Halkın devlete olan bağlılığını artırmıştır.
 - Yoksulların ihtiyaçlarının karşılanması, sosyal devlet anlayışının gelişmesini sağlamıştır.

Türk devletlerinin çok büyük bir kısmı Türklerden oluşuyordu. Bu sebeple toplumda etnik çeşitlilik azdı. Şölenlerin de etnik yapının çeşitlenmesi hususunda herhangi bir etkisi olmamıştır.

(Cevap E)

2. Büyük Selçuklu Devleti, 1037-1157 yılları arasında İran merkezli kurulmuş ve çok geniş sınırlara yayılmış güçlü bir Türk devletidir. Büyük Selçuklu Devleti'nin son dönemlerinde Bizans, topraklarının çoğunu Danişmend Gazi, Mengücek Gazi, Artuk Bey gibi Selçuklu komutanlarına kaptırması ve zayıf durumdaydı. Bu sebeple Bizans'ın Selçuklu üzerine bir seferi olmamıştır. Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılma sebepleri ise genel olarak şunlardır:

- Ülkenin hanedan üyeleri arasında paylaşılması ve bunun sonucunda oluşan taht kavgaları,
- atabeylerin merkezi otoriterin zayıflamasıyla bağımsızlıklarını ilan etmeleri,
- Haçlı Seferlerinin meydana getirdiği zararlar,
- Oğuzların devlete küstürülmesi ve neticesinde gelen Oğuz isyanları
- Fatimilerin ve Şiiilerin yıpratıcı eylemleri,
- Karahıtaylarla yapılan Katvan Savaşı'nın yıkıcı etkisi,
- Batınlık faaliyetlerinin devlete zarar vermesi

(Cevap B)

3. I. 1040 yılında Dandanakan Savaşı'nda Gazneliler yenerek Orta Asya'da büyük bir devlet kuran Büyük Selçuklular, başkent olarak Cend, Nişabur, Rey, İsfahan ve Merv'i kullanmışlardır.
- II. Anadolu Selçuklu Devleti, Büyük Selçuklu soyundan Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından 1077'de İznik'te kurulmuştur. Ancak XI. yüzyılda başlayan Haçlı Seferleri'nde İznik'te bir Rum kralığının kurulması üzerine başkent Konya'ya taşınmıştır.
- III. Başlangıçta Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir uç beyliği olan Osmanlılar, devletin zayıflamasıyla Söğüt'te bağımsızlığını ilan etmiştir. Bundan sonra sırasıyla İznik, Bursa, Edirne ve son olarak da İstanbul Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapmıştır.

(Cevap E)

4. Denizli ve çevresinde egemen olan Türk beyliği İnançoğulları'dır. Ladik Beyliği de denen İnançoğulları 1261-1368 yılları arasında Denizli ve çevresinde varlık göstermiştir. Beylik, Germiyanoğullarının bölgeyi ele geçirmesi üzerine ortadan kalkmıştır.

(Cevap A)

5. 1533 tarihli İstanbul Antlaşması ile Osmanlı Devleti'nin imparatorluk sanı başta Avusturya olmak üzere Avrupalı devletler tarafından resmen tanınmıştır. Buna göre Avusturya arşidükü protokol bakımından Osmanlı sadrazamına denk sayılmış, Osmanlı Devleti diplomatik anlamda büyük bir üstünlük kazanmıştır. Ancak bu durum sadrazamla padişahın yetkilerinin eşit olduğu anlamına gelmemektedir. Nitekim Osmanlı Devleti'nde en üstün yetki padişahındır, padişahla denk sayılan başka bir makam da bulunmamaktadır.

(Cevap D)

6. Tımarlı sipahiler, belli oranda asker yetiştirme zorunluluğu bulunan, savaş zamanı orduya katılan, barış zamanında bulunduğu bölgenin güvenliğini sağlayan ve vergilerini toplayan tımar sahibi kimselerdir. Tımarlı sipahiler taşrada bir çeşit muhtarlık görevi yürütürlerdi.

(Cevap D)

7. Osmanlı Devleti'nin XVI. yüzyılın sonlarında başlayan kötü gidişatı karşısında padişahlar çeşitli ıslahat hareketlerine girişmişlerdir. Ancak bu çalışmalar hemen her defasında çıkarları zedelenen çevreler tarafından engellenmeye çalışılmıştır. Şeyhülislamın yetkilerini sınırlandıran ve Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak isteyen II. Osman'ın tahttan indirilerek öldürülmesi, Osmanlıdaki ilk denk bütçeyi hazırlayan sadrazam Tarhuncu Ahmet Paşa'nın katledilmesi ve planlı programlı ilk köklü ıslahat hareketlerine girişen III. Selim'in tahttan indirilmesi bu engellemelere birer örnektir.

(Cevap E)

8. 1877–1878 Osmanlı – Rus Savaşı (93 Harbi) Rusya'nın, Paris Antlaşması'yla kaybettiği hakları tekrar elde etmek istemesi ve Balkanlarda panslavist politikalar izlemesi gibi sebeplerle Osmanlı Devleti'ne saldırması üzerine çıkmıştır. Savaşta Osmanlı Devleti ağır bir yenilgi almış; Rusya, İstanbul Yeşilköy'e kadar ilerlemiştir. Savaş sonunda Rusya ile Ayastefanos (Yeşilköy) Antlaşması imzalanmış, ancak Avrupalı devletlerin itirazı sonucunda bu antlaşma yürürlüğe girmeden kaldırılmıştır. Yerine ise Berlin Antlaşması hazırlanmıştır. Bu antlaşmayla ilk kez birden fazla millet Osmanlı Devleti'nden ayrılmıştır (Sırbistan, Karadağ, Romanya). Ermeni meselesi de ilk kez bu antlaşmayla uluslararası bir boyut kazanmıştır. Ancak Osmanlı Devleti'ne ilk kez 1853 yılında Rus Çarı I. Nikola tarafından hasta adam denmiştir.

(Cevap B)

9. Avrupa'da başlayan kadın hareketi Osmanlı kadınlarını da harekete geçirmiş ve kadınlar, Tanzimat Fermanı, Kanunuesasi'nin ilanı gibi gelişmelerin de etkisiyle toplumda seslerini duyurma başlamıştır. Toplumda etkin roller üstlenmeye başlayan kadınlar haklarını elde etmek için özellikle büyük kentlerde çeşitli dernekler, cemiyetler ve yardım kuruluşları kurmuşlardır. XIX. yüzyıl Osmanlı toplumunda kadın hakları konusunda yaşanan önemli gelişmelerden biri de kadınların basın hayatına girmesi olmuştur. Bunlardan biri olan 1868 tarihli Terakki Gazetesi, ilk kez kadınların siyasi haklarını gündeme getirmiştir.

(Cevap A)

10. Osmanlı Devleti Mısır Beylerbeyi Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyanına karşı, Rusya'nın desteğini almak için 1833 yılında Hünkâr İskelesi Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu antlaşma ile Rusya herhangi bir saldırı karşısında karadan ve denizden yardım etmeyi taahhüt etmiştir. Rusya'nın saldırıya uğraması durumunda da Osmanlı Devleti Boğazları kapatmayı kabul etmiştir. Sekiz yıl yürürlükte kalması kararlaştırılan antlaşma, Avrupalı devletlerin tepkisine sebep olmuştur.

NOT

Hünkâr İskelesi Antlaşması boğazlar sorununun doğmasına neden olmuştur. Bu antlaşmadan sonra boğazlar meselesi hep uluslararası konferanslarda görüşülmeye başlamıştır.

(Cevap E)

11. Osmanlı – Rus Savaşı sonunda imzalanan 1812 Bükreş Antlaşması ile Sırlara ilk kez ayrıcalık verilmiştir. Bu aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin egemenliğindeki bir ulusa ilk ayrıcalık vermesi hadisesidir. Sırlar Bükreş Antlaşması ile ayrıcalık, Edirne Antlaşması ile özerklik, Berlin Antlaşması ile de bağımsızlıklarını elde etmişlerdir.

(Cevap C)

12. 1828-1829 yılları arasında Rusya, Osmanlı Devleti'ne savaş açmış ve kazanmıştır. Savaş sonunda Osmanlı ve Rusya arasında Edirne Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Yunanistan'a bağımsızlık verilirken; daha önce imtiyaz verilmiş olan Sırlara da özerk yönetim hakkı tanınmıştır.

(Cevap E)

13. 1739 yılında yapılan Belgrad Antlaşması, Osmanlı Devleti ile Avusturya ve Rusya ittifakı arasında imzalanmıştır. 1736 yılında Rusya'nın saldırısıyla başlayan savaşa Avusturya 1737'de dahil olmuştur. Osmanlı Devleti'nin galibiyetiyle sonuçlanan savaş sonunda Fransa'nın arabuluculuğunda antlaşma imzalanmıştır. Nitekim Fransa bu arabuluculuğuna karşılık Osmanlı Devleti'nden süreklilik arz eden kapitülasyonlar elde etmiştir.

(Cevap C)

14. 1853–1856 yılları arasında yapılan Osmanlı-Rus Savaşı (Kırım Savaşı) sonunda Paris Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti ilk kez bir Avrupa devleti sayılmış ve toprak bütünlüğü Avrupalı devletlerin garantisine alınmıştır. Bu antlaşmaya Islahat Fermanı da bir madde olarak eklenmiştir. Böylece Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışabilmek için gerekli olan hukuki zemini bulmuştur.

(Cevap A)

15. 23 Nisan 1920'de kurulan I. TBMM'de siyasi partiler yoktu, onun yerine çok farklı alt yapılara sahip siyasi gruplar bulunmaktaydı. Bir tarafta birinci grup denilen Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu bulunurken; karşısında Halk zümresi, İstiklal grubu, Tesanüd grubu ve Yeşilordu grubu gibi muhalif bir grup vardı. TBMM içindeki bu durum çok sesliliğin kanıtıdır.

(Cevap B)

16. Osmanlı ordusunun terhis edilmesiyle ilgili hüküm, I. Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Antlaşması'nda geçmiştir. Anadolu'yu savunmasız ve işgale açık hale getiren bu madde İstanbul Hükümeti tarafından da onaylanmıştır. Ancak Samsun'a geçtikten sonra Milli Mücadele'yi başlatan Mustafa Kemal Paşa, Amasya Genelgesi'nde bu maddeye açıkça karşı çıkmış ve askeri birliklerin dağıtılmamasını istemiştir.

(Cevap C)

17. Patrikhane, Dış Borçlar, Azınlıklar ve Nüfus Mübadelesi Lozan Antlaşması'nda görüşülen konulardır.

Patrikhane: Siyasi faaliyette bulunmaması şartı ile İstanbul'da bırakılmıştır.

Dış borçlar: Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletler arasında paylaştırılmıştır.

Azınlıklar ve Nüfus Mübadelesi: Türkiye'de yaşayan tüm azınlıklar Türk vatandaşı sayılmıştır. İstanbul'daki Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler dışındaki tüm Türk ve Rum halkının karşılıklı olarak yerlerinin değiştirilmesi (mübadele) kararlaştırılmıştır.

Batı Trakya'nın Yunanistan'a bırakılması ise Lozan Antlaşması'ndan çok önce Balkan Savaşlarında gerçekleşmiştir.

(Cevap D)

18. Kurtuluş Savaşı'nın sona ermesinden sonra sıra barış görüşmelerine gelmiştir. Ancak Anlaşma Devletleri, barış görüşmelerine hem TBMM'yi hem de İstanbul Hükümetini çağırmıştır. İki hükümet arasındaki görüş ayrılığından faydalanmak amacıyla yapılan bu girişim karşısında TBMM, 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmıştır. Böylece ulusal egemenlik ilkesini benimseyen TBMM, Türk tarafının tek temsilcisi durumuna gelmiştir. Saltanatın kaldırılması saltanat ve hilafet taraftarlarının yoğun tepkisine ve birtakım bölünmelere sebep olduğundan bu inkılap ulusal birlik düşüncesiyle açıklanamaz.

NOT

Saltanatın kaldırılması bir kanunla değil TBMM tarafından kabul edilen bir kararnameyle gerçekleşmiştir. Saltanatın kaldırıldığı 1 Kasım, aynı gün alınan bir kararla milli bayram ilan edilmiştir.

(Cevap D)

19. Soru kökünde belirtilen kitap, Sami Sabit Karaman'ın anılarından oluşmaktadır. Sami Sabit Karaman (1877-1957) Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'na katılmıştır. 1921 yılında da Anadolu'ya geçerek Türk Kurtuluş Savaşı'na katılmıştır. Sami Sabit Paşa'nın bu kitabından başka "Mısır'da Napoleon, Karadağ Muharebesi, Kara Subaylarına Mahsus Hukuku Harb, Süvarinin Hidemat-ı Seferiyeye İhzarı, Yahudi Tarihi ve Siyon Önderlerinin Protokolleri" adında çevirileri de bulunmaktadır.

(Cevap E)

20. Türkiye'nin dış politikada yurttan sulh cihanda sulh ilkesini benimsemesi, uluslararası ilişkilerde barış yanlısı tavırlar takınmasını, barışçıl ittifakların içinde olmasını gerektirir. Ancak Musul'a asker gönderme kararı barış yanlısı bir tutum olarak düşünülemez.

(Cevap A)

21. Aşar vergisinin kaldırılması köylünün üzerindeki ağır yükü kaldırdığı, köylüyü diğer toplumsal sınıflara ezdirmediği, köylüyü hak ve ödevler bakımından diğer sınıflarla eşit hale getirdiği için halkçılık ilkesi ile ilgilidir.

Şeriye ve Evkaf Vekaleti, devlet yönetiminde çıkarılan yasaların dine uygunluğunu denetleyen bir kurumdu. Bu kurumun kaldırılması din ve devlet işini birbirinden ayırdığı için laiklikle ilgilidir.

I. Beş Yıllık Kalkınma Planı ise farklı sanayi kollarında devletin fabrikalar açması ve üretime geçmesini sağladığı için devletçilikle ilgilidir.

(Cevap C)

22. Yeni Türk Devleti TBMM'nin açıldığı 23 Nisan 1920 tarihinde kurulmuş olmasına rağmen rejimi henüz net olarak belirlenmemişti. 1921 Anayasası ile "Egemenlik, kayıtsız şartsız millete verilmişti." ancak rejimin adının konması 29 Ekim 1923'te gerçekleşmiştir. 1923 yılında Anayasa'da yapılan değişiklikle "Türkiye Devleti'nin rejimi Cumhuriyet" olarak belirlenmiştir. Buna göre cumhuriyetçilik ilkesi de devletin rejimini belirleyen temel ilke olmuştur.

(Cevap B)

23. Atatürk bu sözünde devleti ve toplumu yönetirken dini kaidelere göre değil, hayatın gerçeklerine göre hareket edildiğini vurgulamıştır. Bu gerçekler de kaynağını Türk toplumunun yaşayışından, geleneği ve göreneğinden almıştır. Buna göre Atatürk'ün soruda yer alan sözü milliyetçilik ve laiklik ilkelerini işaret etmektedir.

(Cevap C)

24. Yeni Türk Devleti çağdaş bir medeniyet oluşturmak için önceliği hukuk alanına vermiştir. Bu amaçla 1921, 1924 Anayasaları hazırlanmış ve 1926 yılında medeni kanun kabul edilmiştir. Hukuk alanında yapılan bu yenilikler, modern bir aile yapısı oluşturma ve hukukun akılcı bir temele oturmasını sağlama amacıyla yapılmıştır. Kadın – erkek eşitliği hususunda ise önce Medeni Kanun ile sosyal eşitlik sağlanmış, daha sonra anayasa ve kanunlarda yapılan değişikliklerle siyasi haklar bakımından eşitlik sağlanmıştır.

(Cevap E)

25. Kıbrıs sorunu ile ilgili A, C, D ve E seçeneklerinde verilen ifadeler doğrudur. Ancak B seçeneğinde verilen bilgi yanlış olup Yunanistan, adanın tamamında Rum Devleti kurulmasından yana olmuştur. Hatta ENOSİS'i hayata geçirip adanın Yunanistan'a katılımını sağlamak için adadaki katliamlara destek vermiştir.

(Cevap B)

26. DNA'nın yapısı 1953 yılında James Watson tarafından çözülmüştür. Bunun ardından 1954 yılında çocuk felci aşısı geliştirilmiştir. 1957 yılında da SSCB Sputnik adlı uyduyu uzaya göndermiştir.

(Cevap E)

27. Şangay Beşlisi 1996 yılında Çin, Rusya, Kırgızistan, Tacikistan ve Kazakistan'ın katılımı ile kurulmuştur. Bu örgütlenme 2001 yılında Özbekistan'ın katılımıyla Şangay İş Birliği Örgütü adını almıştır.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Göktürklerin, Türk kültür hayatıyla uyuşmayan Budizm ve Maniheizm dinlerini reddetmeleri; ancak ulusal bilincin gelişmişliğiyle açıklanabilir. Buna göre, Göktürklerin Türk kültür ve yaşantısını korumada Uygurlardan daha gelişmiş olduğu ve asimile olmaktan çekindikleri söylenebilir.

(Cevap A)

2. Anadolu'da ilk beylikler, 1071 Malazgirt Savaşı sonrası kurulmuştur. Kurucularının adıyla anılan ve genelde asker kökenli beylerin kurduğu bu beyliklerin en güçlüsü Danişmentilerdi. Bu beylikler kuruldukları yerlerin Türkleştirilip, İslamlaşmasında büyük rol oynamışlardır. İlk beyliklerin büyük bir kısmı Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliği altına girmiştir. Büyük Selçuklu Devleti'nin bu beyliklerin yıkılmasında bir etkisi olmamıştır.

(Cevap A)

3. Oğuz Kağan Destanı'nda Oğuzların 24 boydan meydana geldiğinden bahsedilmiştir. Buna göre Oğuzlar, Bozoklar ve Üçoklar olmak üzere iki kola ayrılmıştır. Bu iki kol, önce Oğuz Kağan'ın oğullarının adı verilen üçer kola, sonra da her biri dörder kola ayrılmıştır. Kayı, Bayındır, Yazır, Avşar, Kınık, Çavuldur, Çepni bu boylardan bazılarıdır.

(Cevap E)

4. Anadolu'ya ilk akınlar keşif amacıyla Tuğrul Bey zamanında yapılmıştır. Ardından yerleşme amaçlı akınlar başlamıştır. Bu akınlar sırasında Selçuklu ordusu Erzurum'a kadar ilerlemiş ve 1048 yılında Bizans ile Pasinler Savaşı'nda karşı karşıya gelmiştir. Selçuklu ordusunun zaferiyle sonuçlanan bu savaş Selçuklu Devleti ile Bizans İmparatorluğu arasında Anadolu'da yapılan ilk savaştır. Pasinler Savaşı ile Van ve Erciş tarafları Selçuklu hakimiyetine girmiştir. Ayrıca İstanbul'daki bir caminin onartılması ve burada Tuğrul Bey adına hutbe okutulması isteği de Bizans'a kabul ettirilmiştir.

(Cevap C)

5. Osmanlı Devleti'nde I. Murat, Fatih Sultan Mehmet gibi padişahlar zamanında verasetle ilgili düzenlemeler yapılsa da esas itibarıyla I. Ahmet zamanına kadar belirgin bir veraset sistemi olmamıştır. I. Ahmet Dönemi'nde (1603-1617) ise daha önce görülmeyen bir yöntem uygulamaya konmuştur. Ekber ve Erşed adı verilen bu yeni veraset sistemi ile padişahlık hanedanın en büyük ve en akil erkek üyesine verilmiştir. Bu sisteme göre tahta çıkan ilk padişah ise I. Ahmet'in kardeşi olan I. Mustafa'dır.

(Cevap C)

6. Osmanlı duraklama döneminden itibaren birtakım nedenlerden dolayı devlet kurumlarında bozulmalar başlamıştır. A seçeneğindeki taşra yönetiminin bozulması, bu bozulmadaki iç sebepleri oluştururken; B, C, D ve E seçeneklerinde verilen durumlar dış sebepleri oluşturmaktadır.

(Cevap A)

7. Osmanlı Devleti'nin 1683'te Avusturya'ya savaş ilan etmesinden sonra Papa, Katolik devletleri Avusturya'ya yardıma çağırmıştır. Vatikan'ın çağırısı ile Avusturya'nın yardımına koşan ilk devlet Lehistan olmuştur. Viyana kuşatması esnasında Avusturya ve Lehistan'ın kazandığı başarılar üzerine 1684'te Venedik; 1686'da Rusya Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmiştir. Bu ittifaka Malta da katılmıştır. Osmanlı birlikleri kendilerine karşı oluşturulan bu Kutsal İttifak'a karşı dört cephede savaşmak zorunda kalmıştır. Ancak tahmin edilebileceği üzere başarısız olmuş ve ardından tarihinin o ana kadar ki en ağır anlaşması olan 1699 Karlofça Antlaşması'nı imzalamak durumunda kalmıştır.

(Cevap B)

8. Osmanlı ordularının başında sefere çıkan son padişah II. Mustafa olmuştur. 1695–1703 yılları arasında tahtta bulunan II. Mustafa zamanında Osmanlı Devleti Karlofça Antlaşması'nı imzalamıştır. Sultan II. Mustafa, 16 yıl süren Osmanlı – Kutsal İttifak Savaşlarının bir kısmında ordusunun başında bulunmuştur. Bu sebeple kendisine Gazi ünvanı verilmiştir.

(Cevap D)

9. Fransa'nın 1798'de Mısır'ı işgal etmesi ile Akdeniz'de dengeyi kendi lehine çevirmesi İngiltere ile Rusya'yı rahatsız etmiştir. Güçlü bir Fransa'nın Doğu Akdeniz'e yerleşmesi, bu iki devletin Akdeniz'deki ve Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki çıkarlarına aykırıydı. Durum böyle iken Osmanlı Devleti, Fransa'nın bu işgali karşısında İngiltere ve Rusya'dan yardım istemiş ve istediği yardımı da almıştır. Böylece Osmanlı Devleti, tarihinde ilk defa denge politikası izlemiştir.

(Cevap C)

10. "Hasta Adam" tabiri ilk kez Rus çarını I. Nikola tarafından 1853 yılında kullanılmıştır. Rus çarının Osmanlı İmparatorluğunu bu şekilde adlandırmasının en önemli nedeni savaşlarda üst üste alınan yenilgiler ve devletin mali kontrolünün Avrupalı devletlerin eline geçmiş olmasıdır.

(Cevap D)

11. Islahat Fermanı, 1853–1856 Kırım Savaşı sonunda imzalanan Paris Antlaşması'na bir madde olarak eklenmiş ve uygulanması Avrupalı devletlerin kontrolüne bırakılmıştır. Paris Antlaşması'nın Islahat Fermanı ile ilgili maddesini bahane eden Avrupalı devletler, azınlıklar hususunda Osmanlıya sürekli baskı yapmaya başlamış ve Osmanlı iç işlerine eskisinden daha çok karışmaya başlamışlardır. Bu sebeple Islahat Fermanının ilanında Avrupalı devletlerin hem etkisi hem de baskısı söz konusu olmuştur.

(Cevap B)

12. Kuzey Afrika'nın fethi I. Selim'in 1517 yılında Mısır'ı fethetmesiyle başlamıştır. Bundan sonra Kuzey Afrika hızla fethedilmiştir. Nitekim Kuzey Afrika'nın fethi III. Murad döneminde 1578'de Fas'ın alınmasıyla tamamlanmıştır. Yaklaşık dört yüz yıl Osmanlı egemenliğinde kalan Kuzey Afrika, Sultan Mehmet Reşad döneminde 1912 yılında imzalanan Uşi Antlaşmasıyla tamamen elden çıkmıştır.

(Cevap C)

13. Ege Adaları, İtalya'nın Trablusgarp'ı işgaline kadar Osmanlı Devleti'nde iken bu savaşla birlikte Osmanlı'nın elinden çıkmıştır. Osmanlı Devleti Balkan Savaşlarının başlaması üzerine Ege adalarını Yunanistan'a karşı koruyabilmek için İtalya'ya geçici olarak bırakmış, ancak bir daha geri alamamıştır. İtalya'nın Trablusgarp'ı ilhakı Lozan Antlaşması'nda TBMM tarafından kabul edilmiştir. Adalar, İtalya'nın II. Dünya Savaşı'nda yenilgiye uğraması üzerine 1947 Paris Antlaşması'yla Yunanistan'a bırakılmıştır. Buna göre Ege Adaları sorunu İtalya'nın Trablusgarp'ı işgaline başlamıştır.

(Cevap B)

14. İstiklâl mahkemeleri, asker kaçaklarını, isyan çıkarıcıları ve yağmaya girişenleri, bozguncuları, orduya ait silah ve mühimmatı çalanları, casusluk yapanları ve Milli mücadeleyi engellemek amacıyla propaganda yapanları yargılamak üzere kurulmuştur. Görüldüğü gibi İstiklâl mahkemelerinin esirlerin cezalandırılması gibi bir görevi yoktur.

NOT

İlk olarak 18 Eylül 1920'de kurulan İstiklâl mahkemelerinde yargılama yetkisini meclis içinden seçilen milletvekilleri yürütmüştür. Halk arasında "üçler mahkemesi" denen istiklâl mahkemeleri fiilen 1927'de hukuken ise 1949'da kaldırılmıştır.

(Cevap C)

15. Kütahya- Eskişehir Savaşı'nda Türk ordusu mağlup olunca İsmet Paşa, Mustafa Kemal'in önerisi doğrultusunda Türk ordusunu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekmiştir. Bu gelişme, dış politikada iki olumsuz sonuca yol açmıştır. İlki İtalya'nın Anadolu'dan çekilmesini durdurması, ikincisi ise Fransa'nın TBMM ile yaptığı ikili görüşmelere ara vermesidir. İç politikada ise orduda firarlar yaşanmaya başlanmış ve bazı milletvekilleri, meclisin Kayseri'ye taşınmasını gündeme getirmiştir. Yaşanan tartışmalarda Mustafa Kemal Paşa'nın ordunun başına geçmesi kararlaştırılmış ve kendisine başkomutanlık görevi verilmiştir.

(Cevap E)

16. Türkiye'nin Yunanistan ve Bulgaristan sınırları Balkan Savaşları sonunda imzalanan antlaşmalara dayanarak Lozan'da kesinleşmiştir. Kafkas sınırı ise, Kars Antlaşması'yla, yani Kurtuluş Savaşı devam ederken kesinlik kazanmıştır. Irak sınırı Kurtuluş Savaşı sonrası, yani 1926'da imzalanan Ankara Antlaşması'yla kesinleşmiştir. Suriye sınırı ise yine Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, yani 1939 yılında Hatay'ın anavatana katılmasıyla kesinlik kazanmıştır.

(Cevap B)

17. Kurtuluş Savaşı sırasında askerden kaçmaları önlemek amacıyla Firariler Kanunu çıkarılmış ve İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. Bunlar, kaçmaları biraz olsun engellemiştir. Ancak bu iki olaydan daha etkili olan gelişme I. ve II. İnönü Savaşlarının kazanılmasıdır. Bu zaferlerle TBMM'nin içeride ve dışarıda otoritesi artmıştır. Millî Mücadele'ye inanmayanlar ve mesafeli duranlar bu zaferlerin ardından görüşlerini değiştirmişlerdir. Mücadelenin sonuç getireceğine inanmadığı için askerden kaçanlar, gidip askerlik yapmaya başlamıştır. Türk halkının orduya ve kendine güveni artmıştır.

(Cevap A)

18. 1960 yılında yayımlanan "Atatürk: Bir Milleti Yeniden Doğuşu" adlı kitap, İskoç yazar John Patrick Balfour veya bilinen adıyla Lord Kinross (1904-1976) tarafından kaleme alınmıştır. Atatürk hakkında yazılan en başarılı biyografilerden biri olarak kabul edilen kitapta Kinross, mümkün olduğunca objektif olmuş, hem Atatürk'ü hem de devrin içerdiği oluşum ve kavramları anlatmaya gayret etmiştir.

(Cevap D)

19. Halifelik, Müslümanların dinî liderliğini ifade eden bir kavramdır. Müslüman devletlerin içişlerine müdahale anlamına gelmektedir. Bu nedenle halifeliğin kaldırılmasıyla Müslüman milletler için söz söyleme hakkına sahip olan bir makam ortadan kaldırılmıştır.

(Cevap C)

20. Laiklik, din ve devlet işlerini birbirinden ayıran, dinin politik çıkarlara alet edilmesini reddeden, kişilerin din ve vicdan özgürlüğünü tanıyan ve koruyan, akıl ve bilimin egemen olduğu devlet ve toplum düzenini öngören bir ilkedir. Dolayısıyla Atatürk'ün bu sözü çağdaş dünyaya ayak uydurmak için laiklik ilkesinin uygulanmasını zorunlu kılar.

(Cevap B)

21. Herkesin kanun önünde eşit olması, bir zümrenin diğer zümreye üstünlüğünün olmaması Atatürk ilkelelerinden halkçılık ilkesinin bir gereğidir. Halkçılık ilkesine göre toplumu oluşturan birey veya sınıflar arasında ayırım söz konusu olamaz. Kanunlar hiçbir zümrenin çıkarları için uygulanamaz. Halkçılık ilkesinde üstünlerin hukuku olamaz.

(Cevap A)

22. Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olması doğrudan cumhuriyetçilikle ilgilidir. Çünkü egemenliğin millete ait olması cumhuriyet yönetiminin ve Cumhuriyetçilik ilkesinin temel dayanağıdır.

(Cevap B)

23. Fransız "Lotus" adlı ticaret gemisiyle Türk "Bozkurt" adlı nakliye gemisi, 2 Ağustos 1926'da Midilli açıklarında çarpışmıştır. Bozkurt gemisinin batmasıyla sonuçlanan kazada her iki geminin kaptanı da tutuklanmış ve yargılanmıştır. Ancak Fransa, Türk mahkemelerinin yetkisiz olduğunu ileri sürerek Fransız kaptanın serbest bırakılmasını istemiştir. Neticede mesele Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmüştür. Türkiye'yi Mahmut Esat Bey (Bozkurt)'in temsil ettiği mahkemede Türkiye lehine karar çıkmıştır.

(Cevap C)

24. 1924 Anayasası'nda 1937 yılında yapılan değişikliklerle Atatürk ilkeleri anayasaya girmiştir. 1924 Anayasası'nda yapılan diğer değişikliklere bakacak olursak;

- Seçmen yaşınının 22 olması 1932 yılında,
- Rejimin adınının konması 1921 Anayasası'nda 1923'te yapılan değişikliklerle,
- Tek dereceli seçim sistemi 1946'da,
- Milletvekillerinin laik olmayan yemin şeklinin değişmesi ise 1928'de gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

25. İran'da 1979'da gerçekleştirilen Ayetullah Humeyni liderliğindeki devrimden sonra Şah Muhammed Rıza Pehlevi (1941-1979) yönetimden uzaklaştırılmıştır. Şah Rıza Pehlevi'nin yönetimden uzaklaştırılması en önemli etken, Batı yanlısı dış politika yürütmesinin halk üzerinde yarattığı huzursuzluktur.

(Cevap C)

26. Körfez Savaşı öncesinde Almanya ile Irak arasında yoğun bir ticaret alışverişi vardı. Hatta Irak, Almanya'nın Türkiye'den sonraki ikinci ticari partneri konumundaydı. Bu sebeple Irak'a karşı ABD, Polonya, İngiltere, Avustralya tarafından kurulan ilk koalisyonda Almanya yer almamıştır.

(Cevap D)

27. II. Dünya Savaşı sonrası Batı Avrupa ülkeleri ekonomik, politik ve savunma alanında iş birliği kurma gereksinimi duymuştur. Bunun ilk adımı 1951 Paris Sözleşmesi'yle Fransa, Almanya, Belçika, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg'un katılımı ile kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğudur. İngiltere, AET'ye 1961'de başvuru yapmış, ancak 1973'te katılmıştır.

(Cevap B)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. • **Tudun:** Vali
- **Kam:** Din adamı
- **Ayukı:** Hükümet
- **Şad:** Devletin Batı kanadını yöneten kişi

Bu kavramlara bakıldığında II. öncül hariç diğer öncüllerin siyasi yapı ile ilgili olduğu görülür.

(Cevap C)

2. Hunlar, hayvancılığa dayalı bozkır yaşantısının bir sonucu olarak göçebe yaşam tarzını benimsemişlerdir. Sanat anlayışları da bu yaşam tarzına uygun olarak taşınabilir malzemeler üzerinde gelişmiştir. Bu sebeple manastır yapımı gibi mimari eserler Hunların sanat uğraşları arasında yer almamıştır.

(Cevap E)

3. Öncülde verilen bilgilerde Karadeniz hakimiyeti ile ilgili herhangi bir yargı yoktur. I. Alaeddin Keykubad Dönemi'nde her ne kadar Kırım'ın Sudak limanı alınsa da Karadeniz'i çevreleme ve bir Türk denizi haline getirme politikası güdülmemiştir. Nitekim devletin Sudak'taki varlığı da yaklaşık iki yıl sürmüştür.

(Cevap B)

4. Türkiye Selçuklu Devleti'nin devamı ve mirasçısı olduğunu iddia eden Karamanoğulları, Anadolu Türk siyasi birliğini kurma konusunda Osmanlı ile sürekli rekabet halinde olmuştur. Bu nedenle I. Murat Dönemi'nde başlayan Osmanlı-Karamanoğlu mücadelesi II. Bayezid Dönemi'ne kadar devam etmiştir. Karamanoğulları bu süreçte yalnız Osmanlı Devleti ile değil komşu beyliklerle de mücadele halinde olmuştur. Nitekim Karamanoğulları 1483 yılında II. Bayezid tarafından kesin olarak ortadan kaldırılmıştır. Böylece Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama yolundaki en büyük engel ortadan kaldırılmıştır.

(Cevap B)

5. A, B, C, D seçeneklerinde yer alan kişiler hat ustalardır. Fatih döneminin en önemli hat ustası Amasyalı Şeyh Hamdullah'tır. Bu alanda zirveye çıkan ilk hattat, Süleymaniye Camisi kubbesinin etrafındaki yazıların sahibi Ahmet Akşemseddin Karahisari'dir. Yine XVII. yüzyılda Hafız Osman bu alanın önemli sanatçılarından. Selimiye Camisi'nin bütün yazılarını Karahisari'nin oğlu Hasan Çelebi yazmıştır. Amasyalı Şükrullah ise hat ustası değil, bir Osmanlı tarihçisidir.

(Cevap E)

6. Safevi Devleti'nin, Anadolu'ya yönelik Şii propagandası Osmanlıyı ciddi tehlikeler ile karşı karşıya bırakmıştır. Bu sebeple Safevi Devleti üzerine Sultan Süleyman'ın da bizzat katıldığı seferler düzenlenmiştir. Ancak Safevi sorununu kesin olarak çözecek sonuçlar elde edilememiştir. Bu sebeple düşmanı belli bir sınır bölgesinde tutma anlayışı gelişmiştir. İşte bu doğrultuda daha sonraki anlaşmaların da temelini oluşturacak olan ve Amasya Antlaşması adını taşıyan ilk Osmanlı-Safevi Antlaşması Sultan Süleyman döneminde imzalanmıştır (1 Haziran 1555). Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti'nin şark meselesi yirmi beş yıl kadar sakin bir seyir izlemiştir.

(Cevap D)

7. Avrupa devletleri; Mehmet Ali Paşa isyanında, Küçük Kaynarca Antlaşması'nda, Cem Sultan olayında, kapitülasyonlar konusunda Osmanlı'nın iç işlerine karışmışlardır. Senedi İttifak ise II. Mahmut ile ayanlar arasında imzalanmış olup Avrupa ile hiçbir ilgisi yoktur.

(Cevap D)

8. Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyılın ikinci yarısında Rusya ve Avusturya ile süren zincirleme savaşlar ile meşgul olmuştur. Bu durum devletin siyasi, askeri ve mali işleyişinde büyük sorunlara sebep olurken 1789 yılında gerçekleşen Fransız İhtilali ile süreç yeni bir boyut kazanmıştır. Osmanlı topraklarını paylaşmak isteyen çok uluslu bu iki devlet, ihtilalin yaydığı fikirlerin kendi siyasi ve idari yönetimlerini değiştirebileceği endişesiyle bir an önce antlaşma imzalamanın yollarını aramışlardır. Bu doğrultuda Avusturya ile 1791'de Zıştovi Antlaşması imzalanırken; Rusya ile 1792'de Yaş Antlaşması imzalanmıştır. Pasarofça Antlaşması ise 1718'de yani kronolojik olarak Fransız İhtilali'nden önce gerçekleşmiştir.

(Cevap C)

9. 1739'da Osmanlı ile Avusturya ve Rusya ittifakı arasında ayrı ayrı Belgrad Antlaşması imzalanmıştır. Belgrad Antlaşmaları Osmanlı Devleti'nin XVIII. yüzyılda imzaladığı son kazançlı antlaşmalardır. Bu antlaşmaların imzalanmasından sonra Avrupa'da yaklaşık otuz yıl sürecek bir barış dönemi başlamıştır.

(Cevap A)

10. 1861-1876 yılları arasında hüküm süren Abdülaziz döneminde Güllü Agop tarafından Gedikpaşa Tiyatrosu adıyla ilk Osmanlı tiyatrosu kurulmuştur. 1866 yılında açılan tiyatro oyunlarını Türkçe sergilemiştir. Yine ilk kez bu tiyatrodaki Müslüman oyuncular sahne almıştır. Vatan Yahut Silistre, Leyla ile Mecnun ve Zor Nikâh Güllü Agop'un sahnelediği eserlerden bazılarıdır. Gedikpaşa Tiyatrosunun açılmasından sonra İstanbul'da başka tiyatro toplulukları da kurulmuştur.

(Cevap C)

11. Berlin Antlaşması, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanmıştır. Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıl sonlarına kadar imzaladığı en ağır antlaşma olan Berlin Antlaşması'yla Osmanlı Devleti'nde ilk kez birden çok ulus bağımsızlığını kazanmıştır. Ancak II. Abdülhamit'in tahttan indirmesinde Berlin Antlaşması'nın herhangi bir etkisi yoktur. Nitekim II. Abdülhamit 31 Mart Olayının çıkmasında etkisi olduğu gerekçesi ile 1909 yılında İttihat ve Terakki tarafından tahttan indirilmiştir.

(Cevap D)

12. Rusya'nın XVIII. yüzyıldaki politikalarından biri Baltık Denizi üzerinden sıcak denizlere inmekti. Bu hedefini gerçekleştirmek için 1709'da İsveç'te Paltova Savaşı'nı yapmış ve kazanmıştır. Rusya'nın diğer bir hedefi de Boğazlar yoluyla sıcak denizlere inmekti. Bunun için Karadeniz'e inmesi ve Osmanlı Devleti ile mücadele etmesi gerekiyordu.

(Cevap E)

13. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi ile Osmanlı ordusunun terhis edilmesi kararı alınmıştı. Bu antlaşmadan sonra ülkenin her tarafında işgaller başlamıştı ancak halk kendini korumaktan yoksundu. Bu nedenle halk saklayabildikleri ve işgalcilerden ele geçirdikleri silahlarla bölgesel milis kuvvetler kurmuşlardır. Kuvayimilliyenin ilk oluşması bu şekilde olmuştur. İstiklal yolu ise İnebolu sahilinden deniz yoluyla gelen cephanenin Kastamonu ve Çankırı üzerinden Ankara'ya ulaştırılmasını sağlayan bir yoldur. Anadolu'da ele geçirilebilen tüm silahlar bu yol istikametinden ihtiyaç olan yerlere ve cephelere gönderilmekteydi. Görülüğü gibi ordunun terhisi her iki gelişmenin de temel sebebidir. Ancak Teşkilatı Mahsusası II. Meşrutiyet Dönemi'nde Enver Paşa'ya bağlı olarak kurulmuş gizli bir istihbarat teşkilatıdır. Kronolojik olarak Mondros Mütarekesiyle ilgisi yoktur.

(Cevap D)

14. 26-30 Temmuz 1919'da yapılan Balıkesir Kongresi'yle 16-25 Ağustos 1919'da yapılan Alaşehir Kongresi bölgesel nitelikli kongrelerdir. Bu kongrelerde padişaha bağlılık bildirilmiş, ancak Yunan ilerleyişini durdurmak için Kuvayimilliyeye tam destek kararı alınmıştır. Batı Cephesi Balıkesir, Alaşehir ve Nazilli Kongreleri ile üç aşamada oluşturulmaya çalışılmıştır. 4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında gerçekleşen Sivas Kongresi'nde de Batı Cephesi Kuvayimilliyeye Komutanlığına Ali Fuat Bey (Cebeşoy) atanmıştır. Ancak Erzurum Kongresi'nde Batı Cephesi'nin oluşumuyla ilgili herhangi bir karar alınmamıştır.

(Cevap D)

15. 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında düzenlenen Erzurum Kongresi, toplanma amacı açısından bölgesel, ancak aldığı kararlar açısından ulusal nitelikli bir kongredir. Kongrede; "Ulusal güçleri etken, ulusal iradeyi hâkim kılmak esastır." şeklindeki madde, ileride ulusal egemenliğe dayalı bir yönetim kurulacağına göstergesidir. Ancak aynı kongrede "Ulusal güçler saltanat ve hilafet makamını da kurtaracaktır." şeklinde bir karar daha alınmıştır. Bu karar; ulusal egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleştirileceğini belirten ilk maddeyle taban tabana zıttır. Fakat millî birlik ve beraberliği sağlamak, saltanat yanlılarının desteğini kazanmak için böyle bir karar gerekli görülmüştür.

(Cevap C)

16. Mustafa Kemal Paşa, Samsun ve çevresindeki karışıklıkları önlemek ve halkın elindeki silahlara Mondros'ta karar verildiği gibi el koymak üzere 9. Ordu Müfettişi olarak görevlendirilmiştir. Ancak esas amacı Anadolu'da Millî Mücadele'yi başlatmak olan Mustafa Kemal Anadolu'ya geçer geçmez askeri yetkilerini aşmaya başlamıştır. Bunun ilk örneği Havza Bildirgesi'dir. Bildirgede Mondros Mütarekesi'nin aksine askerî ve sivil kuvvetlerin dağıtılmaması bildirilmiştir. Mustafa Kemal yetkilerini aştığı bu ilk gelişmeden sonra yayınladığı Amasya Genelgesi'nde de İstanbul Hükûmeti'nin emirlerine aykırı davranmaya devam etmiştir. Genelgede "İstanbul Hükûmetinin suçlanması, ulusal bir kurul oluşturulması, kongrelerin düzenlenmesi gibi kararların bulunması İstanbul Hükûmetine açık bir başkaldırıdır. Mustafa Kemal Paşa, Sivas Kongresi'ne sivil olarak katıldığı için askerî yetkilerini aşması gibi bir durum söz konusu olmamıştır.

(Cevap D)

17. I. TBMM 1920–1923 yılları arasında görev yapan olağanüstü yetkilere sahip bir medistir. I. TBMM'nin yaptığı tek inkılap 1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılmasıdır.

- Cumhuriyetin ilanı (1923)
- Halifeliğin kaldırılması (1924)
- 1924 Anayasası ile 1926 Medeni Kanun'un kabulü II. TBMM'nin yapmış olduğu inkılaplardır.

(Cevap A)

18. A) Ermenilerin Anadolu üzerindeki isteklerinden vazgeçmeleri Doğu Cephesi savaşlarından sonra 3 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması'yla mümkün olmuştur.

B) Londra Konferansı, Batı Cephesi'ndeki I. İnönü Savaşı'nda düzenli ordunun galip gelmesi üzerine Anlaşma Devletlerince toplanmıştır.

D) Sovyet Rusya'nın desteği I. İnönü Savaşı'ndaki başarı üzerine 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Antlaşması'yla sağlanmıştır.

E) Doğu sınırı, düzenli ordunun Sakarya Savaşı'ndaki başarısı üzerine Kafkas Devletleriyle (Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan) imzalanan Kars Antlaşması'yla kesinleşmiştir.

Bütün bu gelişmeler askerî başarılarından sonra yaşanmıştır. Ancak Damat Ferit Hükûmetinin düşürülmesi herhangi bir askerî başarıdan sonra değil, Sivas Kongresi'nden sonra gerçekleşmiştir.

(Cevap C)

19. Ali Fuat Cebesoy, anılarını "Sınıf Arkadaşım Atatürk, Milli Mücadele Hatıraları, Bilinmeyen Hatıralar, Siyasi Hatıralar" adındaki birçok eserde toplamıştır.

Mazhar Müfit Kansu, anılarını "Erzurum'dan Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber" adlı 2 ciltlik bir kitapta toplamıştır.

Yunus Nadi (Abalıoğlu), gazeteci ve milletvekili kimliğiyle gelişmelerin içinde yer almış ve anılarını "Kurtuluş Savaşı Anıları" adlı eserde toplamıştır.

NOT

Yunus Nadi, Cumhuriyet Gazetesi'nin kurucusudur. Türkiye'de sanat alanında verilen ilk ödül onun adını taşımaktadır.

(Cevap E)

20. I. Osmanlı borçları konusunda Türkiye'nin en fazla borcu Fransa'ya vardı. 1929 ekonomik bunalımından sonra ödemeler konusunda Fransa'yla anlaşmazlıklar yaşanmıştır.

II. Suriye sınırının tespit edilmesi sorunu da yine Suriye'nin mandaterliğini yapan Fransa ile yaşanmıştır.

III. Yabancı okulların Türk müfettişlerince denetlenmesi ve bazı derslerinin Türk öğretmenler tarafından verilmesi Fransa'nın tepkisine yol açmış ve ilişkiler gerilmiştir.

IV. Türkiye'nin bir Fransız şirketine ait olan Adana - Mersin demiryolunu satın almak istemesi yine Türkiye ile Fransa arasında sorun yaratmıştır.

V. 1926'da Fransız Lotus gemisiyle Türk Bozkurt gemisinin Midilli açıklarında çarpışması Fransa ile yeni bir anlaşmazlığın çıkmasına sebep olmuştur.

(Cevap B)

21. Halkçılık ilkesi halkın herhangi bir sınıf veya zümre tarafından sömürülmesini reddeder. Kamunun yararını, kişi ve zümre yararlarının üzerinde tutar. Fertlerin kanun önünde mutlak eşitliğini kabul etmek, hiçbir sınıf veya zümreye ayrıcalık tanımamak halkçılığın ve halkçı olmanın bir gereğidir. Atatürk soruda verilen sözünü de bu doğrultuda söylemiştir.

(Cevap B)

22. Medreseler geleneksel yöntemle dini eğitim veren yerlerdi. Fakat eğitimin laikleşmesiyle medreselere gerek kalmamış ve kapatılmıştır. Böylece dinî eğitim sisteminden millî eğitime geçilmiştir.

Tekke ve zaviyeler tarikatların dinsel tören, toplantı ve eğitim yerleridir.

Bu yüzden medreselerin, tekke ve zaviyelerin kapatılması laiklikle ilgilidir. Darülfünun ise yeniden düzenlenerek İstanbul Üniversitesi adını almıştır. Bu gelişme İnkılapçılık ilkesiyle ilgilidir.

(Cevap D)

23. Türkiye Milletler Cemiyetinin davet üzerine 18 Temmuz 1932'de örgüte üye olmuştur. Bu tarihten sonra Türkiye, cemiyetin barış ve ortak güvenlik çalışmalarına katılmıştır. Hatta 1935-1937 yılları arasında Milletler Cemiyeti Güvenlik Konseyine üye olarak seçilmiştir. Dönemin Dışişleri Bakanı Dr. Tevfik Rüştü Aras da 1937'de Konseye başkanlık etmiştir.

(Cevap E)

24. Nuri Demirağ Türkiye'nin yetiştirdiği en önemli iş insanı ve siyasetçilerinden biridir. Türkiye'nin 10 bin kilometrelik demiryolu ağının önemli bir kısmını inşa ettiğinden kendisine bizzat Atatürk tarafından "Demirağ" soyadı verilmiştir. Ancak bu durum paragrafta anlatılmadığından cevap "C" seçeneğidir.

(Cevap C)

25. Monroe Doktrini "Avrupa Avrupalıların, Amerika Amerikalıların" görüşü temeline dayanmakta olup iki bölgenin birbirine karışmasını önlemeyi amaçlamıştır. Barışçı bir dünya ortamı oluşturmayı hedefleyen ve Amerikan başkanı Monreo'nun 1823'te ortaya attığı bu fikir Amerika için I. Dünya Savaşı'na girene kadar sürmüştür. Nitekim I. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD tekrar Monroe doktrinine dönmüştür.

(Cevap B)

26. Şangay İşbirliği Örgütü, ABD'ye karşı etkili bir kutup oluşturmak amacıyla kurulan uluslararası bir örgüttür. Temelleri 1996 yılında Çin, Kazakistan, Tacikistan, Kırgızistan ve Rusya tarafından atılan örgütlenmeye 2001 yılında Özbekistan da katılmıştır. Türkiye'nin 2012 yılında diyalog ortağı olarak katıldığı örgütün diğer diyalog ortakları Azerbaycan, Ermenistan, Türkiye, Nepal, Katar, Kamboçya ve Sri Lanka'dır.

NOT

2017 yılında Hindistan ve Pakistan, 2021 yılında İran, Şangay İşbirliği Örgütüne katılmıştır.

(Cevap E)

27. Srebrenica soykırımı olarak da bilenen Srebrenica katliamı, Temmuz 1995'te Bosna Savaşı sırasında Srebrenica kasabasında ve çevresinde 8.000'den fazla bir kısım kadın ve küçük yaşta çocuğun Sırp askerler tarafından hunharca katledildiği soykırımdır. Hukuksal olarak belgelenmiş bir soykırım olan bu olay, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da yaşanan en büyük insanlık trajedisi olarak nitelendirilmektedir.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Boy beylerinin;
- Cesareti → Askeri,
 - Mali gücü → Ekonomik,
 - Doğruluğu → Adil kararlar verme
- yeterliliğine sahip olması gerektiğinin göstergesidir.

(Cevap E)

2. Büyük Selçuklu Devleti'nde şehzadeler, Atabey denilen eğitimcilerin gözetiminde eyaletlerde görevlendirilir, böylece ülke yönetiminde tecrübe sahibi olmaları sağlanırdı.

(Cevap E)

3. Menteşeoğulları 1261-1424 yılları arasında Muğla ve çevresinde egemenlik sürmüş ikinci dönem Türk beyliğidir. Bir donanması da bulunan beylik Akdeniz'de faaliyetlerde bulunmuştur. Yıldırım Bayezid döneminde egemenlik altına alınan beylik, Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar canlanmıştır. Menteşeoğulları Beyliği diğer ikinci dönem beylikleri gibi Osmanlı Devleti tarafından ortadan kaldırılmıştır.

(Cevap D)

4. I. Murat'ın Rumeli Beylerbeyliği'ni kurmasının ardından I. Bayezid'in (Yıldırım) Anadolu Beylerbeyliği'ni kurmasıyla Osmanlı Devleti'nde beylerbeylik sayısı ikiye çıkmıştır. Gelibolu'da ilk Osmanlı tersanesinin açılması ve Anadolu Türk birliğinin sağlanması yine I. Bayezid dönemi gelişmeleri arasında yer almaktadır.

(Cevap E)

5. Osmanlı Devleti, XVII. yüzyılın başlarında batıda Avusturya ile, Anadolu'da Celali isyanlarıyla son derece meşguldü. Bunu fırsat bilen İran, Osmanlı ile daha önce yaptığı antlaşmayı bozarak 1606'da Tebriz'e girmiş, daha sonra da Anadolu'ya yönelmiştir. Osmanlı Devleti yaşanan iç karışıklıklar sebebiyle bu ilerleyiş karşısında fazlaca bir varlık gösterememiştir. Bu durum, 1612 yılında Nasuh Paşa Antlaşması'nın imzalanmasını zorunlu kılmıştır. Bu antlaşma ile Osmanlı, 1590 yılında imzalanan Ferhat Paşa Antlaşması'yla aldığı toprakları kaybetmiştir.

(Cevap A)

6. Osmanlı Devleti'nin 1683 yılında başlattığı Viyana Kuşatması başarısız olmuş; bunun üzerine Rusya, Venedik, Malta, Avusturya ve Lehistan güçleri Osmanlı Devleti'ne karşı saldırıya geçmiştir. 16 yıl süren Kutsal İttifak savaşlarını Osmanlı Devleti kaybetmiş ve 1699'da Karlofça Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu antlaşmaya Rusya imza atmamıştır, fakat bir yıl sonra yani 1700'de Rusya ile Osmanlı arasında İstanbul Antlaşması imzalanmıştır.

(Cevap B)

7. 1709 yılında Rusya'ya yenilen İsveç Kralı Demirbaş Şarl Osmanlıya sığınmıştır. Bunun üzerine Demirbaş Şarl'ı takip eden Rusya, Osmanlı sınırlarını ihlal etmiştir. Ayrıca Rusya; Eflak ve Boğdan beylerini, Ortodoks halkı Osmanlıya karşı kıskırtmıştır. Bütün bu gelişmeler Prut Seferi'ne neden olmuştur. Osmanlıların Azak Kalesi'ni ele geçirmesi ise Prut Seferi sonrasında yapılan antlaşma ile mümkün olmuştur. Prut Seferi, Osmanlı Devleti'nin 1699 Karlofça Antlaşmasıyla kaybettiği yerleri geri alması için umut olmuştur.

(Cevap C)

8. Edirne Antlaşması ile Rus ticaret gemilerinin Boğazlardan geçişi serbest bırakılmıştır. Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nda ise Osmanlı Devleti gerekli hâllerde Rusya'nın isteğiyle Boğazları diğer devletlerin savaş gemilerine kapatma kararı almıştır. Paris Antlaşması'nda ise Boğazlar konusunda 1841 tarihli Londra Boğazlar Antlaşması'nın kararı kabul edilmiştir.

(Cevap E)

9. Kırım Savaşı sonrasında imzalanan 1856 Paris Antlaşması ile Avrupa devletleri; Osmanlı Devleti'nin, Avrupa devletler hukukundan ve haklarından yararlanmasını kabul etmiştir. Ayrıca, her biri ayrı ayrı Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına saygı göstermeyi garanti etmiş ve bu garantinin tamamen uygulanmasına da kefil olmuşlardır.

(Cevap C)

10. Rumlar milliyetçilik düşüncesi ile ilk olarak 1820 yılında Eflak'ta ayaklanmışlardır. Rumlar Eflak'ta ayaklanarak Balkan uluslarını isyana ortak etmeyi ve Rusların desteğini sağlamayı amaçlamıştır. İsyan sırasında Rusya'nın desteği gelmediği gibi Rum voyvodalardan memnun olmayan Eflak halkı bu isyana destek vermemiştir.

(Cevap D)

11. 1789 Fransız İhtilali'nin etkisiyle milliyetçilik düşüncesi halklar arasında hızla yayılmaya başlamıştır. Osmanlı Devleti'nde de II. Meşrutiyet'ten (1908) itibaren Türkçülük düşüncesi önem kazanmıştır. Bu amaçla siyasal, ekonomik, kültürel alanlarda Türklük fikri öne çıkarılmaya çalışılmıştır. Örneğin, I. Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesi'nin açılmasının sebeplerinden biri de Rusya zulmü altında ezilen Orta Asya Türklerini kurtarma düşüncesidir.

Ermenilerin zorunlu göçte tabi tutulması ise Türkçülük düşüncesiyle değil, savaş sırasında Osmanlı Devleti'ni içten vuran Ermenilerin katliamlarını önlemek için yapılmıştır.

(Cevap D)

12. TBMM'nin açılması saltanat yönetiminden ulus egemenliğine geçişi sağladığı için yeni bir devlet düzeninin habercisi olmuştur. Olağanüstü koşullar çabuk karar alınmasını ve uygulanmasını gerektirdiği için TBMM, Kurtuluş Savaşı döneminde güçler birliği ilkesini kabul etmiştir. Buna göre I. TBMM yargı bağımsızlığını sağlamaya çalışmamıştır. Yargı işlevini kendi bünyesinde oluşturduğu İstiklal Mahkemeleri ile yerine getirmiştir.

(Cevap C)

13. Erzurum'un seçilme nedenleri:

- Erzurum'un millî şuurun keskin bir şekilde yaşandığı bölgelerden biri olması
- Bölgede bir Ermeni devleti kurulmak istenmesi
- İşgal güçlerinin pek yetişemediği bir bölgede olması
- Kazım Karabekir idaresindeki 15. Kolordunun henüz terhis edilmemiş olması
- Önemli silah depolarının Erzurum'da bulunması

(Cevap E)

14. Meclis hükûmeti sistemi, yasama organının yürütme yetkisine de sahip olduğu sistemlere denir. Bu sistemde bakanlar meclis içinden tek tek oylama yoluyla seçilmekte, hükûmet bu şekilde kurulmaktadır. Hükûmet başkanlığı ise meclis başkanı yürütmektedir. Yani bu sistemde başbakanlık ve cumhurbaşkanlığı makamları yoktur. Türkiye’de 1920–1923 döneminde hükûmet, bu esasa göre kurulmuştur.

(Cevap A)

15. Mustafa Kemal Paşa, protesto mitingleriyle ülkenin kurtarılamayacağını biliyordu. Havza Genelgesi’yle; toplum psikolojisinden yararlanarak halkı harekete geçirmeyi hedeflemiştir. Bu sayede toplumun kaynaşması sağlanacak, ulusal bilinç uyandırılacak ve halk ile ordu arasında işbirliği sağlanarak, Kurtuluş Savaşı halka mâl edilecekti. Yani Mustafa Kemal’in protesto mitingleriyle ulaşmaya çalıştığı hedef, Anadolu’daki yöneticilerin ve halkın tepkisini ölçmektir.

(Cevap B)

16. I. Lozan Antlaşması’nda, tüm azınlıklar, Türk vatanı sayılmış, böylece Avrupalı devletlerin azınlıkları bahane ederek Türkiye’nin içişlerine karışması önlenmiştir.

II. Osmanlı Devleti’nin ekonomik nedenlerden dolayı verdiği, ancak yönetsel ve yargısal alanlara da yayılan kapitülasyonlar Lozan Antlaşması’nda kaldırılmıştır. Bu haklardan yararlanarak ülkemizde kurulan yabancı ticaret kuruluşlarının da Türk yasalarına uyması zorunluluğu getirilmiştir. Böylece, Yeni Türk Devleti siyasal alanda kazandığı bağımsızlığı, ekonomik hayata da taşıma fırsatı bulmuştur.

III. Boğazlar ise başkanı Türk olan, ancak bayrağı ve bütçesi ayrı olan uluslararası bir komisyona bırakılmıştır. Türkiye’nin egemenlik haklarını sınırlandıran bu durum 1936 Montrö Sözleşmesi’yle Türkiye’nin lehine çözümlenmiştir.

(Cevap C)

17. “Millî Mücadele” adlı kitap devlet adamı ve Atatürk’ün yakın çevresinden olan Kazım Özalp (1880–1968) tarafından kaleme alınmıştır. Atatürk ile aynı yıl Harp Akademisini bitiren Özalp, Hareket Ordusunda, Balkan Savaşı’nda, I. Dünya Savaşı’nda ve Kurtuluş Savaşı’nda mücadele vermiştir. Asker kimliğinin yanı sıra milletvekilliği, millî savunma bakanlığı ve meclis başkanlığı görevlerini yürütmüştür.

(Cevap B)

18. Miri arazi; devlete ait olan arazi demektir. Osmanlı Devleti’nde toprakların çoğunluğunu oluşturan bu araziler, işletilmek üzere, peşin alınan bir bedel karşılığında fertlere devredilirdi. Ancak miri rejimde fertler, toprağın sahibi değildi sadece işletme hakkına sahipti. Toprağı işleyen çiftçi ölünce, toprağın mülkiyeti değil, toprağı işleme ve faydalanma hakkı mirasçılara geçirdi. Bu nedenle mirî arazi miras huku-ku bakımından da miras hükümlerine değil, intikal hükümleri denilen bir takım kaidelere tabiydi. İşte bu uygulama 1926 Medeni Kanunu’ndaki miras hukuku bölümünde yeniden düzenlenmiştir. Bu değişikliklerle hazine arazilerinin satışı ve miras bırakılabilmesi mümkün olmuştur. Nitekim 2002’de kabul edilen yeni medeni kanun hükümlerinde de bu durum devam etmekte ve günümüzde hazine arazileri alınıp satılabilmektedir.

(Cevap D)

19. 1923 yılında Cumhuriyet’in ilan edilmesi, 1924 yılında halifelik’in kaldırılması Yeni Türk Devleti’ne karşı muhalefeti artırmış ve bu muhalefet grubu 1924’te kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası çatısı altında birleşmiştir. Partinin dini inançları siyaset için kullanması saltanat ve hilafet taraftarlarını harekete geçirmiştir. Bu doğrultuda şeriata dayalı bir sistemi getirmek amacıyla 1925 yılında Şeyh Sait önderliğinde bir ayaklanma çıkmıştır. Laik Türkiye Cumhuriyeti’ni yıkmaya yönelik bu ilk isyanın suçluları çıkarılan Takrir-i Sükûn Kanununa İstiklal Mahkemele-lerinde yargılanmışlardır.

(Cevap A)

20. Türkiye Devleti kurulduğu günden itibaren bağımsızlığını ve egemenlik haklarını zedeleyici durumlar olmadığı sürece dış yardıma sıcak bakmıştır. Bunun sebebi, savaştan çıkmış olan devletin kasasında ve milletin cebinde para olmamasıdır. Bu nedenle karışındaki milletin ideolojisine bakmadan çıkarlarını ön planda tutmuş ve bazen SSCB'den bazen de Avrupalı devletlerden dış borç almıştır. Özellikle SSCB ile kurtuluş Savaşı zamanında başlayan iyi ilişkiler savaştan sonra da bir süre devam etmiş, hem savaş zamanında hem de savaştan sonra SSCB, Türkiye'ye yardımda bulunmaya devam etmiştir.

(Cevap B)

21. Demokrasi kavramı egemenliğin millete ait olması, kişi hak ve özgürlükleri gibi fikirleri barındırmaktadır. Halkçılık ve cumhuriyetçilik egemenliğin milletin hakkı olduğunu savunan ilkelere. Laiklik ilkesi ise din ve vicdan özgürlüğü gibi kişi haklarını esas alır. Bundan dolayı demokrasi anlayışı halkçılık, cumhuriyetçilik ve laiklikle ilgilidir.

(Cevap E)

22. Tek dereceli seçim; halkın, meclise gidecek olan milletvekillerini doğrudan seçmesi anlamına gelmektedir. Türkiye Cumhuriyeti 1946'da tek dereceli seçim sistemine geçmiştir. Bundan önce kullanılan iki dereceli seçim sisteminde ise halk önce kendisini temsil eden delegeleri seçmiş, daha sonra seçilen bu delegeler milletvekillerini seçmiştir. Yani halk dolaylı bir şekilde milletvekillerini seçebilmiştir.

(Cevap A)

23. Mustafa Kemal Paşa'ya ve onun yaptığı inkılaplara karşı olan gerici kesim başta saltanat makamı etrafında birleşmiştir. Fakat saltanatın 1 Kasım 1922'de kaldırılmasıyla birlikte bu grup halifenin etrafında toplanmaya başlamıştır. Halifelik makamı da 3 Mart 1924 yılında kaldırılınca bu sefer Cumhuriyet Dönemi'nin ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın içine sızmışlardır. Ancak Terakkiperver Fırkası da Şeyh Sait İsyanı sonrası kapatılmıştır. Şeyh Sait İsyanı sonrası Takrir-i Sükûn Kanunu'nun yarattığı ortamda herhangi bir zararlı faaliyet yürütmeyen bu gerici ve tutucu kesim, 1930 yılında Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasıyla inkılaplara ve Cumhuriyete karşı eylemlerine tekrar başlamışlardır. Bu dönemden sonra gerek Cumhuriyetin ve inkılapların yerleşmesi, gerekse bu kesimin umutlarını yitirmesinden dolayı benzer eylemler azalmıştır.

(Cevap E)

24. Lozan Antlaşması'nda, Yunanistan'daki Türklerle, Doğu Trakya ve Anadolu'daki Rumların karşılıklı olarak değiştirilmesi (mübadele) kararlaştırılmıştır. Türkiye- Yunanistan nüfus mübadelesi kapsamında sadece İstanbul, Gökeçeada ve Bozcaada Rumları ile Batı Trakya Türkleri (Gümölcine, Dedeoğaç...) mübadeleden muaf tutulmuştur.

(Cevap E)

25. 20 Temmuz 1974'te düzenlenen Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra taraflar arasında ilk görüşme Cenevre'de yapılmış, fakat görüşmelerde bir ilerleme sağlanamayınca Ağustos 1974'te II. Barış Harekâtı başlatılmıştır. 1974'te özgürlüğüne kavuşan Türk halkı 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni, 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kurmuştur.

NOT

Kıbrıs, uluslararası arenada "de facto" bir devlet sayılmaktadır. Yani siyasal varlığı diğer devletler tarafından kabul edilmemektedir.

(Cevap D)

26. Birleşmiş Milletler Teşkilatı kurulmadan önce dünya barışını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren kuruluş Milletler Cemiyeti'dir. 1920 yılında kurulan Milletler Cemiyeti II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına engel olamayınca işlevini yitirmiş ve savaş sonunda yetkilerini Birleşmiş Milletlere devretmiştir.

(Cevap B)

27. Türk anayasalarının içerisindeki en demokratik anayasa 1961 Anayasasıdır. Sosyal devlet anlayışı da ilk kez 1961 Anayasası'nda yer almıştır. 1982 Anayasası'nda da sosyal devlet anlayışı varlığını sürdürmüştür.

NOT

1961 Anayasası'nda güçler ayrılığı ilkesi benimsenmiş ve temel haklar ilk kez ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

(Cevap D)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. Orta Asya'daki Avar hâkimiyetine son veren devlet Kök Türklerdir. 552 yılında bağımsızlığını ilan eden Köktürkler İpek yolu hâkimiyeti için Sasanilerle ittifak kurup Akhun Devleti'ni yıkmıştır. Kök Türklerin siyasi varlığı 744 yılında son bulmuştur.

(Cevap D)

2. Kırım ile Hazar Denizi arasında Kök Türklere bağlı olarak yaşayan Hazarlar, Kök Türk Devleti'nin yıkılmasından sonra bu bölgede kurulmuştur. 630–1048 yılları arasında Doğu Avrupa'da muntazam bir devlet teşkilatı kuran Hazarların başkenti Belencer'dir. 651–652 yıllarında başkent Belencer'e büyük bir Arap taarruzu gerçekleştirildiği bilinmektedir. Ancak Hazarlar bu saldırıyı geri püskürtmüştür.

(Cevap E)

3. Kalan Minaresi, Talhatan Baba Camii, Harekkan Kumbeti, Arap Ata Türbesi, Ayşe Bibi ve Balacı Hatun Türbeleri Karahanlılara aittir. Karahanlılar, Orta Asya'da kurulan ilk Türk-İslam devletidir. 840-1212 yılları arasında hüküm süren Karahanlılar Orta Asya'da Uygur Devleti'nin yıkılması ile bölgedeki Türk varlığını devam ettirmişlerdir.

(Cevap A)

4. 935-969 yılları arasında Mısır'da hüküm süren İhşidiler ya da diğer bir deyişle Akşitler Suriye, Hicaz (Mekke, Medine) ve Filistin topraklarını egemenlik altına alan ilk Türk devletidir. Mısır'da kurulan ikinci Türk-İslam devleti olan Akşitlerin kurucusu Muhammed'dir. İhşid ünvanı kendisine Abbasi halifesi tarafından verilmiştir. Bu ünvan aynı zamanda devletin de adı olmuştur.

(Cevap B)

5. Klasik Dönem'de padişah çocukları sarayda başladıkları eğitimlerine Manisa, Trabzon, Amasya ve Bursa gibi şehzade sancaklarında devam ederdi. Şehzadelerin bu sancaklardaki yönetim başarısı ileride tahta çıkabilmelerinin en önemli teminatı idi. Adana bu sancaklardan biri değildir.

(Cevap D)

6. Sened-i İttifak, Sultan II. Mahmut ile ayanlara arasında imzalanmış bir metindir. 1808'de imzalanan bu antlaşma ile ayanlar padişaha itaat sözü verirken bunun karşılığında bazı haklar almışlardır. Osmanlı Devleti'nde meşrutî yönetime ise 1876'da geçilmiştir.

(Cevap B)

7. Rusya'nın Hünkar İskelesi Antlaşması'yla Boğazlar üzerinde elde ettiği haklar, başta İngiltere olmak üzere Batılı devletleri endişelendirmiştir. Bu nedenle Avrupa devletleri Boğazların statüsünü yeniden belirlemek üzere antlaşmanın sona ereceği 1841 yılında Londra'da bir konferans toplanmasına karar vermiştir. Osmanlı Devleti ile birlikte İngiltere, Fransa, Avusturya, Rusya ve Prusya'nın katıldığı bu konferansın sonunda Londra Boğazlar Sözleşmesi imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Rusya, Boğazlar üzerinde elde ettiği imkânları kaybetmiştir. Osmanlı Devleti'nin Boğazlar konusunda tek başına karar verme yetkisini elinden alan bu sözleşmeyle Boğazlar ilk defa uluslararası bir statü kazanmıştır.

(Cevap C)

8. Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk kez 1876 Anayasası (Kanunuesasi) ile halk, yönetime biçimsel olarak da olsa ortak olmuştur. Kurulduğundan beri mutlak monarşi ile yönetilen Osmanlı Devleti'nde ilk kez rejim değişikliği olmuş ve mutlakiyetten meşrutiyete geçilmiştir.

(Cevap A)

9. 1909 değişikliği, 1876 yılında kabul edilen Kanunu-esasi'de 31 Mart Ayaklanması'ndan sonra yapılan değişikliktir. Yapılan bu değişiklik esas olarak padişahın yetkilerinin sınırlandırılması ve millet hakimiyetinin artırılması hedefine yönelik olmuştur. Bu sebeple Hakimiyet-i Milliye en fazla üzerinde durulan kavram olmuştur.

(Cevap A)

10. Osmanlı Devleti'nin kanunlaşan en son bütçesi 1918 yılı bütçesidir. 1918 yılı aynı zamanda I. Dünya Savaşı'nın da bitiş yılıdır. Bilindiği üzere savaştan sonra Osmanlı Mebusan Meclisi dağıtılmıştır. Bu sebeple 1919 bütçesi görüşülememiştir.

(Cevap D)

11. 1870 yılında siyasi birliğini tamamlayan İtalya, sanayisi için gerekli olan ham madde ve pazar ihtiyacını karşılamak üzere 4 Ekim 1911'de bir Osmanlı eyaleti olan Trablusgarp'a asker çıkarmıştır. Osmanlı Devleti, Mısır'ın İngilizlerin elinde bulunması, deniz yolunun da İtalyan donanmasının kontrolünde olması nedeniyle Trablusgarp'a yardım gönderememiştir. Bununla birlikte aralarında Enver Bey ve Mustafa Kemal'in de bulunduğu gönüllü vatansever Osmanlı subayları gizlice Trablusgarp'a geçmiştir. Bu subaylar dağınık hâldeki yerli halkı teşkilatlandırıp İtalyanlara karşı büyük başarılar kazanmışlardır. Bu savaşta Mustafa Kemal Derne ve Tobruk'ta, Enver Bey ise Bingazi'de İtalyanlara karşı mücadele vermiştir.

NOT

Mustafa Kemal, gazete muhabiri Şeref Bey adıyla Mısır üzerinden gizlice Trablusgarp'a gitmiştir. Buradaki başarılarından sonra rütbesi binbaşılığa yükseltilmiştir.

(Cevap C)

12. Bölünmez Türk yurdunun sınırlarını çizen Misakımillî, son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde 28 Ocak 1920'de kabul edilmiştir. Kurtuluş Savaşı'nın hedeflerini belirleyen bu belgede Kars, Ardahan, Batum (Evliye-i Selase), Batı Trakya ve Arap topraklarında gerekirse halk oylaması yapılacağı belirtilmiştir.

(Cevap E)

13. Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni kendi yanında savaşa sokmak istemesinin sebeplerini şu şekilde özetleyebiliriz:

- Yeni cephele açarak savaş yükünü hafifletmek
- Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumu, insan gücü ve halifelik gücünden yararlanmak

(Cevap D)

14. Havza, Milli Mücadele Dönemi'nde kongre düzenlenen yerlerden biri değildir. Havza'nın önemi, Milli Mücadele'nin ilk ulusal belgesi olan Havza Genelgesi'nin burada yayımlanmasından kaynaklanmaktadır. 28-29 Mayıs 1919'da askeri ve sivil makamlara yollanan bu genelgede, işgallere karşı mitingler düzenlenmesi istenmiştir. Havza Genelgesi birlik ve beraberlik yolunda atılan somut adımdır.

(Cevap E)

15. Soru kökünde verilen maddeler, 22 Haziran 1919 tarihinde yayımlanan ve bizzat Mustafa Kemal Paşa tarafından hazırlanan Amasya Tamimi'ne aittir. Kurtuluş Savaşı'nın temellerini oluşturan bu belgede ilk kez direnişin esasları belirtilmiş, halk topyekün mücadeleye çağırılmıştır.

(Cevap A)

16. Sözü edilen devlet adamı Yusuf Kemal Tengirşenk'tir. Osmanlı Mebusan meclisinde ve TBMM'nin ilk dönemlerinde Kastamonu ve Sinop milletvekilliği yapmıştır. Ayrıca İstanbul Barosu başkanlığı, farklı hükümetlerde İktisat, Hariciye ve Adliye Vekilliği görevleri yürütmüş bir siyasetçi ve akademisyendir. Seçeneklerde verilen Ahmet Muhtar Mollaoğlu, istifa eden Bekir Sami Bey'in yerine geçici olarak vekâlet eden devlet adamıdır. Onun vekaleti Yusuf Kemal Tengirşenk'in atanmasıyla sona ermiştir.

(Cevap E)

17. Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'a geri çağırılması ilk kez Havza Genelgesi'nin yayımlanmasından sonra olmuştur. Çünkü Havza Genelgesi Mustafa Kemal Paşa'nın işgallere karşı ilk eylemidir. Bu sebeple İtilaf Devletleri'nin de baskısıyla İstanbul'a geri çağırılmıştır. Ancak Mustafa Kemal Paşa, bu emre uymayarak Amasya'ya geçmiştir.

(Cevap D)

18. Kurtuluş Savaşı'nın ideolojisini içeren belge, 28 Ocak 1920'de Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde kabul edilen Misakımilli'dir. Misakımilli, bölünmez Türk yurdunun sınırlarını çizen ve bu sınırlar içinde bağımsızlık sağlanıncaya kadar mücadele edilmesi hedefini koyan ulusal bir belgedir.

(Cevap B)

19. "Politikada 45 Yıl" Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun siyasi anılarını anlattığı kitabıdır. 1921'de Milli Mücadele'ye katılan Yakup Kadri Bey, savaştan sonra Mar'din'den milletvekili seçilmiştir. 1955'te politikadan uzaklaştırılan Yakup Bey, 27 Mayıs sonrası kurucu meclis üyeliğinin ardından 1961'de Manisa'dan CHP milletvekili seçilmiştir. Ancak 1962'de CHP'nin Atatürk ilkelerinden ödün verdiğini öne sürerek parti üyeliğinden istifa etmiştir. 1965 seçimlerine kadar bağımsız milletvekilliğini sürdüren Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun, "Politikada 45 Yıl" adlı kitabı bu siyasi özgeçmişin bir ürünüdür. Kitap Atatürk, Milli Şef, Demokrat Parti ve 27 Mayıs dönemlerini, İsmet Paşa portresi çerçevesinden değerlendirmektedir.

(Cevap A)

20. Türkiye'nin çoklu antlaşmalara katılması genel olarak yurttan sulh cihanda sulh ilkesinin bir sonucu olmuştur. Ancak İtalya ile yapılan ikili antlaşma, barışı korumaktan çok, sınırların güvenliğini sağlamaya yöneliktir.

(Cevap D)

21. Halkçılık ilkesi, Türk toplumunda birey, aile, zümre ve sınıf egemenliğini reddeden, tüm bireyleri kanun önünde eşit kabul eden bir anlayışa dayalıdır. Her türlü ayrıcalığı ve sınıf çatışmasını reddeden bu ilke, kaynaşmış bir toplum yaratma amacına yöneliktir.

(Cevap C)

22. Atatürk Dönemi'nin devletçilik anlayışı devlet ve özel sektörün birlikte yer aldığı bir karma ekonomi modelini öngörmektedir. Bu sosyalizmdeki devletçilik anlayışından farklıdır. Sosyalizmdeki devletçilik özel sektöre yer vermezken, Atatürk'ün devletçilik anlayışında özel sektörün yapmadığını devlet üstlenmiştir. Bu anlayış zengin bir zümrenin olmamasından dolayı zorunlu olarak benimsenmiştir. Bu sebeple "Atatürk sosyalizmin etkisinde kalmıştır" denilemez.

(Cevap D)

23. Türk Tarih ve Dil Kurumlarının kurulması, milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılan çalışmalar olup amacı ulusal bilinci geliştirmek, milli birlik ve beraberliği güçlendirmektir. Ancak yeni Türk harflerinin (Latin alfabesi) kabulü, okuma-yazma oranını artırmaya yönelik bir gelişme olup İnkılapçılık ilkesi ile bağlantılıdır.

(Cevap B)

24. Devletçilik ilkesi, özel sermayenin yetmediği alanlarda devletin ekonomik faaliyetleri üstlenmesidir. Devletçilik ilkesi, yabancıların ekonomideki etkinliğini azaltarak, sanayinin temelini kurulmasını; dışa bağımlılığı azaltarak, ekonomik bağımsızlığın sağlanmasını hedef alır. Ayrıca devlet, serbest rekabet ortamında güçlü firmalar ile güçsüzler arasında düzenleyici rol oynar.

(Cevap E)

25. Organ nakli bekleyen insanların ihtiyacını karşılayacak kadar sağlıklı doku ve organ vericisinin bulunmaması bilim adamlarını laboratuvar ortamında doku ve organ üretme çalışmalarına yöneltmiştir. Bu konuda nano parçacıklar kullanılarak birçok başarılı çalışma yapılmıştır. Bunların içinde dünyada en fazla ilgi gören ise 1996'da "Dolly" adı verilen koyunun kopyalanmasıdır. Ülkemizde de 2007 yılında "Oyalı" adı verilen ilk koyun kopyalanmıştır.

(Cevap C)

26. Türkiye'de;

- İlk internet bağlantısı – 1993
- İlk özel televizyon kanalının açılması – 1990
- İlk kalp nakli denemesi – 1968
- İlk renkli televizyon yayınları – 1984
- İlk televizyon yayınları – 1968

Verilen bilgilere bakıldığında "A" seçeneğinde yer alan gelişme diğerlerinden daha sonra meydana gelmiştir. Türkiye'de ilk internet bağlantısı 1993 yılında ODTÜ'de gerçekleşmiştir.

(Cevap A)

27. Çevre sorunlarının ortaya çıkmasında milat olarak kabul edilen olay Sanayi Devrimi'dir. İlk olarak İngiltere'de XVIII. yüzyılda ortaya çıkan Sanayi Devrimi, XIX. yüzyılda Batı Avrupa, Kuzey Amerika ve Japonya'ya yayılmış, ardından da tüm dünyaya yayılmıştır.

(Cevap C)

KPSS TARİH DENEME SINAVI

1. **Danişment Ahmet Gazi Destanı:** Anadolu'da kurulan ilk Türk İslam beyliklerinden Danişmentli Beyliği'ne aittir.

Köroğlu Destanı: XVI. yüzyıl Anadolu dönemine aittir.

Satuk Buğrahan Destanı: Karahanlı hükümdarı Satukbuğrahan'ın Müslüman oluşunu anlatır.

Cengiz Han Destanı: Moğollara ait olup Cengiz Han'ın savaşlarını ve kahramanlıklarını anlatır.

Bozkurt Destanı: İslamiyet öncesi Türk devletlerinden Göktürlere aittir.

(Cevap E)

2. İslamiyet öncesi dönemde, ateşli silahlar henüz hiçbir devlet tarafından kullanılmadığından, Türk devletlerinin yıkılmasının da bir nedeni değildir. İslamiyet öncesi Türk devletlerinin yıkılmasında; başta Türk veraset anlayışı sonucu hanedan mensupları arasında yaşanan taht kavgaları, Çin entrikaları, boylar arası mücadele, yeteneksiz kağanların zaman zaman tahta geçmeleri, iklimsel değişmelere bağlı olarak yaşanan ekonomik sıkıntılar etkili olmuştur.

(Cevap B)

3. **İmaret:** Aşevidir.

Küllüye: Cami etrafında toparlanmış, aşevi, hastane, medrese gibi sosyal kurumları içerisinde barındıran komplekstir.

Hazire: Külliye, cami, mescit, tekke gibi dini yapıların avlularında yer alan etrafı duvar veya parmaklıklarla çevrili mezarlıklara verilen isimdir.

Bedesten: Kapalı çarşıdır.

Ribat: Karahanlılar döneminde ticaret yolları üzerinde yapılan; ticaret, güvenlik vb. alanlarda hizmet veren ilk Türk kervansaraylarıdır.

(Cevap E)

4. Moğollara yenilen Harzemşahların, Anadolu Selçuklu toprağı olan Ahlat'a sığınarak buraları yağmalaması Anadolu Selçuklu ile Harzemşahları karşı karşıya getirmiş, 1230 Yassıçemen Savaşı'nda Harzemşahlar savaşı kaybederek tarih sahnesinden çekilmişlerdir. Ancak Anadolu Selçuklu bu zaferin yararını görememiş, arada tampon olan Harzemşahların yıkılması ile Moğol tehlikesi Anadolu'ya yaklaşmıştır.

(Cevap C)

5. Döneminde hem siyasi hem de idari alanda birçok gelişmenin olduğu ve soruda verilen gelişmeleri gerçekleştiren hükümdar Orhan Bey'dir.

NOT

Orhan Bey Dönemi'nde öne çıkan faaliyetler şu şekildedir:

- 1326 Bursa alındı ve başkent yapıldı.
- 1329 Maltepe (Palekanon) Savaşı ile; İznik, İzmit alınarak Kocaeli yarımadasının fethi tamamlandı.
- Karesioğulları beyliği Osmanlıya bağlandı.
- Bizans'a yapılan yardımlar karşılığı Gelibolu'da bulunan Çimpe Kalesi Bizans'dan alındı.
- İlk divan teşkilatı, İlk vezir ataması (Alâeddin bey), ilk medrese (İznik'te açıldı), ilk Osmanlı camisi, ilk Osmanlı sarayı, ilk gümüş akçe, ilk darphane gibi çalışmalar yapıldı.

(Cevap A)

6. Uluğ Bey'in öğrencisi olan Ali Kuşçu, Uluğ Bey'in ölümünden sonra Akkoyunlu ülkesine gitmiş ve oraya yerleşmiştir. Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan Fatih'e elçi olarak Ali Kuşçu'yu göndermiştir. Fatih, Ali Kuşçu'yu İstanbul'a davet etmiştir. Ali Kuşçu, İstanbul'da Fatih'in himayesinde matematik ve astronomi alanında önemli çalışmalar yapmıştır.

(Cevap A)

7. Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak, Fransa'yı Akdeniz'e çekip, Akdeniz ticaretini canlandırmak düşüncesi ile Kanuni döneminde Fransa'ya kapitülasyonlar verilmiştir. XV. yüzyılın ilk yarısında İspanyol ve Portekizler öncülüğünde yeni ticaret yolları bulmak ve yeni kıtalar keşfetmek düşüncesi ile başlatılan coğrafi keşifler sonucu; Osmanlı ticaret yolları olan İpek ticaret yolu ve Baharat yolu önemini yitirmiştir. Bu durumdan olumsuz etkilenen ve ticari gelirleri azalan Osmanlı İmparatorluğu bazı arayışlara girmiştir. Bu amaçla Kanuni Dönemi'nde Fransa'ya kapitülasyonlar verilmiş, Hint Deniz Seferleri düzenlenmiş ve Sokollu Mehmet Paşa tarafından Kanal Projeleri ortaya atılmıştır.

(Cevap B)

8. Stratejik açıdan önemli olan Mısır'ın 1798'de Fransız Napolyon Bonapart tarafından işgal edilmesi Osmanlı Fransız savaşlarına neden olmuştur. Kanuni döneminde Fransa'ya kapitülasyonlar verilmesinden itibaren 1798'e kadar Fransa, Osmanlı'ya karşı dostluk içerisinde olmuştur. Ancak rakibi İngiltere'nin sömürge yolları üzerinde bulunan Mısır'ı almak isteyen Napolyon bu dostluğu bozarak Mısır'a saldırmıştır. Osmanlı bu durum üzerine tarihinde ilk kez "Denge Siyaseti" izleyerek devletler arası çıkar çatışmalarından yararlanıp Fransa'ya karşı İngiltere ve Rusya'dan yardım istemiştir.

(Cevap D)

9. Yunanistan'ın bağımsız olması, Mehmet Ali Paşa isyan etmeden önce gerçekleşmiştir. (1829 Edirne Antlaşması ile.) Diğer öncüller, Mehmet Ali Paşa isyanına bağlı olarak meydana gelen sonuç niteliğindeki gelişmelerdir. Mehmet Ali Paşa'ya karşı başarılı olmayan Osmanlı Devleti yardım almak için Rusya ile 1833'te Hünkâr İskeleyi Antlaşmasını imzalamıştır. Bu anlaşmaya göre Osmanlı'ya bir saldırı olursa Rusya askeri yardımda bulunacak, Rusya'ya bir saldırı olursa Osmanlı boğazları kapatacağı. Mısır sorununda İngiltere'nin desteğini devam ettirebilmek için 1838'de Balta Limanı Ticaret Antlaşması ile İngiltere'ye büyük ticari ayrıcalıklar vermiştir. Sonuç itibarı ile Osmanlı'nın iç sorunu dış sorun haline gelmiş ve Mısır, hukuki olarak Osmanlı Devleti'ne bağlı kalmak şartı ile yönetimi Mehmet Ali Paşa'nın soyuna bırakılmıştır.

(Cevap A)

10. Osmanlı Devleti'nde Kalemîye sınıfı; hesap kitap işleri, defterdarlık ve yazışmalarla ilgilenen devlet memurluklarını kapsar. Reisülküttap; ilk önceleri Nişancı'nın yardımcısı olarak kâtiplerin başı iken sonradan dış işleri bürokrasisini yürütmüş bir kalemîye sınıfı mensubudur.

Kalemîye sınıfı mensupları: defterdar, nişancı, reisülküttap'tır.

Sekban: Bir askeri sınıftır.

Harem Ağası: Harem'in sorumlusudur.

Yeniçeri Ağası: İstanbul'da yeniçerilerden sorumludur.

Silahtar: Sarayda hükümdarın silahlarından sorumludur.

(Cevap C)

11. Osmanlı Devleti'nde, "çifhane" siteminde devlete ait bir toprak parçası belirli şartlarla köylüye kiraya verilmiştir. Verilen bu topraklar genellikle bir çift öküzün bir yılda sürebileceği büyüklükte olurdu. Köylü bu toprağı mazeretsiz yere boş bırakamaz, başkasına devredemez ve satamazdı. Elde ettiği ürün üzerinde vergisini aile fertleri başına değil hane olarak toprağın büyüklüğüne ve verimine göre öderdi. Büyük toprak verilmemiş, böylece aristokrat bir sınıfın ortaya çıkması engellenmek istenmiştir.

(Cevap E)

12. Osmanlı Devletinde taşrada görevli olan kadılar; vergilerin düzenli bir şekilde toplanmasını denetler, merkezden gelen emirleri halka duyurur, halkın dilek ve şikâyetlerini merkeze iletir, kazaları yönetir, nikâh kıyar, sözleşmeleri tasdik eder, miras paylaşımını yapar, şeri mahkemelerde davalara bakar, sefer zamanları taşradan orduya katılımı teşvik eder ve şeri mahkemelerde kadınların aldıkları kararlar "**Şeriyeye Sicilleri**" adı verilen defterlere kaydedilirdi. Ancak kadının merkezde saray içerisinde bulunan Enderun mektebi ile ilgili bir sorumluluğu yoktur.

(Cevap E)

13. Fransız İhtilalinin etkisi ile Osmanlı'da başlayan azınlık isyanlarını önlemek ve azınlıkları bahane ederek Osmanlı iç işlerine karışmak isteyen Avrupalı devletlerin bu teşebbüslerini engellemek isteyen Osmanlı devleti bu doğrultuda Tanzimat Fermanı'nı (1839) daha sonra Islahat Fermanı'nı (1856) ilan etmiş, son olarak da 1876'da Kanunuesasi'yi ilan ederek parlamenter sisteme (meclisli sistem) geçmiştir. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasında böyle bir durum söz konusu değildir.

(Cevap D)

14. İtalya, Trablusgarp Savaşı sırasında On İki Ada'yı işgal ederek, Osmanlı'yı barışa zorlamak istediği gibi Osmanlı'nın boğazlar ve Ege Denizi üzerinden Trablusgarp'a yardım götürmesini de engellemek istemiştir. Bu dönemde Mısır, İngiliz işgali altında olduğu için Osmanlı Devleti'nin Mısır üzerinden karadan Trablusgarp'a yardım göndermesi veya bir askeri harekât düzenlemesi mümkün değildi. Çünkü İngiltere, İtalya'yı destekliyordu. Osmanlı'nın deniz gücü de oldukça zayıftı ve başkent İstanbul'u koruyordu. Osmanlı'nın bu durumunu iyi bilen İtalya, Osmanlı'yı barışa zorlamak ve deniz yolu ile Trablusgarp'a yardım götürmesini engellemek amacıyla, boğazları abluka altına aldığı gibi On İki Ada'yı da işgal etmiştir.

(Cevap D)

15. Birinci Dünya Savaşı başladığı sırada Mustafa Kemal, Bulgaristan'da Sofya Askeri Ateşemiliterliği (Askeri elçi) görevinde bulunuyordu. Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine buradan Çanakkale Cephesi'ne geçerek Birinci Dünya Savaşı'nda görev almıştır. Çanakkale Cephesi, Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'nda görev aldığı ilk cephedir.

(Cevap C)

16. Fransız İhtilali'nin ardından Osmanlı'da milliyetçilik isyanları başlamıştır. Başta İngiltere olmak üzere Avrupalı devletlerin Osmanlı egemenliğinde yaşayan azınlıkları kışkırtması, bağımsızlık isyanlarına neden olmuş ve bu durum Osmanlı toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir. Amaçları bu uluslar aracılığıyla Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalayıp önemli topraklara sahip olmaktı.

(Cevap D)

17. Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşması ile kayıtsız şartsız işgal güçlerine teslim olması Anadolu'da İstanbul Hükümetine ve Osmanlı yönetimine olan güveni sarsmıştır. Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçerek halkı bilinçlendirmesi ve halka öncülük etmesi İstanbul Hükümetini rahatsız etmiştir. Bu doğrultuda İstanbul Hükümetinin Mustafa Kemal'i görevden almaya yönelik valilere vermiş olduğu emirlerin de sonuçsuz kalması İstanbul Hükümetinin Anadolu'da otoritesinin tükendiğinin önemli bir kanıtıdır.

(Cevap E)

18. Osmanlı Devleti'nde yasama yetkisi (yasa yapma, kanun çıkarma yetkisi), Meclis-i Mebusan'a ait iken, yürütme yetkisi padişah başkanlığındaki "vekiler heyeti"ne aitti. Bu yetkilerin Osmanlı yönetimi dışında TBMM tarafından kullanılacak olması ve başka devletlerle yapılacak anlaşmaların TBMM tarafından onaylanacak olması Osmanlı'dan bağımsız hareket edileceğinin kanıtıdır.

(Cevap D)

19. Mudanya Ateşkes Antlaşması'na göre başkent İstanbul'un TBMM'ye bırakılması ile Osmanlı Devleti hukuken sona ermiştir. Diğer seçenekler Lozan Barış Antlaşması'nın sonuçları arasında yer alır.

PUAN KÜPÜ

Osmanlı'nın fiilen sona ermesi: Mondros Ateşkes Antlaşması ile,
Osmanlı'nın hukuken sona ermesi: Mudanya Ateşkes Antlaşması ile,
Osmanlı'nın resmen sona ermesi: Saltanatın kaldırılması ile olmuştur.

(Cevap A)

20. Etibank, Atatürk'ün direktifi ile Türkiye'nin yer altı kaynaklarını işletmek ve değerlendirmek ve her türlü bankacılık işlemlerini yapmak üzere, 1935 yılında kurulmuştur. Bankanın görev alanına giren demir madenciliği, demir-çelik üretimi ve kömür madenciliği zaman içinde başka kurumlara devredilmiştir. Kurumun madencilik etkinlikleri 1993'te Eti Holding çatısında birleştirilmiştir. 2004 yılında yeniden yapılandırılan şirket Eti Maden İşletmeleri adını almıştır. Günümüzde yalnızca Türkiye'deki Bor madenlerinin işletmesini yürüten bir maden-kimya sektörü kurumdur.

(Cevap B)

21. 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu ile Türk kadını; istediği mesleği seçme hakkı, mirasta eşitlik hakkı gibi ekonomik haklar ile boşanma hakkı, çocuğun velayetini alma hakkı, mahkemede şahitlikte erkekle eşitlik hakkı gibi toplumsal ve hukuki haklara sahip olmuştur. Siyasal haklar daha sonra çıkarılan bir kanunla verilmiştir.

PUAN KÜPÜ

Türk kadınlarına siyasal haklar şu sıralama ile verilmiştir:

- 1930 → Belediye seçimlerine katılma hakkı
- 1933 → Muhtarlık seçimlerine katılma hakkı
- 1934 → Milletvekilliği seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.

(Cevap C)

22. Kalemın kılıçtan üstün olması, eğitime verilen önemi vurgular. Türkiye'de eğitim ve kültür alanında; Harf İnkılabı, millet mekteplerinin açılması, Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması, medreselerin kapatılması, Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun'un çıkarılması, Türk Tarih Kurumunun açılması, Halkevlerinin açılması, Türk Dil Kurumunun açılması ve üniversite reformu gibi çalışmalar yapılmıştır. Ancak; Takrir-i Sükûn Kanununun eğitim-kültürle bir ilgisi olmayıp, Şeyh Said isyanını bastırabilmek ve cumhuriyet rejimini korumak amacıyla çıkarılmış bir kanundur.

(Cevap A)

23. Musul sorunu, İngiltere ile Türkiye arasında Türkiye-Irak sınırından dolayı yaşanmış bir sorundur. Lozan'da, Musul'u Irak'a dahil etmek isteyen İngiltere'nin olumsuz tutumlarından dolayı hiçbir şekilde çözüme kavuşturulamamış tek konudur. Lozan'dan sonra Musul konusunda Milletler Cemiyeti İngiltere'yi destekleyerek Irak'ın bir parçası olduğu kararını vermiştir. Şeyh Said isyanıyla uğraşan Türkiye Milletler Cemiyetinin bu kararını İngiltere ile imzalamış olduğu 1926 tarihli Ankara Antlaşması ile onaylamak zorunda kalmış ve Musul'u İngiliz sömürgesindeki Irak'a bırakmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Musul konusunda İngiltere ile sorun yaşayan Türkiye Rusya'ya yakınlaşmıştır.

(Cevap E)

24. Lozan Barış Antlaşması'nda Osmanlı'dan kalan borçların Osmanlı'dan ayrılan devletlere de hisse verilmesi şartı ile ödenmesine karar verilmiştir. Lozan'da dış borçlar sorunu bu şekilde çözüme bağlanmış olmasına rağmen, 1929 Dünya Ekonomik Krizinin etkilerinden dolayı Türkiye dış borçlarını ödeyemeyince Fransa ile sorun yaşanmıştır. ABD Başkanı Hoover'ın önerisiyle borçlar yeniden yapılandırılmış ve 1954'e kadar Osmanlı'dan kalan borçlar ödenmeye devam etmiştir.

(Cevap C)

25. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı; çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedeflediği için İnkılapçılık, din ve vicdan hürriyetini sağladığı için Laiklik, iş bölümü ve dayanışmayı öngördüğü için Halkçılık, milli ekonomi ilkesini benimsediği için de Devletçilik ilkesi ile ilişkilidir.

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışının verilen özelliklerine bakılarak, Cumhuriyetçilik ilkesi ile bir bağlantısı kurulamaz.

(Cevap A)

26. "Cep Herkülü" lakaplı haltercimiz Naim Süleymanoğlu'dur. Naim Süleymanoğlu; altı dünya, dokuz olimpiyat rekoru kırarak Türkiye'ye olimpiyatlarda güreş dışında ilk altın madalya kazandıran sporcudur. Silkmeye kendi ağırlığının üç katından fazla kaldırarak bunu başaran dünyadaki tek kişi olmuştur.

(Cevap D)

27. "Dörtlülük" olarak bilinen önerge; Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan tarafından hazırlanmış, ancak CHP yönetimi tarafından kabul edilmemiş ve reddedilmiştir. Dörtlülük; 1945 tarihinde TBMM'de "Toprak Reformu Kanunu" görüşülürken 4 Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili tarafından verilmiş önerge'dir. Bu önergede; ülke içerisinde demokratik hayatın geliştirilmesi, çok partili hayata geçilmesi, serbest seçimlerin yapılması, tek dereceli seçim sistemine geçilmesi gibi teklifler sunulmuş, fakat bu önerge reddedilmiştir. Bu durum Demokrat Parti'nin kurulmasına giden süreci başlatmıştır.

(Cevap B)